

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
CE2

KOPIA TILL:

UTR MIN

-"-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

UTRIKESDEP		
1990-09-02		
P	2	Eu 1

(POL)

INKOM UD 1990-09-01

AMBASSADEN LONDON

1990-09-02

ar

UD STOCKHOLM

M

FOER HALLQVIST, POL 1

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

1) OEVERLAEMNADE I DAG TEXTFOERSLAGET ENLIGT ERT OVAN CITERADE
 . DENNE KONSTATERADE ATT DE SVENSKA AENDRINGS-
 FOERSLAGEN I SUBSTANS I STORT SETT OEVERENSSTAEMDE MED DET
 BRITTISKA FOERSLAGET. HAN SAAG DET SOM ANGELAEGET ATT UTTALANDEN
 I STOCKHOLM OCH I LONDON OEVERENSSTAEMDE MED VARANDRA. EFTER ATT
 HA KONSULTERAT ANDRA PERSONER, DAERIBLAND SAAVITT JAG FOERSTOD,
 ✓ GORDIEVSKIJ, SKULLE HAN AATERKOMMA MED SLUTLIGA KOMMENTARER UNDER
 NAESTA VECKA, TISDAG ELLER ONSDAG.

2) JAG FRAMFOERDE AEVEN ATT VI SAA SNART SOM MOEJLIGT AVSAAG
 INFORMERA WALLENBERGS FAMILJ OM INNEHAALLET I GORDIEVSKIJS UPP-
 GIFTER. KONSTATERADE ATT DET VORE YTTERLIGT OLYCKLIGT OM
 ENDAST DE DELAR AV GORDIEVSKIJS BOK SOM BEROERDE WALLENBERGALLET,
 LOESRYCKTA UR SITT SAMMANHANG, SKULLE KOMMA ATT ANVAENDAS I
 NAAGON TYP AV FRAMSTAELLAN TILL RYSSARNA ELLER I NAAGON KAMPANJ
 FRAAN FAMILJEN WALLENBERGS SIDA. DET VAR BAEST ATT VAENTA MED
 ATT ANVAENDA MATERIALET TILL DESS ATT HELA BOKEN HADE PUBLICERATS.
 JAG FICK INTRYCKET ATT DETTA VAR EN UPPFATTNING SOM AEVEN VAR
 ✓ GORDIEVSKIJS. FRAMFOERDE SPONTANT ATT HAN VISSTE ATT
 GORDIEVSKIJ, DAA BOKEN HADE PUBLICERATS, VAR BEREDD ATT
 SAMMANTRAEFFA MED REPRESENTANTER FOER WALLENBERGS FAMILJ FOER
 ATT VIDARE DISKUTERA DE UPPGIFTER SOM FRAMKOMMIT I BOKEN.
 UNDERSTROEK DOCK ATT DETTA INTE VAR NAAGOT FOERSLAG FRAAN
 GORDIEVSKIJS SIDA. HAN SADE SIG AEVEN TA FASTA PAA DEN SVENSKA
 BEDOEMNINGEN ATT WALLENBERGS FAMILJ KUNDE INFORMERAS UTAN RISK
 FOER LAECKOR.

h
 3) SLUTLIGEN TOG JAG UPP FRAAGAN OM MOEJLIGHETEN AV ATT FAA
 KONTAKT MED DEN I DAAGS PM NAEMNDE ✓ DZJIRKVELOV FOER EN INTERVJU
 I SYFTE ATT UTROENA OM HAN SITTER INNE MED YTTERLIGARE INFORMATIONER
 ELLER UPPGIFTER OM PERSONER SOM SKULLE KUNNA KASTA LJUS OEVER
 RAOUL WALLENBERGS OEDE.

KONSTATERADE ATT MAN FRAAN BRITTISK SIDA REDAN HADE
 STAELLT DESSA FRAAGOR TILL DZJIRKVELOV OCH DAERVID KOMMIT FRAM
 TILL ATT DENNE INTE HADE NAAGOT YTTERLIGARE ATT KOMMA MED.
 DZJIRKVELOV VAR EN "SVAAR" PERSON SOM VAR MYCKET KOMMERSELLT
 INRIKTAD OCH HADE SOM UPPGIFTSLAEMNARE BEGRAENSAD TILLFOERLITLIGHET.

AVRAADDE DAERFOER FRAAN EN INTERVJU MED DZJIRKVELOV MEN
VAR GIVETVIS BEREDD ATT MEDVERKA OM VI INSISTERADE.

2

HAN KONSTATERADE VIDARE ATT DZJIRKVELOV, LIKSOM GORDIEVSKIJ, KOM
FRAAN AVDELNING 1 INOM KGB VARS MEDARBETARE GENOM ATT DE ARBETADE
UTOMLANDS HADE MOEJLIGHET ATT HOPPA AV. DE SOM VERKLIGEN SKULLE
KUNNA HA KONKRETA UPPLYSNINGAR OM RAOUL WALLENBERGS OEDE VAR
MEDARBETARE FRAAN AVDELNING 2. DESSA ARBETADE DOCK ENBART INOM
SOVJETUNIONEN OCH HADE DAERFOER BEGRAENSADE MOEJLIGHETER ATT
HOPPA AV.

4) OEVERLAEMNADE RELEVANT AVSNITT UR GORDIEVSKIJS BOK
SAMT TEXTEN TILL DET BRITTISKA UTTALANDET.

AENGEBY

AMBASSADEN LONDON

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTR MIN

- "

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

Washington

900905

Pol I, Hallqvist/EL

INK UTRIKESDEP

Dnr...../.....

1990-09-*54*

A

2

Mal

Ell

POL

INKOM UD 1990-09-04

AMBASSADEN MOSKVA 1990-09-03

UD STOCKHOLM

FOER KABSSEKR OCH POL 1

RE WALLENBERGAERENDET

Ex t amb Leifland, London

900924

"- Thunborg, Washington

"- Nilsson, Prag

min Julin, New Delhi

amb Hirdman, KMI

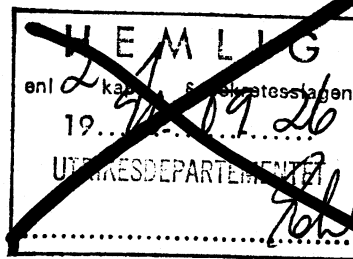
"- Dahlgren, SB

Pol I, Hallqvist/EL

Exp 900926

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

PROMEMORIA

AMBASSADEN I *Moskva*.....

HAR *90 09 04*.....

MELDELAT FÖLJANDE:

~~Överlämnas för kännedom~~
UTRIKESDEPARTEMENTET

Pol. I

K2 6 SEP 1990
Kr Hallgrist

RE WALLENBERGAERENDET

FRAAN DE EFTERFORSKNINGAR PROFESSOR GUY VON DARDELS INTERNATIONELLA KOMMISSION GJORT I VLADIMIR-FAENGELSET I FOERRA VECKAN KAN FOELJANDE PRELIMINAERA SUMMERING GOERAS. KOMMISSIONEN AATFOELJDES TILL VLADIMIR AV EN REPRESENTANT FOER INRIKESMINISTERIET I MOSKVA (FOERUTOM DAHNBERG FRAAN AMBASSADEN) OCH FICK DAER EFTER EN DEL INLEDANDE SVAARIGHETER TILLFAELLE ATT I STORT SETT OBEHINDRAT GAA IGENOM ARKIVEN (SOM TILL VISS DEL VIDEOFILMADES) SAMT AEVEN INTERVJUA AELDRE PERSONAL I FAENGELSET.

INGA DIREKTA UPPGIFTER FRAMKOM SOM TYDDE PAA ATT RW BEFUNNIT SIG I FAENGELSET. CHEFEN FOER FAENGELSETS ARKIV LIKSOM FAENGELSELAEKAREN SOM VARIT I TJAEENST MAANGA AAR SADE SIG INTE KUNNA ERINRA SIG NAAGON PERSON VID NAMN WALLENBERG. DET UPPGAVS DOCK ATT UTLAENDSKA FAANGAR IBLAND REGISTRERADES UNDER FALSKT NAMN ELLER ENBART UNDER ETT NUMMER.

KOMMISSIONEN FICK EN MYCKET GOD BILD AV PRINCIPERNA FOER ARKIVERING I FAENGELSER. I PRINCIP FOERSTOERS INGET MATERIAL, SAERSKILT INTE ROERANDE UTLAENNINGAR. FOER VARJE FAANGE UPPRAETTAS UTOMORDENTLIGT DETALJERADE PERSONAKTER.

GRUPPEN KUNDE KONSTATERA ATT UPPGIFTER I KAENDA VITTNESMAAL ROERANDE VLADIMIR STAEMDE TILL 100 PROCENT MED DEN INFORMATION SOM PAATRAEFFADES I ARKIVEN, SAA LAANGT UPPGIFTERNA VAR MOEJLIGA ATT VERIFIERA OEVERHUVUDTAGET. DETTA STAERKER VITTNESMAALENS TROVAERDIGHET. BL A PAATRAEFFADES MAKINENS OCH GOGOBERIDZES AKTER.

MERA BETAENKLIG VAR UPPGIFTEN FRAAN ARKIVPERSONALEN ATT NAAGON GENOMGAANG AV ARKIVMATERIALET ALDRIG TIDIGARE GJORTS I VLADIMIR. DAERMED STAEMMER INTE OFFICIELLA SOVJETISKA FOERSAEKRUNGAR (BL A 1957) OM ATT NOGGRANNA UNDERSOEKNINGAR GJORTS. DET FINNS SKAEL FOERMODA ATT DETTA GAELLER GENERELLT OCH AEVEN KAN SAEGAS BETR KGB:S ARBETE IDAG. MYD:S REPRESENTANT ERKAENDE ATT DESS UNDERSOEKNINGAR VARIT "YTLIGA".

ARKIVPERSONALEN GAV EN DETALJERAD REDOGOERELSE FOER HUR MAN FOERVARAR PASS, ID-KORT, PENGAR ETC OCH DAERAV FRAMGICK ATT DE FOERVARAS PAA SEPARATA STAELLEN. DAERIGENOM FOEREFALLER KGB:S UPPGIFTER ATT MAN PAATRAEFFADE RW:S TILLHOERIGHETER AV EN TILLFAELLIGHET I EN SAECK I

FORTS

KAELLAREN SOM MINDRE TROVAERDIGA.

2

VIDARE UPPGAVS ATT DET 1953 UPPRAETTADES ETT SAERSKILT REGISTER OEVER ALLA UTLAENDSKA FAANGAR I SOVJET, VILKET NU TORDE BEFINNA SIG I INRIKESMINISTERIETS CENTRALA ARKIV I MOSKVA.

NAESTA STEG BLIR SAEKERLIGEN ATT SOEKA I CENTRALA ARKIV I MOSKVA SAMT SOEKA FAA KONTAKT MED AELDRE KGB-PERSONAL. FRAAN INRIKESMINISTERIET KAN PAARAEKNAS MAXIMAL SAMARBETSVILJA MEDAN KGB FORTFARANDE STRETAR EMOT. VI HAR BEGAERT SAMMANTRAEFFANDEN MED HOEGA REPRESENTANTER FOER MVD, KGB OCH MID. MOEJLIGEN KAN STATSAAKLAGARAEMBETET KOMMA ATT INLEDA EN UNDERSOEKNING. LOKALA MEDLEMMAR AV MEMORIAL I VLADIMIR FORTSAETTER INTERVJUA PERSONAL MED ANKNYTNING TILL FAENGELSET.

SAMMANFATTNINGSVIS FAAR MAN SAEGA ATT KOMMISSIONENS BESOEK VARIT GIVANDE OCH KLARGJORT HUR MAN BOER GAA VIDARE.

BERNER

[REDACTED]

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
ROJA1

KOPIA TILL:
BEROERDA

ÅTGÄRD:

RIK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-09-28 Y		
Änd	Gr	Plat
10	2	Eu

INKOM UD 1990-09-04 [REDACTED]

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-03

UD STOCKHOLM

[REDACTED] FOER KABS OCH POL 1

B R A A D S K A N D E

RE WALLENBERGAERENDET

POL

al

17

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET

AV. PROFESSOR VON DARDELS KOMMISSION HAR VI FAATT UPPSLAGET ATT VIA WASHINGTONAMBASSADEN BEGAERA ATT PRESIDENT BUSH UNDER SITT MOETE I HELSINGFORS UPPMAERKSAMMAR GORBATJOV PAA KOMMISSIONENS ARBETE. MAN SKULLE KUNNA PAAPEKA ATT RW AER AMERIKANSK HEDERSMEDBORGARE, ATT DET AER FOERSTA GAANGEN EN INTERNATIONELL KOMMISSION GIVITS MOEJLIGHET GAA IGENOM SOVJETISKA ARKIV SAMT ATT "GORBATJOV AER MANNEN ATT LOESA FALLET EN GAANG FOER ALLA"#, OCH ATT KOMMISSIONEN DAERFOER BOER GES MOEJLIGHET GRANSKA ALLT ARKIVMATERIAL, AEVEN FRAAN KGB.

TILLAEGGAS KAN ATT REPRESENTANTER FOER KOMMISSIONEN AVSER RESA TILL HELSINGFORS FOER ATT UPPVAKTA DELEGATIONERNA.

BERNER

[REDACTED]

PROFESSOR JAN HULT
Avdelning Hållfasthetslära
Chalmers Tekniska Högskola
412 96 GÖTEBORG
Tel 031-721501
Fax 031-723827
Telex 2369 CHALBIB S

Martin Hallgrub
Pol I

900928

A t amb Washington

för vidare del nr 88

Pol I, Hallgrub

Exp m kuniv 901001

3 september 1990

Utrikesdepartementet
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

INK. UTRIKES DEP		
D. N:o 246/008		
1990-10-10		
AVD	GR.	MAL
P	2	EU

Ang. Raoul Wallenberg

Vid ett besök i Wien den 1 september 1990 träffade jag en kollega professor Sol Bodner, verksam vid Technion (Tekniska Högskolan) i Haifa, Israel. Han har från tid till annan vistats vid Southwest Research Institute i San Antonio, Texas, USA, och där blivit nära bekant med en landsflyktig ungersk ingenjör, Dr Stephen Juhasz. Då Bodner nämnde att Juhasz samarbetat med Raoul Wallenberg i Budapest, finner jag mig ha anledning att relatera följande.

Jag vill först nämna att jag själv sedan länge är nära och god vän med både Bodner och Juhasz, men ingen av dem har förut omtalat att Juhasz under kriget samarbetade med Wallenberg. Juhasz kom som flyktning till Sverige redan vid krigsslutet, var en tid verksam vid KTH, där han avlade teknisk licentiatexamen, och fortsatte sedan till USA. Han var under ett antal år Executive Editor för den ledande amerikanska referattidskriften *Applied Mechanics Reviews*, utgiven av the American Society of Mechanical Engineers. Juhasz är sedan flera år pensionerad, men har fortfarande viss kontakt med Southwest Research Institute, där hans tidskrift då utgavs.

Bodner är i 60-årsåldern, en internationellt välkänd och högt respekterad forskare inom sitt ämnesområde (samma som mitt: hållfasthetslära). Han bad mig enträget att meddela berörd svensk myndighet att Stephen Juhasz har detaljerad personlig kännedom om händelser kring Wallenberg, som ännu bör ha stort intresse. Då jag har den största tillit till Bodners omdöme, vill jag nu genast, efter min hemkomst, anmoda UD att söka kontakt med Stephen Juhasz och/eller Sol Bodner.

Jag har just nu endast tillgång till följande telefon- eller adressuppgifter:

Stephen Juhasz, privat:
Southwest Research Institute:
Sol Bodner (f.n. i Zürich), privat:
(t.o.m. 30/9-90): tjänste:

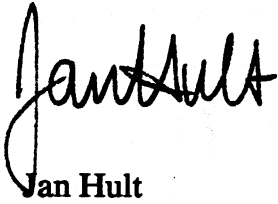
0091-512 684 1765
0091-512 684 5111
00941-1252 8764
00941-1256 2560

Southwest Research Institute,
P.O.Box 28510,
San Antonio, TX 78284, USA

6

Om UD behöver hjälp med att lokalisera bostadsadressen för Juhasz eller Bodner, skall jag givetvis söka bistå med detta.

Jag förstod av Bodner att han vid flera tillfällen bett Juhasz att kontakta Sverige, men att detta inte blivit av. Om UD i stället söker etablera en sådan kontakt, kan möjligen några nya fakta komma i dagen, som hittills inte varit kända.

Jan Hult

Bostad: Villavägen 8
443 32 LERUM

Tel: 0302-12185

INK UTRIKESLEP		
S.01		
1990-09-04		
Avd	Gr	Mål
P	2	Eu ¹

SVERIGES AMBASSAD
EMBASSY OF SWEDEN
HELSINGFORS

T E L E F A X

Telefon: (358) 90 651255 Fax: (358) 0655285 Telex (57) 124538 svnsk sf

Adress: UD/pol 1 2		Datum: 1990-09-04		Dnr: 2321	
Avsändare:		Avd:	Grupp:	Mål:	
Ärende: Wallenbergkommissionen					
Totalt antal sidor: 3		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändaren enligt ovan anges!			
		Avsant den	Klockan	Sign	

På förslag av Berner har jag avfyrat närslutna telex till
Finlands ambassad i Moskva.

Thyberg

2(3)

AMBASSADEN HELSINGFORS KL 15.30/AR
NNNN

1990-09-04 15:50

AMBASSADEN HELSINGFORS

358 0 655285 S.03

11/CLUINATUN

Jm

LOK

2(3)

AMBASSADEN HELSINGFORS 1990-09-04

AMBASSADEN MOSKVA

HAER FOELJER TEXTEN TILL DET TELEX SOM JAG IDAG TISDAG AVFYRAT
TILL FINLANDS AMBASSAD I MOSKVA. DET HAR SAALEDES FAATT FORMEN
AV EN TILL AMBASSADEN RIKTAD HEMSTAELLAN OCH INTE AV EN TILL
BIRSTEIN STAELLD INBJUDAN. HOPPAS DET AER OK.

THYBERG

AMBASSADEN HELSINGFORS KL 15.45/AR

NNNN

Avsändningsort Pol I/Hallqvist/hi

Ärende

Wallenberg

Datum 1990-09-04

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu 1

Adress

Ambassaden London

My

POL

Text

re Wallenberg.

För Ängeby, ambassaden London, från Hallqvist, UD/Pol 1.

Med hänsyn till vad som framkom i ditt samtal ang
Dzjirkvelov: Vi insisterar inte på att få intervjua honom.

Cabinet

Ärende

Wallenberg

Datum

1990-09-04

Avd

P

Grupp

2

Adress

Ambassaden WASHINGTON

Dnr

Text

Primo

Följande har 1990-09-03 inkommit från ambassaden i Moskva:

Cit

Av professor von Dardels kommission har vi fått uppslaget att via Washingtonambassaden.....(se i övrigt bifogade från Moskva).....Tilläggas kan att representanter för kommissionen avser resa till Helsingfors för att uppvakta delegationerna.

Berner

Slutcit

Secundo

Tacksam ni tar upp frågan på lämplig nivå i Vita Huset. I Raoul Wallenbergs halvbror Guy von Dardels kommission ingår både ryska och svenska experter samt professor Marvin Makinen från Chicago, som själv suttit i Vladimir-fängelset och professor Irwin Cotler från canadensiska McGill-universitetet. Gruppen har tillbringat en vecka i Vladimir-fängelset (se bl a SvD 1 september) och fortsätter denna vecka arbetet i Moskva. Från sovjetisk sida har man varit tillmötesgående men något egentligt genombrott är det svårt att tala om. Kommissionen tycker sig kunna dra slutsatsen att någon egentlig undersökning aldrig gjorts av ryssarna i frågan. Tilläggas kan att vi hade för avsikt ta upp frågan om stöd till kommissionen med Ryzjkov på miljömotet i Ronneby. Han inställde dock sitt besök där i sista stund.

CABINET

Ex för kännedom:

Kabs

Polch

Bitr polch

Wöhler, Pol 1

Hallqvist, Pol 1

Exp 90-09-04/ag

[REDACTED]

AMBASSADEN WASHINGTON 1990-09-04

UD STOCKHOLM

RUK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-09--8/4		
Arb	P	2
Arb	2	Eu

Deleg.
Habt.
Polch
Britn Polch
POL 1

För Hallqvist, Pol 1

Alh

5

POL

MYCKET BRÅDSKANDE

Re. Wallenberg

DN

Primo. I anledning av Ert ovanciterade talade Petersson i dag (4 sept) med Condolezza Rice, "Director" i Vita Huset för sovjetiska frågor. Rice lovade omedelbart föra frågan vidare till NSC-rådgivaren Brent Scowcroft och att "vi skall göra vad vi kan", men underströk samtidigt att man ju hade en mycket "tight schedule".

Secundo. För att underlätta för presidenten, om han beslöt ta upp frågan, frågade Rice om det fanns någon ytterligare information om den internationella kommissionen. Petersson lovade försöka skaffa fram det och återkomma. Om det alltså finns några rader ytterligare att säga om kommissionen än de som redan finns med i åberopade chifferfax, skulle vi kunna faxa över dem till Rice i morgon.

Thunborg

[REDACTED]

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:
UTR MIN

ÅTGÄRD:

KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-09-28		
And	Or	Red
p	2	Eu

POL

INKOM UD 1990-09-05

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-05

UD STOCKHOLM

FOER POL 1.

RE WALLENBERGAERENDET OCH MOETET GORBATJOV-BUSH

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET OCH MOETET GORBATJOV-BUSH

I ANSLUTNING TILL OVANNAEMNDA KRYPTO VILL VI NAEMNA ATT PROFESSOR VON DARDEL AVSER INFORMERA USA:S AMBASSADOER MATLOCK DIREKT HAER OM LAEGET I KOMMISSIONENS EFTERFORSKNINGAR. KONTANTAN AV DESSA AER JU ATT SOVJETISKA MYNDIGHETER, SAERSKILT INRIKESMINISTERIET, VISAT GOD SAMARBETSVILJA OCH ATT ARKIVGENOMGAANGEN I VLADIMIR GIVIT INTRESSANTA RESULTAT MEN ATT DET NU GAELLER ATT FOERMAA FRAEMST KGB ATT VICA OEKAD OEPPENHET.

BERNER

[REDACTED]

P 2 Fu¹

(Pol) (Pr)

ARCHIVE COPY

MSG NO: 900905-251

DISTRIBUTION STATUS AT: 1990-09-05-11.32

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO
UD/POLCH	DISTRIBUTED	1990-09-05-11.32	
UD/POL 1	DISTRIBUTED	1990-09-05-11.32	
UD/PRESSBYRAAN	DISTRIBUTED	1990-09-05-11.32	

FROM: 05 13 21

POSTED TIME: 1990-09-05-11.30

MSG NO: 900905-251

*Fal (u nr) + Washington
Wallenberg-Foren*

=LIST,URG
UD/POLCH
UD/POL 1
UD/PRESSBYRAAN
+

*(900905
Pol 1 Hallgrist/Ph)*

AMBASSADEN MOSKVA 1990-09-05

*at
my*

UD STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

✓ 937. FOER POL 1 OCH PRESS. RE WALLENBERGAERENDET

INRIKESMINISTERIETS INFORMATIONSAVDELNING HAR ENLIGT TASS
IGAAR KVAELL GJORT NEDAN AATERGIVNA UTTALANDE. EN REPRE-
SENTANT FOER MINISTERIET SOM NAERVOR VID DAGENS PRESS-
KONFERENS SADE SIG DOCK SAKNA KAENNEDOM OM ATT DETTA
UTTALANDE AUKTORISERATS:

CIT

A STATEMENT BY THE INFORMATION DIRECTORATE OF THE
USSR INTERIOR MINISTRY HAS BEEN RELEASED HERE TODAY,
READING AS FOLLOWS.

IN ACCORDANCE WITH AN EARLIER AGREEMENT, SPECIALISTS FROM
IN ACCORDANCE WITH AN EARLIER AGREEMENT, SPECIALISTS FROM
SWEDEN'S STATE CRIMINOLOGICAL TECHNICAL LABORATORY VISITED MOSCOW
FROM AUGUST 22-25. THEY PARTICIPATED IN A GRAPHOLOGICAL EXPERT
EXAMINATION, AT THE NATIONAL FORENSIC RESEARCH INSTITUTE OF THE
USSR MINISTRY OF JUSTICE, OF A REPORT ON THE DEATH IN 1947 OF

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

--	--	--

SWEDISH DIPLOMAT RAOUL WALLENBERG, SIGNED BY FORMER LUBYANKA PRISON SANITARY SERVICE CHIEF SMOLTISOV, AND A HANDWRITTEN QUESTIONNAIRE AND A CURRICULUM VITAE FILLED IN BY SMOLTISOV. THE DOCUMENTS HAD BEEN FOUND IN THE USSR KGB ARCHIVES FOR THE PURPOSE. CONCURRENTLY, THE DOCUMENT WAS SUBJECTED TO AN INVESTIGATION WITH THE HELP OF TECHNICAL CRIMINOLOGICAL MEANS.

THE EXPERTS RECOGNISED THAT THE REPORT WAS WRITTEN BY SMOLTISOV. ALL PECULIARITIES THAT FORMED THE BASIS OF THE CONCLUSION WERE DISCUSSED BY SOVIET AND SWEDISH SPECIALISTS AND THE SWEDISH REPRESENTATIVES EXPRESSED THEIR AGREEMENT WITH THE CONCLUSION.

AS REGARDS THE TECHNICAL CRIMINOLOGICAL INVESTIGATION, IT SHOWED THAT THE MATERIALS USED IN WRITING -- THE INK, THE PENCIL AND THE PAPER -- WERE CONSISTENT WITH THE DATE INDICATED IN SMOLTISOV'S REPORT. IN THIS WAY IT WAS PROVEN THAT THE REPORT COULD HAVE BEEN WRITTEN AT THE DATE INDICATED.

ON AUGUST 26, MEMBERS OF AN INTERNATIONAL WORKING GROUP INVESTIGATING THE WALLENBERG AFFAIR, ARRIVED IN MOSCOW TO EXAMINE THE FILES OF VLADIMIR PRISON NO. 2, IN WHICH WALLENBERG WAS ALLEGEDLY HELD IN THE FIFTIES. SPECIALISTS WERE ACCORDED THE OPPORTUNITY TO ACCOMPLISH THEIR TASK. EXPERT GROUP MEMBERS MET REPRESENTATIVES OF THE USSR INTERIOR MINISTRY, THE USSR FOREIGN MINISTRY, THE USSR KGB AND THE USSR PROCURATOR-GENERAL'S OFFICE. THE GROUP EXPRESSED SATISFACTION WITH THEIR STAY IN VLADIMIR.

NO INDICATION OF WALLENBERG'S PRESENCE IN VLADIMIR PRISON NO. 2 WERE FOUND IN THE FILES .

THE CONCLUSIONS, DRAWN AS A RESULT OF TWO EXPERT EXAMINATIONS OF WALLENBERG-RELATED DOCUMENTS AND THE EXAMINATION OF THE FILES OF THE VLADIMIR PRISON, CONFIRM THAT THE ALLEGATIONS THAT RAOUL WALLENBERG WAS ALIVE AFTER 1947 ARE NOT CONSISTENT WITH REALITY.

SLUTCIT

BERNER

AMB MOSKVA 13.15/EZ

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

TELEFAX

1990-09-05

Avd

Gr

Mål

P

2

Enl

Adress: UD/Pol 1 och Press		Datum: 1990-09-05		Dnr: 23
Avsändande enhet: Ambassaden Moskva		Avd:	Grupp:	Mål:
Ärende: Re Wallenbergärendet				
Totalt antal sidor: 5	Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändande enhet enligt ovan anges!			
Avsant den		Klockan	Sign	

Pol

Pr

BRÅDSKANDE

X X
För Pol 1 och Press. Re Wallenbergärendet

Vid en presskonferens idag har Wallenbergkommissionen
givit ut följande pressrelease.

BERNER

5/9

föret

in RW-förmynd

ol att Washington

ae

by

SUMMARY OF FINDINGS OF SOVIET-INTERNATIONAL JOINT COMMISSION ON
THE FATE AND WHEREABOUTS OF RAOUL WALLENBERG

PRESS RELEASE SEPTEMBER 5, 1990
FOR FURTHER INFORMATION CONTACT
PROF. IRWIN COTLER
PROF. GUY VON DARDEL
TEL: 147 9009 (SWEDISH EMBASSY)

On Monday, August 27th, we announced the establishment of the first ever Soviet-International Joint Commission to investigate the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg. (Attached is a list of the International and Soviet Membership on the Commission.)

In an unprecedented move, the Soviet Union agreed to cooperate with the Commission in an "openended" investigation, committed to the "search for truth". In the words of Colonel Gulayev, Director of Prisons in the MVD, in a meeting with us just today: "We will do everything to assist you in determining the true fate of this great man ... We do not want to be on the wrong side of history." Accordingly, Soviet officials for the first time undertook last week to open their prisons, archives and dossiers to the Commission.

The Commission began its investigation with a week long on-site investigation at Vladimir Prison, the site of much of the witness testimony of the 50's concerning Raoul Wallenberg. (Attached is a list of witnesses who claim to have had contact with Raoul Wallenberg during the 1950's in Vladimir Prison.)

The following is a Summary of the Principal Findings of the Commission.

1. We have found that the Soviet Union never conducted any investigation at Vladimir Prison. Prison archives were not examined, prison officials were not interviewed, and witnesses whose testimony was relevant were not examined, under oath or otherwise.
2. This finding is particularly disturbing - and painful - as the Soviet Union continued to receive testimony from the Swedish Government in the 1950's, based largely on witness testimony from imprisoned foreign nationals at Vladimir Prison who had left the Soviet Union, that Raoul Wallenberg was alive in the 50's. Yet for 12 years, from 1945-57, the Soviet Union insisted that "Raoul Wallenberg is not in the Soviet Union, and he is not known to us"; moreover, when the Soviet Union finally admitted in the Gromyko Memorandum of February 6, 1957, that Raoul Wallenberg had been in the Soviet Union but had died of a heart attack on July 17, 1947 in Lubyanka Prison, they claimed to have arrived at that alleged finding after a "comprehensive" investigation of the witness testimony from Vladimir had not revealed "any information whatsoever about Wallenberg being in the Soviet Union ... none of these interrogated knew anything about Wallenberg", and only the Smeltsov paper turned up in prison archives. The Commission's Finding that no investigation of any kind had ever been conducted by the Soviet Union at Vladimir Prison not only discredits the Gromyko Memorandum and the Soviet position that Wallenberg died in 1947, but brings into question their moral standing to make any claim whatever in the absence of any investigation by them.
3. The Commission has learned that foreigners imprisoned at Vladimir - particularly those in the status of diplomats - were usually registered not under their own name but under a number or false identity.

4. This Finding of the "Pre-Glasnost Classification System" for foreigners validates, for the first time, hearsay about "The Man in the Iron Mask" in the Soviet Prison System.
5. The Commission examined some 104,000 prison registration cards, and selected 1,429 cards for further computer analysis and videotaping. Of these some 30 cards were in the "numbered" category, and we have managed to find 10 of these cards. If Raoul Wallenberg's prison registration card is a numbered one, or registered under a false identity, it makes its discovery well-nigh impossible.
6. The Commission has learned that the personal prison dossiers of foreigners imprisoned at Vladimir have been preserved, but that they have been transferred from Vladimir to KGB Files in Moscow.
7. The Commission has also been advised that, in addition to the personal prison files, the KGB kept parallel "investigative" or "operative" files on foreigners imprisoned at Vladimir; however, these files have also been transferred to the KGB in Moscow.
8. The Commission has learned that the prison file classification system is an elaborate and complex one. For example, there are separate files kept for a prisoner's passport, prison registration card, money and personal belongings. In a word, imprisoned foreigners would have separate files for items belonging to each of the above categories.
9. Accordingly, the Commission find it rather incredulous that the KGB claimed to have discovered "by accident" items belonging to Raoul Wallenberg (prison registration card, passport, money, personal belongings) which it turned over the the Wallenberg family in October 1989, but which normally would have been classified in separate files. Indeed, the former Director of Archives at Vladimir Prison for 45 years found this

KGB claim to be rather ludicrous. Moreover, the KGB had claimed for 32 years that it had no information of materials whatsoever belonging to Raoul Wallenberg.

10. The Commission has found that the information on the prison registration cards of witnesses who gave testimony in the 50's and early 60's that they had contact with Raoul Wallenberg, directly or indirectly, correlates exactly with the information in their depositions and testimony at the time. The Commission regards this as compelling evidence of the validity of their testimony, including the testimony regarding Raoul Wallenberg.

11. The Commission has been advised by the Procurator - General's office that they opened a file on Raoul Wallenberg for the first time in 1988, and then closed it thereafter because they believed they had no authority to investigate in the absence of "a criminal case - without a judgement or sentence".

Ärende

Wallenberg

Datum 1990-09-05		Dnr 9271
Avd P	Grupp 2	Mål EU

Adress

Ambassaden
WASHINGTON

Text

Dnr..... Re Wallenberg.

Ambassaden Moskva har 90-09-03 inberättat följande.

Cit Från de efterforskningar
(se i övrigt bif från Moskva)
hur man bör gå vidare.

Berner

Slutcit

Cabinet

Ex t ambassadör Leifland, LONDON

"- Nilsson, PRAG

"- Hirdman, KMI.

Wöhler

Hallqvist

UTRIKESDEPARTEMENTET
MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS
STOCKHOLM

T E L E F A X

Telefon: (46) 8 786 6000

Fax: (46) 8 723 1176

Telex (54) 10590 MINFOR S

Adress:		Datum:		Dnr:
Sven-Olof Petersson, WASHINGTON		1990-09-05		105V
Avsändande enhet:		Avd:	Grupp:	Mål:
Martin Hallqvist, Pol I		P	2	Eu ¹
Ärende:				
Wallenberg				
Totalt antal sidor:	Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändande enhet enligt ovan anges!			
8				
Avsant den		Klockan	Sign	
900905		1357	[Signature]	

M Y C K E T B R Å D S K A N D E

Härmed dels samtalsnedteckningar från kommissionens möte i Moskva 27 aug, dels texten till Europa-parlamentets resolution om Wallenberg den 10 maj. Drivande kraft bakom den var Madame Simone Lucki, ordförande i belgiska RW-föreningen. Hon kommer också till Helsingfors.

På samtalsnedteckningens första sida förtecknas medlemmarna i kommissionen. Cotler är känd MR-kämpe, medverkade på sin tid på ett avgörande sätt i att få ut Scharansky ur Sovjetunionen. Lubarsky har själv suttit fem år i sovjetiska fängelser, bl a i Vladimir. Han leder nu ett institut i München som bl a ägnar sig åt forskning betr fångar i sovjetiska fängelser och arbetsläger. Han har nu för första gången sedan han lämnade Sovjet i slutet av 70-talet fått visum.

SVERIGES AMBASSAD
Moskva

PROMEMORIA

1990-08-30

Björn Lyrvall

Wallenbergkommissionens möte i Moskva 900827

Den internationella Wallenbergkommissionen sammanträffade på Sveriges ambassad måndagen den 27 augusti 1990 med representanter för Sovjetunionens utrikesministerium (MID) och inrikesministeriet (MVD) i syfte att planlägga kommissionens arbete i Vladimirfängelset. Också KGB-s kontakman i Wallenbergärendet hade inbjudits men kunde inte delta i mötet.

Kommissionens internationella del utgjordes av professor Guy von Dardel, professor Irwin Cotler, professor Marvin Makinen, dr Cronid Lubarski och dr Rolf Björnstedt. Från sovjetisk sida ingick redaktören Aleksej Kartsev, historikern Arsenij Roginskij, etnografen Michail Tjlenov, filmarna Aleksander Rodjnanskij och Arkadij Karpilovskij samt dr Vadim Birstein.

De sovjetiska myndigheterna representerades av bitr avdelningschefen Jevgenij Rymko och förstesekreteraren Igor Demko (MID) samt generalen Vladimir Kremenetski (MVD). Från Sveriges ambassad närvar chargin Carl-Johan Gunnarsson, tredjesekreteraren Björn Lyrvall samt tolken Magnus Dahnberg.

Här följer en sammanfattning av samtalen som tolkades ryska/engelska:

von Dardel inledde med en presentation av kommissionens grundantaganden, att 1) Wallenberg fortfarande är vid liv och att sökandet efter material därför inte kommer att begränsas till perioden fram till 1947. Kommissionen utgår från att den sovjetiska sidan kommer att visa samarbetsvilja

också med en sådan formulering av frågan, samt 2) att undersökningen ska inledas med arkivstudier i Vladimirfängelset eftersom stort bevismaterial samlats betr Wallenbergs vistelse i fängelset på 50-talet, 60-talet och dessutom förhållandevis mycket bevis som styrker att han kan ha befunnit sig där också på 70- och 80-talen.

von Dardel fastslog också att det faktum att kommissionen gör en utredningen av RW's öde inte betyder att man övertar ansvaret för RW-ärendet från de sovjetiska myndigheterna. Kommissionen räknade med att arbeta intensivt i Vladimir denna och ev nästa vecka, varefter den internationella gruppen lämnar Sovjetunionen. Därefter förväntade man sig att officiella sovjetiska myndigheter fortsätter utredningsarbetet för att klargöra RW's öde.

Kremenetskiij påpekade att det framtida arbetet i mycket berodde på vad som framkom under denna vecka. MVD hade nyligen återkommit till RW-frågan. I oktober i fjol hade ett officiellt svar lämnats att RW inte befunnit sig i Vladimir, men möjligen hade beskedet grundat sig på en något ytlig undersökning. Härvid hade man bara kontrollerat aktuella fängelsejournaler och inte återfunnit Raoul Wallenbergs namn. Om nya fakta framkom denna vecka var MVD berett att göra allt för att följa upp spåren.

Kremenetskiij ville också betona att MVD skulle svara på alla frågor som intresserade gruppen och arbeta tillsammans med kommissionen i fängelsearkivet. Också om spåren ledde utanför Vladimir var MVD berett att hjälpa till.

von Dardel efterhörde om detta innebar att också andra centrala arkiv skulle öppnas för kommissionen, varvid Kremenetskiij svarade att arbetet lämpligen började i Vladimir och sedan med ledning av de frågor som där uppstod kunde fortsätta på andra håll.

Roginskiij framhöll att internationella kommissioner kommer och går samt att risken fanns att inget nytt hittades under detta besök. MVD skulle fortsätta arbetet därefter. Var man beredd att samarbeta med sovjetiska experter som härför erhållit fullmakt av den internationella kommissionen?

Kremenetskiij påpekade att MVD sysslar med bestraffning av brottslingar och givetvis inte kunde släppa in vem som helst i fängelserna. Naturligtvis kunde man var behjälplig med statistik osv men själva knappast gå på djupet med en undersökning. Kanske var det bästa att utse en grupp också med utomstående experter, ungefär som den

internationella gruppen.

Lubarski sade att de sovjetiska experterna skulle få fullmakt av den internationella kommissionen och i praktiken skulle vara desamma som kommissionens sovjetiska inslag.

Cotler framhöll att utredningen i praktiken gjordes av tre grupper, de externa experterna, de sovjetiska experterna och de officiella sovjetiska representanterna. Det var naturligt att de två senare fortsatte arbetet när den första gruppen lämnat landet.

von Dardel föreslog att det externa inslaget i kommissionen kunde representeras av svenska eller kanadensiska ambassaden och påpekade därefter att frågan ytterligare kunde diskuteras vid det sammanfattande mötet i slutet av veckan.

Kremenetskij instämde i detta och underströk ånyo att MVD ville ge hjälp till alla tre grupperna. Han framhöll att det måste vara en hederssak för oss alla att få klarhet i Wallenbergärendet.

von Dardel framhöll att detta ytterligare understryker vikten av att alla myndigheter är representerade i utredningen.

Rymko erinrade om att alla finns med i bilden. KGB's kontaktman har varit med flera gånger, men kunde ej närvara just idag. Deras representant Vinogradov hade träffat företrädare för svenska ambassaden flera gånger och medverkade vid SKL-experternas besök för analysen av Smoltsovdokumentet. Den svenske ambassadören hade sammanträffat med KGB-ordföranden Krjutjkov och von Dardel själv hade samtalat med vice ordf Pirojskov.

Cotler betonade att man också hoppats på representanter från riksåklagarämbetet, varvid Rymko påpekade att man var beredd ordna detta.

Lubarski framhöll att högnivåbesök var av betydelse, men nu behövdes i första hand arbetskontakter. Redan imorgon kunde frågor uppkomma till KGB och då fanns ingen kontaktman på plats. KGB-mannen Vinogradov hade vid gårdagens mottagning spekulerat att inga Wallenbergdokument återfunnits, inte därför att de förstörda, utan därför att de helt enkelt aldrig funnits. Denna syn kunde kommissionen aldrig acceptera, och skulle man möta en sådan attityd från myndigheterna bleve arbetet omöjligt.

Tilenov förklarade att ha representerade den judiska organisationen VAAD och att det judiska folket kände

ett särskilt ansvar i Wallenbergärendet. Redan i början av mars 1989 hade man sänt brev till kommunistpartiets centralkommitté, KGB och riksåklagarämbetet med krav på öppnande av officiell utredning betr den illegala arresten av RW. Brevet hade inte besvarats. Här fick frågan därför upprepas: Avser sovjetmyndigheterna starta en officiell utredning i RW-ärendet?

Kremenetskiij påpekade att han inte kunde tala för dessa tre organisationer men att det sagts att ett möte med riksåklagarämbetet skulle ordnas och att det var dess sak att starta en utredning.

von Dardel redogjorde därefter grundligt för det svenska utrikesdepartementets noggranna arbete i Wallenbergärendet och förklarade att de fem dossierer som rörde Wallenbergs vistelse i Vladimir medförts till Sovjetunionen. En trettiosidig rapport på engelska hade sammanställts inför resan.

von Dardel underströk att han förväntade sig ett lika grundlig och ansvarsfylld behandling av frågan från sovjetmyndigheterna.

Lubarski återvände till frågan om stöd i arbetet från KGB. Redan de första frågorna var centrala:

- 1) Var finns smerch arkiv idag och hur få del av dessa?
- 2) Wallenbergföreningen fick RW:s personliga ting från Lubjanka - hur och var hittades dessa ting som ej existerat under 45 år. Kortet hade förvarats på ett ställe och personliga ägodelar på ett annat - där de återfanns fanns förmodligen uppgifter som kan vara av stort värde.

Dessa frågor måste snarast besvaras.

Rymko lovade vidarebefordra frågorna under dagen.

Kremenetskiij påpekade att MVD ställde en kontaktperson till förfogande, översten Ovtjinnikov som också kunde ta operativa kontakter med KGB och riksåklagarämbetet, men inte var kompetent att besvara frågor ställda till dessa organisationer.

På fråga från von Dardel sade Kremenetskiij att en telefaxförbindelse säkert kunde upprättas mellan Vladimir och Moskva. Han gav också generellt tillstånd till filmarna att filma på fängelset. Detaljer fick emellertid avgöras med lokale OVD-chefen i Vladimir. Vidare betonade Kremenetskiij att alla arkiv i Vladimir som kunde ha med RW att göra skulle vara öppna för kommissionen.

Cotler presenterade därefter arbetet i den

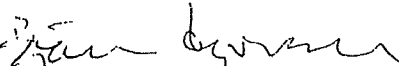
internationella grupp som i maj i år presenterat en 1200-sidig rapport i RW-ärendet och efterhörde om Rymko haft tillfälle studera densamma eftersom exemplar för ett år sedan sänts till MID.

Rymko medgav att han inte sett den, vilket Cotler beklagade och tog som exempel på att den sovjetiska sidan fullt ut utnyttjade tillgänglig kunskap i väst i RW-ärendet. Rymko sade att han skulle undersöka saken. Han övergick sedan till en redogörelse för den utveckling i RW-ärendet som skett på senare år i Sovjetunionen.

von Dardel gjorde en genomgång av de officiella svar som givits i ärendet sedan 1957 och påpekade att bakom dessa besked måste ha legat interna sovjetiska undersökningar, som kunde ge värdefulla uppslag. von Dardel efterlyste detta material och hoppades att det skulle ställas till kommissionens förfogande vid återkomsten från Vladimir.

Rymko sade sig inte vara bekant med sådant material, men lovade undersöka saken.

Sidorna utväxlade därefter en del artighetsfraser och avslutade mötet.

Björn Lyrvall

European Communities

EUROPEAN PARLIAMENT

SESSION DOCUMENTS

English Edition

10 May 1990

SERIES B

DOCUMENT B 3-936/90

MOTION FOR A RESOLUTION

by Mr TINDEMANS, Mr HABSBURG, Mr ROBLES PIQUER, Mrs LENZ,
Mrs OOMEN, Mr CHANTERIE and Mr KLEPSCH

on behalf of the EPP Group

with request for inclusion in the debate on topical and
urgent subjects of major importance pursuant to Rule 64
of the Rules of Procedure

on the fate of Raoul Wallenberg and Vilmos Langfelder

DOC_EN\RE\88414

PE 141.810
Or. Fr.

A Series: Reports - B Series: Motions for Resolutions, Oral Questions - D Series: Documents received from other institutions (e.g. Commissions)

 - Consultation procedure requiring a single reading

- Cooperation procedure (second reading) which requires the vote of a majority of the current Members of Parliament for rejection or amendment

 - Cooperation procedure (first reading)

- Parliamentary assent which requires the vote of a majority of the current Members of Parliament

The European Parliament,

A. having regard to:

- (a) the Universal Declaration of Human Rights,
- (b) the European Declaration of Human Rights,
- (c) the Helsinki Final Act,
- (d) the United Nations International Covenant on Civil and Political Rights,

B. having regard to:

- (a) the extraordinary humanitarian actions of Mr Raoul Wallenberg which saved some hundred thousand Hungarian Jews during the Nazi final solution,
- (b) his arbitrary arrest in January 1945 by Soviet troops after the liberation of Hungary,
- (c) his indefensible detention in numerous Soviet prisons,
- (d) the number of witnesses who have testified to seeing Mr Wallenberg alive subsequent to July 1947, when, according to the Soviet authorities of the time, he is supposed to have died,
- (e) the anomalies found in his death certificate, such as the absence of Christian name and date of birth,
- (f) the lack of irrefutable evidence that Mr Wallenberg died in 1947,
- (g) the attitude of openness and understanding recently displayed by the Soviet authorities in connection with the case, as evinced by the Kremlin's official invitation to the Wallenberg family to visit Moscow,

Calls on the Soviet authorities

1. To reopen the case of Mr Raoul Wallenberg and his driver, Mr Vilmos Langfelder;
2. To allow an international commission of historians and experts to examine all the archive material;
3. To use the press, radio and television and all other legal avenues to launch a search throughout the territory of the Soviet Union.

RAOUL WALLENBERG-FÖRENINGEN

Ordförande: Per Anger

Sekreterare Sonja Sonnenfeld

INR. UTHÅRIS DEP		
D. No 247/023 90 09 05		
1990-09-15		
AVD P	GR 2	ALL 7

A f kedut min Haggquist,

Moskva
Pol I, Hallquist/KL

13/8-90

Hej Martin,

pol
bakgrunden är följande: efter mitt anförande på symposiet under Raoul Wallenberg-veckan i Moskva den 29 juli kom en dam (vi kan kalla henne Natasche) fram till mig för att erbjuda sin hjälp. Det som hon hade tagit fasta på i mitt kortkorta inlägg var slutklämmen "det måste vara någon eller några inom KGB som blockera alla ansträngningar betr. Raoul". Natascha sa kort och gott att hon kände någon som kunde förmedla en synnerligen intressant kontakt. Hon skulle höra sig för. Redan dagen för banketten, den 1 juli, uppenbarade hon sig tillsammans med en ung man (vi kan kalla honom för Dmitri) som sa sig hysa beundran för Raoul som han hade läst och hört om. Vi hade inte många minuter på oss, men det räckte tydligen för att "nosa på mig". Dagen efter ringde Natasche till mitt hotell för att ge mig både hans och den "gamles" telefonnummer. Den gamle tillåter inga besök, lever helt isolerat, fränsett Dmitris och städerskans enstaka besök. Det finns en dotter också, men henne vill jag helst hoppa över, eftersom jag kan tänka mig att hon vill skydda sin gamle far mot allt och alla. Jag har även hennes telefonnummer. Härifrån ringer jag ingen utom Natascha, som jag har etablerat koder med.

Boken heter: Wolf of the Kremlin, First biography of L.M. Kaganovich - the Soviet Union's Architect of Fear. Författare är Stuart Kahan, brorson till K. (Kahans far bytte namn när familjen flyttade till USA).

Det är en spännande och ruskig bok - mycket initierad. Svårt att få tag i här. Har beställt den på engelska direkt från de engelska förlaget. Läser den nu på Kungl.biblioteket på svenska. -

Enligt Dmitri bör "om ett sammanträffande kommer till stånd. någon från svenska regeringen vara närvarande". Jag ska ta reda på det närmare. För mig är K. MANNEN - helt enkelt för att han, som format KGB[®] (efter NKVD) naturligtvis har reda på allt och alla. Han själv är äldst av alla, men han har

några väldigt spännande "kollegor", som ^{är som} han pensionerade, men säkert mycket "kunniga"! Även pensionerade KGB-män kan ha intresse av att bevara hemligheter och blockera ansträngningar.

Jag har låtit Dmitri och Natascha förstå att jag kan komma till Moskva med mycket kort varsel. Med tanke på den gamles ålder kan man ju inte gärna skjuta upp sammanträffandet ... I juli levde han i alla fall - han torde vara sisådär 95. Enligt utsago har han ett fantastiskt gott minne. Hans hörsel är nedsatt och man bör tala tydligt, har jag inhämtat.

Förresten heter Natascha och Dmitri just Natascha o. Dmitri! Om jag förstått henne rätt är hon släkt med någon som lidit och avlidit i fängelse. Hon talar mycket bra engelska - detta sagt eftersom det kan hända att någon behöver ta kontakt med henne. Det är värre med den unge mannen, vars engelska är närmast obefintlig.

Frågor emotses med nöje! Välkommen Hillebeke -

Hjärtliga hälsningar Sonja

P 2 En 1

POL

ARCHIVE COPY

MSG NO: 900905-373

DISTRIBUTION STATUS AT: 1990-09-05-12.51

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

MOSKVA

DISTRIBUTED

1990-09-05-12.51

0419 ✓

FROM: UD/POL 1

POSTED TIME: 1990-09-05-12.47

MSG NO: 900905-373

=LIST, URGENT
MOSKVA
+

UD STOCKHOLM 1990-09-05

AMBASSADEN MOSKVA

U R G E N T

FOER AMBASSADEN MOSKVA FRAAN POL 1.

MADAME SIMONE LUCKI, ORDFOERANDE I BELGISKA
WALLENBERG-FOERENINGEN HAR FOERGAEVES SOEKT RINGA ER FOER ATT
TALA MED GUY VON DARDEL. HON BER NU ATT HAN I STAELET
RINGER HENNE I KVAELL ELLER I MORGON EFTER KL 20.00 LOKAL
TID, TEL 40602060 CASTEL MARIE-LOUISE, LA BAULE,
FRANKRIKE, RUM NR 22. HON AER TILLBAKA I BRYSSEL FREDAG
KVAELL OCH RAEKNAR MED ATT KOMMA TILL HELSINGFORS. HON
OENSKAR VETA NAER EXAKT HON BEHOEVER VARA DAER.

CABINET

UD STOCKHOLM KL 12.40

HALLQVIST

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

UTRIKESDEPARTEMENTET
MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS
STOCKHOLM

T E L E F A X

Telefon: (46) 8 786 6000

Fax: (46) 8 723 1176

Telex (54) 10590 MINFOR S

Adress: Sonja Sonnenfeldt, Wallenbergföreningen		Datum: 1990-09-05		Dnr: 248/ u nr 1009	
Avsändande enhet: Pol 1 Martin Hallqvist		Avd: P	Grupp: 2	Mål: Eu 7	
Ärende: Wallenbergärendet					
Totalt antal sidor: 2 (inkl denna)		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändande enhet enligt ovan anges!			
		Avsant den 90-09-05	Klockan 16.45	Sign AG	

(pol)

Bifogade telex, som inkom från ambassaden i Moskva idag, (957 5/9)
översändes härmed för kännedom.

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
LH2

KOPIA TILL:

UTR MIN

--

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 2

POL 2

POL 1

ÅTGÄRD:

+ London

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-09--76		
<i>500</i>	<i>Gr</i>	<i>500</i>
<i>p</i>	<i>2</i>	<i>Eu</i>

90 09 17
Pol I, Hallqvist Pol

POL

INKOM UD 1990-09-06

AMBASSADEN LONDON

1990-09-06

az
my

UD STOCKHOLM

FOER HALLQVIST POL 1

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

1

RE RAOUL WALLENBERG

1)

2) , SOM HADE TALAT MED GORDIEVSKIJ, KONSTATERADE AEVEN
ATT DET VAR OK ATT TALA MED WALLENBERGS FAMILJ. GORDIEVSKIJ HADE
UTTRYCKT SIG POSITIVT OM MOEJLIGHETEN TILL ETT SAMMANTRAEFFANDE
MED FAMILJEN (HAPPY TO MEET THE FAMILY). HAN SKULLE AAKA PAA
SEMESTER INOM KORT OCH HADE DAERFOER FOERESLAGIT ATT ETT SAADANT
SAMMANTRAEFFANDE, OM DET FANNS INTRESSE, ANORDNADES FOERST NAESTA
MAANAD.

SADE SIG SE FRAM EMOT VIDARE KONTAKTER I DENNA FRAAGA.

VAENGEBY

AMBASSADEN LONDON

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
ROJA3

KOPIA TILL:

ÅTGÄRD:

UTR MIN Ex t amb Leifland, London
- "-
KABS 900924 "- Thunborg, Washington
POLCH "- Nilsson, Prag
BITR POLCH min Julin, New Delhi
POL 1

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-09-76		
Avd	Gr	Red
P	2	EU

amb Hirdman, KMI

"- Dahlgren, SB

Pol I, Hallqvist/EL 90 09 26

INKOM UD 1990-09-06

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-06

UD STOCKHOLM

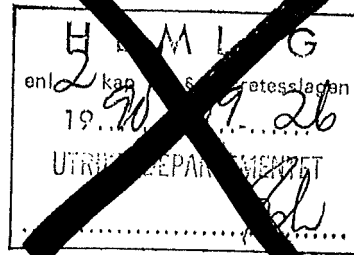
FOER POL 1 FRAAN MAGNUSSON

B R A A D S K A N D E

RE WALLENBERGKOMMISSIONEN

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

PROMEMORIA

AMBASSADEN I..... *Modera*

HAR..... *90 09 06*

MELDELAT FÖLJANDE:

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

K2 6 SEP 1990
K. Hallgren

RE WALLENBERGKOMMISSIONEN

PRIMO

SOM FRAMGAATT AV PRESSRELEASE OCH AMBASSADENS RAPPORTERING ARBETAR GUY VON DARDELS INTERNATIONELLA KOMMISSION SYNNERLIGEN ENERGISKT OCH MAALMEDVETET. SAMARBETET MELLAN DE SOVJETISKA OCH UTLAENDSKA MEDLEMMARNA AV KOMMISSIONEN AER TILL SYNES HARMONISKT OCH EFFEKTIVT. TAKTIKEN AER NU ATT SAA LAANGT SOM MOEJLIGT UTNYTTJA DE GODA KONTAKTER SOM ETABLERATS MED FRAMFOERALLT INRIKESMINISTERIET (MVD) FOER ATT GAA VIDARE OCH GENOM MVD:S FOERMEDLING HAR IGAAR INLAEMNATS EN ANSOEKAN TILL MINISTERRAADETS CENTRALA ARKIV RESP MVD OM ATT KOMMISSIONENS MEDLEMMAR REDAN DENNA VECKA SKALL FAA TILLGAANG TILL VISSA DOSSIERER, VARS EXISTENS UNDERSOEKNINGARNA I VLADIMIR UPPENBARAT. ANSOEKAN HAR BEVILJATS. SAMARBETET MED MVD FRAMHAALLS OCKSAA SOM EXEMPEL FOER ATT FOERMAA KGB BLI LIKA TILLMOETESGAAENDE (DET AATERSTAAR ATT SE OM DENNA TAKTIK AER LYCKOSAM - RIVALITETEN MELLAN DE TVAA ORGANEN AER TRADITIONELLT STARK).

SECUNDO

CHEFEN FOER SOVJETS FAENGELSEADMINISTRATION I INRIKESMINISTERIET, OEVERSTE GULJAJEV, FRAMHOELL VID ETT MOETE PAA AMBASSADEN I TISDAGS ATT MVD OENSKADE FAA FRAM SANNINGEN SNABBT OCH INTE FOERKNIPPAS MED DEM SOM STAELLER HINDER I VAEGEN FOER DETTA ELLER "STAA PAA FEL SIDA I HISTORIEN". HAN INSTAEMDE INDIREKT I KOMMISSIONENS KRITIK AV KGB GENOM KOMMENTAREN "NI VET VAD FOER SLAGS ORGANISATION DETTA AER" (SIC). DAEREFTER UTLOVADE HAN FULLT TILLTRAEDE TILL MVD:S CENTRALA ARKIV. GULJAJEV HAENVISADE FLERA GAANGER TILL AMBASSADOER BERNERS MOETE MED INRIKESMINISTER BAKATIN.

TERTIO

VID ETT MOETE PAA MID PAA ONSDAGEN MED KGB:S KONTAKTMAN VINOGRADOV, SOM NU PRESENTERADE SIG SOM STAELLFOERETRAEDANDE CHEF FOER (EN AVDELNING VID) KGB:S ARKIV, DELTOG FRAAN KOMMISSIONEN MICHAIL TJLENOV (DET VAR URSPRUNGLIGEN PLANERAT ATT AEVEN BJOERNERSTEDT SKULLE DELTAGIT).

VINOGRADOV GJORDE DAERVID FOELJANDE KOMMENTARER. HAN BETONADE ATT MAN

FORTS

I KGB ARBETADE ENERGSSKT PAA ATT GRANSKA ALLA UPPGIFTER SOM OEVER-
LAEMNATS FRAAN SVENSK SIDA SAMT FOELJA UPP ALLA NYA VITTNESMAAL SOM
FRAMKOMMER I MASSMEDIA. SVAR PAA AMBASSADENS TIDIGARE FRAMSTAELL-
NINGAR SKULLE LAEMNAS INOM NAAGRA DAGAR. VAD GAELLER WALLENBERG-
KOMMISSIONEN HADE DEN, ENLIGT VINOGRADOV, INTE PAATRAEFFAT NAAGRA
FAKTA SOM VISAT ATT RW VARIT I VLADIMIR. HAN BEKRAEFTADE DOCK PRAXIS
ATT BARA REGISTRERA VISSA FAANGAR UNDER ETT NUMMER. DETTA BETYDDE
DOCK INTE ATT DESSAS IDENTITET VAR OKAEND FOER FAENGELSELEDNINGEN.
AVSIKTEN MED DETTA SYSTEM VAR BARA ATT HEMLIGHAALLA IDENTITETEN FOER
FAANGVAKTARNA. HURSUMHELT FOERDOEMDE MAN NUMERA DENNA PRAXIS (NAAGRA
EXEMPEL PAA NUMMERFAANGAR VAR ENLIGT WALLENBERGKOMMISSIONEN ETT
HEMLIGT VITNE TILL KATYNNASSAKERN OCH BEFAELHAVAREN FOER ESTLANDS
ARME TILL 1940 SAMT MAKARNA MUNTHESS).

VINOGRADOV BEKRAEFTADE SEDAN ATT FAANGARS PERSONLIGA AKTER (BROTTS-
AKTER) EFTER FRIGIVNING KUNDE FOERVARAS ANTINGEN I KGB ELLER MVD,
DERAS FAENGELSEAKTER FOERVARADES EVIGT. NORMALT BORDE EN DEL AV RW:S
TILLHOERIGHETER HA PAATRAEFFATS I HANS BROTTSAKT, MEN NAAGON SAADAN
HADE INTE PAATRAEFFATS, SANNOLIKT BEROENDE PAA ATT AATAL ALDRIG
VAECKTS. WALLENBERGKOMMISSIONEN HAR JU UTTRYCKT STOR SKEPSIS ROERANDE
KGB:S VERSION FOER HUR DESSA TILLHOERIGHETER HITTATS, OCH VINOGRADOVS
HYPTOTES VAR ATT NAAGON KGB-MEDARBETARE TIDIGARE SAMLAT IHOP DEM
FRAAN OLIKA HAALL MEN ATT MAN INTE "VAAGAT" OEVERLAEMNA DEM TILL
SVENSKA SIDAN PGA OSAEKERHET OEVER REAKTIONEN (SIC). HAN UTTRYCKTE
DOCK FOERSTAAELSE FOER ATT KGB:S REDOGOERELSE KUNDE GE UPPHOV TILL EN
DEL FRAAGETECKEN.

KGB-REPRESENTANTEN BETONADE EFTERTRYCKLIGT ATT MAN INTE FUNNIT NAAGOT
NYTT MATERIAL ROERANDE RW OCH ATT DET VERKLIGEN VAR SAA ATT ABAKUMOV
VARIT I STAAND TILL VILKA HANDLINGAR SOM HELST, BL A FOERSTOERANDE AV
ARKIV.

VINOGRADOV LOVADE GE SNABBT SVAR PAA KOMMISSIONENS KRAV ATT FAA
TRAEFFA VICE KGB-CHEFEN PIROZJKOV FOER ATT UTVERKA ETT POLITISKT
BESLUT SOM GER MEDLEMMARNA DIREKT TILLTAEDE TILLRELEVANTA DELAR AV
KGB:S ARKIV.

QUARTO

PAA LOERDAG AVRESER FYRA MEDLEMMARNA AV KOMMISSIONEN (INKL GUY VON
DARDEL) TILL HELSINGFORS FOER ATT ANHAENGIGGOERA RW-AERENDET VID
TOPPMUETFT OCH FOER ATT GE (AENNU) EN PRESSKONFERENS. AVSIKTEN AER
ATT UNDERSTRYKA FALLETS "ALLMAENMAENSKLIGA" KARAKTAER - DET AER INTE
LAENGRE EN OEST-VAESTFRAAGA. VIA SONJA SONNENFELD FOERSOEKER VON
DARDEL OCKSAA FAA TILL STAAND ETT KORT MOETE MED PRESIDENT BUSH.

DET KAN DOCK DISKUTERAS HURUVIDA DET FOER SAKEN FRAMAAT ATT NU
AATERIGEN TA UPP RW GENOM AMERIKANERNA. KANSKE GOER DET VARE SIG
NAAGOT TILL ELLER FRAAN.

BERNER

AMB MOSKVA

Pot

ARCHIVE COPY

MSG NO: 900905-793

DISTRIBUTION STATUS AT: 1990-09-06-08.08

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

MOSKVA

DISTRIBUTED

1990-09-06-08.08

0421

FROM: UD/POL 1

POSTED TIME: 1990-09-05-17.11

MSG NO: 900905-793

=LIST
MOSKVA
+

UD STOCKHOLM 1990-09-05

SVENSK MOSKVA

ERT 937

FRAAN POL 1 RE UTTALANDE ENLIGT TASS WALLENBERGAERENDET.

PAA PRESSFRAAGOR SAEGER VI ATT UNDERSOEKNINGEN AENNU INTE AER
SLUTFOERD OCH ATT VI HELLER INTE FAATT NAAGON SKRIFTLIG
RAPPORT FRAAN SKL. VI HAR INGA KOMMENTARER TILL INRIKES-
MINISTERIETS INFORMATIONSAVDELNINGIS UTTALANDE.

CABINET

UD STOCKHOLM KL 17.10

KR HALLQVIST/AG

EX TILL:
KABS
POLCH

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

BITR POLCH

CH POL 1
HALLQVIST, POL 1

PRESSBYRAAN

- End of printout

--	--	--

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-09-10 7		
Avd	Gr	Skall
P	Z	Eu

POL

INKOM UD 1990-09-07

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-07

UD STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

FOER POL 1 (HALLQUIST)

RE WALLENBERGAERENDET

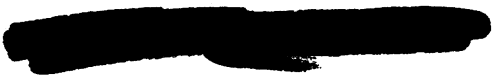
at hohc
10/9 aa
M

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET

FOERMODAR DU AER BEREDD TA EMOT PROF COTLER PAA MAANDAG FOER
DEBRIEFING. DET VORE VAEL BRA OM HAN AEVEN FICK TRAEFFA HOEGRE
TJAENSTEMAN I UD.

BERNER

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
CE3

KOPIA TILL:

UTR MIN

- "-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

Ex t amb Leifland, London

"- Thunborg, Washington 90 09 24

"- Nilsson, Prag

min Julin, New Delhi

amb Hirdman, KMI

"- Dahlgren, SB

Pol I, Hallqvist/EPal

INKOM UD 1990-09-10 KL

Exp 90 09 26

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-10

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-09-10		
Avd	Gr	Mål
P	2	En I

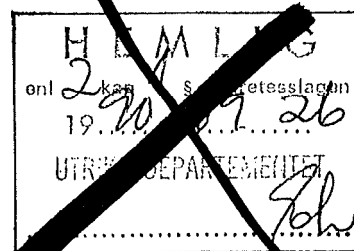
UD STOCKHOLM

FOER KABSEKR, POLCH OCH POL 1

RE WALLENBERGAERENDET

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

1

PROMEMORIA

AMBASSADEN I.....*Moskva*.....

HAR.....*20.09.10*.....

MELDELAT FÖLJANDE:

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

K2 6 SEP 1990
Kr Hallgrist
~~*****~~

RE WALLENBERGAERENDET

PRIMO

AMBASSADEN HAR I NAAGRA OMGAANGAR INRAPPORTERAT HUR ARBETET FRAMSKRIDIT FOER PROFESSOR VON DARDELS INTERNATIONELLA KOMMISSION (I FORTSAETTNINGEN BENAEMND WALLENBERGKOMMISSIONEN). I KOMMISSIONEN INGAAR, ERINRAR VI HAEROM, FOERUTOM VON DARDEL EN SVENSK (BJOERNERSTEDT), TRE UTLAENDSKA LEDAMOETER (VARAV TVAA SUTTIT I SOVJETISKA FAENGELSER) SAMT FEM SOVJETISKA MEDLEMMAR. BESOEKET I SOVJET, SOM URSPRUNGLIGEN PLANERATS TILL DRYGT EN VECKA, KOM NU ATT OMFATTA NAESTAN TVAA VECKOR. DEN FOERSTA VECKANS ARBETE I VLADIMIRFAENGELSETS ARKIV FOELJDES AV KONTAKTER I MOSKVA MED MID, INRIKESMINISTERIET (MVD) OCH KGB, PRESSKONFERENS SAMT YTTERLIGARE EFTERFORSKNINGAR I MVD:S OCH MINISTERRAADETS CENTRALA ARKIV SAMT BESOEK I BUTYRKAFAENGELSET. NU VIDTAR ANALYS OCH VAERDERING AV DET DIGRA AKRIV-MATERIALET OCH DAEREFTER YTTERLIGARE ARKIVGENOMGAANGAR. DESSA KOMMER I STOR UTSTRAECKNING ATT GENOMFOERAS AV KOMMISSIONENS SOVJETISKA MEDLEMMAR, I VISS UTSTRAECKNING MED AMBASSADENS MEDVERKAN.

KOMMISSIONENS ARBETE HAR VARIT HISTORISKT SAATILLVIDA ATT DET AER FOERSTA GAANGEN UTOMSTAAENDE (DET MAA GAELLA UTLAENNINGAR ELLER SOVJETISKA MEDBORGARE) SLAEPPTS IN I SOVJETISKA ARKIV AV DENNA TYP. DETTA KAN TILLSKRIVAS DET HELHJAERTADE STOEDET FRAAN INRIKESMINISTERIETS SIDA, VILKET I SIN TUR I OEVERVAEGANDE GRAD KAN HAERLEDAS TILL MIN UPPVAKTNING HOS INRIKESMINISTER BAKATIN I JUNI.

VON DARDEL OCH MAKINEN, AATFOELJDA AV MAGNUSSON, TOGS I FREDAGS EMOT AV BAKATIN FOER ETT KORT MOETE, VARVID FRAMFOERDES TACK SAAVAEL FRAAN KOMMISSIONENS SOM AMBASSADENS SIDA FOER DEN SAMARBETSVILJA SOM MINISTERIET VISAT. DAERUTOEVER BAD VON DARDEL OM BAKATINS PERSONLIGA HJAELP FOER ATT FAA KGB-CHEFEN KRJUTJKOV VISA SAMMA OEPPENHET SOM INRIKESMINISTERIET GJORT. EFFEKTEN AV DENNA BEGAERAN AER SVAARBEDOEMBAR, PGA AV RIVALITETEN MELLAN DE TVAA ORGANEN, NAAGOT VI FRAAN AMBASSADENS SIDA PAAPEKADE FOER VON DARDEL. FRAAN KOMMISSIONENS SIDA ANSER MAN EMELLERTID ATT KGB FOERTIGER SANNINGEN OCH EJ VISAT TILLRAECKLIGT TILLMOETESGAAENDE SAMT ATT DAERFOER MAXIMALT TRYCK MAASTE SAETTAS PAA ORGANISATIONEN. DET AER MOEJLIGT ATT DETTA AER EN RIKTIG BEDOEMNING, MEN VI AER NOG AENNU BENAEGNA ATT I VISSA AVSEENDEN GE KGB "THE BENEFIT OF THE DOUBT". DET BOER SAALEDES PAAPEKAS ATT KGB

FORTS

HITTILLS ICKE DIREKT AVVISAT NAAGON KONKRET FRAMSTAELLNING OM UPPLYSNINGAR. SAALEDES HAR AMBASSADEN SENT OMSIDER FAATT SVAR PAA FLERA AV DE FRAAGOR SOM STAELLTS FOER NAAGRA MAANADER SEDAN (SE NEDAN) OCH VAAR KONTAKTMAN FOERSAEKRAR ATT FORTSATTA EFTERFORSKNINGAR BEDRIVS.

KOMMISSIONENS KONSTATERANDE ATT INGA ORDENTLIGA UNDERSOEKNINGAR GJORTS VARE SIG I VLADIMIR, ELLER SOM DET OCKSAA VISAT SIG, I BUTYRKA AER DOCK ONEKLIGEN GENERANDE FRAEMST FOER KGB, SOM JU HAFT ANSVARET FOER TIDIGARE UTREDNINGAR OCH LIKALEDES FOER MID SOM, SAEKERLIGEN PAA BASIS AV BESKED FRAAN KGB, UPPGIVIT ATT DEN SOVJETISKA STAANDPUNKTEN GRUNDAR SIG PAA UTFOERLIGA UNDERSOEKNINGAR. HUR SKALL MAN DAA TOLKA DENNA UPPTAECKT? NAERMAST TILLHANDS LIGGER Vael FOERKLARINGEN ATT MAN I KGB HELA TIDEN KAENT TILL DEN EXAKTA SANNINGEN, VARFOER NAAGON YTTERLIGARE UTREDNING ICKE ANSETTS ERFORDERLIG. MEN I SAA FALL MAASTE RIMLIGTVIS MER MATERIAL AEN SMOLTISOVRAPPORTEN FOERELIGGA, ANNARS VORE DET JU FRAAGA OM EN OSANNOLIK SLAPPHET. EN ANNAN MOEJLIGHET AER ATT MAN PAA NAAGOT SAETT VET ATT ALLT RELEVANT MATERIAL FOERSTOERTS (JFR JAKOVLEVS UPPGIFTER I ANNAT

✓ JAG AER HURSOMHELT BEREDD ATT GOERA YTTERLIGARE EN UPPVAKTNING HOS KRJUTJKOV, MEN FOERST NAER VI EXAKT VET VILKET ARKIVMATERIAL VI VILL ATT KGB SKALL STAELLA TILL KOMMISSIONENS FOERFOGANDE.

AMBASSADEN AER ALLTSAA BEREDD ATT AEVEN FORTSAETTNINGSVIS GE SITT STOED TILL KOMMISSIONENS ARBETE, VILKET DOCK INTE INNEBAER ATT VI A PRIORI MAASTE SKRIVA UNDER PAA ALLT DEN FOERETAR SIG ELLER SAEGER.

SECUNDO

EFTER DE GENOMGAANGAR SOM GJORDES I MVD:S OCH MINISTERRAADETS CENTRALA ARKIV DEN 6 OCH 7 SEPTEMBER KAN FOELJANDE PRELIMINAERA KONSTATERANDEN GOERAS.

- INGA DIREKTA SPAAR EFTER RW (EJ HELLER LANGFELDER) HAR AENNU PAATRAEFFATS. I GUSTAV RICHTERS FAENGELSEAKT FINNS DOCK EN INTRESSANT NOTERING VID ETT BESLUT OM OEVERFOERANDE AV HONOM TILL VLADIMIR-FAENGELSET 1952, NAEMLIGEN ATT MAN SKULLE BEAKTA DET FAKTUM ATT RICHTER SUTTIT TILLSAMMANS MED EN SAERSKILT VIKTIG FAANGE (DET SAEGS INTE VILKEN TIDPUNKT DETTA GAELLDE).

- MAN ANSER ATT EN "FAENGELSEAKT" FOER RW OVILLKORLIGEN MAASTE EXISTERA I MVD:S ELLER KGB:S ARKIV (SAAVIDA DEN INTE FOERSTOERTS - VAAR KOMMENTAR).

✓ - MAN HAR AATERFUNNIT AKTERNA FOER FLERA KAENDA WALLENBERGVITTEN: GOGOBERIDZE (I VLADIMIR), LOJDA, HILLE, HUBER, BRUGGER M FL.

- EN NKVD-UNDERSOEKNINGSLEDARE SOM HETER SOLOVOV GAAR IGEN I ETT FLERTAL AKTER. DET VORE AV INTRESSE FAA VETA OM DENNE LEVER.

ETT LAENGRE SAMTAL PROF COTLER HADE I BUTYRKAFENGELSET GAV VID HANDEN ATT:

-- ALLA UTLAENNINGAR SOM TIDIGARE SUTTIT DAER HADE REGISTRERATS UNDER ETT NUMMER.

FORTS

- DERAS AKTER FOERVARADES I KGB.

- I DET FALL EN AVLIDEN ELLER AVRAETTAD FAANGE KREMERATS BORDE DET FINNAS ETT SAERSKILT DOKUMENT HAEROM (I KREMATORIET).

TERTIO

VAAR KGB-KONTAKTMAN LAEMNADE VID ETT MOETE MED MAGNUSSON I FREDAGS FOELJANDE SVAR PAA ETT ANTAL FRAAGOR AMBASSADEN TIDIGARE STAELLT.

MAN HADE FRAAN KGB:S SIDA PAA VAAR BEGAERAN GJORT EN HAENVAENDELSE TILL SSSR:S CENTRALA STATLIGA ARKIV FOER ATT UTROENA OM RW KUNDE FINNAS REGISTRERAD SOM ICKE DOEMD KRIGSFAANGE. SVARET, SOM UPP-VISADES, VAR NEKANDE.

VAAR ANDRA FRAAGA HADE GAELLT OM KGB I ARKIVEN KUNDE FINNA SPAAR AV INSTRUKTIONER TILL FAENGELSER/LAEGER I SOVJETUNIONEN ATT INRAPPORTERA OM RW VORE KAEND HOS DEM, NAERMAST GAELLDE DET UPPGIFTEN OM ATT VOROSJLOV GIVIT SAADANA 1955 MEN AEVEN VID ANDRA TIDPUNKTER. EFTERSOM ENDAST VISSA HAEKTEN LOED UNDER KGB OCH ALLA FAENGELSER/LAEGER SADES LYDA UNDER MVD STAELLDES FOERFRAAGAN TILL MVD:S CENTRALA ARKIV RESP DE CENTRALA STATSORGANENS "OKTOBERREVOLUTIONSARKIV". SVARET BLEV ATT NAAGRA SPAAR AV SAADANA EFTERFORSKNINGAR EJ UPPTAECKTS, VILKET JU PAA ETT FOERBRYLLANDE SAETT BEKRAEFTAR SLUTSATSERNA OVAN.

VINOGRADOV MEDDELADE OCKSAA RESULTATEN AV EN GRANSKNING AV TVAA VITNESMAAL (POLJAK OCH PAVLENKO). VI INSAENDER DESSA SEPARAT.

DESSUTOM DELGAVS VI SVAR PAA FRAAGOR JOURNALISTEN KARTSEV STAELLT ROERANDE DIV F D SMERSJ-MEDARBETARE SOM KUNDE TAENKAS HA KAENNEDOM OM RW. DET VISADE SIG ATT ENDAST EN AV DESSA VAR I LIVET OCH HADE EN ADRESS SOM VAR KAEND. KARTSEV UPPSOEKER DENNE.

I OEVRIGT HADE INGET MATERIAL PAATRAEFFATS I SMERSJ ARKIV. DET VAR, ENLIGT VINOGRADOV, SVAART ATT SAEGA OM DET HADE TAGITS UN DAN ELLER FOERSTOERTS. SAERSKILT UNDER KRIGET VAR DET OFTA SAA ATT EN DEL MATERIAL (SOM T EX FOERVARADES I DIVISIONSARKIV) FOERSTOERDES AV PRAKTISKA SKAEL.

VINOGRADOV UPPGAV SAA ATT KGB FORTFARANDE GJORDE ANSTRAENGNINGAR ATT SPAARA UPP FAENGELSEPERSONAL SOM KUNDE HA NAAGOT ATT BERAETTA OM RW.

SLUTLIGEN BEKLAGADE HAN ATT WALLENBERGKOMMISSIONEN MISSTRODDE KGB OCH FOERSAEKRADE ATT OM MAN HAFT NAAGON PERSONLIG DOSSIER FOER RW SAA SKULLE MAN INBJUDIT VON DARDEL ATT TA DEL AV DEN.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

10
P 2 Eu I

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
CL 1

KOPIA TILL:

UTR MIN

"

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

SB

ÅTGÄRD:

*Hr: arkivet: lägg gärna
kopior på Wallenberg -
domären /tv*

INKOM UD 1990-09-10

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-10

UD STOCKHOLM

1990-09-10		
Ans	Gr	Ans
20	24	P 35/10

orig

P

2

Eu I

n

FOER POLCHEFEN, POL 1 OCH HANS DAHLGREN, SB. DELGE
TALMANNEN.

RE TALMANNENS BESOEK/SAMTAL HOEGSTA SOVJET-ORDFOERANDEN LIKJANOV OCH
GORBATJOVRAADGIVAREN JAKOVLEV.

Betr. åtgärd se
delgivningslista

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

Byggt av ... m av
1954
1954
Ds Olsson

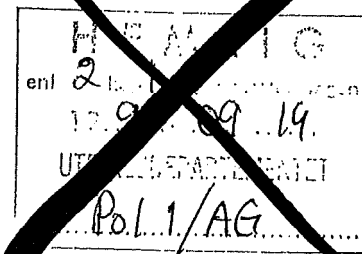
1

PROMEMORIA

AMBASSADEN I.....Moskva.....

HAR.....90-09-10.....

MEDDELAT FÖLJANDE:

RE TALMANNENS BESÖEK/SAMTAL HOEGSTA SOVJET-ORDFOERANDEN LIKJANOV OCH GORBATJOVRAADGIVAREN JAKOVLEV.

FRAAN TALMANNENS SAMTAL I FREDAGS MED OVANCITERADE PERSONER KAN FOELJANDE AV SAERSKILT INTRESSE ANTECKNAS.

1. LUKJANOV, PRESIDENT HOEGST SOVJET, ANSLOG EN MYCKET HJAERTLIG TON OCH PRISADE DE SVENSK-SOVJETISKA RELATIONERNA. HAN ERINRADE OM BESOEKSUTBYTET BL A "DET KOMMANDE BESOEKET AV STATSMINISTER CARLSSON TILL PREMIAERMINISTER RYZJKOV". HAN VAELKOMNADE TALMANNENS FOERSLAG OM UTBYTTE UNGA PARLAMENTARIKER. VIDAR FRAMHOELL HAN HUR DEN SVENSKA MODELLEN AER AV INTRESSE FOER SOVJETUNIONEN OCH ATT MAN OENSKADE ATT DET EKONOMISKA OCH OEVRIKA UTBYTET MELLAN VAARA LAENDER OEKADES KRAFTIGT. I OEVRIKT BEROERDES UNDER DISKUSSIONEN FYRA AEMNEN NAEMLIGEN UNIONREPUBLIKFRAAGAN INKL. INDIREKT BALTIKUM, SOVJETUNIONEN OCH EUROPA, IRAK, WALLENBERGAERENDET.

LUKJANOV UNDERSTROEK I DEN FOERSTA FRAAGAN ATT REVOLUTIONAERA FOERAEDRINGAR AER PAA GAANG OCH ATT DESSA GIVETVIS FOERSIGGAAR UNDER STARKA SPAENNINGAR OCH HAARD POLITISK KAMP. FLERTALET REPUBLIKER AER DOCK FOER EN STARK UNION (HAN UNDANTOG VAEI BALTIKUM). UNION SKULLE DAA FAA HUVUDUPPGIFTER I SAADAN FRAAGOR SOM TULL, BANKVAESENDE, PRISBILDNING, VALUTA M.M. VIDARE MAASTE UNIONEN HA HAND OM FOERSVAR, SAEKERHET, TRANSPORT, ENERGI, RYMDFRAAGOR, MILJOE, KATASTROFPROBLEM. UTRIKESSEKONOMISKA OCH UTRIKESPOLITISKA FRAAGOR MAASTE RIMLIGEN OCKSAA HANDLAEGGAS AV UNIONEN ELLER AATMINSTONE MAASTE DEN FASTSTAELLA PRINCIPERNA FOER DESSA PROBLEM. MAENSKLIGA RAETTIGHETER VAR ETT SAERSKILT AEMNE DAER UNIONEN BORDE FASTSTAELLA STANDARDS FOER SAMTLIGA REPUBLIKER. UNIONENS FOERETRAEDARE, DVS HAN SJAELV OCH ANDRA, VAR INTRESSERADE AV ATT REPUBLIKERNA TAR SITT ANSVAR FOER SIN EKONOMISKA OCH SOCIALA UTVECKLING. "VI SER LUNGT PAA UTVECKLINGEN", FRAMHOELL LUKJANOV OCH SKAELET HAERTILL VAR TRON ATT EN MARKNADSEKONOMI MAASTE KOMMA ATT FOERENA DE OLIKA REPUBLIKERNA. DESSA MAASTE BEGRIPA FRAMHOELL LUKJANOV MED ADRESS SAEKERT TILL BALTIKUM ATT DE SOM BLOTT VILLE "ASSOCIERA SIG" OCH EJ INGAA I UNIONEN MAASTE RAEKNA MED ATT HANDLA SOM ANDRA LAENDER MED UNIONEN, DVS MED VALUTABETALNING. AEVEN DE MEST EXTREMA NATIONALISTERNA VET ATT DE NOG EJ RAAD ATT SAERA SIG UT IFRAAN UNIONEN PAA DETTA VIS TRODDE LUKJANOV.

FORTS

I FRAAGA OM SOVJETUNIONEN OCH EUROPA VAR DEN SOVJETISKA POSITIONEN KLAR. VI VILL HA ETT BRETT SAMARBETE. EG AER INTRESSERAD AV DEN POTENTIELLT VAELDIGA. SOVJETISKA MARKNADEN. NATO:S HAALLNING AER POSITIV SAASOM FRAMGICK AV LONDONDEKLARATIONEN NYLIGEN. EUROPARAADET AER AKTIVT ENGAGERAT I SAMARBETE MED SOVJET SAASOM VISADES AV ANDERS BJOERKS NYLIGA BESOEK OCH VI AER MYCKET INTRESSERADE. ETT INTEGRERAT EUROPA FRAAN GIBRALTAR TILL URAL VAR EN FRAMTIDSVISION. SAMARBETE MED DE NORDISKA LAENDERNA BORDE KUNNA GAA AEN SNABBARE EFTERSOM VI JU ALLA AER NORDBOR.

I IRAKFRAAGAN FRAMHOELL LUKJANOV ATT SOVJET UTNYTTJAR SINA RELATIONER MED IRAK TILL ATT SOEKA FOERMAA BAGDAD LAEMNA KUWAIT. POLITISK LOESNING EJ KRIG MAASTE KOMMA TILL STAAND. "DET VAR INTE LAETT FOER OSS ATT VARA MED OM SAEKERHETSRAADETS RESOLUTION 665 MEN VI TOG DET BESLUTET".

WALLENBERGFRAAGAN VAECKTES AV TALMANNEN OCH LUKJANOV FRAMHOELL HUR MAN GJORDE SITT YTTERSTA PAA DEN SOVJETISKA SIDAN ATT BRINGA KLARHET I DETTA AERENDE. HAN KOMMENTERADE INTE TALMANNENS PAAPEKADE ATT WALLENBERGSKOMMITTEN JU FUNNIT STARKT STOED HOS UT- OCH INRIKESMINISTERIERNA MEN OENSKADE MER AKTIVIT TILLMOETESGAAENDE FRAAN KGB.

SAMTALET MED JAKOVLEV KONCENTRERADES PAA TRE PUNKTER. DEN EKONOMISKA SAMMANHAALLNINGEN AV SOVJETUNIONEN, BALTIKUM, WALLENBERGAERENDET. I DEN FOERSTA FRAAGAN FRAMHOELL JAKOVLEV ATT DE CENTRIFUGALA TENDENSERNA NOG KOMMA ATT MOTVAEGAS SAA SMAANINGOM AV MARKNADSHUSHAALLNINGEN. ENSKILDA FOERETAG MAASTE KOMMA ATT STYRA SIN EGEN EKONOMI OCH REGIONERNA ELLER REPUBLIKERNA BOER EJ BLI NAAGON SLAGS ERSAETTARE TILL CENTRALSTYRNINGEN. REPUBLIKERNAS SJAELVSTAENDIGHET KUNDE VAEKOMNAS SAA LAENGE DECENTRALISERINGEN FAKTISKT SKEDDE.

JAKOVLEV FRAMHOELL HUR BEHANDLINGEN AV DE NATIONELLA FRAAGORNA OFTA PRAEGLADES AV EUFORI. NU BOERJAR MAN DOCK KANSKE RAEKNA EN SMULA PAA EKONOMIN. DET GAELDE AEVEN BALTERNA. OM MAN HELT FRAAN SOVJETUNIONEN MAASTE NATURLIGTVIS DE EKONOMISKA RELATIONERNA SKOETAS SOM MED UTANFOERSTAAENDE STATER. SOVJET KRAEVER DAA BETALT FOER SINA ENERGILEVERANSER I VALUTA. DE PRODUKTER BALTERNA KAN VILJA SAEKJA TILL SOVJETUNIONEN FAAR PRISSAETTAS OCH KOEPAS I KONKURRENS MED ANDRA LAENDER T EX VAESTEUEUROPA. FRAAGAN OM SEPARATION FRAAN UNIONEN MAASTE OCKSAA LOESAS EFTER REFERENDUM I DE BALTISKA REPUBLIKERNA. VIDARE MAASTE REGLER OEVEREKOMMAS OM SKYDD FOER DE ICKE BALTISKA MINORITETERNA I DESSA REPUBLIKER. "TIDEN AER DEN BAESTA LAEKAREN" FRAMHOELL JAKOVLEV OCH BEKRAEFTADE DAERMED MISSTANKEN ATT MAN PAA SOVJETISK SIDA VAE GAERNA SER ATT FOERHANDLINGARNA DRAR UT PAA TIDEN. DOCK FRAMHOELL HAN "VI AER OEPPNA OCH FLEXIBLA VILL BLOTT EJ HA POLITISKA SKAADESPEL UTAN SOEKA LOESNINGAR LUGNT OCH BESINNINGSFULLT MED HAENSYN OCKSAA TILL GEMENSAMMA INTRESSEN".

I FRAAGA OM WALLENBERG GAV JAKOVLEV FOEGA PAA HAND TROTS ATT HAN SYSSLAR MED MR-FRAAGOR I PRESIDENTRAADET. HAN HADE HAFT ANLEDNING TALA MED SACHAROV TIDIGARE I AEMNET OCH UTBREDDE SIG MEST OM VILKA OERHOERDA PROBLEM SOM FOERELAAG ATT FINNA DOKUMENTATION I SOVJETISKA ARKIV. OFTA HADE T EX MAKTHAVARNA FOERE 1956 EGENHAENDIGT FOERSTOERT KOMPROMETTERANDE DOKUMENT. SAALUNDA HADE KATYN, SOM HAN SJAELV

FORTS

SYSSLKAR MED INTE KUNNAT DOKUMENTERAS FOERRAEN MAN AV TILLFAELLIGHET
FUNNIT UPPGIFTER I TRANSPORTTRUPPERNAS AKRIV. ALLT ANNAT HADE
FOERSTOERTS AV DE BEROERDA POLITKERNNA OCH TJAENSTEMAENNEN. DETSAMMA
GAELDE DE HEMLIGA PROTOKOLLEN MELLAN TYSKLAND OCH SOVJET DAER MAN
TILL SLUT MED STOED AV EN MID-FOERTECKNING FAATT LITA PAA TEXTERNA I
VAESTLIGA ARKIV.

3

MED JAKOVLEV UTSPANN SIG OCKSAA EN DISKUSSION OM SOCIALISMEN.
KONTANTAN AV JAKOVLEVS UTLAGGNINGAR VAR Vael ATT DE EKONOMISKA
MEKANISMERNA MAASTE FAA VERKA OCH ATT MAN JU MYCKET Vael KUNDE TOLKA
SOCIALISMEN ENLIGT FLEXIBLA KRITERIER. "JORD TILL BOENDERNA,
FABRIKER TILL ARBETARNA OCH MAKT TILL SOVJETERNA", DET VAR APPELLER
FRAAN 1917 SOM NU AATER KOM TILL HEDERS.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

Dep UD 363 NY utqiva 1988-04 100 bl 50 ex BCB Vbg 881040

P 2 Eu²

Pol

ARCHIVE COPY

MSG NO: 900910-370

DISTRIBUTION STATUS AT: 1990-09-10-13.3

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO

UD/POLCH
UD/POL 1

DISTRIBUTED
DISTRIBUTED

1990-09-10-13.37
1990-09-10-13.37

FROM: PAPERREADER2

POSTED TIME: 1990-09-10-13.36

MSG NO: 900910-370

=LIST
UD/POLCH
UD/POL 1
+

AMBASSADEN MOSKVA 1990-09-10

aa
M

UD STOCKHOLM

966. FOER POL 1. RE WALLENBERGAERENDET

PROFESSOR COTLER SOM INGAAR I WALLENBERGKOMMISSIONEN INTERVJUADES
HAEROMDAGEN AV TASS:

CIT

AN ADDITIONAL STUDY OF CIRCUMSTANCES CONNECTED WITH THE CASE OF
SWEDISH DIPLOMAT RAUL WALLENBERG IS NEEDED, CLAIMS CANADIAN LAW
PROFESSOR IRWIN COTLER, CHAIRMAN OF THE INTERNATIONAL COMMISSION ON
THE INVESTIGATION OF WALLENBERG'S FATE.

IN AN INTERVIEW WITH TASS, COTLER DESCRIBED THE RESULTS OF THE
COMMISSION'S WORK AND SHARED IMPRESSIONS OF A VISIT TO VLADIMIR AND
CHISTOPOL PRISONS.

ACCORDING TO THE OFFICIAL VERSION, WALLENBERG CAPTURED BY THE NKVD IN
BUDAPEST DURING THE LAST DAYS OF THE SECOND WORLD WAR DIED AT THE
LUDYANKA PRISON IN 1947.

HOWEVER, ACCORDING TO COTLER, COMMISSION MEMBERS MET PEOPLE WHO
WITNESSED THAT WALLENBERG WAS ALIVE IN THE 1950S, 1960S AND EVEN
LATER. ONE OF HIS POSSIBLE WHEREABOUTS WAS THE VLADIMIR PRISON.

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

Adress:		Datum:		Dnr:
UD Stockholm		1990-09-10		29 ✓
Avsändande enhet:		Avd:	Grupp:	Mål:
Ambassaden Bryssel		P	2	Wallenberg
Ärende:				
Öppet brev re. Raoul Wallenberg				
Totalt antal sidor:		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändande enhet enligt ovan anges!		
2				
Avsändt den		Klockan	Sign	

INK UTRIKESDP		
Dnr. /		
1990-09-10		
Avd	Gr	Mål
P	2	En!

För Martin Hallqvist, Pol 1, från Fredrik Vahlqvist.

Re öppet brev om Raoul Wallenberg, till president Gorbatsjov.

Nedanstående öppna brev adresserat till president Gorbatsjov överlämnades igår eftermiddag (söndag 9 september) till Sovjetunionens ambassad i Helsingfors av professor von Dardel och advokat Lucki.

Liljegren

Ex t amb Moskva
Pol I, Hallqvist Pol
Exp 90 09 12

SIMONE LUCKI

*Succes**Bureau de Bruxelles*

B-1050 BRUXELLES, LE
RUE DAUTZENBERG 60 - 87E 3
TEL. (02) 840 10 03 0
847 21 30

Helsinki, le 9 septembre 1990

Lettre ouverte à Monsieur Mikhaïl GORBATCHEV
Président de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes

Monsieur le Président,

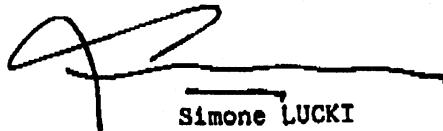
J'ai l'honneur, très respectueusement, de m'adresser à nouveau à vous, afin d'attirer votre attention sur le sort du diplomate suédois Raoul WALLENBERG.

Au terme de nombreuses entrevues, consultations et enquêtes, menées maintenant depuis de nombreuses années par les différents Comités et Commissions Raoul WALLENBERG, dont, en particulier, celui de Bruxelles et de Montréal, il se vérifie, de plus en plus, que les informations décisives touchant à la localisation du diplomate disparu, se trouvent dans les dossiers du KGB.

Tel est d'ailleurs l'avis des ministères compétents de l'Union Soviétique, ainsi qu'il ressort des rapports d'entretien fournis par la famille WALLENBERG à l'issue de sa visite à Moscou, ainsi que par les Professeurs Guy von DARDEL et Irwin COTLER, après les examens auxquels ils ont été autorisés à se livrer dans les fichiers de la prison de Vladimir, et par d'autres contacts de très haut niveau.

Au vu de ces éléments nouveaux, je prends la liberté, Monsieur le Président, d'en appeler à votre haute autorité afin que vous usiez de toute votre influence pour que les instructions appropriées à la localisation exacte et à la libération de Monsieur WALLENBERG, soient données aux services compétents.

Formant le vœu qu'il vous plaise de donner à cette requête la suite la plus favorable, je vous prie, Monsieur le Président, d'agréer l'assurance de ma plus haute considération.

Simone LUCKI

Secrétaire Général de la Commission
Internationale d'enquête sur Raoul WALLENBERG
et Président du Comité Belge pour Raoul
WALLENBERG.

*J'ai reçu moi-même cette lettre ouverte
à Helsinki, le dimanche 9.9.90 vers 15h,
accompagnée du Professeur Guy von Dardel
à l'Assemblée Générale.*

Avsändningsort

Pol I, kr Hallqvist/EL

[Redacted]

Arende

Wallenberg

Datum

1990-09-10

[Redacted]

Avd

P

Grupp

2

MMI

En I

M

(Pn)

[Redacted]

Adress

Ambassaden

MOSKVA

Text

Dnr.....Re Raoul Wallenberg. Magnusson från Hallqvist.

Wöhler och jag åt lunch idag med Cotler och Björnerstedt, sedan de på morgonen besökt Uspenskij. Något nytt utöver det som ni redan rapporterat om och som stått i tidningarna framkom knappast.

De var mycket nöjda med den hjälp de fått av ambassaden i Moskva och Vladimir.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

STATENS KRIMINALTEKNISKA
LABORATORIUM (SKL)

Datum
1990-09-07

Handwritten notes:
M
M
3

Utrikesdepartementet
Pol 1
Att: Kanslirådet Martin Hallqvist
Box 16121
103 23 Stockholm

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 250/03		
1990-09-1		
AVD. P	GR 2	MAA Eu

Handwritten: pool

Ex till:
Amb Moskva u nr

RESERAPPORT

Handwritten: PH Hallqvist, Pol I
90 09 21

EXP 000018 M

På utrikesdepartementets uppdrag har undertecknade under tiden 22-26 augusti besökt "The National Forensic Research Institute of the USSR Ministry of Justice" (VNIIE) i Moskva för att undersöka vissa handlingar i kriminaltekniskt avseende i förening med Wallenbergaffären. Uppdraget bestod

dels av en jämförande handstilsundersökning av den s k Smoltsov-rapporten för att om möjligt utröna om denna skrivits av Smoltsov själv eller ej,

dels en åldersbedömning av denna för att om möjligt utröna om den kan härröra från den tidpunkt som anges av dateringen på densamma, samt

dels en motsvarande undersökning av ett registerkort från det fängelse där Wallenberg först placerades.

Det betonades från UD:s sida att det var fråga om en preliminär granskning. Under den korta tid som stått till buds har egentligen endast den första undersökningen någorlunda fullständigt kunnat genomföras. Resultatet av handstilsundersökningen kommer att redovisas ihop med övriga delar av undersökningen. Utlåtandet kommer att baseras dels på minnesanteckningar och minnesbilder, dels på fotografiska kopior. För att kunna kontrollera och verifiera iakttagelserna krävs dock tillgång till originalmaterialet. Det synes oss därför lämpligt att återvända till Moskva för denna kontroll, alternativt att originalmaterialet översänds till Sverige för dessa kontroller. Se i övrigt nedan vad gäller den urkundstekniska delen av undersökningen där man måste förfara på motsvarande sätt.

I detta sammanhang vill vi nämna den utomordentliga hjälp vi på alla sätt fått av ambassadsekreteraren Magnus Dahnberg, vår tolk, som bistod inte bara med tolkning vid samtalen med MID:s representanter och i kontakterna med det sovjetiska laboratoriets personal, utan också lämnade värdefulla bidrag vid själva undersökningen av Smoltsovrapporten. Även privat var han till utomordentlig hjälp som introduktör i det ryska samhället på grund av sina extraordinära kunskaper om Sovjet och samhällssystemet samt i det ryska språket, hjälp utan vilken vi troligen inte nått den höga grad av kollegialt samförstånd vi anser att vi gjort. Även ambassadsekreteraren Björn Lyrvall var till utomordentlig hjälp vid de tillfällen han bistod oss.

Datum
1990-09-07

Den andra delen av undersökningen, dvs frågan om dokumentets ålder, är enligt telexmeddelande 900905 från svenska ambassaden i Moskva avslutad av det sovjetiska laboratoriet. Denna typ av undersökning kräver bl a tillgång till referensmaterial från den aktuella tiden, liksom en hel del teknisk utrustning. Av naturliga skäl har vi inte tillgång till ett nödvändigt och relevant jämförelsematerial i Sverige, samtidigt som vi inte kunnat ta med oss teknisk utrustning från Sverige. Därför har vi överlåtitt på det sovjetiska laboratoriet att utföra de analyser som kan anses nödvändiga. Det handlar om pappersanalys, bläckanalys etc. Vi har däremot inte överlåtitt på dem att på våra vägnar utforma en rapport rörande frågan om dokumentets ålder, utan vi kom överens om att vi skulle få del av deras analysresultat men också göra en egen undersökning för att själva kunna skriva en egen rapport. Vi (och UD) är således tills vidare i viss mån i händerna på det sovjetiska laboratoriet, även om det enligt vår mening inte gavs någon direkt anledning för oss att betvivla laboratoriets ärliga uppsåt. Det är möjligt att kontrollera oss av de sovjetiska analysresultaten om vi kan få tillgång till Smoltsovrappporten för viss provtagning, antingen på plats i Moskva eller att dokumentet sänds till Sverige för provtagning och analys.

Den tredje undersökningen angående registerkortet har inte kunnat påbörjas eftersom detta inte fanns tillgängligt på det sovjetiska laboratoriet. Här synes något missförstånd ha uppstått i kommunikationerna mellan Sverige och Sovjet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi ett nytt besök vid VNIISE

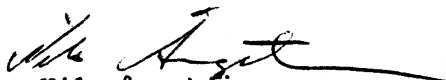
dels för som sagts ovan kontroll i originalmaterialet av iakttagelserna samt utbyte och diskussion av utlåtanden med VNIISE rörande handstilsundersökningen,

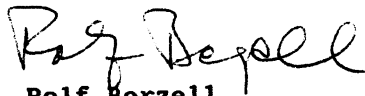
dels för att kunna ta del av analysresultaten rörande frågan om dokumentets ålder för att kunna skriva en egen rapport i detta avseende och om möjligt också få ta några prover från Smoltsovrappporten för att här hemma i Sverige kunna genomföra några kontrollanalyser att ställa mot det sovjetiska laboratoriets analysresultat, samt

dels för att få tillfälle att granska det "saknade" registerkortet och få detta tekniskt undersökt i samma avseenden som Smoltsovrappporten.

Ett återbesök bedömer vi som det lämpligaste och en passande tid vore någon gång omkring den 1 oktober eller någon tid därefter.

Som alternativ föreslår vi att man försöker få originalmaterialen till Sverige. Även om det är en billigare väg att gå innebär detta dock att några studier av referensmaterial för åldersbestämningen inte kan genomföras.

Nils Ångström
Bdir, dokumentsektionen

Rolf Berzell
Fbi, dokumentsektionen

OBS. Ett PS följer på nästa sida.

Datum
1990-09-07

PS

Av telexmeddelandet framgår att "all peculiarities that formed the basis of the conclusion were discussed by soviet and swedish specialists and the swedish representatives expressed their agreement with the conclusion." Det är riktigt såtillvida att vi tillsammans med de sovjetiska undersökarna diskuterade våra iakttagelser och våra respektive slutsatser av dessa.

Vad gäller frågan om åldersbestämning kan vi av skäl som vi angett ovan ännu inte ha någon uppfattning och om Sovjet försöker tillskriva oss en med deras experter gemensam ståndpunkt måste detta dementeras.

Gösta Höglin

Raoul Wallenberg

Utrikesminister Sten Andersson
UD
Box 16 121
103 23 STOCKHOLM

Styrmansgatan 20, 2tr
S - 114 54 Stockholm
Tel. 08 / 6 61 40 96
Postgiro 45 51 36 - 2
90.09.10

253/048

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1990-09-12/1		
AVD	GR	MÅ
P	2	Eu

Ink. Utr. min.

1990-09-11/1

För mina forskningar om Raoul Wallenberg ända sedan begynnelsen har jag från tre statsministrar erhållit erkänn samma personliga brev. Vid ett tillfälle tillsände jag Eder kopia av ett mitt brev.

Sedan dess har jag tvenne gånger besökt västtyska Bundesarchiv som har 76 hyllkilometer från tyska armén under sista kriget. Bundestag har betämt att 97% av detta hemska material skall förintas men datum därför är ej bestämt.

Jag har sammanträffat med arkivets chef och i skrivelse fört Wallenbergsfallet på tal.

Som bekant saknar dödsförklaringen förnamn vilket många förbisett. Familjenamnet Wallenberg förekommer i tysktalande länder. Om dödsförklaringen befinnes vara äkta är detta av mindre betydelse enär det kan vara en annan person kanske t o m i tyska armén. Jag bad om uppgift om vad arkivet har av sådana namn då detta kan bidra till ett dödsförklaringsh som ryssarna så envist hållit fast vid kan dödsförklaras.

Bilagda förteckning som åstadkommits med större arbete än vad jag räknat med upptar 16 med namnet v. Wallenberg och 5 med namnet Wallenberg. Likaväl som förnamnet i dödsförklaringen saknas kan "von" ha utelämnats.

Bundesarchiv har också stort material om SS i Budapest som kan innehålla uppgifter om Wallenberg.

Jag blöve tacksam för ett litet personligt svar med Bundesarchiv omnämmt så att jag kan sända dem kopia vilket jag vet kommer att mycket uppskattas.

Med vänliga hälsningar

Gösta Höglin

Utr min kansli, ca
1991-01-09
Handl: Kr Hallqvist, Pol I
Skr tit
u / S Andersson

5100 Aachen

Abteigarten 6

Telefon (0 24 08) 147-0 (Vermittlung)

Bundesarchiv-Zentralnachweisstelle, Abteigarten 6, 5100 Aachen

Herrn
Gösta Höglind
Styrmansgatan 20, 2 tr

S-114 54 Stockholm

Öffnungszeiten für Benutzer:

montags - donnerstags: 8.00 Uhr - 16.00 Uhr

freitags: 8.00 Uhr - 14.00 Uhr

Gesch.-Z. (bitte bei Antwort angeben)

Bearbeiter

Telefon

Datum

Z -I 40-155/90

Herr Baldes

147-

147-20

15.5.1990/do.

Bezug: Ihr Schreiben vom 12.2.1990

Sehr geehrter Herr Höglind,

auf Ihr o.a. Schreiben wurden in der Zentralnachweisstelle des Bundesarchivs umfassende Nachforschungen durchgeführt. Hierbei konnten Angaben über die folgenden Wehrmacht-Angehörigen festgestellt werden:

Name:	Vorname:	Geburtsdatum:
v. Wallenberg	Eckart	geb. 20.10.1920
" "	Rolf	" 18.11.1914
" "	Werner	" 20.06.1886
" Wallenberg-Pachaly	Kurt	" 21.05.1920

v. Wallenberg	Gustav-Adalbert	geb. 02.08.1884
" "	Hans-Theo	" 14.02.1912
" "	Horst	" 13.10.1915
" "	Joachim	" 26.05.1918
" "	Klaus	" 31.05.1917

Wallenberg	Heinz	geb. 10.04.1916
v. Wallenberg-Pachaly	Gideon	" 5.06.1900
" " "	Hellmut	" 16.06.1901
" " "	Manfred	" 6.05.1914

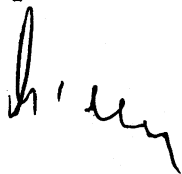
v. Wallenberg	Adalbert	geb. 02.08.1884
v. Wallenberg-Pachaly	Friedrich	" 18.08.1878
" "	Heinrich	" 13.12.1885
" "	Gotthardt	" 10.05.1895
" Wallenberg	Joachim	ohne Geburtsdatum
Wallenberg	Josef	geb. 10.03.1896
früher: Walkewitz		
Wallenberg	Franz	geb. 07.04.1897
Wallenberg	Josef	geb. 29.12.1919

Beiliegend erhalten Sie eine Kurzinformation über die Deutsche Dienststelle in Berlin, die als Nachfolgebehörde der ehemaligen "Wehrmachtauskunftsstelle für Kriegerverluste und Kriegsgefangene (WASSt)" für die Auskunfterteilung zu Kriegsverlusten zuständig ist.

Ich stelle anheim, eine ergänzende Anfrage - unter Hinweis auf das hiesige Ermittlungsergebnis - unmittelbar an die Deutsche Dienststelle zu richten. Diese Dienststelle beteiligt bei den dortigen Nachforschungen auch das Krankenbuchlager Berlin.

Mit freundlichen Grüßen
Im Auftrag:

(Baltes)

Pol 4/dr Heckscher
Tj. fax tit 900912

P2 Eu 7

Raoul Wallenberg Institute
Sankt Annegatan 4
S-223 50 LUND
SWEDEN
Fax: int + 46 46 10 44 45
Phone: int + 46 46 10 72 96
.....

pol

FACSIMILE COVER SHEET

Date: 1990-09-11

To: UD

Attn: Ulla Gudmundsson, ^x Sien Malinberg

Fax no: 08-7231174

Phone:

From: Rolf Ry

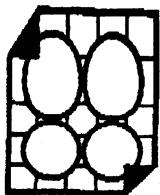
Phone: 076-107996

Message:
(if any)

Tvåsidig enligt överenskommelse
med Thomas Farknäs

1/20

no of pages: 2
(including cover sheet)

Mennesker og Rettigheter

St. Olavsgate 29, N-0166 Oslo 1.
Postgirokonto: 2 08 83 83
Bankgirokonto: 1809.50.76622

Tlf.: (02) 11 10 52/11 12 53

Rolf Ring
Raoul Wallenberg Institute of
Human Rights and Humanitarian Law
UNIVERSITETET I LUND
ST. ANNEG. 4
S-22360 LUND

Oslo, 3/9-1990

Kjære Rolf!

Som du sikkert vet, planlegger mennesker & rettigheter å gi ut et temanummer om menneskerettigheter i Sørøst-Asia som nr. 4 i år. Temanummeret - som har prof. Per Kværne som temarektor - vil inneholde artikler om Tibet, Kina, Burma, Øst-Timor, Palestina-konflikten og konsekvenser for urbefolkninger i Sørøst-Asia av avskogning og andre endringer i miljøet i området.

I forbindelse med dette opplegget ønsker vi også å intervju representanter for de nordiske lands regjeringer om

- a) deres bedømmelse av situasjonen i de nevnte land/konfliktområder;
- b) om hvilke tiltak de iverksetter eller planlegger å iverksette i forhold til problemer i områdene; og
- c) hvilke overordnede mål de følger i sin politikk i forhold til landene/konfliktområdene.

Vi håper på hjelp fra deg/dere til å få gjennomført et intervju med en representant for svensk utenriksdepartement, enten ved at en fra dere gjennomfører intervjuet, eller ved at dere hjelper oss å finne rette vedkommende som vi ev. kan intervju pr. telefon fra Oslo. Vi håper å kunne gjennomføre intervjuene i uke 37. Et eventuelt telefonintervju kan f.eks. gjennomføres 10., 12. eller 13. september (Prof. Kværne blir formodentlig den som gjennomfører intervjuene).

Jeg håper dette ikke er en umulig oppgave. Skulle noen av dere ha lyst/anledning til å ta på dere oppgaven, vil vi selvsagt sende liste med mere detaljerte spørsmål. Jeg har sendt en lignende forespørsel til Markku Suksi (Åbo akademi) og Martin Breum (Det Danske Centeret), med forhåpning om en nesten all-nordisk enquete.

Vennlig hilsen

Gunnar M. Karlsen

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

*Ett protokoll om Dardel;
Genen
Pol I, Hallgristh*

1990-09-13 12

P 2 Ee'

9059 14

POL

INKOM UD 1990-09-12

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-12

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE WALLENBERGAERENDET

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET

PRIMO

VID SAMTAL IDAG MED EN AV DE SOVJETISKA MEDLEMMARNA I WALLENBERG-KOMMISSIONEN FRAAGADE DENNE OM ETT RW-VITTNE VID NAMN LANGER FANNS I ERA DOSSIERER SAMT OM MAN NAAGONSIN UTFRAAGAT VITTNET ROEDEL (SOM EGENTLIGEN HETTE RODDE HAR DET VISAT SIG) OM LANGER RESP SCHEUER (SOM AEVEN GICK UNDER NAMNET SCHLUETER, TROLIGEN INFORMATOER)#. HAN VILLE OCKSAA VETA OM NAAGOT AV 40- OCH 50-TALET'S TYSKA/OESTERRIKISKA VITTEN AENNU AER VID LIV OCH GAAR ATT FRAAGA UT. FOERMODAR ATT SAA ~~NAAGOT~~ AER FALLET.

SECUNDO

KARTSEV HADE IGAARDAGENS KOMSOMOLSKAJA PRAVDA EN LAANG ARTIKEL DAER HAN INGAAENDE REDOVISAR GENOMGAANGEN AV VLADIMIRFAENGELSET'S ARKIV SAMT SINA FOERFRAAGNINGAR TILL KGB RESP ORGANISATIONENS SVAR. JAG TYCKER ATT REDOVISNINGEN AER MYCKET DETALJERAD OCH KORREKT, DEN VAECKER SAEKERT STORT INTRESSE. KARTSEV UPPMANAR OCKSAA LAESARE ATT HOERA AV SIG OM DE VET NAAGOT BETR VISSA F D SMERSJ-MEDARBETARE. VIDARE FOER HAN VISSA SANNOLIKHETSRESONEMANG ROERANDE KGB:S FYND AV RW:S TILLHOERIGHETER, MED INNEBOERD ATT KGB:S VERSION INTE NOEDVAENDIGTVIS BEHOEVER VARA TROVAERDIG.

ARTIKELN AVSLUTAS MED UPPMANINGEN ATT ANTA EN LAG SOM BESTAEMMER HUR LAENGE KGB:S ARKIV FAAR FOERBLI HEMLIGSTAEMPLADE.

BERNER

Kansliet Martin Hultqvist joul, 1948

Enligt samtal 19/9!

Överlämnas av
Sveriges Ambassad

X

Anders Vahlgren

SIMONE LUCKI

Avocat

Barreau de Bruxelles

B-1050 BRUXELLES, LE 12 septembre 1990.

RUE DAUTZENBERG 50 - BTE 3

TÉL. (02) 640 10 03 0

647 21 30

aa
M

Monsieur Nicolai AFANASSIEVSKII
Ambassadeur de l'Union des Républiques
Soviétiques Socialistes
Avenue De Fré 66
1180 BRUXELLES

Monsieur l'Ambassadeur,

Rentrée du Sommet d'Helsinki, je prends la liberté de prendre immédiatement contact avec vous en raison des développements nouveaux qui ont vu le jour dans l'affaire Raoul WALLENBERG et qui ont été portés à ma connaissance lors de mon séjour en Finlande.

Ces informations collectées au terme de douze jours d'exams minutieux des fichiers de la prison de Vladimir, exams effectués par le Professeur Guy von DARDEL et son équipe entre le 26.8. et le 7.9.90, ont permis de progresser sur la voie de la localisation du diplomate disparu.

Cependant, cette identification ne sera véritablement possible qu'à la lumière d'informations complémentaires mais indispensables, qui se trouvent dans les fichiers du KGB.

C'est pourquoi, j'ai pris la liberté d'adresser une requête au Président de l'Etat Monsieur Mikhaïl GORBATCHEV afin de le prier de faire usage de l'autorité de sa fonction pour que notre Commission d'Enquête puisse poursuivre sa tâche, cette fois-ci par l'examen des fichiers du KGB.

Je vous saurais infiniment gré de bien vouloir transmettre ma lettre ouverte à Monsieur Mikhaïl GORBATCHEV dont j'ai déjà confié un exemplaire à votre homologue à Helsinki le jour même du Sommet.

Et t Magnusson, Moskva

201003
Pol I, Hallgrist Boh

Je vous serais très reconnaissante si vous vouliez bien m'accorder une entrevue afin que je puisse vous remettre ce document et vous en exposer la teneur et la portée.

En attendant le plaisir de vous revoir, je vous prie, Monsieur l'Ambassadeur, de croire à mes sentiments de très haute considération.

Simone LUCKI

Secrétaire Général de la Commission Internationale
d'enquête sur Raoul Wallenberg et
Présidente du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG

OFFICE DES NATIONS UNIES
A GENÈVE

UNITED NATIONS OFFICE
AT GENEVA

LE DIRECTEUR GÉNÉRAL

THE DIRECTOR-GENERAL

PALAIS DES NATIONS
CH - 1211 GENÈVE 10

reçu le 16
le 8 août 1990

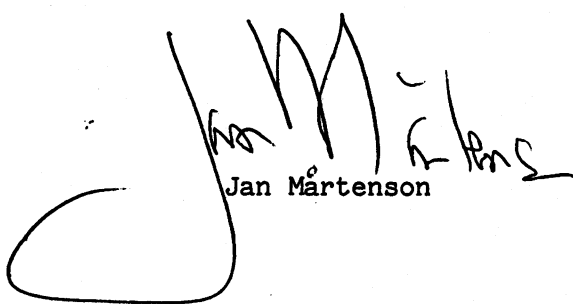
Madame la Présidente,

J'ai été heureux de vous rencontrer à Genève en mai dernier, et ai pris connaissance avec intérêt du dossier relatif à l'affaire Wallenberg que vous avez bien voulu me remettre à cette occasion.

Je viens, suite à un mois de congés, de recevoir votre correspondance du 18 juin 1990, et tiens dès à présent à vous remercier des documents joints, relatifs aux récents développements survenus dans cette affaire.

Je prends note du souhait que vous exprimez d'une rencontre entre le Secrétaire général des Nations Unies, Monsieur Gorbatchev, le Professeur von Dardel et vous-même, et veillerai en outre, à contacter Monsieur Anders Björck afin de l'informer de votre voeu de le rencontrer.

En vous réitérant mes félicitations pour les efforts remarquables que vous déployez dans le cadre de cette affaire, je vous prie de croire, Madame la Présidente, à l'assurance de ma considération respectueuse et distinguée.

Jan Martenson

Madame Simone Lucki
Avocat
Rue Dautzenbert 50 - Bte 3
B-1050 Bruxelles

Article du Journal "REFORM" du 13 juillet 1990.

L'affaire Antal (Antoine) KULCSÁR: la solution se trouve
entre les mains du Ministère des Affaires étrangères

Le prisonnier de guerre, rentré après 46 ans, pense connaître le sort d'autres hongrois.

Le triste événement de la semaine passée a été l'arrivée en Hongrie d'un vieil homme abattu.

KULCSÁR Antal a pu rentrer après 46 ans passés dans les camps de prisonniers de guerre et les camps de travail appartenant au monde du Goulag.

A l'intention de ceux qui l'ignoreraient: il a été capturé par les Soviétiques en 1944. Il a été jugé plusieurs fois pour de multiples tentatives d'évasion et sévèrement puni. Finalement, il a été assigné à résidence et vient seulement d'être libéré.

Notre corps diplomatique de Moscou a joué un rôle capital dans son retour - malgré ce qu'on a pu en dire jusqu'à présent.

D'après le récit de KULCSÁR, il est possible qu'il y ait toujours des prisonniers de guerre hongrois en Union Soviétique. De là l'intérêt de l'opinion publique. De là aussi les déclarations à notre journal faites par Herman JÁNOS, porte-parole du Ministère des Affaires étrangères.

Suite à la déclaration de Monsieur KULCSÁR, ils se sont immédiatement occupés de la possibilité qu'il y ait encore en Union Soviétique des prisonniers hongrois de l'époque. Ils ont rencontré plusieurs fois Monsieur KULCSÁR. Ils vont d'abord essayer de contrôler la véracité de ses dires en examinant les documents disponibles dans notre pays, contrôles qu'ils étendront ensuite aux archives de l'Union Soviétique. (A remarquer qu'ils viennent juste de demander des données concernant 1956).

KULCSÁR dispose également de plusieurs certificats soviétiques, ce qui permet de reconstituer toute son histoire. L'opinion publique sera tenue informée des développements, d'autant plus qu'il s'agit de Hongrois et qu'il est de leur devoir de se soucier de leur sort.

Une chose est le récit, autre chose sont les faits. Les intéressés ne peuvent agir qu'à la lumière des faits. S'il y avait encore éventuellement des prisonniers hongrois en Union Soviétique, ils feraient tout pour obtenir leur libération.

LUSSZ • HAJNALI REFORM-SLUSSZ • HAJNALI REFORM

Kulcsár Antal-ügy: külügyi kézben a kulcs

Más magyarokról is tudni vél a
6 év után hazatért hadifogoly

Múlt hét szomorú szenzáció-
volt egy megtört öregember
megérkezése Magyarországra.
Fogját hadifogoly- és munkatá-
r-
ból, a Gulag-világ kényszer-
veiről 46 év után térhetett
a Kulcsár Antal. Aki nem is-
r-
né a saját maga által elmon-
ttakat: 1944-ben esett szovjet
ságba. Többszöri szökési kísér-
e miatt bíróság elé állították,
lyos büntetéseket kapott, vé-
tartózkodási helyet jelöltek ki
mára, ahonnan csak most
abadult.

Hazajövetelében nagy szerepet
szott – az eddig közöltekből

eltérően – Moszkvába akreditált
diplomáciai testületünk.

Kulcsár Antal elmondása szerint
elképzelhető, hogy a Szovjetunió-
ban még ma is vannak magyar
hadifoglyok. Ez érthetően váltotta
ki a közvélemény érdeklődő aggo-
dalmát.

Ezzel kapcsolatosan nyilatko-
zott lapunknak Herman János kül-
ügyi szóvivő.

Kulcsár úr nyilatkozata után
azonnal foglalkoztak annak lehe-
tőségével, hogy esetleg jelenleg is
vannak egykori fogoly magyarok
a Szovjetunióban. Kulcsár Antallal
több alkalommal találkoztak. Az
által elmondottak hitelességét
először a hazánkban fellelhető irat-
ok alapján próbálják ellenőrizni,
amit később érthetően kiterjesz-
tenek a Szovjetunió-beli archívu-
mokra is. (Érdeemes megemlíteni,

hogy 1956-tal kapcsolatosan a
közelmúltban kértek adatközlést.)
— Kulcsár Antal több szovjet iga-
zólással is rendelkezik, így van
esély ügyének teljes megismeré-
sére. A közvéleményt a fejlemé-
nyekről tájékoztatni fogják, ma-
gyar emberekről van szó, köteles-

ségük a sorsukkal való törődés.
Más viszont az elbeszélés és más
a tény. Az illetékesek a tények is-
meretében léphetnek csak. Ha
esetleg lenne még magyar fogoly
a Szovjetunióban – annak szabá-
dulásáért mindent elkövetnek.

M. K.

szítással?

mond mdehhez a cikk for-
ója, az erdélyi magyar 'jo-
sz?

— Az írás szerzőjének (akinek
n volt bátorsága megtszteni

ját nevének közlésével, va-
ban Igaza van: nem vagyunk

ép-Ázsia sivatagjaiban, csor-
an, hisz arrafelé manapság

n, vagy egyre ritkábban políti-
iak dorongokkal – mondja dr.

czinger István. — Marosvásár-
en bebizonyította az egész vi-
előtt a „többségi románság”,

y a civilizáció milyen szintjén
Nemrég pedig Bukaresten

nyaszták” elő a jogállamiságra
átterés eszköztárának egy

dékét. Mivel ehhez hasonló
még bőven a tarsolyukban,

k is magyaráznék tradíciós
okráciákról, jogállamiságról,

nelemről, az együttélés alap-
követelményeiről, hiszen

em értenék meg azok, akik
svásárhelyen Bojait keres-

hogy felakasszák!

(furl)

Válasz cikkfordultával

A Reform 1990. május 14-i és jú-
nius 15-i számában a Fővárosi
XIV. és XVI. kerületi Ingatlanke-
zelő Vállalatot érintő kérdésekre
és cikkünk tartalmi megapításá-
ra a vállalat igazgatója a követ-
kezőket válaszolja:

A vállalat székházának tetején
található parabolaantenna telepí-
tésére az Ingatlankezelő Vállalat
közpénzt nem fordított. A ház-
kartonok nem megfelelő vezeté-
sére történő utalás a Szántó Béla
utca 5/b számú épület I. emelet
3. és III. emelet 2. szám alatti
bérleményeknél valós. Az ellenő-
ző vizsgálat befejeződött és a fe-
lelősség megállapítására fegyelmi
eljárás van folyamatban. A válla-
lat jogügyi osztálya a tények tel-
jes feltárása után tesz majd ja-
vaslatot a bérletet megillető jog-
szerű beruházásokra. A cikkben
említett 331 332 forint kifizeté-
sét a cikk megjelenésétől kezdve

lenül letiltottam. A lakbér és a la-
kás alapterületének megállapítá-
sa a hatályos jogszabályok vo-
natkozó rendelkezéseinek megfelel.

A hatékonyság növelésére az
irányító szervek, a különböző példa-
művek és a külföldi példák
önelszámoló egységek létrehozá-
sát javasolják. Ennek egy lehet-
séges formája a kft. A vállalat
által alapított kft. törvényes elő-
írásainak megfelelően alakult
és a vagyonátmentést nem szol-
gálja.

A vállalat zamárdi üdülőjének
értékmegállapítása (üdülőépüle-
tek, teniszpálya, kerítés) nem
hasraütve, hanem a jelenleg ha-
tályos pénzügyi és számviteli
jogszabályoknak megfelelően tör-
tént. Tény azonban, hogy az üdü-
lő nyilvántartott értéke reális for-
galmi értékének nem felel meg.

A Pálma utca 5. szám alatti in-

IKV költséget nem fordított.
Azonban nem emelünk kifogást
az ellen, ha a Reform – külön
cikk keretében – foglalkozik az
épület történetével.

Mészáros Tamás

130.Oszták sorsjegyjáték
PROKOPP GRATULÁL:

az 2. közosztályban
július 4-én a

48.833

1 számú sorsjegy
millió schillinget,
a 3. fősztályban
július 9-én a

68.387

6 számú sorsjegy
millió schillinget,
a

109.214

STATENS KRIMINALTEKNISKA
LABORATORIUM (SKL)

SAKKUNNIGUTLÅTANDE

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 253/003		
1990-09-28		
1990-08-17		
AVD.	GR	MAL
P	2	Eu

Vårt nr
6961-90
Er referens

Utrikesdepartementet
Pol 1
Att.: Kanslirådet Martin Hallqvist
Box 16121
103 23 Stockholm

Delredovisning -
handstilsundersökningen

900912
A t amb Moskva,
nr 92, f b l m
Pol I, Hallqvist Boh
Exp 900912

UNDERSÖKNINGSMATERIAL

1. En handskriven rapport ställd till ministern för statlig säkerhet i USSR, generalöversten, kamrat Abakumov, V.S.. Rapporten har ungefär följande lydelse på svenska (informell översättning av ambassadens tolk):

"Rapport. Härmed rapporteras att den av er kände fången Wallenberg natten till idag hastigt avled i sin cell troligen till följd av inträdd myocardi-infarkt.

Hänvisande till eventuell order om personlig bevakning av Wallenberg får jag hemställa om anvisning om vem som skall ges i uppdrag att företaga obduktion av kroppen för att fastställa dödsorsaken.

Chefen för fängelsets sanitära avdelning översten i medicintjänst
17.7.1947 Smoltsov"

Den i nedre vänstra hörnet skrivna anteckningen lyder (också informell översättning):

"Rapporterat till ministern personligen. Order given om kremering av kroppen utan obduktion.
17.7 Smoltsov".

2. En levnadsbeskrivning daterad den 16 december 1940 och undertecknad med namnet Smoltsov.
3. En handling rubricerad ENKÄT daterad den 16 december 1940. Handlingen omfattar ett tiotal sidor och är undertecknad med namnet Smoltsov. Huvuddelen av handskriften är från 1940 men skrift av senare datum förekommer också.

ÄNDAMÅL

Att utröna om skriften på handlingarna 1-3 har gemensam upphovsman eller ej.

STATENS KRIMINALTEKNISKA
LABORATORIUM (SKL)

SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Datum
1990-09-10

Vårt nr
6961-90

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR UNDERSÖKNINGEN

Den aktuella undersökningen har utförts under förutsättningar som i ett antal avseenden väsentligt skiljer sig från vad som kan betraktas som normalt för laboratoriet. Det måste i detta sammanhang också betonas att det varit fråga om en preliminär granskning och undersökning av det aktuella materialet och att det kan finnas skäl att studera det på nytt för att befästa iakttagelserna och slutsatsen.

- 1/ Främmande språk och skrift. De aktuella dokumenten är skrivna på ryska efter en äldre förskriftsmodell. Laboratoriets kunskap och erfarenheter på detta område är av naturliga skäl begränsade och under den korta tid som stått till buds hade det knappast varit möjligt att sätta sig in i den aktuella skriften på ett tillfredsställande sätt utan synnerligen värdefull assistans av svenska ambassadens tolk, som under hela undersökningen funnits tillgänglig för att översätta, uttyda och transkribera de aktuella texterna. Hans ryska kunskaper och relativt stora erfarenhet av ryska handstilar har i hög grad underlättat undersökningen.
- 2/ De rent fysiska förutsättningarna i form av ovan och annorlunda arbetsmiljö etc kan i och för sig anses som i viss mån försvårande, men det sovjetiska laboratoriet var mycket tillmötesgående och gjorde vad som var möjligt för att underlätta och personalen stod hela tiden till förfogande för frågor och annan service, exv med kopior.
- 3/ Tiden för undersökningen visade sig bli i kortaste laget eftersom den effektiva arbetstiden naggades i kanten dels av inledningsdiskussioner på det sovjetiska utrikesdepartementet (MID) dels av en rundvandring på de delar av laboratoriet som kunde vara av intresse vid besöket.

MATERIALBEDÖMNING

Huvudtexten på rapporten, handling 1, är utförd med blått bläck (reservoirpenna?). Den gör ett mycket skrivsäkert, enhetligt och ledigt intryck. Några uppenbara inslag som tyder på att den tillkommit under onormala skrivomständigheter har inte påvisats. Anteckningen på snedden nere till vänster på handlingen är utförd med blyerts (möjligen kan det vara anilin - de sovjetiska experterna använde dock benämningen blyerts). Även denna skrift är tveklöst tillkommen och den ansluter mycket väl till huvudtexten. Av allt att döma är således all text på handling 1 utförd av en och samma person och handlingen kan därför ses som en enhet. Några påtagliga tecken på att någon del av skriften skulle ha tillkommit under försök till efterbildning har inte heller kunnat påvisas. Det finns skäl att anta att den skrivande lagt sig vinn om sitt skrivsätt eftersom det är fråga om en ämbetsskrivelse till högste chefen Abakumov.

Jämförelseskriften, handlingarna 2 och 3, som tillskrivs den aktuella läkaren Smoltsov, är till absolut största delen utförd under 1940 med bläckpenna (grönt bläck - frågan huruvida den skrivande använt reservoirpenna eller stålpena som doppas i bläckhorn lämnas åt sidan i den nu aktuella undersökningen). I handling 3, enkäten, finns textdelar som av tillhörande dateringar att döma tillkommit senare. Vi framförde önskemålet att få tillgång till jämförelseskrift som tidsmässigt låg närmare den aktuella rapporten, men det visade sig inte vara möjligt. Under arbetets gång kom vi dock fram till den uppfattningen att den tidsdifferens på sju år som finns mellan dokumenten inte utgjorde något direkt hinder för att fullfölja undersökningen. Skriften på båda dokumenten gör ett otvunget intryck. Den uppvisar på båda handlingarna en viss variationsrikedom både vad gäller de allmänna stilegenskaperna och utformningen av de enskilda skrivtecknen, men variationerna är inte i något avseende större än vad som kan anses normalt. Vid en inbördes jämförelse av skriften på handlingarna 2 och 3 har inget framkommit som visar att dessa skrifter skulle ha olika upphovsmän, dvs även de senare tillkomna anteckningarna har utförts av samma person som skrivit huvudmassan av texten från 1940.

JÄMFÖRELSE OCH VÄRDERING

Den ifrågasatta skriften i handling 1 uppvisar ett antal likheter med jämförelseskriften i handlingarna 2 och 3. Sålunda har överensstämmelser påvisats ifråga om allmänna stilegenskaper såsom stilkaraktern, graden av skrivskicklighet, stilstorleken och skriftens proportioner, ord- och bokstavsavstånden, sättet att disponera skrivutrymmet, underskriftens placering i förhållande till löpande text, streckkvaliteten och utformningen av så gott som samtliga enskilda skrivtecken. De enda egentliga olikheterna rör graden av vårdslöshet - jämförelsematerialet är något svårtolkat i vissa delar - samt utformningen av något enstaka skrivtecken. Trots vad som påpekats ovan ifråga om de annorlunda förutsättningarna för undersökningen kan konstateras att de påvisade överensstämmelserna sammantagna är sådana att de måste anses ha betydelse ur samhörighetssynpunkt. Vidare är skillnaderna inte av den arten att de kan tas till intäkt för ett antagande om skilda upphovsmän till å ena sidan handling 1 och å den andra handlingarna 2 och 3.

SLUTSATS

De vid undersökningen gjorda iakttagelserna ger ingen direkt anledning betvivla att skriften i den ifrågasatta rapporten, handling 1, har gemensam upphovsman med skriften i jämförelsematerialet, handlingarna 2 och 3.

Anmärkningar

Slutsatsen ovan ger ingen anvisning om den ifrågasatta rapporten verkligen härrör från Smoltsov eftersom det inte finns någon absolut garanti för att jämförelsematerialet verkligen utförts av honom. Den ger heller ingen anvisning om tidpunkten för tillkomsten liksom ej heller någon anvisning om att den kan vara resultatet av en spontan tjänstehandling eller utförd under tvång av något slag. Det måste med skärpa betonas att slutsatsen endast ger anvisning om **samhörighet mellan två olika skriftgrupper betecknade dels material 1, dels material 2 och 3.**

Undersökningen har utförts av byrådirektören Nils Ångström och förste byråingenjören Rolf Berzell dels i Moskva på originalmaterialet, dels i Sverige på kopior av materialet.

Nils Ångström

Rolf Berzell

Pol I
Hallqvist/EL

ARKIVEXEMPLAR
1990-09-12

Dnr	Avd	Grupp	Mål
		P 2 Eu	7

Ex t Kabs
Polch
Wöhler
Hallqvist

Professor Guy von Dardel
SATIGNY
Schweiz
och
Fru Nina Lagergren
DJURSHOLM

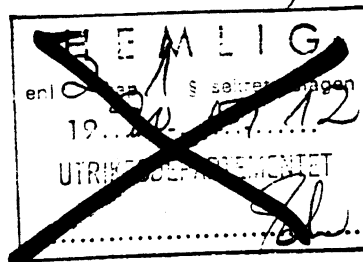
253/003

253/011

Wallenberg
(1 bil)

H E M L I G T

Broder, resp Kära Nina,

Den 19 oktober i år publiceras en bok av f KGB-mannen Oleg Gordievsky, numera bosatt i Storbritannien. Viss förhandspublicitet kan väntas - boken ges ut också i USA och en artikelserie kommer i Times 13-18 oktober. I boken finns ett avsnitt om Raoul, vilket jag närsluter här. Det Gordievsky säger har han berättat för oss redan 1985, men han bad oss att inte då under några omständigheter föra uppgifterna vidare, inte ens till familjen. Först nu har Gordievsky gått med på att vi underrättar er, under förutsättning att det inte yppas till andra före publiceringen.

..... Gordievsky har alltså uppgifterna i andra - eller kanske tredje - hand och det han säger får förstås bedömas därefter. Gordievsky sägs göra ett mycket vederhäftigt intryck, och av brittena bedöms han som en allmänt trovärdig person.

När vi får frågor i samband med eller inför publiceringen kommer vi att använda oss av följande Sprachregelung:

Fråga: Were the Swedish authorities told by the British authorities about this information? If so, when? How long have the Swedish authorities known about this information?

Svar: The British authorities told us of it in 1985.

Ifylles av postexp

☒ Avsant med

☒ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

90 09 12

John

+ del Guine resp m ass

Fråga: Were the Wallenberg family told then? If not, why not?

Svar: Because of the sensitivities surrounding Mr. G he requested that nobody outside Swedish official circles should be told until he was prepared to speak in public. The Swedish Government has respected that request.

Fråga: What is the Swedish Government's assessment of Mr. Gordievsky's information?

Svar: We are grateful for all information which could possibly shed light on RW:s fate. Thus we are also satisfied that Mr. G has reported to us what he has learnt.

Fråga: Who or what was Mr. Gordievsky's source for his information on Mr. Wallenberg?

Svar: Matter for Mr. Gordievsky.

Gordievsky är villig att träffa familjen och berätta vad han hört, om ni så skulle vilja.

Martin Hallqvist

secrets, except for opening up the graves.⁷⁵ The Centre's acute nervousness about revealing the contents of its archives demonstrates its awareness of the threat they pose. Its preparations for Lithuanian independence in 1990 had as a major priority the disposal of hundreds of thousands of embarrassing files. Radio Vilnius reported that the Chairman of the Lithuanian KGB, Eduardas Eismontas, had virtually admitted that much of his archives had been shredded or removed to Moscow. Soon afterwards Eismontas resigned.⁷⁶

Those files which cause the greatest embarrassment to the KGB concern its foreign operations. During the late 1980s it fought a long though hopeless rearguard action to avoid accepting responsibility for the wartime massacre of Polish officers by the NKVD in the Katyn Woods. In March 1989 Poland's last Communist government finally nerved itself to pin the blame for the massacre on the KGB. The Polish press published documents found in the pockets of the murdered officers proving that they had been prisoners of the NKVD at the time of their execution. For another year, however, the KGB press bureau continued to blame the killings on the Germans and refused to 'anticipate' the long-delayed findings of a Soviet-Polish commission.⁷⁷ When *Moscow News* challenged the KGB to 'confirm or deny' the Polish evidence, threats were made against its editor-in-chief. NKVD veterans with information on the Katyn massacre told *Moscow News* the KGB had ordered them not to reveal the truth.⁷⁸ Not until April 1990, when President Gorbachev handed President Jaruzelski a portfolio of documents proving the NKVD's role in the massacre, did the KGB finally bow to the inevitable and accept responsibility. Over the next few months several further mass graves of Polish officers were uncovered.

The Centre's apprehensions at the potential embarrassments even in the file of a single foreigner are well illustrated by the case of the Swedish diplomat, Raoul Wallenberg. While stationed in Budapest in 1944-5, Wallenberg saved the lives of many thousands of Jews by giving them Swedish diplomatic protection. Soon after the Red Army occupied Hungary, however, he mysteriously disappeared. Ever since his disappearance the Swedish government, the Wallenberg family and the Raoul Wallenberg Society have repeatedly pressed Moscow to reveal the truth about his fate. The KGB's refusal to release his file led to repeated rumours - all, sadly, unfounded - that Wallenberg was still alive somewhere in the gulag. In 1957 Andrei Gromyko, then Deputy Foreign Minister, handed the Swedish Ambassador in Moscow a memorandum claiming that Wallenberg died of a heart attack in a Soviet prison in 1947. That falsehood is still described by the Soviet authorities as 'irrefutable fact'. In October 1989, however, an attempt was made to defuse international pressure for the release of the KGB file on the Wallenberg case by inviting representatives of the Raoul Wallenberg Society, including his half-sister, Nina Lagergren,

and his half-brother, Guy von Dardel, to talks in Moscow. There they were received by Vadim Petrovich Pirozhkov, a Deputy Chairman of the KGB, and Valentin Mikhailovich Nikoforov, a Deputy Foreign Minister, who handed over Wallenberg's passport, some of his personal belongings and a bogus death certificate dated 17 July 1947 signed by the chief doctor of the Lubyanka Prison. Pirozhkov and Nikoforov expressed 'deep regret' that, despite 'painstaking' searches in the KGB archives, no further documents could be discovered.⁷⁹ Andrei Sakharov, among others, was publicly sceptical that such an important KGB file on a foreign diplomat was missing. In reality the file has never gone astray. It is simply considered too embarrassing to make public.

What the KGB's file on Wallenberg reveals is that, shortly after the arrival of the Red Army in Budapest, the NKVD tried to recruit him as an agent. When Wallenberg refused point-blank the NKVD became worried that he might reveal its approach to him, arrested him and deported him to the Soviet Union. Further attempts in Moscow to persuade Wallenberg to become a Soviet agent also failed. He was shot not later than 1947.⁸⁰ To muddy the waters of the Wallenberg case during 1989, the KGB brought in one of its leading 'active measures' veterans, Radomir Bogdanov, then Deputy Director of the Academy of Sciences Institute for the Study of the United States and Canada, as well as Vice-Chairman of the Soviet Peace Committee. As Resident in New Delhi from 1957 to 1967 Bogdanov had played a leading part in establishing India as one of the main centres of Soviet 'active measures'.⁸¹ During the spring of 1989, Bogdanov began informing foreign visitors and journalists in Moscow that Wallenberg had acted as intermediary in secret negotiations during 1944 between Lavrenti Beria and the head of the SS, Heinrich Himmler.⁸² The Moscow *New Times*, frequently used as a vehicle for 'active measures', continued the smear campaign by portraying Wallenberg as a playboy, womaniser and friend of Adolf Eichmann, chief administrator of the Final Solution.⁸³

The KGB, however, is no longer master of all its own secrets. The democratic revolution in Eastern Europe confronts it with the embarrassing possibility that, as during the Prague Spring in 1968, some of its secrets may escape from the files of its former Soviet bloc allies. One of those which must surely worry Kryuchkov personally is the Bulgarian DS file on the murder of the Bulgarian émigré writer, Georgi Markov, in October 1978. Some months earlier the Bulgarian General Secretary, Todor Zhivkov, had sought KGB assistance in silencing émigrés like his former protégé, Markov, who were attacking him in the Western media. The Centre made available to Zhivkov and the Bulgarian Durzhavna Sigurnost (DS) the resources of a highly secret KGB laboratory, the successor to the Kamera of the Stalinist era, attached to Directorate OTU (Operational-Technical) and under the direct control of the KGB Chairman. Kryuchkov

- 248 58. *Izvestia*, 27 Oct. 1989.
249 59. Interview with Shcherbak, broadcast 26 Oct. 1989. BBC, *SWB*,
250 SU/0601/A1/3, 31 Oct. 1989.
251 60. Interview in *New Times*, 1989, no. 32.
252 61. Oleg Kalugin, 'Intelligence and Foreign Policy', *International Affairs*,
253 June 1989.
254 62. See above, pp. 000-000.
255 63. Mikhail Lyubimov, 'From Intelligence War to Information Ex-
256 change', *Moscow News*, 1989, no. 9.
257 64. 'Moscow Diary', *Moscow News*, 1990, no. 15.
258 65. Interview with Kalugin, *Moscow News*, 1990, no. 25.
259 66. Kalugin, 'Intelligence and Foreign Policy'.
260 67. Interview with Kalugin, *Komsomolskaya Pravda*, 20 June 1990. The
261 KGB retaliated by stripping Kalugin of his Major-General's rank
262 and beginning a campaign of character assassination against him; see
263 statement by KGB Public Relations Department in *Pravda*, 23 June
264 1990.
265 68. Gordievsky.
266 69. On the Pope's visits to Poland, see Neil Ascherson, *The Struggle for*
267 *Poland* (London: Michael Joseph, 1987), pp. 198-9, 226.
268 70. Gordievsky.
269 71. Gordievsky.
270 72. Gordievsky.
271 73. Gordievsky.
272 74. Unattributable interview in USA by Christopher Andrew.
273 75. BBC, *SWB*, SU/0477 C/18, 8 June 1989.
274 76. BBC, *SWB*, SU/0679 B/10, 3 Feb. 1990.
275 77. 'What's Behind the KGB's Figures?', *Moscow News*, 1990, nos. 8-9.
276 Christopher Andrew, 'Can the KGB ever escape the horrors of its
277 past?', *Daily Telegraph*, 7 June 1989.
278 78. 'Katyn: A Difficult Road to the Truth', *Moscow News*, 1990, no. 16.
279 79. BBC, *SWB*, SU/0590 A1/1-4, 18 Oct. 1989.
280 80. Gordievsky.
281 81. See above, p. 000.
282 82. *Counterpoint*, vol. V, no. 8, Jan. 1990.
283 83. *New Times*, 1989, no. 22.
284 84. Gordievsky.
285 85. Unattributable interview by Christopher Andrew with a reliable
286 American intelligence source, citing Yurchenko.

Arende

Wallenberg

Datum

1990-09-13

Avd

P

Grupp

2

Mål

Zec

Adress

Ambassaden

MOSKVA

Text

Dnr.....Magnusson från Hallqvist.

Efter framställan per telefon från Guy von Dardel till kabinettsssekreteraren har beslut fattats om att jag i egenskap av "assistent till kommissionen"

skall bistå dess ryska medlemmar vid arkivgenomgång i Moskva. Jag skulle då avresa härifrån 23 sept och preliminärt medverka en vecka. Nästa vecka avser jag ägna åt arkivstudier här. Guy von Dardel menade att jag i första hand i vårt eget arkiv borde söka ta fram uppgifter om fångar i Butyrka och Lefortovskaja. Kan Du få fram mera preciserade anvisningar från de ryska medlemmarna av kommissionen? (von Dardel nämnde särskilt Roginskij). Ex andra fängelser? Namn på särskilt intressanta fångar?

Utöver de jämförande studier som vi skulle göra hoppas von Dardel uppenbarligen min närvaro skall vara ett "moraliskt stöd" åt kommissionens ryska medlemmar. von Dardel avser anmäla min medverkan via sovjetiska konsulatet i Genève. Om ingen disponibel lägenhet finns på ambassaden tacksam ni beställer hotellrum. Tacksam också ev övriga synpunkter på ovan skisserade uppläggning.

Cabinet

Ex t Kabinettsssekreteraren
Polchefen
Bitr polchefen
Wöhler
Hallqvist

Ifylles av telegramexpeditören

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Betr. åtgärd se bif.
delgivningslista

1990-09-13

Överlämnas för kännedom
UTRIKESDEPARTEMENTET

Pol. I

Kanslirådet Martin Hallqvist

11 9 SEP. 1990
Kr Hallqvist

Utrikesdepartementet

256/002

18/9 2x Jan RW-förny
(Sommersfeldt)

(pne)

INKOM UD		
1990-09-14		
AVD.	GR.	MAL
P	2	Enr

Pravda om Wallenbergkommissionen samt appell till
president Gorbatjov om Raoul Wallenberg
✓ (4 bil)

Broder,

./.

Aldrig tidigare torde väl tidningen Pravda ha publicerat en artikel om Raoul Wallenberg som den bifogade. Wallenbergkommissionens efterforskningar beskrivs helt sakligt och artikeln avslutas med en intervju med Guy von Dardel.

./.

Jag bifogar även en appell från ordföranden i det allunionella Raoul Wallenberg-sällskapet till Gorbatjov att medelst ett dekret erkänna officiella personers skuld i arresterandet och "repressionen" mot RW och Langfelder.

Hans Magnusson
Hans Magnusson

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Enhet

Datum

Handläggare

☐ FAX ☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Godkännas

Ch/utsk/utsk/handl

L 20 09 19 Kr Hallgruðsson

Moskva 90 09 13 Hallgruðsson
Handa om Wallenberg-lemur,
appel + Grönborg

☐ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

utan bil

jämte
samt bil

jämte
bil nr

jämte bil
där så angivits

bil kan läsas
på UD tel:

☐ Konungen	☐ Statssekr	☐ BITS	☐ Europeinstitutet
☐ Regeringen 21 ex	☐ U-enh A	☐ SAREC	☐ Svenska FN-förbundet
☒ Statsministern	☐ I-sekr A	☐ IMPOD	☐ Östekonomiska byrån
☒ Statsrådsberedningen	☐ I-enh Fi	☐ Swedfund	☐ Bankföreningen
☐ Chef Fö	☐ I-enh Fö	☐ LO/TCO:s bist nämnd	☐ Exportr
☐ Chef I	☐ I-sekr I	☐ Sv kyrkans mission	☐ Industriförb
☐ Statsrådet	☐ IAEA-del I	☐ IVA	☐ Grossistförb
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ STU	☐ Sthms Handelsk 2 ex
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Svensk kärnbränsle AB	☐ LO
☐ Riksdagens talman	☐ I-sekr	☐ Statens kärnkraftinsp	☐ AIC
☐ Utränämnd/Utrutsk/Europa- rådsdel 53 ex	☐ SSLP, Fö	☐ Statens strålskyddsinst	☐ TCO
☐ Utrikesnämnden 21 ex	☐ ÖB	☐ Televerket	☐ SIF
☐ Utrutsk 37 ex	☐ Ch Fst/Op 1	☐ Statens rymddeg	☐ SACO/SR
☐ Europarådsdel 12 ex	☐ Ch Fst/Op 5	☐ Invandrarverket 2 ex	☐ SAF
☐ Utrutsk kanslichef	☐ Arméstaben FN-avd	☐ Forskningsberedningen	☐ Röda Korset
☐ Förutsk kanslichef	☐ Stabsch MHS	☐ Miljövårdsberedningen	
☐ Riksdagsman	☐ FOA 2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk	
☐ Riksdagsman	☐ SIPRI	☐ Sekr f framtidsstud	
☐ Riksdagsman	☐ EKN	☐ Nordiska Rådets sv del	
☐ Statssekr Fö	☐ KK 5 ex	☐ Svenska institutet	
☐ Statssekr	☐ Riksbanken	☐ Nordiska Afrikainst	
☐ Statssekr	☐ RPS	☐ Latinamerikainst	
☐ Statssekr	☐ SIDA	☐ Utrikespol institutet	

☐ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Bonn ☐ London	☐ Moskva ☐ Paris	☐ Peking ☐ Tokyo	☐ Washington 2 ex ☐ FN-repr	
☐ Norden 4 ex	☐ Helsingfors ☐ Belgrad	☐ Köpenhamn ☐ Budapest	☐ Oslo ☐ Leningrad Gk	☐ Reykjavik ☐ Sofia	
☐ Övriga Östeuropa 8 ex	☐ Berlin A ☐ Ankara	☐ Bukarest ☐ Bern	☐ Prag ☐ Haag	☐ Warszawa ☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
☐ Övriga Västeuropa och Canada 18 ex	☐ Athen ☐ Berlin Gk	☐ Bryssel ☐ Dublin	☐ Lissabon ☐ Madrid	☐ Rom ☐ Wien	☐ Genève-del ☐ Nedr-del Genève
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Alger ☐ Abu Dhabi	☐ Kairo ☐ Bagdad	☐ Rabat ☐ Damaskus	☐ Tunis ☐ Muscat	☐ Tripoli ☐ Tel Aviv
☐ Mellanöstern 9 ex	☐ Amman ☐ Bangkok	☐ Beirut ☐ Dhaka	☐ Kuwait ☐ Islamabad	☐ Riyadh ☐ Manila	☐ Pyongyang ☐ Seoul
☐ Övriga Asien och Australasien 18 ex	☐ Canberra ☐ Colombo	☐ Hanoi ☐ Hongkong Gk	☐ Jakarta ☐ Kuala Lumpur	☐ New Delhi ☐ Panmunjom	☐ Singapore ☐ Teheran
☐ Övriga Afrika 14 ex	☐ Abidjan ☐ Addis Abebe	☐ Dar-es-Salaam ☐ Gaborone	☐ Harare ☐ Kinshasa	☐ Lagos ☐ Luanda	☐ Vientiane ☐ Wellington
☐ Latinamerika 12 ex	☐ Bogotá ☐ Brasília	☐ Buenos Aires ☐ Caracas	☐ Guatemala ☐ Havanna	☐ Lima ☐ Managua	☐ Monrovia ☐ Nairobi
☐ Vissa lönade konsulat 16 ex	☐ Barcelona ☐ Chicago ☐ Frankfurt	☐ Hamburg ☐ Istanbul	☐ Los Angeles ☐ Mariehamn	☐ Mexico ☐ Montevideo	☐ Maseru ☐ Pretoria
		☐ Jeddah	☐ Minneapolis	☐ Montreal ☐ München	☐ Quito ☐ Santiago
				☐ New York Gk ☐ Szczecin	☐ Vancouver

☐ Utrikesministern	☐ Chef Pol 1-6	☐ Inspektören	☐ Rättsh	☐ Chef NGO
☐ Biståndsministern	☒ Chef Pol I	☐ Chef protokollet	☐ Chef UDH	☐ ESK-gruppen
☐ Utrikeshandelsmin	☐ KSA	☐ Chef press- o inf enh	☐ Förhandlingsgruppen	☒ Hallgruðsson
☒ Kabinettssekr	☐ Chef Rättsavd	☒ Chef pressbyrån	☐ Koordinatörerna	☒ Pressteklippet
☐ UM:s inf sekr	☐ Folkråtsrådgivare	☐ Chef inf byrån	☐ KMI	
☐ Kansliråd UM:s kansli	☐ Chef R	☐ Chef SSB	☐ UDH 6 Transp	
☐ Dep sekr UM:s kansli	☐ Expeditionschefen	☐ Rapportoversikten	☐ Statssekr int U-samarb	
☒ Chef Pol avd	☐ Chef A:1	☐ Statssekr UDH	☐ Chef U	
☒ Bitr. Chef Pol avd	☐ Chef A:2		☐ Regeringspärmen	

Antal sekr	Antal bil	Kopierad den	sign	Distribuerad den	sign	Ätg postexp	datum	sign
8	1	8	7	2009/19	19/9-2009	☒ kurr ☐ luf-post		

Р ВОКРУГ НАС

ПОЧТА «ПУЛЬСА»

Президенту Советского Союза М. С. ГОРБАЧЕВУ

В связи с Президентским указом о реабилитации Всесоюзное общество Рауля Валленберга просит Вас рассмотреть дело этого шведского дипломата, черным пятном лежащее на совести нашего государства.

Рауль Валленберг известен в мире как великий гуманист XX века. Во время второй мировой войны он один спас от смерти десятки тысяч преследуемых фашистами евреев Будапешта — юношей и девушек, мужчин и женщин, стариков и детей. После окончания советских войск в Будапешт 17 января 1945 года Рауль Валленберг и его шофер Вильмос Лангфельдер оказались в руках советских органов и следы их не-долго исчезли.

В 1957 году А. Громыко сообщил шведскому правительству о том, что Р. Валленберг умер в Лубянской тюрьме 17 июля 1947 года, и выразил сожаление правительства СССР о случившемся.

Общественность мира без доверия отнеслась к этому сообщению. Ей оста-

лись неизвестными мотивы ареста Р. Валленберга и его шофера. Не было сообщено никаких данных о вынесении им какого-либо приговора.

До сих пор не разоблачены те, кто совершил эту преступную акцию, а главное, нет документа Советского правительства о том, что Рауль Валленберг и Вильмос Лангфельдер были репрессированы незаконно, без всякой вины.

В США, Канаде и Израиле Раулю Валленбергу присвоено звание почетного гражданина этих стран. Во многих странах мира, в том числе и в Советском Союзе, созданы комитеты и общества Рауля Валленберга — таков отклик на грубое попрание прав человека.

Мы обращаемся к Вам с просьбой: Указом ПРЕЗИДЕНТА страны признать виновность официальных государственных лиц в незаконном аресте и репрессиях в отношении Рауля Валленберга и Вильмоса Лангфельдера.

В. ПАРНЕС,
председатель Всесоюзного общества Рауля Валленберга

Загадка Рауля Валленберга

Эта история тянется уже более 45 лет, и все эти годы люди во многих странах мира пытались прояснить обстоятельства исчезновения шведского дипломата Рауля Валленберга. Расследование дела об исчезновении на международная комиссия, которая собирала сведения где угодно, но не там, где они могли быть вернее всего, — в советских архивах. Доступ к документам был закрыт. И вот впервые комиссия в составе зарубежных экспертов и представителей советской общественности смогла поработать в архиве Владимирской тюрьмы.

Естественно, что на пресс-конференции, устроенной посольством Швеции в Советском Союзе, одним из первых был поставлен вопрос: почему многие члены правительства и члены международной комиссии? Ответил на него профессор Иркин Котлер, руководитель группы экспертов, опубликовавших в мае нынешнего года доклад объемом 1.200 страниц, посвященный расследованию дела Валленберга. По словам этого канадского профессора, в 50—60-х годах от некото-

Международная комиссия получила доступ в советские архивы

ду... Меморандум об этом был вручен шведскому послу в Москве в 1957 году, и с тех пор никаких новых сведений исследователям получить не удалось. На Западе выходили книги о судьбе Валленберга, но было не-

достатка в марках, а мы, граждане Молдавии... Комиссия просмотрела более ста тысяч регистрационных карт точек заключенных Владимирской тюрьмы, около полутора тысяч отобрано для анализа с помощью компьютеров. Карточка Рауля Валленберга не обнаружена, нет и других следов его пребывания в этой тюрьме.

— Однако мы уверены, что где-то в архивах существуют документы, фиксирующие пребывание Валленберга, ведь дела иностранцев, попавших в советские тюрьмы, подлежат вечному хранению, — считает Иркин Котлер. — Мы убеждены, также, что никакого серьезного расследования со стороны властей произведено не было, поскольку архивные поиски и опрос возможных свидетелей были впервые проведены лишь нашей комиссией.

Журналистам были показаны регистрационные фотографии, реальных вместо фамилии заключенного стоял лишь номер. По мнению члена комиссии профессора Чикагского университета Макина Макина, под одним из таких номеров мог скрываться и Рауль Валленберг. Не исключена возможность и содержания его под другой фамилией — комиссия обнаружила подобный факт.

Однако жаркое в отчете следственной группы пока больше, чем ответов. Выяснить достоверность руководства МВД и УВД Владимирской области, члены комиссии считают нужным отметить, что окончательное прояснить судьбу пропавшего шведского дипломата можно лишь в результате изучения материалов из архивов КГБ.

Об этом говорили на пресс-конференции в Москве, где Рауль Валленберг профессор ГИ фом Дарья. Шведский ученый считает, что советские власти разрешили вопросы, только пошло бы, на самом деле, если бы Валленберг не был в лагере, что шведское правительство не могло бы этого сказать. Валленберг, служивший в качестве дипломата в СССР, и послужило бы доказательством советского гражданства. Имя Рауля Валленберга было известно в Швеции, но он так и не вернулся. Но он так и не вернулся. Валленберг, профессор ГИ фом Дарья, в настоящее время находится в тюрьме, где он находится. Валленберг, профессор ГИ фом Дарья, в настоящее время находится в тюрьме, где он находится. Валленберг, профессор ГИ фом Дарья, в настоящее время находится в тюрьме, где он находится.

Рисован 7/9

ВМ...: МП НБС...
Пакет... 1989.09.13

А. БОЛДИНУК

RAOUL WALLENBERGS GÅTA

**Internationell kommission har fått tillträde till
sovjetiska arkiv**

Denna historia har nu pågått i mer än 45 år, och i alla dessa år har människor i många av världens länder försökt att klarlägga omständigheterna kring det inträffade. Undersökningarna av fallet med den svenske diplomaten Raoul Wallenbergs försvinnande har letts av en internationell kommission, som samlat fåtaliga upplysningar var som helst utom där det var mest troligt att de fanns: i sovjetiska arkiv. Tillträde till dokumenten har icke givits. Och nu har kommissionen, som består av utländska experter och representanter för sovjetiska allmänheten, för första gången fått möjlighet att arbeta i Vladimir-fängelsets arkiv.

Det var naturligt att en av de första frågorna vid en presskonferens, som ordnats av Sveriges ambassad i Sovjetunionen, blev: varför har just detta fängelse tilldragit sig uppmärksamhet från den internationella kommissionens medlemmar? Frågan besvarades av professor Irwin Cotler, ledare för en grupp experter, som i maj i år publicerade en rapport på 1200 sidor om undersökningarna i fallet Raoul Wallenberg. Enligt denne kanadensiske professor inkom det på 50- och 60-talen från vissa f.d. fängelse- och lägerfångar vittnesmål om att den svenske diplomaten setts på olika fånganstalter. Det rörde sig oftast om specialfängelset i Vladimir.

Personer som sysslade med att söka efter spår efter Raoul Wallenberg hade anledning att tvivla på riktigheten av den officiella versionen, enligt vilken den svenske diplomaten, vilken gripits av sovjetiska organ i Budapest under krigets sista dagar, avled i Lubjankafängelset 1947. Ett memorandum

om detta överlämnades till den svenske ambassadören i Moskva 1957, och alltsedan dess har det inte lyckats undersökarna att få fram några nya upplysningar. I väst kom det ut böcker om Wallenbergs öde, det var ingen brist på olika versioner, och vi bevarade vår tystnad...

Kommissionen har gått igenom mer än hundratusen registerkort på fångar i Vladimirfängelset, och c:a 1500 kort har valts ut för datoranalys. Raoul Wallenbergs kort har inte påträffats, och det finns inte heller några andra spår av hans vistelse i detta fängelse.

- Vi är dock övertygade om, att det någonstans i arkiven finns dokument om Wallenbergs vistelse, eftersom ju dossierer över utlänningar, som hamnat i sovjetiska fängelser, skall bevaras för evigt, anser Irwin Cotler. Vi är också övertygade om, att det inte genomförts någon seriös undersökning från myndigheternas sida, eftersom de arkivundersökningar och utfrågningar av möjliga vittnen, som vår kommission utfört, inte gjorts av någon förut.

Man demonstrerade för journalisterna fotografier på registerkort, där det i stället för fångens namn bara stod ett nummer. Kommissionsledamoten professor Marvin Makinen vid Chicagouniversitetet anser att också Raoul Wallenberg kan ha dolts under ett sådant nummer. Det är heller inte uteslutet att han kan ha hållits under annat namn - kommissionen har uppdagat liknande fakta.

Det är emellertid fler frågor än svar i kommissionens berättelse. Kommissionsmedlemmarna uttryckte sin tacksamhet gentemot ledningen i inrikesministeriet och i styrelsen för inrikesärenden i Vladimirs oblast men ansåg sig böra konstatera, att man kan nå slutlig klarhet om den försvunne svenska diplomatens öde endast genom att studera material ur KGB:s arkiv.

Detta sade även kommissionens ledare - Raoul Wallenbergs halvbror professor Guy von Dardel - till mig. Den svenske vetenskapsmannen anser, att ett slutligt uppklärande av frågan inte bara skulle vara till gagn för förbindelserna med vårt land - denna "vita fläck" är ju fortfarande en källa till misstro mot officiella uttalanden - utan också befrämja demokratiseringen av det sovjetiska samhället. "Raoul Wallenbergs namn har blivit en symbol för humanism - många människor har honom att tacka för sin räddning under fascisterna. Men han är också en symbol för respekten för mänskliga rättigheter", sade professor Guy von Dardel. "Jag hoppas, att de sovjetiska myndigheterna ger sitt stöd åt vår grupp och att vi skall kunna fortsätta våra undersökningar."

A. Boldinjuk

100:
Вс. 3... 1990-07-18
Herald 1990-07-18
Herald 1990-07-18
Herald 1990-07-18

ЛИТЕРАТУРНАЯ ГАЗЕТА Б.09.90 № 36 (5310)

3

Р ВОКРУГ НАС

ПОД ПУЛЬСА

Президенту Советского Союза
М. С. ГОРБАЧЕВУ

Ваше письмо о жизни и деятельности Р. Валленберга и его шефера. Не было...
...сообщено...
...до сих пор не разоблачены...
...от преступности...
...как преступника Советского...
...то, что Рудольф Валленберг...
...беззастенчиво...
...в СССР...
...в том числе и в СССР...
...Советского Союза...
...Рудольф Валленберг...
...группе поправки...
...Мы обращаемся к Вам с просьбой...
...официальных государств...
...в Лубянской тюрьме...
...в отношении Рудольфа Валленберга...
...Линдфелдере...
...В. ЛАРИС...
...председатель Всесоюзного общества Рудольфа Валленберга

Till Sovjetunionens president kamrat M.S. GORBATJOV

Med hänvisning till presidentförordningen om rehabilitering får Allunionella Raoul Wallenbergföreningen be Er undersöka fallet med denne svenske diplomat, vilket ligger som en svart fläck på vår stats samvete.

Raoul Wallenberg är känd i världen som en av 1900-talets stora humanister. Under andra världskriget räddade han ensam tiotusentals budapestjudar, förföljda av fascisterna, från döden - ynglingar och flickor, män och kvinnor, gamlingar och barn. Efter de sovjetiska truppernas intåg i Budapest 17 januari 1945 föll Raoul Wallenberg och hans chaufför Vilmos Langfelder i händerna på de sovjetiska organen och spåren efter dem försvann för lång tid framåt.

1957 meddelade A. Gromyko den svenska regeringen att R. Wallenberg dött i Lubjankafängelset 17 juli 1947 och uttryckte den sovjetiska regeringens beklagande över det inträffade.

Världsopinionen hyste inget förtroende för detta meddelande. Man fick inga upplysningar om motiven till arresterandet av R. Wallenberg och hans chaufför. Ingenting meddelades om någon som helst dom emot dem.

De som genomförde denna brottsliga handling har ännu inte avslöjats, och viktigast av allt, det finns inget dokument från den sovjetiska regeringen om att Raoul Wallenberg och Vilmos Langfelder utsatts för repression illegalt och utan någon som helst skuld.

I USA, Canada och Israel har Raoul Wallenberg utsetts till hedersmedborgare, I många länder, inklusive Sovjetunionen, har det bildats Raoul Wallenbergkommittéer och

Raoul Wallenbergföreningar - sådan är reaktionen på denna grova kränkning av mänskliga rättigheter.

Vi riktar nu en begäran till Er: att med en förordning från landets PRESIDENT erkänna officiella statspersoners skuld i det olagliga arresterandet av och repressionen gentemot Raoul Wallenberg och Vilmos Langfelder.

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTR MIN

--

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

UTRIKESDE	
1990-09-18 17	
2	2

Sk t prof om dansk,

Genere

Pol I, Hallgrist Pol

90 09 18

(POL)

INKOM UD 1990-09-17

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-17

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQUIST)

RE WALLENBERG

FORTS

RE WALLENBERG

PRIMO

JOURNALISTEN KARTSEV FRAAN KOMSOMOLSKAJA PRAYDA SOM JU INGAAR I GUY VON DARDELS KOMMISSION NAEMNDE FOER MAGNUSSON ATT KOMMISSIONENS SOVJETISKA MEDLEMMAR AER I STORT SETT ENIGA OM FOELJANDE:

1) ATT INGENTING FRAMKOMMIT SOM TYDER PAA ATT RW NAAGONSIN BEFUNNIT SIG I VLADIMIR. HAN PAAPEKADE DOCK ATT DET HURSOMHELST SKULLE VARA EN BARNLEK FOER T EX KGB ATT PLOCKA BORT ETT REGISTERKORT UR FAENGELSE-
AR

2) DET FAKTUM ATT RW:S PERSONLIGA TILLHOERIGHETER, OCH SAERSKILT DAA PENGARNA RESP GULDETUIET, OEVERLAEMNATS INTAKT PRAKTISKT TAGET BEVISAR ATT RW ALDRIG DOEMDES FOER NAAGOT. DET VAR NAEMLIGEN REGEL FOER SAMTLIGA UTLAENDSKA FAANGAR VID DEN TIDEN ATT DERAS VAERDESAKER (AATMINSTONE PENGAR) KONFISKERADES EFTER DET ATT DOM FAELLTS.

SECUNDO (MED HAENVISNING TILL ERT MISO)

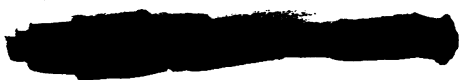
FOELJANDE NAMN KAN VARA AV SAERSKILT INTRESSE:

- BERGER, LEJZAR (ELLER LAZAR)
- BECKERLE, ADOLF
- BERGMAN, WILLY
- DEMOR, CLAUDIO
- GOETZ, OTTO (ELLER FRIEDRICH)
- HENGSTENBERG, HUBERT
- HINKELDAI, HEINZ
- HOFSTEDTER, HANS
- KRAFFT, ERNST
- KITSCHMAN, HORST
- LOJDA, HANS (ELLER JAN)
- MONKE, WILHELM
- PELKONEN, ERO DANILOVITJ
- RODDE, WILLY (ELLER WILHELM)
- ROEDEL, WILLY
- RENZINGHOF, BERNHARD
- SCHAUER/SCHEUER, V A (WALTER)

FORTS

- SCHLUETER (ELLER SCHLITTER/SCHLETTER), W
- TILLESSEN (ELLER TILLESSEN), WERNER
- TEREK, ENGER
- VORWERK, JOACHIM
- VOSS, HANS ERIK
- WALLENSTEIN, ERNST LUDWIG
- WEJDLING, HELMUT
- VADILJO, MARTINEZ
- ADELMAN, RUEDIGER
- LANGFELDER, VIKUUSZ
- BRUGGER, EMIL
- GUACIER (?), LUCIEN
- HILLE, PAUL-ERHARD
- HUBER, ERNST
- MULLE, HORST
- REGEKAMPF, GUENTHER
- RICHTER, GUSTAV
- SCHEGGL (?), OTTO
- ZUPRIJAN, KARL
- VOROBJEJ (VOROBJOV), VASILIJ
- WINN, GREVILLE

BERNER

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
ROJAZ

KOPIA TILL:

UTR MIN

— " —

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

KOMMUNIKATION	
D. /	
1990-09-18 17	
P 2	Eu

POL

INKOM UD 1990-09-17

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-17

aa

UD STOCKHOLM

By

FOER HALLQUIST POL 1

B R A A D S K A N D E

RE WALLENBERG

FORTS

RE WALLENBERG

JAG NOTERAR ATT VI NU SAALUNDA OEVERGER BOSKILLNADEN MELLAN SVENSKA REGERINGEN OCH WALLENBERGKOMMISSIONEN. PAA ANNAT SAETT KAN INTE SOVJETISKA SIDAN UPPFATTA SAKEN OM EN TJAENSTEMAN I UD NU DIREKT DELTAR I KOMMISSIONENS ARBETE I SOVJET. JAG VILL FOER SAEKERHETS SKULL FRAMHAALLA ATT I KOMMISSIONEN, SOM NI VET, INGAAR FOERUTOM SVENSKARNA OCKSAA SAEKERT MYCKET HEDERVAERDA UTLAENNINGAR DAERIBLAND AMERIKANEN MAKINEN, SOM AVTJAENADE STRAFF I SOVJET PAA 50-60-TALET FOER PAASTAATT SPIONERI OCH BLEV FRI GENOM EN UTVAEXLING. VID MINA KONTAKTER MED KOMMISSIONEN BL A MIDDAG HOS OSS HAEROMKVAELLEN KONSTATERAR JAG OCKSAA ATT HOS VISSA DELTAGARE BLAND INSIKTSFULLA RESONEMANG KRING EFTERFORSKNINGARNA FANNS UPPFATTNINGAR OM DAGENS SOVJET SOM AATMINSTONE JAG EJ KAN DELA SAASOM "KGB STYR ALLT" ETC. JAG VILL PAAPEKA OVANSTAAENDE BLOTT SOM PAAMINNELSE OM ATT SVENSKA REGERINGEN JU EJ NOEDVAENDIGTVIS KOMMER ATT DELA KOMMISSIONENS ALLA UPPFATTNINGAR MEN NU MED UD:S WALLENBERGHANDLAEGGARE SOM DELTAGARE ONEKLIGEN ASSOCIERAS NAERMARE HAERMED. VISSERLIGEN HAR VI, I STORT SETT, STOETT KOMMISSIONEN SAAVAE PRAKTISKT SOM VID UPPVAKTNINGAR OCH DET AER OCKSAA MOEJLIGT ATT DEN SOVJETISKA SIDAN MED DAGENS SNABBA POLITISKA UTVECKLING INTE LAENGRE HYSER NAAGRA STOERRE BETAENKLIGHETER ROERANDE KOMMISSIONENS SAMMANSAETTNING, MEN JAG VILL AENDAA VARNA FOER ATT VI HELT IDENTIFIERAR OSS MED KOMMISSIONEN OCH AVHAENDER OSS EV ERFORDERLIG HANDLINGSFRIHET. OVANSTAAENDE AER SAGT MER FOER ATT NI SKALL HA DET I MINNE AEVEN OM ANLEDNING NU EJ FINNS ATT AENDRA BESLUTET OM DELTAGANDE.

TILLAEGGAS BOER ATT ENDAST DE SOVJETISKA MEDLEMMARNA AV KOMMISSIONEN FICK DIREKT TILLTAEDE TILL DE CENTRALA ARKIVEN.

SOM BEKANT HAR JAG SJAELV AANYO SOEKT FOERETRAEDE FOER KGB-CHEFEN KRJUTJKOV (TILLSAMMANS MED VON DARDEL).

BERNER

AMB MOSKVA

Ärende

Wallenberg

Datum 1990-09-17		
Avd 2	Grupp 2	Mål E 14

Adress

Ambassaden
LONDON

WOL

Text

Dnr.....Ängeby från Hallqvist. Re Raoul Wallenberg och Gordievsky,

I ett brev som Du kommer att få kopia av har jag skrivit till Guy von Dardel och Nina Lagergren och aviserat om den kommande boken. Jag delgav dem även vår kommande Sprachregelung.

Von Dardel ringde mig just och berättade att han hört samma sak från några andra håll. Han vore intresserad av att träffa Gordievsky så snart som möjligt, helst innan han (von Dardel) inom kort, dock tidigast i nästa vecka, far till Moskva för ett möte på hög nivå i KGB. Är Gordievsky anträffbar på sin semesterort?

Cabinet

Ex t Kabinettssekr
Polchef
Wöhler
Hallqvist

Ifylles av telegramexpeditören

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
CE3

KOPIA TILL:

UTR MIN

— " —

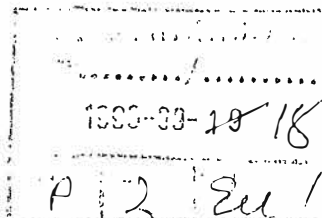
KABS

POLCH

BITR. POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

POL

INKOM UD 1990-09-18

AMBASSADEN PRAG

1990-09-18

aa

M

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE WALLENBERG-ÄRENDET.

FORTS

RE WALLENBERG-AERENDET.

P R I M O: UPPRINGDES 18 SEPTEMBER AV EN ANTON KRUEGER, FOEDD 1919, BOSATT CELECNICIARSKA UL. 13 I BRATISLAVA. KRUEGER, SOM SADE SIG VARA TJECKOSLOVAKISK MEDBORGARE, HADE FRAAN KRIGSSLUTET FRAM TILL 1954 SUTTIT FAENGLAD I SOVJETUNIONEN. HAN HADE NYLIGEN LAEST OM VON DARDEL-DELEGATIONENS BESOEK I MOSKVA OCH VLADIMIR.

I DET SAMMANHANGET ERINRADE SIG KRUEGER, ATT HAN SOMMAREN 1950 I VORKUTA-LAEGRET TRAEFFAT RAOUL WALLENBERG SAMT ETT TIDIGARE TYSKT SAENDEBUD (SOM TJAENSTGJORT I DEN MANCHURISKA LYDSTATEN).

S E C U N D O: VI KOM OEVERENS OM ATT KRUEGER BESOEKER MIG I PRAG TORS DAG 20 SEPTEMBER KL 11.00. HAN GAV PAA TELEFON ETT TAEMLIGEN REDIGT INTRYCK, OCH STAELLDE INGA KRAV PAA ERSAETTNING FOER ATT KOMMA TILL PRAG I SYFTE LAEMNA SIN BERAETTELSE. DENNA FOEREFOELL DOCK INTE VARA SAERSKILT DETALJERAD.

VI FAAR HELT ENKELT SE VAD KRUEGER HAR ATT KOMMA MED.

SAUF AVIS CONTRAIRE FRAAN ER UTBETALAR JAG SEDVANLIG RESEERSAETTNING TILL KRUEGER.

NILSSON

AMBASSADEN PRAG

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
GB1

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

CH POL 2

POL 2

ÅTGÄRD:

INK UTRIKESDEP
Dnr...../.....
1990-09-28-19

Ans	Gr	Mat
P	2	Eu

(POL)

INKOM UD 1990-09-19

AMBASSADEN LONDON

1990-09-19 /

UD STOCKHOLM

FOER HALLQVIST, POL 1

✓ FRAAN AENGEBY.

RE RAOUL WALLENBERG OCH GORDIEVSKIJ

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

1

RE RAOUL WALLENBERG OCH GORDIEVSKIJ

EFTER KONTAKT KAN MEDDELAS ATT GORDIEVSKIJ BEFINNER
SIG UTOMLANDS I YTTERLIGARE 3-4 VECKOR OCH ATT DAERFOER ETT
OMEDELBART SAMMANTRAEFFANDE INTE KAN ORDNAS.

VAAR KONTAKTMAN SADE SIG UTGAA IFRAAN ATT VON DARDEL UNDER
SINA SAMTAL PAA HOEG NIVAA I KGB, OM DE SKER FOERE BOKENS
PUBLICERING, INTE ANVAENDER SIG AV DE UPPGIFTER SOM MED
HJAEPL FRANKOMMIT FRAAN GORDIEVSKIJ.

LEIFLAND

AMBASSADEN LONDON

Avsändningsort Pol I, kr Hallqvist/EL

Ärende	Wallenberg ,		
	Datum 1990-09-19		
	Avd 10	Grupp 2	Mål Ecc

Adress

Ambassaden
LONDON

Text

Dnr.....Jödahl från Hallqvist. Ditt hbr 90-08-08 re
Raoul Wallenberg.

Vi anser Du bör gå vidare på detta spår, men räcker det inte
med att borgmästaren i Hove utvecklar sina tankar för Dig
eller någon annan på ambassaden? Det är ganska länge sedan
vi anlitade svensk polis i efterforskningarna.

Cabinet

Avsändningsort

Pol I, kr Hallqvist/EL

Ärendet

Wallenberg

Datum

1990-09-19

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu

Adress

Ambassaden
MOSKVA

Text

re Kruglov och Wallenberg.
För Magnusson.

Anger tackar för brevet och låter meddela att han tyvärr
inte kan ordna ett Sverige-besök för Kruglov.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändningsort, Datum, Tid, Klack, Sign

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

Pol

ARCHIVE COPY

MSG NO: 900919-245

DISTRIBUTION STATUS AT: 1990-09-19-13.50

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

MOSKVA

DISTRIBUTED

1990-09-19-13.50

0452

FROM: UDTEX 21

POSTED TIME: 1990-09-19-10.54

MSG NO: 900919-245

=LIST

MOSKVA
+

UD STOCKHOLM 1990-09-19

AMBASSADEN MOSKVA

RE UNDERSOEKNING SMOLTSOV-DOKUMENTET

BESLUT HAR NU FATTATS OM ATT BERZELL OCH AANGSTROEM SKALL SLUT-
FOERA SIN UNDERSOEKNING I MOSKVA. DE OENSKAR SJAELVA KOMMA
8 OKTOBER (RES DAG) SAMT GOERA ARBETET UNDER VECKAN MED HEMRESA
FREDAG DEN 12 OKTOBER. HOPPAS DETTA PASSAR.

OM DE KAN DISPONERA EN SERVICELAEGENHET VORE DETTA SJAELVFALLET
BRA. OM INTE AER DE TACKSAMMA FOER OM HOTELLRUM (DUBBELRUM)
KAN ORDNAS NAAGORLUNDA CENTRALT I MOSKVA.

SE AEVEN BREV DENNA VECKAS LAEGENHET.

CABINET

KR HALLQVIST/EL

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

1990-09-24

INKOM UD 1990-09-21

AMBASSADEN PRAG

1990-09-21

UD STOCKHOLM

FOER POL 1.

RE WALLENBERG-AERENDET.

FORTS

RE WALLENBERG-AERENDET.

P. R I M O: DEN I VAART OVAN CITERADE TELEGRAM NAEMNDE ANTON KRUEGER DOEK INTE UPP PAA AMBASSADEN 20 SEPTEMBER SOM AVTALAT VAR.

EFTERSOM KRUEGER VID UPPRINGNINGEN 18 SEPTEMBER PAASTOD SIG SAKNA TELEFON I BOSTADEN, BAD JAG RUBEN KEMENY VID HANDELSKONTORET I BRATISLAVA ATT GAA TILL DEN UPPGIVNA ADRESSEN ~~CELESTINSKA~~ 13 I BRATISLAVA. HUSETS PORTVAKT UPPGAV FOER KEMENY, ATT KRUEGER VISSERLIGEN VAR REGISTRERAD PAA NAEMNDA ADRESS. HAN HADE DOCK INTE SYNTS TILL PAA FLERA VECKOR OCH FOERDE ALLMAENT EN VAGABONDERANDE TILLVARO.

KRUEGER HADE, ENLIGT PORTVAKTEN, BAKOM SIG FLERA FAENGELSEDOMAR FOER EKONOMISKA OEGENTLIGHETER SAMT OMFATTADES AV AMNESTIN VID AARSSKIFTET 1989-90.

DET MESTA TYDER SAALUNDA PAA, ATT KRUEGER TILLHOER DE MAANGA LYCKSOEKARNA I RW-AERENDET. ICKE DESTO MINDRE HAR JAG BETT KEMENY ATT SAA GOTT DET GAAR FORTSAETTA ATT SOEKA KONTAKT MED KRUEGER.

NILSSON

~~_____~~

SVERIGES AMBASSAD

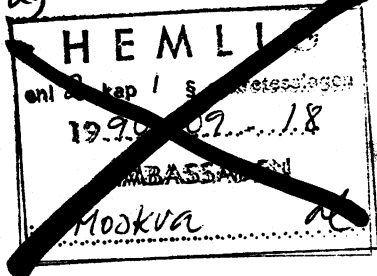
MOSKVA

1990-09-18

Ex för kännedom:

Generalkonsul Hammarström, Los Angeles

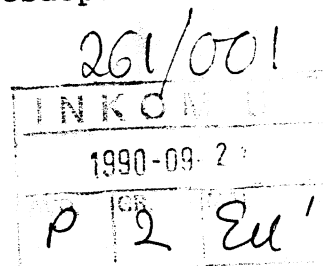
Exp 90-10-10/ag

Kanslirådet

Martin Hallqvist

Utrikesdepartementet

H E M L I G T

Två vittnesmål rörande Raoul Wallenberg
Hbr Magnusson-Hallqvist 1990-07-04

POL

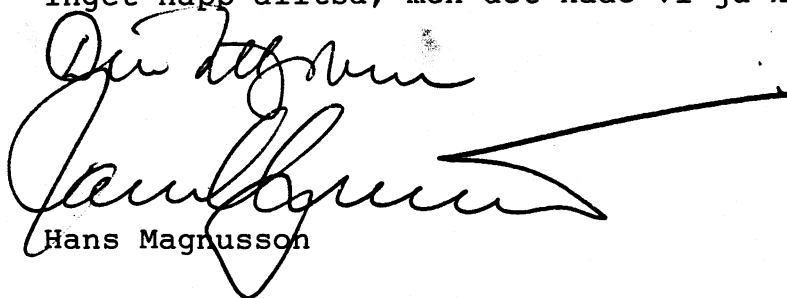
Broder,

Vid mitt möte med Vinogradov från KGB den 7 september lämnade denne också ett svar på de vittnesmål vi tidigare överlämnat. Det ena gällde Boris Poljak, som intervjuades av vår generalkonsul i Los Angeles. KGB har varit i kontakt med Chabarovsk i syfte att utröna något om det vittne resp den förhørsledare som Poljak nämnde. Efterforskningarna hade emellertid inte givit något resultat. Inga uppgifter om de nämnda personerna hade påträffats i karto- teken och de var överhuvudtaget helt okända.

✓ Det andra vittnesmålet vi tagit upp, Valentina Ievleva-Pavlenko, gav inte heller något av intresse. Vinogradov hävdade att hon överhuvudtaget inte suttit i läger vid den angivna tidpunkten. 1973 dömdes hon däremot till

sex års fängelse för stöld av statlig egendom men frigavs 1975. Pavlenko hade därefter vårdats för psykiska sjukdomar.

Inget napp alltså, men det hade vi ju knappast väntat.

Hans Magnusson

al

1990-09-20

Ex för kännedom:

Raoul Wallenberg-föreningen
Amb Budapest (u nr)

Exp 9010-10/ag

Kanslirådet Martin Hallqvist
Utrikesdepartementet

263/007

INKOM		
1990-09-20		
AVD	GR	INM
P	2	Eu'

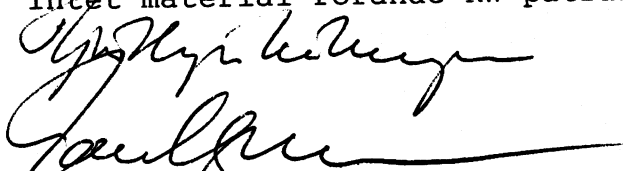
POL

Artikel om Raoul Wallenberg
(1 bil)

Broder,

Bifogade artikel, som publicerades för en tid sedan i "Novoje Vremja", är ett av de få tillförlitliga och relativt utförliga förstahandsvittnesmål rörande Raoul Wallenberg (i Budapest) som kommit från sovjetiska medborgare. Det gäller en pensionerad överste som någon gång mellan den 15 och 20 januari 1945 träffade RW i den ungerska huvudstaden. Han blev sedan tillsagd att inte berätta något om sitt möte.

Överstens uppslag att granska vissa militära arkiv har redan tagits ad notam av KGB har Vinogradov uppgivit. Intet material rörande RW påträffades.

Hans Magnusson

I met Raoul Wallenberg

but I was told not to tell anyone about him...

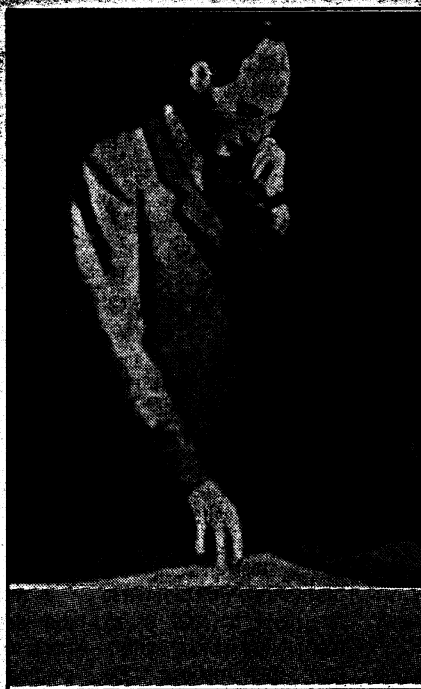
I met Raoul Wallenberg, the man whose mysterious and tragic fate is of such interest to the public, may be one of the last to see him in his last days of freedom.

In January, 1945, part of the 151st Infantry Division was engaged in fierce street fighting in the city of Budapest. Some time between January 15 and January 20, a report came in from a commander of one of the regiments which were located in the well-known Budapest Varosliget park. The dispatch said that two men had come to the regiment CP and claimed they were part of the Swedish diplomatic mission in Budapest.

A political officer of the division, I was ordered to the command post to become acquainted with the situation. Accompanied by the communications officer of the division and two submachine gunners, I set off for the park. It took us a long time to get to the park as it and the road to it were under fire. I remember that there were animals from an abandoned zoo running about the park.

At the regiment command post in the hydropathic treatment area, we saw two men — one tall, well-built, age 30-35, named Raoul Wallenberg, the first secretary of the Swedish mission and representative of the International Red Cross. The other was of medium height, had red hair and claimed to be the mission chauffeur. We conversed in German. Wallenberg requested insistently that we take him to meet a Soviet commander of, as he put it, "high rank." We all went together to division headquarters. The way back was even more difficult going. The bombardment, though inaccurate, had intensified. However, we arrived at headquarters safely.

At headquarters, Wallenberg met with division commander Major-General Podshivailov, chief of staff Colonel N. Rogatkin, and head of the political department, Colonel Ya. Kislitsa. I translated. Wallenberg said that on instructions from the Red Cross, he was in Hungary engaged in saving Jews marked for extermination. He informed us that he had managed to find safe passage out of Hungary for tens of thousands of people. When asked why he was not hiding out in some basement and why he risked his life to contact us, he responded that he simply could not abandon

Raoul Wallenberg: who saw him after 1945?

his mission of saving people. He made a very pleasant impression on us and inspired trust.

Wallenberg asked us whether we knew about the existence of the Jewish ghetto in Budapest. We had already received reports about it from several residents of the city. Wallenberg showed us on a map of the city the exact location of the ghetto. Several days later, when we broke through to the ghetto, we saw there a horrendous sight. Thousands of people, men, women and children, exhausted from hunger and waiting to die. Our sappers managed to clear the ghetto and its approaches of mines. Apparently, the Germans had planned to blow up the ghetto at the last minute.

Our troops did what they usually did in such circumstances: they handed out bread, canned food, sugar, and other goods to those who had escaped death.

Many inhabitants of the ghetto knew about Wallenberg and how he saved those condemned to die. We heard many kind words about him.

Returning to the fate of Wallenberg himself, reports about the Swedish dip-

lomats were, naturally, handed from our division up the line. That night we spent conversing with Wallenberg and his companion, who struck us as too intelligent to be a chauffeur. Maybe he was actually someone else. I should admit that in spite of our liking for Wallenberg, we were somewhat suspicious of him. We frontline troops were trained to see enemy spies and agents everywhere, because they really did exist!

The next morning, officers from commanding headquarters arrived in jeeps at our divisional headquarters and presented their papers to the chief of staff. They were either from the 7th Guard's Army, of which our division was also a part, or from the headquarters of the 2nd Ukrainian Front. One thing I remember well: a colonel, evidently the senior officer, told us not to tell anyone anything about Wallenberg.

I would like now to question one detail of the article by V. Peshchersky, which appeared in your weekly (NT No. 22, 1989). No one could have seen Wallenberg in Budapest on February 12, 1945, since fighting in Budapest ended on February 13. I remember perfectly well that my meeting with Wallenberg took place at least two weeks before that.

Documents of our division, the headquarters of the 7th Guard's Army and the headquarters of the 2nd Ukrainian Front must contain some reference to Wallenberg somewhere. It might be found either in the dispatches (they were sent every day) or in the report of the division's political officer, or the political officer of the army or of the front.

These documents should be able to be found at the Central Archives of the Ministry of Defence of the USSR in Podolsk. Has anyone taken the time to study them? Is there really no mention of Wallenberg in them? We cannot bring him back, of course, but we should find out the truth. Maybe it is not too late to find those at army or front headquarters who saw Wallenberg?

It is our duty to do everything in our power for the sake of the memory of Raoul Wallenberg who dedicated his life to saving people from fascism.

Yakov Valakh,
Colonel, Retired
KIEV

Bill..... till hbr Magnusson
..... Hallqvist. 1990-09-20

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten
Kr Hallqvist/EL

264/018
PROMEMORIA
1990-09-21

P2 Eu⁷

Ex t Annika Söder
Exp 90 09 21/6h

Fortsatt undersökning Smoltsov-dokumentet
(2 bil)

./. Rolf Berzell och Nils Angström från Statens Kriminal-
tekniska Laboratorium har överlämnat reserapport samt
delrapport över sina undersökningar hittills i Moskva
21 - 26 augusti. Som framgår har handstilsundersök-
ningen gjorts. Undersökning av materialet, d v s papper
och bläck, återstår. Berzell och Angström önskar slut-
föra undersökningen i Moskva 8 - 12 oktober. Kabinetts-
sekreteraren är införstådd med detta.

./. Jag får anhålla om att resekostnaderna belastar UD:s
anslag liksom vid den tidigare resan. Se bifogade PM
1990-08-20.

Martin Hallqvist

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Leif Ringquist/ag

PROMEMORIA

1990-08-20

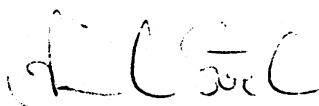
Ex till:

Ch Pol 1
Hallqvist, Pol 1
Moberg A 2/BUD
Bergman, A 2/Kam
Jahr, A 3/RFL
UD-resebyrån
Amb Moskva (u nr)
Berzell, SKL
Ångström, SKL
Söder, UMK

Kostnader för Statens Kriminaltekniska Laboratoriums
(SKL) undersökning av Smoltsovdokumentet (Wallenberg-
ärendet)

Rolf Berzell och Nils Ångström, SKL, kommer under
tiden 21--26 augusti 1990 befinna sig i Moskva för
undersökning av det s k Smoltsovdokumentet.

Rese-, hotell- samt traktamentskostnader för Berzell
och Ångström skall belasta departementets anslag
A 7-utredningar mm, konto nr 5500-4, kostnadsställe
44218-6.

Annika Söder

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS

ARKIVEXEMPLAR

Dnr Stockholm	Avd Grupp Mål September 21, 1990
264/604	P 2 E4 ¹

Mr. L.T. Errington
IPSWICH
England

Wallenberg

Dear Mr. Errington,

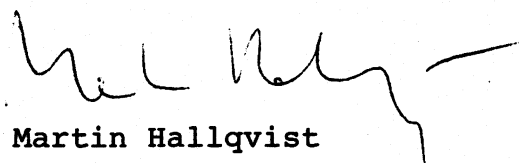
Thank you for your letter regarding Raoul Wallenberg.

I am sending you enclosed an unofficial translation
of Collection of documents published in 1957 and a
book about Raoul Wallenberg from 1988.

If you want more, possibly the Raoul Wallenberg
Association could help you. Its address is

Wallenberg-Föreningen
Riddargatan 10
114 35 STOCKHOLM

Yours faithfully,

Martin Hallqvist
Deputy Assistant Under-Secretary

Ifylles av postexp

Avsänt med
☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

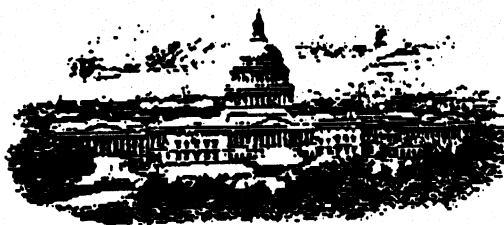
90 09 21

TOM LANTOS
CALIFORNIA

WASHINGTON OFFICE
26 LONGWORTH BUILDING
WASHINGTON, DC 20515
(202) 225-3531

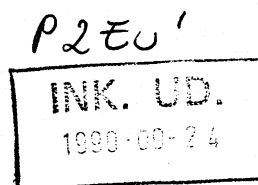
DISTRICT OFFICE:
400 EL CAMINO REAL
SUITE 820
SAN MATEO, CA 94402
(415) 342-0300

Congress of the United States
House of Representatives
Washington, DC 20515

September 4, 1990

The Honorable George Bush
President of the United States
The White House
Washington, D.C. 20500

Dear Mr. President:

As you know, Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who saved 100,000 lives in Budapest during the Holocaust, disappeared into the Soviet Gulag in January 1945 and has not yet been freed. The Soviets first denied that he was being held, and then in 1957 they claimed that he died in 1947. Wallenberg was sighted in the Gulag many times after that time, and the story of his death in 1947 has been widely rejected. Even now, however, the Soviets cling to the story that he died in 1947.

As you also know, my wife, Annette, and I were saved through Wallenberg's efforts. We both feel strongly that everything must be done to find out the truth about this hero, an honorary U.S. citizen, and free him from the Gulag.

Glasnost has brought dramatic changes and answered many previously unanswered questions, but we have not yet learned the truth about the Wallenberg mystery. But there has been a glimmer of hope in Soviet involvement in establishing and participating in an international commission to study the Wallenberg case. The commission is headed by Wallenberg's brother, Guy von Dardel.

FOREIGN AFFAIRS
COMMITTEE

SUBCOMMITTEE ON EUROPE AND THE MIDDLE EAST
SUBCOMMITTEE ON HUMAN RIGHTS AND
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS
SUBCOMMITTEE ON ASIAN AND PACIFIC AFFAIRS

GOVERNMENT OPERATIONS
COMMITTEE

CHAIRMAN, SUBCOMMITTEE ON EMPLOYMENT
AND HOUSING
SUBCOMMITTEE ON GOVERNMENT ACTIVITIES
AND TRANSPORTATION

SELECT COMMITTEE
ON AGING

SUBCOMMITTEE ON HOUSING AND
CONSUMER INTERESTS
SUBCOMMITTEE ON HUMAN SERVICES

CHAIRMAN, PERMANENT UNITED STATES
CONGRESSIONAL DELEGATION TO THE
EUROPEAN PARLIAMENT
CO-CHAIRMAN, CONGRESSIONAL
HUMAN RIGHTS CAUCUS

The Honorable George Bush
Page Two

Mr. von Dardel has devoted much of his life to freeing his brother and learning the truth about his fate in the Soviet Union. He and the commission recently have been conducting an extensive investigation into Wallenberg's imprisonment in the Soviet Union.

Mr. von Dardel would like to meet briefly with you during your forthcoming visit to Helsinki in order to discuss the commission's findings. I know that your time will be limited and that you will focus on the Middle East crisis, but I do hope you can find a few minutes to meet with him. Such an expression of interest and concern in this matter may provide the necessary catalyst to resolve the mystery of Raoul Wallenberg.

Most cordially,

A handwritten signature in black ink that reads "Tom Lantos". The signature is written in a cursive style with a horizontal line above the first few letters.

Tom Lantos
Member of Congress

TL/kak

RAOUL WALLENBERG-FÖRENINGEN

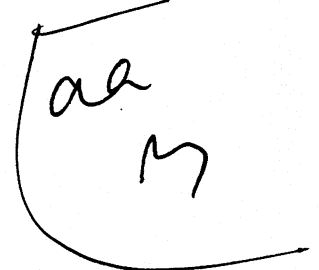
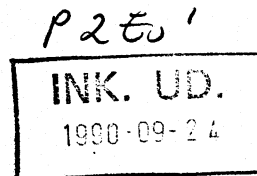
Ordförande Per Anger

Sekreterare Sonja Sonnenfeld

President George Bush
The White House
WASHINGTON

September 4, 1990

Dear Mr. President:

Due to dramatic changes in attitude regarding Raoul Wallenberg, Soviet authorities invited a joint international/Soviet commission to review the records at the Vladimir prison, about 200 km east of Moscow, where Raoul Wallenberg allegedly was held in the 50ies and 60ies.

After one week's thorough investigations in Vladimir, the commission returned to Moscow for discussions with Soviet authorities.

The result of the investigations, although not yet fully evaluated, seems very promising. At a meeting today in Moscow in the presence of all 15 commission members, it was suggested that Raoul Wallenberg's brother, Mr. Guy von Dardel, the head of the commission, request a meeting with you, Mr. President, in order not only to inform you, but to ask you for support. There has never been a better opportunity for a breakthrough regarding the fate of Raoul Wallenberg.

Mr. von Dardel will leave Moscow for Helsinki on Saturday, hoping that your schedule permits a brief meeting with him.

With thanks and kindest regards,
for and on behalf of Guy von Dardel,

Sonja Sonnenfeld.

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:
UTR MIN
-"-
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-09-26		
Ans	Gr	Nr
P	2	2

INKOM UD 1990-09-25

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-25

UD STOCKHOLM

FOER KABS, POLCH, POL 1 FRAAN MAGNUSSON

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

FRAAN DE FORTSATTI ARKIVGENOMGAANGAR DE SOVJETISKA MEDLEMMARNA AV WALLENBERGKOMMISSIONEN GJORT KAN FOELJANDE SAERSKILT NOTERAS. FOER FOERSTA GAANGEN SEDAN KOMMISSIONEN INLEDDE SITT ARBETE I VLADIMIR FOER NAAGRA VECKOR SEDAN HAR MAN NU, I SLUTET AV FOERRA VECKAN, PAATRAEFFAT RW:S NAMN PAA ETT DOKUMENT. PAA DETTA ANGES ATT RW JAEMTE MEDFAANGEN ROEDEL I FEBRUARI 1947 FLYTTADES FRAAN EN VISS CELL I LEFORTOVO TILL EN CELL I LJUBJANKAFAENGELSET. DAERMED HAR VI SVART PAA VITT ATT RW AEVEN SATT I LEFORTOVO, NAAGOT SOM SOVJETISKA SIDAN HITTILLS SAGT SIG SAKNA UPPGIFTER OM.

EN ANNAN INTRESSANT UPPTAECKT VAR ATT MAN I AKTER TILLHOERANDE FLERA AV RW:S MEDFAANGAR (I LJUBJANKA) FANN NOTERINGAR OM ATT DE, DEN ENE EFTER DEN ANDRE, KALLATS TILL KORTA FOERHOER DEN 22-23 JULI 1947 (SMOLTSOVRAPPORTEN AER DATERAD DEN 17 JULI). SAALEDES BEKRAEFTAS HAER DEFINITIVT VAD FLERA VITNESMAAL UPPGIVIT.

VIDARE HAR MAN FUNNIT NAMNEN PAA TVAA UNDERSOEKINGSLEDARE SOM RIMLIGTIVIS MAASTE HA HAALLIT I UTFRAAGNINGAR AV RW. AATMINSTONE DEN ENE AV DESSA VAR AENNU I LIVET I MAJ I AAR.

AEVEN OM YTTERLIGARE MATERIAL AV INTRESSE KAN STAA ATT FINNA I INRIKESMINISTERIETS ARKIV SAKNAS DAER VIKTIGA AKTER OCH DET STAAR KLART ATT DE AVGOERANDE SVAREN ENDAST KAN FAAS FRAAN KGB. VI HOPPAS DAERFOER ATT SNART FAA TILLTAEDE TILL KRJUTJKOV SOM VI BEGAERT - DENNA GAANG FOER ATT STAELLA MER PRECISA FRAAGOR AEN SIST. EN ALLMAEN SLUTSATS MAN KAN DRA AER NAEMLIGEN ATT A L L A UPPGIFTER (STORA SOM SMAA) ROERANDE FAANGAR, SPARAS I ETT ELLER ANNAT ARKIV.

BERNER

P	2	Eu'
---	---	-----

Pol

ARCHIVE COPY

MSG NO: 700925-544

DISTRIBUTION STATUS AT: 1990-09-25-14.5

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO

UD/POLCH
UD/POL 1

DISTRIBUTED 1990-09-25-14.59
DISTRIBUTED 1990-09-25-14.59

FROM: 25 16 55

POSTED TIME: 1990-09-25-14.55

MSG NO: 700925-544

-LIST
UD/POLCH
UD/POL 1
+

Da/da pol 1

AMBASSADEN MOSKVA 1990-09-25

UD STOCKHOLM

1037. FOER POL 1. RE SKL-EXPERTER. ERT TJAENSTE IDAG.

VI HAR AENNU INTE ERHAALLIT NAAGON REAKTION PAA BEGAERAN ATT KONNA
HIT DEN 8-12 OKTOBER MEN HOER AV OSS SAA SNART BESKED FÖRELÖPAND.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA KL 16.55/CF
NNNN

.. End of printout

KOPIA TILL:

UTR MIN

-"-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

Warszawa

Kol '1, Hallqvist Pol

70 10 02

1990-09-28-27

P: 2 Ser. 1

(POL)

INKOM UD 1990-09-27

AMBASSADEN WARSZAWA

1990-09-27

UD STOCKHOLM

FOER POL 1/HALLQVIST.

RE WALLENBERG

FORIS

RE WALLENBERG

STATSSEKRETERAREN HAR BLIVIT INRIKESMINISTER. JAG SER HONOM
1990-10-02 PAA EFTERMIDDAGEN I OVANNAEMNDA AERENDE. FINNS
NAAGOT YTTERLIGARE ELLER NYTT ATT FRAMFOERA?

OEBERG

AMBASSADEN WARSZAWA

KOPIA TILL:

UTR MIN

—"

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

INKOM UD 1990-09-28

AMBASSADEN MOSKVA

1990-09-28

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE WALLENBERGAERENDET

Pol

P. 2 En I

ga

hy

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET

PRIMO

VID DEN UPPVAKNING HOS KGB-CHEFEN SOM VI FORTFARANDE HOPPAS SKALL KUNNA KOMMA TILL STAAND, AVSER JAG LAEGGA UPP DET HELA UNGEFAER ENLIGT SAMTALSPUNKTER UNDER SECUNDO SAMT DAEREFTER OEVERLAEMNA FRAAGOR OCH OENSKEMAAL (FRAAN KOMMISSIONEN) UNDER TERTIO.

INLEDNINGSVIS AVSER JAG FRAMFOERA TACK FOER DET SAMARBETE KGB HITTILLS STAELLIT UPP MED MEN UNDERSTRYKA ATT UNDERSOEKNINGEN KOMMIT I ETT PRINCIPIELLIT NYTT SKEDE.

SECUNDO

- JAG VILL HAENVISA TILL VAART SAMTAL I MARS I AAR, VID VILKET VI UTLOVADES VIDARE SAMARBETE I WALLENBERGAERENDET.

- VI HAR GENOM ER MEDARBETARE VINOGRADOV FAATT SVAR PAA NAAGRA FRAAGOR AMBASSADEN STAELLIT.

- MYCKET ARBETE HAR UTRAETTATS AV WALLENBERGKOMMISSIONEN UNDER LEDNING AV PROF VON DARDEL, RAOUL WALLENBERGS HALVBOR, SOM FAATT MOEJLIGHET ATT GAA IGENOM VLADIMIRFAENGELSETS ARKIV SAMT UNDERSOEKT AKTER I ALLUNIONELLA MINISTERRAADETS CENTRALA STATSARKIV SAMT I INRIKESMINISTERIETS INFORMATIONSCENTRUM. DAER FANN MAN BL A ETT DOKUMENT SOM BEVISADE ATT RW OCH MEDFAANGEN ROEDEL I FEBRUARI 1947 FLYTTATS FRAAN LEFORTOVO- TILL LUBJANKAFAENGELSET.

- DET AER DOCK UPPENBART ATT SAA MYCKET MERA MATERIAL INTE KAN PAATRAEFFAS I DESSA ARKIV.

- DAERFOER SKULLE VI NU VILJA BE OM TILLSTAAND FOER MEDLEMMAR AV KOMMISSIONEN ATT FAA TILLTRAEDE TILL ARKIV I KGB PAA SAMMA VILLKOR SOM VAD GAELLIT FOER NYSS NAEMNDA ARKIV, SAMT ATT FAA TALA MED AELDRE ARKIVTUAENSTEMAEN SOM VET EXAKT HUR ARKIVMATERIALET HANTERADES PAA DEN TIDEN, DVS

FORTS

DEN ANDRA HÄLFTEN AV 1940-TALET. DET KANSKE ÄR SVAART FÖR
ÄR NUVARANDE ARKIVMEDARBETARE ATT Hitta RÄTT Bland Äldre
Material.

2

- Konkret fokuseras intresset till de akter rörande
Krigsfaangar och internerade som hamnat i KGB's arkiv.

Naagot beroende på svar därefter frågor och önskemål
enligt bifogad sammanställning. Skriftliga svar bör
efterlysas.

Som svar på påpekande från KGB att Abakumov förstörde
allt graverande material kan sägas att det kan han ju ha
gjort men hur v e t man detta? Finns exempel på att
material rörande liknande faangar förstörts? Förstördes
i så fall inte endast förunder- sökningsmaterial?

Tertio

1. På vilket sätt återfanns det material som
överlämnades 1989, dvs pass, id-kort, pengar mm?
2. Från vilket kartotek kom det kort som hörde till detta
material? Har detta kartotek bevarats? Har huvudkartoteken
för fångelserna Lefortovo och Lubyanka bevarats?
3. En fånges döed dokumenterades redan på 1920-talet på flera
sätt. Vilka källor, förutom Smolitsovdokumentet, kan bekräfta
Wallenbergs döed i juli 1947? (T ex vakthavandes rapport i
fångelse).
4. Var befinner sig RW:s personliga file? Även om han var krigs-
fånge, måste en fångelseakt finnas. Akter för tio faangar, som
givit vittnesmål om RW saknas i inrikesministeriets arkiv. Om RW:s
personliga file förstörts, var finns det skriftliga beslutet om
förstörelse? Är det bekant att fångelseakter/inte personliga
files/ har förstörts? Kanske befann sig RW i fångelse under
främmande namn eller under ett nummer.
5. RW åtalades uppenbarligen inte officiellt, dvs det fanns inget
dokument om arrest. Hur registrerades förhåren av honom? Om ingen
officiell undersökningsfile upprättades, måste en annan file ha
funnits där hans vittnesmål bevarades. Många krigsfaangar
åtalades först 5-6 år efter omhändertagandet och lika lång
obrutet fångelsevistelse. Vittnesmål lämnade under dessa år
bevarades naagostans. Det måste finnas en sådan akt också
rörande RW.
6. Det finns skäl att anta, att vissa av dem som
sammanträffade med Wallenberg och Langfelder lämnade
upplysningar om dessa samtal till undersökningsledare/eller
fångelseadministrationen/? Dessa informa- tioner måste

Forts

KOPIA TILL:
UTR MIN
--
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

Hbr Hallgrist-Hidgard, Wien
90 12 28

INKOM UD 1990-10-01

AMBASSADEN PRAG

1990-10-01

UD STOCKHOLM

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-10- 1		
Avd	Gr	M&I
P	2	En

✓ FOER POL 1.

RE WALLENBERG-AERENDET.

FORTS

RE WALLENBERG-AERENDET.

P R I M O: DEN I VAARA OVAN CITTERADE MEDDELANDEN NAEMNDE ANTON KRUEGER DOEK OANMAELD UPP PAA AMBASSADEN 28 SEPTEMBER, VARVID JAG HADE ETT TIMSLAANGT SAMTAL MED HONOM. KRUEGER TALAR GOD TYSKA. HAN AER FOEDD 6 NOVEMBER 1919 I UTEKAL I SLOVAKIEN. SAASOM SINA NUVARANDE BOSTAEDER UPPGAV KRUEGER TVAA ADRESSER: CELECNICIARSKA UL 13 ALTERNATIVT C/O SVATOSOVA, PALARIKOVA UL 5, BAADA I BRATISLAVA. TELEFON SAKNAS.

KRUEGERS LEVNADSHISTORIA AER I STORA DRAG DEN FOELJANDE.

HANS FAMILJ AER TYSK OCH HAR SEDAN CIRKA 1760 BOTT I SLOVAKIEN. EFTER ANDRA VAERLDSKRIGET ARBETADE KRUEGER SOM HJAELEKARL VID DEN FRANSKA MILITAERMISSIONEN I BADEN-BADEN. I SAMBAND MED ETT BESOEK 1948 I BERLIN RAAKDE HAN I SOVJETISKT FAANGENSKAP, ANKLAGAD FOER SPIONERI. KRUEGER DOEMDES NAEMNDA AAR AV EN SOVJETISK MILITAERTRIBUNAL I BERLIN TILL TJUGOFEM AARS FAENGELSE.

HAN SAENDES OMEDELBART DAEREFTER TILL VORKUTA-LAEGRET VID POLCIRKELN (LAEGRET FOEREKOMMER I TIDIGARE VITINNESMAAL I WALLENBERG-AERENDET, LIKSOM I CATALINA-AFFAEREN OCH BETRAEFFANDE FOERSVUNNA SVENSKA FISKARE.) KRUEGER TILLHOERDE DE FAANGAR AV TYSK EXTRAKTION, SOM EFTER ADENAUERS BESOEK I MOSKVA 1955 FRIGAVS OCH SAENDES TILL FOERBUNDSREPUBLICEN. HAN VALDE EMELLERTID ATT SMAANINGOM AATERVAENDA TILL TJECKOSLOVAKIEN, DAER HANS FOERAELDRAR OCH SYSKON FANNS BOSATT I TEPLICE. FRAANSETT KORTARE VISTELSER I ANDRA LAEGER HADE KRUEGER TILLBRINGAT HELA SIN TID I SOVJETISK FAANGENSKAP I VORKUTA.

EFTER AATERKOMSTEN TILL TJECKOSLOVAKIEN RAAKDE HAN SNART I KLAMMERI MED MYNDIGHETERNA. KRUEGER DOEMDES SAALUNDA REDAN 1956 TILL TRE AARS FAENGELSE FOER BEDRAEGERI OCH PARASITISM. UNDER PERIODEN FRAAN 1956 FRAM TILL HAVELS AMNESTI 1989-90 SATT KRUEGER FAENGLAD UNDER TJUGOTRE AV DE TOTALT TRETTIOFYRA AAREN. DOMARNA GAELDE PARASITISM, BEDRAEGERI, SPEKULATION OCH ASOCIAL VERKSAMHET.

S E C U N D O: ENLIGT KRUEGER SKULLE I VORKUTA KRING 1950 HA

FORTS

FUNNITS CIRKA 600 000 FAANGAR, UPPDELADE PÅ AATTIOFYRA LÄGER. SJÄLV VAR KRUEGER PLACERAD I VAD SOM KALLADES AVDELNING 2. ÖVERKOMMANDANT FÖR VORKUTA VAR EN GENERALLOJTNANT DEREVJENKO. DENNES STÄLLFÖRETRÄDARE VAR ÖVERSTEN PUGATJEV. CHEF FÖR AVDELNING 2 VAR EN KAPTEN PROCHOROV. I LÄGRET SATT FÖRUTOM TYSKAR, BALTER (SÄRSKILT LITAUER) SAMT FINNAR.

INOM DEN DEL AV LÄGRET, DÄR KRUEGER HÖLLS FÄNGEN, FANNS EN SÄRSKILD BYGGNAD FÖR VIKTIGA FÄNGAR. DE HÖLLS DÄR ISOLERADE OCH RASTADES INTE MED ÖVRIGA FÄNGAR. DOCK FANNS IBLAND MÖJLIGHET ATT GENOM DE ÖPPNA GALLERFÖNSTREN SAMTALA MED ISOLERINGSFÄNGARNA, DÅ TILLFÄLLEN GAVS ATT UNDER RASTERNA PASSERA DERAS HUS. I DETTA FANNS TVÅA CELLER MED VARDERA TVÅA FÄNGAR.

SOMMAREN 1950 INFOERDES DÄR FÖR CIRKA EN MÅNAD DELS DET FÖRRA TYSKA SÄNDEBUDET WIESENER (SÄNDEBUD HOS DEN AV JAPANERNA UPPSÄTTA LYDRÉGIMEN I MANCHURIET) DELS RAOUL WALLENBERG.

SJÄLV HADE KRUEGER UNDER SOMMAREN 1950 VID TIO TILL FEMTON TILLFÄLLEN HATT MÖJLIGHET ATT BYTA NÅGRA ORD MED WALLENBERG. DENNE HADE DÄRVID BERÄTTAT, ATT HAN VAR SVENSK DIPLOMAT, ANSTÄLLD I BUDAPEST, VARIFRÅN HAN FÖRTS TILL MOSKVA. DÄR HADE WALLENBERG TORTERATS OCH BLAND ANNAT FÅTT NÅGLARNA UTDRAGNA. DE SOVJETISKA FÖRHÖRSLEDARNA SKULLE HA VART SAERSKILT INTRESSERADE AV BRILJANTER SAMT 500 KILO GULD, SOM WALLENBERG PÅSTODS HA GÖMT UNDAN I BUDAPEST.

ENLIGT KRUEGER VAR WALLENBERG CIRKA 35 ÅR GAMMAL, MAGERLAGD SAMT SKÄGGPRYDD.

KRUEGER KUNDE ANGE NAMNET PÅ TVÅ AV SINA MEDFÄNGAR, NÄMLIGEN ARMENIERN KONSTANTIN KONSTANTINOVITJ LUMBILO SAMT DEN TYSKE GENERALLOJTNANTEN BECK (BOERDIG FRÅN HAMBURG). MÖJLIGEN HADE ÄVEN NÅGON AV DEM TALAT MED WALLENBERG.

MÖTENA MED WALLENBERG HADE KRUEGER ERINRAT SIG, DÅ HAN FÖR NÅGRA VECKOR SEDAN LÄSTE OM VON DÄRDEL-DELEGATIONENS BESÖK I SOVJETUNIONEN. KRUEGER AVSAG ÄVEN ATT TA KONTAKT MED DEN VÄSTTYSKA AMBASSADEN I PRAG FÖR ATT BERÄTTA OM WIESENER. MÖJLIGEN SKULLE DÄREFTER KRUEGER SOKA INTRESSERA NÅGON VÄSTTYSK TIDNING FÖR SINA UTSÄGOM OM WALLENBERG OCH WIESENER.

SAASOM SKÄL FÖR ATT HAN INTE - SOM AVTALAT VAR - INFÄNN SIG PÅ AMBASSADEN 20 SEPTEMBER, UPPGAV KRUEGER HASTIGT PÅKOMMEN SJUKDOM.

KRUEGER BEGÄRDE INGEN ERSÄTTNING FÖR RESAN FRÅN BRATISLAVA. HAN BERÄTTADE DOCK OM SIN MÅGRA PENSION PÅ KCS 700 I MÅNADEN. JAG UTBETALADE TILL HONOM KCS 500 (CIRKA 200 KRONOR) SAASOM ERSÄTTNING FÖR RESAN SAMT FÖR MÅLTID I PRAG.

T E R T I O: KRUEGER GAV ETT FÖR SIN ÅLDER VITALIT OCH MED TANKE PÅ DE LÅNGA FÄNGELSEVISTELSERNA FÖRVAANANSVÄRT BALANSERAT INTRYCK. HANS BERÄTTELSE VAR REDIG OCH SAMMANHÄNGANDE.

FÖRTS

ICKE DESTO MINDRE KAN DET GIVETVIS FINNAS SKAEL MISSTAENKA, ATT KRUEGERS VITTNESMAAL PAA AMBASSADEN VAR BETINGAT AV, ATT HAN AVSER ATT SOEKA SAELJA SIN BERAETTELSE TILL NAAGON TIDNING I VAEST.

GJORD RESERVATION TILL TROTS, TROR JAG DOCK INTE ATT VI UTAN VIDARE HELT BOER AVSKRIVA KRUEGERS VITTNESMAAL. KUNDE DET EXEMPELVIS INTE FINNAS SKAEL FRAAGA I BONN OM WIESENER OCH BECK? VIDARE KAN DET JU INTE UTESLUTAS, ATT SOVJETISKA VEDERBOERANDE NUMERA AER VILLIGA UNDERSOEKA ARKIVEN FOER VORKUTA. KRUEGERS BERAETTELSE AER SAA PASS DETALJERAD, ATT DET BORDE KUNNA FASTSTAELLAS, OM HAN SJAELV OCH DE NAEMNDA MEDFAANGARNA VERKLIGEN VISTATS I VORKUTA SOMMAREN 1950.

SAMMANFATTNINGSVIS GAELLER DOCK, ATT KRUEGERS BAKGRUND, I KOMBINATION MED ATT BERAETTELSEN INNEHAALLER MAERKLIGA DETALJER SAASOM DE SOVJETISKA FOERHOERSLEDARNAS SAERSKILDA INVIRESSE FOER BRILJANTER OCH GULD, GER ANLEDNING TILL SKEPSIS. VIDARE HAR JU VAAR HYPOTES GENERELLT VARIT, ATT WALLENBERG INTE SUTTITS I LAEGER, DAER HAN EXPONERATS FOER MEDFAANGAR.

MEN, PRINCIPEN ATT INGEN STEN BOER LAEMNAS OVAEND, KANSKE AENDAA BOER FOERANLEDA EN VISS UPPFOELJNING AV KRUEGERS VITTNESMAAL. JAG VILL MINNAS, MEN AER LAANGTIFRAAN SAEKER PAA DEN PUNKTEN, ATT VI TIDIGARE HAR VITTNESMAAL FRAAN VORKUTA, DAER WALLENBERG UPPENBARLIGEN FOERVAEXLATS MED NAAGON ESTLANDSSVENSK.

NILSSON

AMBASSADEN PRAG

Ärende	Wallenberg		
	Datum 1990-10-02		
	Avd	Grupp	Mål
	P	2	Su I

Adress Ambassaden
 WARSZAWA

(Pal)

B R A D S K A N D E

Text Dnr..... Re Wallenberg.

Intet nytt härifrån om Vorobjej-Vorobjov. Det hoppas vi skall komma från er så småningom. För övrigt kan tilläggas att arbetet bedrivs med stor intensitet för närvarande, framför allt i Moskva av ambassaden där och den internationella Wallenberg-kommissionen.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den

Avsändningsort Pol 1, kr Hallqvist/EL

Ärende

Wallenberg

Datum

1990-10-03

Avd

Grupp

Mål

p

2

6.11

Adress

Ambassaden

MOSKVA

Text

Dnr.....Magnusson från Hallqvist re Wallenberg.

Då inget hörts beträffande SKL-teknikernas besök förstår vi att vecka 41 är mindre lämplig. Hur passar veckan därpå? Eller finns annat förslag?

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

UTRIKESDEPARTEMENTET

Pol I, kr Hallqvist/EL

ARKIVEXEMPLAR

Bal

Dnr 276/001 1990-10-03	Avd P	Grupp 2	Mål Eu I
------------------------------	----------	------------	-------------

Ministern Hans Magnusson
MOSKVA

Wallenberg

Broder,

./.

X

Härmed mina utskrivna anteckningar om de fångar som kommissionens ryska medlemmar ville ha mera information om, från Graf Rüdiger Adelman von und zu Adelmansfelden till Hans Erich Voss.

Du kan väl bläddra igenom bunten innan Du överlämnar den, och se om där finns några helt ogenomträngliga oklarheter.

Om somliga är informationen knapphändig, det beror på att vi har mycket litet, eller finns det mera om personen i fråga i den sammanfattning jag gjorde inför Vladimir-besöket.

När det står White book (eller Collection of Documents) number si och så är det hänvisning till vittnesmålen i 1957 års vitbok. De är numrerade från 1 till 19.

Somliga särskilt intressanta personer försöker jag

Ifylles av postexp

Avsänt med

sv Kurir

utl kurir

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

Sign

dg

nu få fram mera information om, enligt överens-
kommelse.

Om ytterligare kompletteringar önskas, får ni höra
av er.

Bark Ljung?

Moh Hdy.

Martin Hallqvist

Til Lbr Hallgrist-
Magnusson, Moskva
901003

efing

de

✓ Graf Adelman, von und zu Adelmansfelden Rüdiger
born 10/8 1893 was consul in Ploesti, sentenced to
25 years (§58/6).

A had heard about RW probably in 1947, that he had
been at Lefortovo.

He also knew that RW had made several efforts to
contact the Swedish mission in Moscow and leading
personalities in the Soviet Union.

A was first taken to Lefortovo, Sept 24 1944, cell
216 (the building in the middle) together with
consul generals Wilhelm Rodde and Alfred Lörner.
Dec 2 1944 A was moved to cell 211. Middle of April
1945 to cell 122, again with Rodde.

A was staying in rather many cells before he was
transferred to Butyrka, April 1 1950. From there to
Lubjanka, back to Butyrka, back to Lubjanka, from
there to Taischet in Nov 1951 and to Vladimir May 2
1952.

✓ Beckerle, Adolf-Heinz, German envoy in Sofia,
sentenced to 25 years.

To Vladimir in 1952. For a short time in
Verchnje-Uralsk.

He was taken prisoner in Sept 1944. B was taken to
Moscow, where he stayed in
Lubjanka-Lefortovo-Butyrka until 1950. 12 times he
moved to Lubjanka and 13 to Lefortovo.

Via Verchnje-Uralsk he came to Vladimir in 1951.

Beckerle knew Schöggel, who probably worked for the
prison administration. He was not popular.

✓ Bergemann, Willy. See Coll of documents, witness
No 7.

Bergemann was interviewed again in March 1966. He
was at that time 80 years old. He was asked about
information given by other prisoners.

✓ Berger, Lazar, born 1922, former Roumanian citizen,
now living in Israel

Came to the Swedish Embassy in Bucharest Jan 15
1980. Said he had been in Soviet prisons and camps
for 34 years, from 1943 to 1977. Had seen RW in
Vladimir. The last time Febr 2 1961 during daily
work. RW was sent to Gorkij Febr or March 1964
where he died the same year.

B was in Vladimir 59-61, 63-71, 71-76. Summer 1960
in cells 38 and 52. Block?

The last time we heard from Berger was in Israel
Dec 1981. He said now that RW died in Gorkij, but
was buried in Vladimir. Earlier (1980) he said RW
was buried in Gorkij.

B came to Israel summer of 1979. He was then
interviewed by several people, had no information
on RW. A BBC-producer (Bierman) made a film in the
autumn of 1979 on RW and interviewed B about how it
is to stay for a long time in Soviet prisons. B
said to Bierman that he had heard about RW, but
never had had any contacts with him.

According to Israeli sources B is "absolutely
unreliable".

✓ Brugger, Emil, born 1903, Austrian. B was a professional spy. Before the war he worked for the British, and after the war for the Americans, according to Johann Spiess.

According to the Finn Bastanov Brugger had heard about RW when he (EB) was in Verchnje-Uralsk, and that RW had been moved to Vladimir 1954 or 1955. But, said Bastanov, Brugger "talked a lot". Bastanov thought that Mülle, who had a vivid imagination could have carried on B:s story, with his own additions.

According to Siegel, Brugger was isolated in Corpus III, Vladimir, together with two other Swiss men and a Swede.

B was interviewed Nov 3 1958. After the war he had worked first for the British, then the American Secret Service in Vienna. He had been arrested in 1948 and first stayed in different camps, in Vladimir from 1954 to 1958. End of July 1954 he had been in the hospital and had knocking contacts with his neighbour - Wallenberg. When he told two other prisoners, Übel and Turin, they said to him they had also had knocking contacts with RW in 1953 (was probably Grossheim-Kriskö).

At Swiss Foreign Ministry it was supposed that B was released after he had promised to work for the Soviet Union when back in Switzerland.

Information from Vienna said (Dec 3 1958) that B had never worked for the British. Instead he worked for the Russians in Vienna, probably in 1945 and with a major Makov, NKVD. After some time he was asked to approach and get associated with CIC in order to report continuously about American agents. He succeeded, but shortly afterwards he told the Americans that he had had a Russian assignment to work with the Americans. After that he seems to have worked as a double agent - the reason why the Russians had arrested him was probably this one.

Brugger was sentenced by a tribunal, not in administrative way.

✓ Gouazé, Lucien

Immediately after he was released in March 1958, G told the French Embassy in Moscow that two of his friends Bastanov and Brugger had been in "telephonic" contact in the autumn 1955 with an English and German speaking person who said he was Swedish consul in Budapest, arrested by Russian authorities in 1945.

Gouazé was interviewed in 1958, April 1. He had heard about RW from the Finn Bastanov, he thought. Later he said Brugger was the one who knew about RW.

Kalinski knew Gouazé and wanted to get his address.

G is said to have worked for the French Security Service.

G disappeared later, and was searched in vain through French authorities in Paris.

P 2 Eu'

Pol

ARCHIVE COPY

MSG NO: 900925-544

DISTRIBUTION STATUS AT: 1990-09-25-14.5

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO

UD/POLCH
UD/POL 1

DISTRIBUTED 1990-09-25-14.59
DISTRIBUTED 1990-09-25-14.59

FROM: 25 16 55

POSTED TIME: 1990-09-25-14.58

MSG NO: 900925-544

=LIST
UD/POLCH
UD/POL 1
+

Qa/ula pol 1

AMBASSADEN MOSKVA 1990-09-25

UD STOCKHOLM

✓ 1037. FOER POL 1. RE SKL-EXPERTER. ERT TJAENSTE IDAG.

VI HAR AENNU INTE ERHAALLIT NAAGON REAKTION PAA BEGAERAN ATT KOMMA
HIT DEN 8-12 OKTOBER MEN HOER AV OSS SAA SNART BESKED FOERELIGGER.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA KL 16.55/CF
NNNN

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

UTRICKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTR MIN

-H-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

Warszawa

Pol 1, Hallqvist Pol

90 10 02

1990-09-28 27

INKOM UD 1990-09-27

AMBASSADEN WARSZAWA

1990-09-27

UD STOCKHOLM

FOER POL 1/HALLQVIST.

RE WALLENBERG

FORTS

RE WALLENBERG

STATSSEKRETERAREN HAR BLIVIT INRIKESMINISTER. JAG SER HONOM
1990-10-02 PÅ EFTERMIDDAGEN I OVANNAEMNDA ÄRENDE. FINNS
NÅGOT YTTERLIGARE ELLER NYTT ATT FRAMFÖRA?

OEBERG

✓ Hofstetter, Swiss, born 1924.

Joined Waffen-SS as an agent for Secret Service. Stayed after the occupation of Roumania for some time at the Swiss Legation in Bucharest. Was arrested by the Soviets and sentenced for espionage to 25 years. In Vladimir since 1950. See white book No 19.

See also Pelkonen.

✓ Huber, Ernst, white book No 13. Telegraphist in German Abwehr. Civilian work: "Kunststeinfliessen und Grabensteine" in Vienna.

Isolated in Vladimir until 1954.

Huber-Hille-Pelkonen in the same cell March 1951 in Butyrka. They had all been together with Langfelder: Huber said that both Hille and Pelkonen were taken back to Butyrka from Krasnogorsk because they had known Langfelder.

Huber's sentence was changed to 25 years' work camp. He was put in a cell for several prisoners on May 25 1951, but only for a few hours. He was fetched by a colonel - a mistake had been made.

The German Curt Geissler, interviewed in 1957, said he was somewhat reserved about Huber, who he thought was too curious. In Vladimir Huber was often sick and nervous. He had told G that his father was a general (correct).

Huber died in 1957.

✓ Kitschmann, Horst, see white book No 8.

K was interviewed in July 1947 by a colonel, Abteilungsleiter, probably from the Ministry of the Interior. Also a major took part, Unterabteilungsleiter.

The interrogation leader finished by saying that from now on nothing should be said about Wallenberg and Langfelder.

Hille, who was not interrogated in July says there was one colonel in uniform who acted as interpreter, and the leader of the interrogation was in civilian dress. Hille thought it was general Karbulov (see white book).

The prison management in Lefortovo:
Lieutenant colonel Weindorf
Major Daniel
Solonov (captain?)

✓ Krafft, Ernst, born 28/2 1885

Admiral. Died in prison (Paltzo 14/5 1957).

✓ Langer, Franz, born 9/5 1908.

Worked at the German Mission in Bucharest, sentenced to 25 years, in Vladimir since 1949. Was declared as dead in Germany (mistake).

At the same time he was "Sozialberater" to the German Mission in Bucharest and the Roumanian minister of labour.

Sept 8 1944 he was taken to Lefortovo (cell 142 or 143). His cell mates were counsellor Wilhelm Roedel, Bucharest, Wallenstein and Manfred von Killinger. Roedel stayed until 9 Dec 1944. R was born around 1905. Before the war he was a police officer.

Around new year 1945 Langer moved to another cell where he stayed with the German consul general from Cronstadt, Rodde. (Langer later heard from general Stahel that Rodde died in prison.)

Langer stayed in Lefortovo 1944-48. He heard about RW, probably from Richter.

Langer also thought that he had heard that RW had made annotations, probably for a novel or a drama. These papers had been confiscated by the prison management and should have been referred to in an interrogation, later with RW. The interrogator had used it as an indication that RW had been a spy.

✓ Langfelder, Vilmos

See white book special chapter on Langfelder and
whitnenses Hille, Huber, Kitschman.

✓ Loyda, Johann

Heinrich Jancsy tells about L. He came to Vladimir on April 15 1952. Czechoslovak from Mittwaida, East Germany. Became communist as a young worker and wanted to emigrate to the Soviet Union. Belonged to Abwehr during the war. Loyda indicated that in Lubjanka he had sat together with a few prominent prisoners who "knew all about espionage". He refused to say who they were, the Russians had forbidden him, he said.

L was released in 1953. He had written in 1954 to Jancsy's father from the address Kapellengasse, Mittwaida.

Jancsy later told Pelkonen that Loyda did not know why he had been sentenced. P had smiled mysteriously and answered that Loyda knew well why he had been imprisoned. Jancsy concluded that Loyda had known too much about something.

Pelkonen was also very reticent.

✓ Martinez, Evelio Vadillo, Mexican

Together with Huber in Vladimir from Oct 1952 to Febr 1954.

Schildknecht (16/5 1957) was together with M Vadillo in 1954. He had been isolated since 1943. He was always addressed with a number and was not allowed to pronounce his own name. M V was a communist and had taken part in a congress in Moscow in the 30s (1935-37). He had then represented a view which was not in accordance with the official party line.

He had been released, but arrested again 1943, and put in Vladimir.

✓ Mohnke, Wilhelm, born 15/3 1911, from Hamburg.
Major general of "Leibstandarte A.H." (its last
commander). Sentenced to 25 years in Vladimir
probably from 1952.

See white book No 10.

Schögg1 said that RW had been together with Mohnke
in prison.

✓ de Mohr, Claudio. See Coll of documents, witnesses
Nos 3 and 4. He said he had knocking contacts with
RW at Lefortovo until April 1948.

✓ Mulle, Horst Theodor, born 11/7 1917.

He was arrested by the Russians in Vienna in 1950, where he worked as a journalist. He got 15 years for espionage. He stayed at Alexandrovsk/Irkutsk, Irkutsk, Gorkij, Vladimir, Bukovo.

Mulle said that when Swedish-Soviet communique was published 1956 Goguberidse had said that he had heard somebody at the prison say - 1951 or 1952 - that RW was at Vladimir, isolated.

Mulle first told about this in a letter to the German Red Cross of Jan 30 1957. Mulle also said that a political officer in Vladimir after the Swedish Prime Minister's visit to Moscow in 1956 had told Goguberidse: "Den Wallenberg können sie lange suchen."

Mulle was interviewed by a Swedish Embassy officer in 1957.

Mulle was known by Kalinski who wanted to get his address.

It was very hard to find Mülle again, but finally (1981) he was located in Thailand. He then said to the Swedish Embassy that he had never been in contact with Swedish representatives before, and never met anybody who had seen, or been in contact with RW. Everything he had heard about RW was based on rumours! At that time Mülle said he stayed at the Podmar Prison, Baikal Lake 1950-56.

See also Rehekampff!

✓Pelkonen, Eero Olavi, born 1921.

Adelman had no great confidence in him. de Latry knew P. He had been taken prisoner in the war in 1944, July. He had been forced to act in an MVD-film, showing how the Finns treated Russian prisoners of war.

P left Vladimir in 1955.

Hille said about P: As soon as I mentioned RW P usually shouted: What is the purpose? I know I shall never get out of jail. The Russians will kill me. I have heard something, and so I know.

When in isolation P tried to commit suicide. When with Hille he was often depressed and hysterical.

In 1959 P was interviewed again. He said he had heard about RW first time night before May 1 1945, by Langfelder. P was together with L for 16 days.

In April 1946 P sat with Krafft and Stahel. Krafft told more about RW and L since he had been in the same cell as Langfelder before. When they were taken they (RW and L) had a large sum of money, in foreign currency, Krafft had said to Stahel, who knew Finnish language and had told P.

RW had been together with Loyda. P had never met Loyda, but Hofstetter had told P about Loyda. Hofstetter had been hired by the British as an agent in the SS-troups, and worked as a radio telegraphist.

✓ von Rehekampff, Günther, born 19/6 1903 on Ösel, officer, translator/Sonderführer at the Military Staff Group North, in Kurland. Civilian profession merchant (Darmstadt, Mauerstrasse 12), sentenced to 25 years for espionage (§ 58-6). From summer 1947 in Vladimir.

Came to Lubjanka in May 1945, then to Lefortovo from May 1945 to Oct 1947. Sentenced in Oct 1947 to 25 years, taken to Vladimir. Stayed long time with Gogoberidse. Had discussed RW many times, but could not remember that G had any information about RW after 1947. This he said to a representative (Leifland) of the Swedish Legation in Bonn in Febr 1957. Two months later Mülle called Leifland and said he had got a letter from Rehekampff who had said that he wanted to add something to his story. Leifland went to Darmstadt for a new interview and R said he now remembered that Goguberidse one of the first years in the beginning of the 50s had mentioned that a Russian prisoner had said that a Swede, Wallenberg, was kept isolated at Vladimir. G had not said if the Russian prisoner had been in contact with RW. R had been sceptical to this information, therefore he did not remember it at

the first interview. (Actually this new information was the same as Mulle gave to Leifland - it is not clear if Mulle had reminded R in the meantime.)

✓ Rensinghoff, Bernhard. German Legation in Bucharest, scientific councillor (oil expert), see white book No 11.

R was "Ortsgruppenleiter" in Bucharest.

✓ Richter, Gustaf, police attaché in Bucharest.

According to a German list from July 1954 he was in investigation prison in 1948, after that no traces for a couple of years. See white book No 1.

Richter tells (13/4 1957) about his isolation in Vladimir, together with Kitschman, until Sept 1955. Until then, other German prisoners at Vladimir had not known that R and K were there! They had both come to Vladimir March 17 1952.

Richter recommended cautiousness regarding Scheuer, since it was suspected he was an informer. And it was not excluded that Scheuer had appeared in prison under a false name. Regarding Lefortovo Richter said that the management of the prison did not consist of Weinsdorff, Daniel and Solovov. They were instead interrogators, belonging to NKVD. The colonel, whose name had not been disclosed to Richter, and who had interrogated him in the RW-case was superiour to the abovementioned persons.

The management of the prison was independent of the interrogators. R gave an example. When ha was to be interrogated, the commissar asked him why he had not shaved. R answered that he had not seen a barber for the last 12 days. The commission then called the management and asked that R be shaved immediately, which also happened. But at the same time the commissar had interfered in the competence of the prison, and "clashed". Which the commissar told R.

✓ Roedl, Willy

von Oertzer (12/4 1957) knew R from Bucharest, but since he had not returned and there were no information about him during the last years v O thought R was dead.

See also Langer, and white book.

We have found no absolute confirmation that he is dead, but he is supposed to have died in prison in the late 40s.

✓ Scheuer, Austrian, Lieutenant, with Voss and Kitschmann, see Voss! With Kitschmann from July 1 1946. Voss came later to cell 123, Lubjanka.

Kitschmann said about S that he was the first one to tell him about RW. Ks opinions on S were negative. There were reasons to suspect that he was a spy for the Russians. He recommended a certain cautiousness in contacts with Scheuer. S had given K an address in Vienna, Porzellanstrasse 48.

Richter thought Scheuer's first name was Otto. He was born around 1895, radio ingeneur and during the war he belonged to Abwehr (Canaris). His address was probably Windmühlgasse 11 or Porzellangasse 10, Vienna. See Richter.

When Prime Minister Erlander visited Moscow in April 1956 certain documentation was given to the Soviet authorities.

A few weeks later the Soviet Ambassador in Stockholm, Rodinov, asked Foreign Minister Undén for additional information about Scheuer, who "according to Richter, should have been in the same cell as RW".

✓ Hengstenberg, Herbert, born around 1917, lieutenant colonel.

In the same cell as Huber and Langfelder in Lubjanka, April 1945, then, with Huber to Butyrka, night between April 30 and May 1.

✓ von Hinckelday, Heinz-Helmut, born 1914, Jan 25,
sentenced to 25 years. See white book, number 5.

v H had also a brother, Joachim-Hans, who was
officer and prisoner, but in ordinary camps. He
came back to Germany earlier.

H-H von H lived in United States in 1957.

Tremendous efforts were made to locate Scheuer, especially by the Swedish Embassy in Vienna, but it was all in vain. It was impossible to find any traces.

✓ Schluger, Josef, Austrian, in Vladimir, Slovenian origin (Dengg 17/6 1957).

Dengg: Very unattractive person, communist and informer. Very imaginative, almost insane, epileptic.

Also Poisinger (17/6 1957) knew Schluger but from Verchnje-Uralsk. He had heart troubles and coughed a lot. He walked like a gorilla. He seemed stupid but knew what he wanted and he did it.

✓ Schlüter, Austrian, came to Huber's cell in Lubjanka April 27, 1948. Then both moved to Lefortovo where they sat until end of March 1950. Then Butyrka end of March 1951, S separated from Huber (se white book, 13, Huber). When Huber was interviewed on Oct 14 1955 he did not want to mention Schlüter by name. He was referred to as "an agent from Bucharest".

✓ Sjulgin, Russian author. He said he had been in the same cell as RW in Lubjanka and taken with the same transport in the beginning of 1948 to Vladimir, to the hospital department. RW died here beginning of 1948, according to S, who had told the story to among others general Gerstenberg.

✓ Schögg1, Otto, born in Vienna 21/2 1917.

S turned up at the Swedish Consulate in Zürich Oct 20 1956.

He had joined Waffen-SS in 1942, has been taken prisoner at the end of the war and spent several years in Vorkuta, until 1953. Then he was sent to Vladimir.

See memo about Vladimir.

In Febr 1964 Schögg1 met in Bern a Soviet Embassy employee Kovov, who had worked as "Feldwebel" at Vladimir when S was there. Kovov had been commandant of the first floor of the hospital department. Kovov had been at Vladimir until 1960.

Kovov had rather simple tasks, washing cars and so on, was 45-50 years old (1964).

✓ Supprian, Karl, born 1902. Secretary general of the Scientific institute in Bucharest. Had been active HJ-Führer earlier in Barcelona 1928-36. Sentenced 1948 to 25 years (§ 58-6) and came to Vladimir for having - among other things - actively taken part in the preparations of the 2nd world war.

See Coll of Doc number 2 and 4.

Supprian later came to Vladimir, where he met among others Gogoberidse.

✓ Thomsen, Henry, alias Grosheim-Krisko, born 1907

Summer of 1944 employed at the B-dep Swedish Legation in Budapest, until Jan 1945. Eight years in Soviet prisons - Lubjanka, Lefortovskaja, Butyrka, since 1952 Vladimir. Says RW in the cell next to his in Lefortov. He was arrested in Jan 1945.

When the Russians had taken Pest on Jan 18 1945 Th, who was on that side of Budapest, told a Russian officer who he was. Th was taken to a military staff outside Budapest, and treated friendly.

On Jan 22 an NKVD-general came to the staff and questioned him about the Swedish Embassy and its employees. He did not answer very clearly. In the night between Jan 24 and 25 he had suddenly been taken to the general and been stripped of personal documents, money and valuables and had been rudely interrogated about the Embassy staff members. The Russian had said they were well aware of what dirty things the Legation was dealing with.

Next morning he managed to escape, to a girl friend in Pest. On 5 or 6 of Febr the Russians found him again and he was kept in an NKVD-camp for about six weeks. Conditions were horrible. The Russians tried to have him admit that the Swedish Legation was preparing to build up an espionage center against the Soviet Union.

In March he was taken to Moscow, by air. He was first put in Lubjanka prison, 1 April. He had been interrogated for 10 minutes by Merkulov, assistant minister for state security.

In April 1945 Th was taken to Lefortovo, 22 April, where he was until autumn 1945. Some time in the autumn he was interrogated by a certain Weindorf, who he thought was head of the department for counter-espionage in the ministry for state security. Suddenly this man had asked him about RW and his activities in Budapest.

When he told about RWs humanitarian work, Weindorf had laughed. The Russians knew well that both RW and Th were spies.

On April 16 1946 he was told that he would be released, but nothing happened.

In Sept 1946, or Oct, he was taken to interrogation by a major Asenkratov, who was supposed to have a special assignment to deal with the diplomats. He was asked about the staff members of the Swedish Legation in Budapest, and the whole time one tried to make Th admit that espionage was being prepared.

After that he was kept in Lefortovo until March 1950.

Then he was taken together with more than 100 persons, mostly diplomats, to Butyrka. Th thought also RW was transferred at that time, but was not sure. There he was interrogated by a commissar Smernitski.

The treatment was quite good until Oct 1951. Then he was called to Smernitski and was forced to sign a document in which it was said that he was arrested. It said also that he had been spying and violated certain paragraphs.

Then Th requested to talk with Weindorf. He confessed to W that he was not a Norwegian citizen, which he had said all the time, but a German.

Merkulov was told, and got mad. He tore apart a bunch of documents about Ths case in Ths presence. But shortly afterwards, the Russians lost interest in his case. He was no more accused of espionage.

Later, in the autumn of 1951 he was taken to Lubjanka and in the presence of state prosecutor Rudenko accused of having lied to the Soviet authorities.

Dec 24 1951 he was taken back to Butyrka and on Febr 19 1952 he was sentenced to 25 years (O.S.O.) for activities against the Soviet Union.

End of Febr 1952 to Vladimir.

✓ Török, Eugen, born 5/4 1920.

T was in Vladimir prison from 1953, knew Brugger and Gouazé from cell 63, Corpus III. He thought one of these had talked about RW.

T had been cellmate with Gogoberidse from Nov 5 1955 to Sept 21 1956. T could not remember G having said anything about RW.

✓ Wallenstein, Ernst

See white book No 6

From June 1948 to 1951 in the Intar camp.

✓ Weidling, Helmuth, born 2/10 1891

General in the artillery. Signed the capitulation of Berlin. Sentenced to 25 years in prison. To Vladimir in 1948 (27/11).

Cellmate with Kitschmann.

According to Beckerle (1957) W is dead.

✓ Vorwerk, Joachim, born in 1903.

Sentenced 1948, 25 years, § 58-6.

From Görlitz, Verwaltungsreferent at German Embassy
in Bucharest.

Settled down in Hamburg.

See white book No 16.

✓ Voss, Hans Erich, born 30/10 1897.

Vice admiral, see white book whitness No 18.

Voss was also in Vladimir from 1952 together with
an American, Cumish.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Pol I, kr Hallqvist/EL

ARKIVEXEMPLAR

Dnr 276/1002	Avd P	Grupp 2	Mål Eu I
-----------------	----------	------------	-------------

1990-10-03

(pal)

Ministern Hans Magnusson
MOSKVA

Wallenberg

Broder,

Med dessa rader ett tack för senast, för hjälp,
omtanke och gästfrihet.

./.

Sänder Dig också det faktiskt både intressanta och
roande kapitlet "Första ryska resan" ur Folke
Henschens memoarer Min långa väg till Salamanca
1957.

Även om det då inte var fråga om en kommission så
var det en internationellt sammansatt grupp, mest
av professorer, som for till Moskva 1923 för att
hjälpa en människa, V.A. Lenin. Från olika länder
inbjöd man experter, för man visste att alla goda
krafter behövdes.

Så är det förstås också när det gäller att hjälpa
Raoul Wallenberg, eller att hjälpa till att vinna
klarhet i vad som hänt honom. Alla goda krafter
behövs, varifrån de nu än må komma. Inte bara från
Sovjetunionen och Sverige. Låt vara att omvärldens
förväntningar nu, till skillnad från 1923, nog är
större när det gäller ryska insatser än utländska.
Hälsa dem det. KGB-arna.

Ifylles av postexp

Avsant med
☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

3/10-90 ka

Jag är glad om, som Du sade, Babenkov tog intryck när Wallenberg-handläggaren berättade att hans mormors far och bror for till Moskva för att söka hjälpa Lenin i hans dessvärre obotliga sjukdom. (Bättre framgång hade faktiskt Folkes första fru Signe då hon som 19-åring hjälpte Lenin i Berlin. Hur, ja det får Du läsa själv.)

Som sagt, hav tack, och hälsa Elisabeth och andra snälla människor i Moskva.

Den hbtzue
Mel Hallqvist

Martin Hallqvist

ögonen i mig, då jag tittade på honom. Rom var kyligt, men ej allt för kallt, en dag snöade det lätt. Det var påveval efter Benedictus XV, som vi såg den vita röken stiga upp från Vatikanen, när den nye påven Pius XI, blivit vald.

I september kunde "*Verein deutscher Naturforscher und Ärzte*" fira sitt hundraårsjubileum i Leipzig, där Lorenz Oken, den kände naturfilosofen, hade grundat sällskapet 1722. En mängd svenskar deltog, Arrhenius, Sven Hedin och många andra. Krigets skugga var ännu icke läkta, och alla fester bar prägeln av brist på livsmedel. Men det blev mycket minnesvärda dagar. Det var intressant att se, hur Hedin firades, nästan som ett majestät, alltid på hedersplatsen, varken det var ett möte eller den festkonsert i Gewandthaus, där Nijerum dirigerade. Marchand hade bjudit mig till ett Abendessen, som jag kunde berika med ett kilo svenskt smör, vilket gjorde stor succé; då träffade jag en rad av Tysklands främsta läkare på olika områden: yngre medicin, oftalmologi, patologi, fysiologi, farmakologi. En mycket minnesvärd afton tillbringade jag hos hjärnforskaren Pfeiffer (d. 1957) tillsammans med den bekante psykiatern Kretschmer och den framstående bokförläggare, W. Klemm. Det var hög stämning, och som minne av aftonen tog Pfeiffer ned från hyllan och gav mig en vacker bok "*Die Königsmörder*" av den polske författaren W. Gasiorowski, utgiven på "*Verlag Gesellschaft und Erziehung*". Den handlade om alla attentat med eller utan dödlig utgång, som under 1900-talets slutna lopp förevats mot ryska kejsare, en ryskig läsning.

Första ryska resan

Den 16 mars 1923 kl. 3 satt jag och tenterade en kandidat, som var nära att bli kuggad. Då ringde telefon, det var min far, som ivrigt frågade: "Vill du komma med till Moskva, jag är kallad till Lenin, vi reser i morgon, bestäm dig inom en kvart." Jag tvekade ej ett ögonblick och avslutade tentamen med ett godkänd. Resten av dagen gick med massor av telefonsamtal, bilresor, avgöranden, möten, återbud, utlåtanden och fullmakter. Följande dag blev det spring i bodar, inköp av en varm ytterrock, ty vi väntade rysk vinter i Moskva, besök på UD och i banker, hela dagen. Efter en hastig avskedsmiddag med familjen avreste vi med "Hebe" från Skeppsbron kl. 7. Vid båten var Rysslands representant, Simonovsky, nere och önskade lycklig resa. Väl ombord, fick vi som resemarkalk Gregori Aleksandrov, som jag träffat förut. Följande morgon vaknade vi i Mariehamn, det var strålände vinterväder, som varade hela

dagen utan besvärande kyla. I isrännan mötte vi flera båtar, en gång sprang vår roderledning, vilket medförde någon försening. I Abo, dit vi kom kl. 7, åt vi en verklig snabbmiddag på Hamburger Börs och så for vi iväg med ett extratåg, som man ordnat enkom för oss. I vår kupé fick vi sällskap med den bekante apotekare Jalander, som påstods ha förtjänat en förmögenhet på att sälja ett välsmakande gelépulver till efterätter under sista kriget. Jalander kom just tillbaka från Hitlers läger i Bayern, och han blev min första kontakt med Hitlers tankevärld, som jag dittills endast flyktigt hört talas om och alla ej intresserat mig för. Jalander var rasfanatiker. På sin sjungande finlandssvenska ropade han full av entusiasm: "Jesus var german och nationalist. Se på dessa judar med deras krokiga näsor, nej här har vi en äkta german", fortsatte han och pekade på min näsa. "Så ska näsan se ut på en sådan." Skulle jag vara stolt?

Till Helsingfors kom vi på natten. En stor rysk bil med sovjetflagga mötte oss och förde oss genom de ännu klart upplysta gatorna, där folk blängde på bilen, till ryska legationen, som var nyreparerad, men verkade rätt obebodd och ödslig. Vi kastade oss i de stora sköna sängarna, sedan jag dragit på mig den råsidenskjorta utan öppningar för händer och fötter, som någon hade rätt mig att sy före avresan för att ej bli biten av löss. Och si, på morgonen dödade jag en stor ful lus i min säng, f.ö. den enda jag såg på hela resan.

Följande dag, den 19, gjorde vi diverse besök, hos ryske ministern och hos vänner och bekanta, bl.a. min fars gamle vän, professor Homén, patologen. Han led nu svårt av en avancerad paralytis agitans, hans baltiska gemål, född von Buxhoeveden, underhöll oss mycket livligt. Vi reste vidare kl. 1/2 10. Vid tåget uppvaktade ryske generalkonsuln, en ung man, som närmast såg ut som en snäll skolgosse. Vår resemarkalk Aleksandrov sade nu adjö och avlöstes av en välvillig sibirier med mongoliskt ansikte, som tyvärr var nästan alldeles okunnig i europeiska språk. Vi vaknade strax före Viborg, besåg slottet, drack kaffe på järnvägsstationen och for vidare över Karelska näset, som gjorde ett trist intryck genom den stora mängd starkt förfallna ryssvillor som stod kvar, och kom så till Rajajoki, Systerbäck. Här kom vi plötsligt, utan någon övergång, in i en ny kulturvärld. På ena sidan av det lilla vattendraget den prydliga finska järnvägsstationen med dess rena blåvita flagga och kyliga, korrekta betjäning och publik, på den andra en illa hållen järnvägsstation med en smutsig röd flaggduk, tarvligt och slarvigt klädda tjänstemän, men vänliga, orakade ansikten och skratt. Var annars finner man en så knivskarp gräns mellan två världar?

Här mötte nu ryska ämbetsmän, bl.a. vice kommissarien för de nordvästra järnvägarna, en ståtlig f.d. överste vid namn Dmitry Svertchkoff (hans egen transkription), i ruggiga kläder, en fin och älskvärd man, som talade en utmärkt, mullrande franska. En salongsvagn med gyllenläder på väggarna och stolarna och inlagda mahognymöbler med slösande rikliga brännförgyllda beslag hade ställts till vårt förfogande, den hade före sammanbrottet använts av guvernören över de polska järnvägarna. Frukosten vi bjöds på, skinka, ost, härligt bröd och te, smakade förträffligt, men landskapet tilldrog sig allt mer vår uppmärksamhet. Ju närmare vi kom Petrograd, desto mera spöklikt tog det sig ut med ofantliga rostiga taggtrådshinder och med stora skogar, av vilka endast stubbar av olika längd fanns kvar. Det var kriget och den svåra bränslebristen, som var orsaken till det hemska scenariet.

Vi kom fram till Viborgska bangården i Petrograd och fördes direkt till Hotel d'Europe, vars hall var full av alla sorters folk, mest affärsmän, tycktes det. Vi installerades i ett prakttrum med stora familjeporätt på väggarna, alla med utskjutna ögon. En bil förde oss till Vinterpalatset och Eremitaget. Vi besåg kejsarparets sällsynt smaklösa, av fotografier och fula småsaker överlastade våning och den säng, i vilken kejsar Alexander förblött efter "avrättningen", som man sade; de blodiga lakanen och den genomblödda madrassen låg ännu kvar. I Eremitaget såg vi en överraskande rik samling av Rembrandt, särskilt gripande var "David och Saul" med den lilla judegossen, som spelar för den gamle fule, sorgsne Saul, som tafatt torkar bort en tår på draperiet. Ytterst intressant var det att se de väldiga textilier, som man grävt upp ur torven på gränsen mellan Sibirien och Mongoliet, med dess grekisk-kinesiska motiv, blandade med framställningar av renar; man kallade det skytiska vävnader. En mycket välvillig professor Waldhauer och två andra museimän visade oss mycket stolta omkring; vid utången träffade vi den bekante målaren och teaterdekoratören Aleksander Benois och växlade några ord med honom. Nevski Prospekt hade varit belagd med träkubb, nu var denna till stor del borta, och det var bitvis rätt besvärligt att gå där. Orsaken till skadan var en svår översvämning av Nevan, som stigit över sina bräddar, vattnet hade lyft upp träbeläggningen, vilken sedan, när vattnet sjönk undan, flöt bort och delvis hamnade i Viborgska viken. Vi såg på kajen åtskilliga märken, som hade huggits in för att visa de högsta vattenståndet. Om is-smältningen ovanför Petrograd kombineras med västlig storm, kan översvämning av den lågt liggande staden ej undvikas.

Efter besök i den väldiga, alldeles tomma Isakskatedralen och en spatsertur

tur på Nevski Prospekt med redaktör Kirkebye, senare mycket känd, letade jag rätt på professorerna N. N. Anitschkow och Chalotov, grundarna av den experimentella arteriosklerosforskningen, och återkom så till hotellet, där en god och riklig middag väntade oss och den stumme sibiriern.

Så for vi till tåget, där vi installerades i en elegant och framför allt utomordentligt väl balanserad salongsvagn, som var den sista i tåget. Där återsåg vi överste Svertchkoff från morgonens tågresor och gjorde bekant-skap med Sinovjeffs första fru, madame la présidente Sinovjeff-Lilina (som hon själv skrev sitt namn), en liten enkel äldre fru, f.d. skollärarinna, nu inspektör för skolorna i nordvästra Ryssland. Stämningen var hög vid den utmärkta supén med härlig kaviar, rökt lax, sardiner, skinka, ost, bröd, öl och te. Översten berättade, att sträckan Petrograd—Moskva numera trafikerades med 83 tåg dagligen, förutom passagerartågen. Jag diskuterade kvinnofrågan med fru Lilina, som helst talade tyska, och berättade, att jag kände Ellen Key. Det tyckte hon var intressant, men hon poängterade skarpt: "Aber Sie müssen bemerken, dass die Kaj die bürgerliche Frauenbewegung vertritt, ich aber die kommunistische." Vi sov skönt den natten. På bakre plattformen gick hela tiden en beväpnad soldat av och an.

Den 20 mars vaknade jag 4 timmar före Moskva, tvättade mig i ett fordom mycket elegant, nu starkt nedsmutsat badrum, bjöds att få borsta tänderna med tsarens numera nöta tandborste med fint silverskaft, men avböjde under bockningar. Tåget förde oss genom ett tämligen flackt, solbelyst landskap med skogsdungar, björk och barrträd, soldaten på bakre plattformen gick fortfarande av och an med påskruvad bajonett.

Småningom kom vi så till Moskva vid halv elvatiden. Vid tåget mötte en mycket vänlig kirgisk kommissarie i rödbråkig kopäls samt läkarnas representant, den länge, eleganta dr Koschevnikov. Vi for i bil genom krokiga, än breda, än smala, smutsiga gator och torg, alla myllrande av folk i alla upptänkliga sorter av kläder, förbi murar, portaler och kyrkor med löktorn, med brokigt, vitt, rött, gult, grönt tegel och här och där en i den skarpa marsolen glänsande förgylld kupol. Hus i utsökt rococo och empire omväxlade med protzig berlinerstil. Röda flaggor, röda upprop och kvartsittande kejsertliga emblem sågs sida vid sida. Överallt soldater, trashankar, kuskar, judar, demimonder, lärda, gatumånglare och söta ungar i paltor, överallt ett sjudande liv. Snön smälte till hela floder av smutsvatten mellan de stundom mer än manshöga drivorna. Vi passerade den bekanta dubbelporten och kapellet i Tverskajabacken och kom upp på Röda Torget. Nu körde vi förbi Kremls krenelerade murar, därinnanför

vajade på en stor, enkel byggnad en smutsig röd fana sakta för vinden, där låg den sjuke Lenin. Förbi Vasilij-katedralen for vi utför en sluttning ned till floden, som strömmade stritt mellan höga kajer, över en av de långa, höga broarna och så till höger till Sofiskaja, där vi skulle bo i ett palats, som förr tillhört en sockermagnat, men nu socialiserats.

I porten till gården väntade den tyska delegationen, det var den tyska invärtesmedicinens, neurologiens och psykiatriens spetsar, Strümpell, Foerster, Minkowski, Nonne och Bumke, samt ryssen Krahmer, en blek, stilla man. Varken Minor eller Rossolimo, de i utlandet mest bekanta tyska neurologerna, ansågs lämpliga att konsulteras vid Lenins sjuksäng, man hade tagit Koschevnikov, en son till den bekante K., och Krahmer, ett för oss okänt namn. Inne på palatsets gård stod rader av foror, lastade med konst saker av alla slag, utsökta kineserier i röd lack, gamla vackra 1700-talsmöbler, belysningsarmatur osv. Just när vi kom, körde ytterligare tre stora slädar med hästar under ok in på gården med en jättestor, över-rikt dekorerad empiremöbel i vitt och guld. Varifrån kom all denna prakt?

Efter omklädning och en hastig frukost hölls en orienterande konferens kring ett stort runt bord i Foersterns rum med följande personer (enligt min anteckning). Krahmer, ung slavisk typ, intelligent, utvakad, illa klädd, cigaretter i mungipan, gula fingrar. Henschen, gammal, döv, energisk, Strümpell orakad, intelligent, klok, vacker typ, Foerster lärd, fin, blek, mycket nervös, energisk, kedjerökande, långhårig. Koschevnikov elegant, fin, bestämd, Nonne typisk tysk, beskäftig men auktoritativ, Bumke stornäst, skallig, ful, fnasig, Minkowski stor, skäggig, lärd tysk professor. Och i bakgrunden FH., ivrigt iakttagande och skrivande. Mina anteckningar från denna konferens har jag senare kompletterat med upplysningar från annat håll, främst Oskar Vogt, som ju undersökt Lenins hjärna.

Lenins far, Ilja Nikolajevitch Uljanov, var en dugande matematiker och fysiker, skolinspektör i Simbirsk och verkligt statsråd. Han var en from, konservativ man. "Er hatte Anfälle", sade Foerster; han dog i mitten av 1880-talet, troligen i cerebral arterioskleros. Han hade gift sig 1863 med Maria Aleksandrovna, som dog 1916 vid hög ålder. Hon var dotter till en läkare Aleksander Blanck och hade enligt Lenins syster Marja uppfostrats i delvis tyska traditioner, då hennes mormor var tyska. Lenins mor var mycket begåvad, lärde sig på egen hand engelska, franska, tyska och pianospelning. I Uljanovs äktenskap föddes 6 barn. Äldst var Aleksander Iljitch, en begåvad, svärmisk idealist, som snart kom in i den

revolutionära rörelsen och blev hängd 1887, 21 år gammal. Nästa barn var en flicka, Anna, enligt Lenin "en kvinna med huvudet på skaft"; hon dog i cerebral arterioskleros. År 1870 föddes sonen Vladimir Iljitch (Lenin), som med sin stora skalle och tunga överkropp lärde sig gå först sent, samtidigt med den något yngre systern Olga. Denna syster fick tyfus i Petersburg och dog 1891. I mitten av 1870-talet föddes sonen Dimitri, enligt Lenin "en vanlig fjant, som bara duger till att knappa på litterära sötsaker". Han var enligt Vogt "en unbedeutender Arzt", fick i 60-årsldern perifer arterioskleros och måste låta amputera ena benet, varefter han under falskt namn for till Berlin före sista världskriget för att få en protes. Yngst bland syskonen var Marja, enligt Vogt "ziemlich begabt", död även hon i förtid i cerebral arterioskleros.

Under oroligheterna i Ryssland 1904—05 besökte Lenin Berlin och bodde då en tid i ett stort, tämligen enkelt internationellt pensionat vid Friedrichstrasse, där även den 19-åriga Signe Thiel tagit in. Den korte, bredaxlade Lenin, vars namn naturligtvis ingen vid den tiden lade särskilt märke till, då hela Berlin just då vimlade av landsflyktiga eller resande ryssar, talade just inte med de andra. En afton knackade någon på hos Signe Thiel, det var Lenin, han steg in, såg henne i ögonen och sade med låg stämma: "Jag har fattat förtroende för er, ni är en ärlig svenska, vill ni hjälpa mig?" Hon svarade utan betänkande ja, varpå han fortsatte: "I natt har några av mina meningsfränder ett viktigt sammanträde i mitt rum. Jag fruktar, att spioner skall försöka smyga sig in, några av dem som jag väntar har jag aldrig sett och känner därför ej igen dem. Vill ni stå i porten kl 12,15 och släppa in de 7 personer, som står på denna lista, de kommer att självant säga sina namn. Men släpp inte in några andra, och lämna framför allt inte ut listan, tugga och svälj den i stället, det måste ni svära." Hon svor och log och Lenin log tillbaka, riktigt snällt och vänligt. Allt gick som det skulle, de 7 personerna kom till mötet, och tidigt följande morgon reste Lenin utan att tacka sin medhjälperka, listan brändes tyvärr upp.

Lenin var i full kraft, då han vid ett attentat 1918 träffades av två kulor, av vilka den ena gick in bakifrån i vänster axel och stannade under halsmuskeln, under det att den andra gick in i höger axel och pleurakupol och ut på samma sida; den medförde stark blodutgjutning i högra halvan av bröstkorget med förskjutning av hjärtat. Efter detta attentat repade han sig emellertid rätt bra. År 1921 genomdrev han trots intensivt motstånd den omsvängning inom den ekonomiska politiken, som bär namnet Neue ekonomische Politik (NEP). Detta tycks emellertid ha uttömt hans

krafter, och i december 1921 insjuknade han med tecken på en psykasteni, blev sömnlös och förlorade till stor del arbetsförmågan. Han kunde emellertid delta i partikongressen i mars 1922, läkarna kunde då ej finna någon organisk rubbning i hans nervsystem. Så kom i maj 1922 ett första slaganfall med högersidig förlamning och afasi samt senare epileptiforma anfall. Han vårdades under sommaren, förbättrades betydligt men förblev invalid. Han lärde sig skriva med vänster hand och kom småningom åter på benen. I oktober kunde han delvis och med långa vilopausar återtaga sitt vanliga arbete och var psykiskt ungefär som ett år tidigare. Mellan maj och december hade han 2 nya epileptiforma anfall ("sagen Sie es nie mandem", bad Foerster). I december 1922 kom emellertid ett andra slaganfall, vars symptom dock delvis gick tillbaka, så att han åter kunde sitta vid sitt skrivbord. Den ryska allmänheten hade länge i stort sett hållits ovetande om Lenins tillstånd, en första bulletin offentliggjordes dock i början av juni 1922. Självt förstod Lenin snart, att hans tid definitivt var ute och upprättade i januari 1923 ett politiskt testamente. Under januari och februari 1923 inträdde emellertid en viss förbättring, så att han i mitten av februari kunde röra högra handen och armen något, foten var starkare förlamad. Den 5 mars dikterade han för sin sekreterare ett brev, vari han tillkännager, att han avbryter "alla personliga och kamratliga förbindelser med Stalin". Detta är enligt Trotskij det sista Lenin-dokument, som finnes i behåll. Dagen därpå, den 6 mars kl 6,30, kom ett nytt slaganfall med pares, som den 10 mars övergick i fullständig förlamning av höger arm och ben och stark motorisk afasi. Två dagar senare var rörelseförmågan något bättre: vid min fars besök, tillsammans med de övriga tyska läkarna låg han i halvslummer och kunde blott med möda få fram några få ryska ord, några tyska ord kom knappast över hans läppar. Lenin hade tidigare behandlats med jod och efter afasiens inträdande med salvarsan, trots att Wassermanns och Sachs-Georgis reaktioner alltid var negativa.

När de europeiska läkarnas undersökning var avslutad och diskussionen av diagnos och behandling ej gav mera, hölls ett sammanträde i Kreml inför Trotskij med hälsovårdskommissarien Semaschko och ett mindre antal av de mera framstående, troligen Radek, Sinovjeff, Kameneff och möjligen Stalin. Min far kom tillbaka från sammankomsten mycket imponerad av den skärpa och kraft, varmed Trotskij framförde sina frågor och drog sina slutsatser beträffande prognosen. F.ö. rådde ej fullkomlig enighet rörande diagnosen, de tyska läkarna höll mer eller mindre övertygat på diagnosen cerebral syfilis, under det att min far med stöd av sjuk-

historien och de negativa serologiska diagnoserna ansåg, att multipla arteriosklerotiska encefalomalacier och icke lues förelåg. Han gick dock med på att patienten fortfarande skulle behandlas antiluetiskt. Följande dag försämrades Lenins tillstånd betydligt, och man befarade det värsta. Att detta berörde de tillkallade läkarna mycket obehagligt, är ej att för-
tänka dem.

Situationen påminner något om historien om den ryktbare klinikern Johann Peter Frank (1745—1821), känd för sina skarpa svar och dräpande skämt, som, när han låg svårt sjuk i Wien, omgiven av åtta kolleger, som ivrigt diskuterade hans fall, utbrast: "Jag kommer att tänka på den där artilleristen vid Wagram, som träffades av åtta österrikiska kulor och döende ropade: För tusan, skall det verkligen behövas åtta skott för att ta död på en fransk artillerist!"

Försämringen i Lenins tillstånd var temporär och övergick i en långsam förbättring, så att han kunde föras från Moskva till Gorkij. Under sommaren kunde han t.o.m. gå över golvet med hjälp. Han började åter intressera sig för politik och försökte lära sig tala. I oktober kunde han åter stå på sina ben och yrkade på att bli förd till Moskva. Han kom dit, men fördes sedan tillbaka till Gorkij, där hans liv slocknade efter ett sista slaganfall den 21 januari 1924.

Obduktionen av hjärnan visade multipla, äldre och yngre malacier av olika storlek, huvudsakligen i vänstra hemisfären men även i den högra, samt en färsk blödning i trakten av fyrtöggarna. Hjärnans arterer visade en mycket höggradig allmän arterioskleros. Hjärnan konserverades i formalin, den mikroskopiska undersökningen anförtröddes åt professor Oskar Vogt, då i Berlin. Då Lenins hjärna ansågs vara en allt för dyrbar klenod för att föras utanför Ryssland, grundades i Moskva ett Lenininstitut för hjärnforskning, dit Vogt sände sin bästa preparatris. Självt stades Vogt upprepade gånger i Moskva, sysselsatt med undersökningen av de färdiga snittserierna.

De negativa serologiska reaktionerna och undersökningen av hjärnan visade således alldeles tydligt, att Lenins sjukdom icke var av syfilitisk natur, som jag på så många håll hört påstås med den största säkerhet. En artikel i en svensk tidning "den ryska revolutionen en sinnessjuks verk" saknar således varje underlag, likaså amerikanska författares fantasier som spinner på samma tråd.

Jag har velat ge en framställning av Lenins sjukhistoria i ett sammanhang, såsom jag uppfattat den, och återvänder nu till vistelsen i Moskva. I regeln var jag nästan helt överlämnad åt mig själv ända till middagen,

eftersom de tillkallade läkarna dagligen vid 1-tiden för upp till Kreml, där de också i regel åt lunch. Min far berättade, hur enkelt det gick till, att duk-tyget var lappat och porslinet omaka. Självt gjorde jag dagligen spåsturer i alla riktningar eller resor i de överfulla spårvagnarna, antingen ensam eller med någon följeslagare. Jag citerar efter min dagbok: "En väldig stad, på sätt och vis ett Österns Rom, men dock en stad alldeles för sig, förvånande, övervältigande, förbryllande, skön och stor. I mitten, vid floden, omgiven av krenelerade murar och bysantinska torn, Kreml, en stad i staden, med kyrkor, kupoler, palats och parker, och under den stora röda flaggan den sjuke Lenin. I alla bodar mat, stora mörkröda äpplen, rökt stork, frusen småfisk, cigarretter, smörgåsar, fikon uppträdda på snören, valnötter, ägg, fågel, tofflor, kammar, citroner, päron, torkad frukt, trävaror. Tiggare ligger i gatsmutsen, överallt tatarer, soldater, bönder och småbarn. De flesta glada, pratande, friska och välnärda, sällan några avmagnade eller tärda ansikten. På alla större byggnader röda affischer och anslag, överallt PCFCP (i svensk översättning: Ryska Socialistiska Federativa Sovjet Republiken) samt hammaren och skäran."

Vid ett besök i början av Moskavistelsen hos bankir Aschberg i Russki Commercial Bank växlade jag till mig för 10 £ 2.450.000.000 rubel. Jag gick in i de rätt talrika bokhandlarna, där det alltid fanns någon, som kunde litet tyska. På Röda Torget kom en kolossal fyrkant av soldater långsamt tågande, klädda i nästan fotsida gröngrå kappor och i tjocka tyghättor av en bysantinsk hjälms fason, alla vackert sjungande. Här kommer den oändliga ryska stäppens härskaror, tänkte jag, det var kusligt imponerande.

En dag fick jag sällskap med tre mycket trevliga ryssar, en förnäm bankman, en halvengelsman och en ung, mycket känd arkitekt, Aleksander Tikanovsky, vars fina sätt och ädla ansikte starkt kontrasterade mot hans utslitna kläder, en gammal utnött uniform, som han burit i kriget. Med dessa tre besökte jag Museet för modern fransk konst med den stora, utomordentligt vackra samlingen av franska mästare, bl.a. den stora "Dansen" av Matisse. Därifrån gick vi till den härliga, ja övervältigande sköna ikonsamlingen på Historiska museet, en ny skönhet, som jag alltför litet känt till. Andra delar av museet liknade mer ett magasin än en utställning, där var hopade oerhörda massor av gamla föremål av alla slag från kyrkor, kloster och privatsamlingar, allt vackert, ytterst intressant och ryskt. I somliga rum fyllde dessa föremål hela utrymmet från golv till tak. Direktör för detta stora museum var en herr Sasonov, bror till den kloke och personligen så vinnande Sergej Sasonov, Rysslands utrikes-

minister 1910—16. I anslutning till museet fick vi gå igenom de stora ateljéer, där textilier och annat reparerades och restaurerades. Hur skickligt lade ej flitiga fingrar tillrätta alla silver- och guldrådar i de vanvårdade kyrkliga textilierna!

En dag tog jag spårvagn till universitetsklinikerna, biljetten kostade bara 200.000 rubel. På patologiska institutet träffade jag professor Alexej Ivanovich Abrikossov, vid den tiden 48 år och professor sedan 1918, och bevistade en obduktion. Kring bordet trängdes studenter och studentskor i päls och skinnmössor, ty det var nästan oeldat, alla rökte men var kolosalt intresserade. Med Abrikossov gick jag igenom det stora oordnade museet och de jättelika, dåligt utrustade laboratorier. Jag fortsatte sedan till Kancerinstitutet, som var betydligt bättre hållet och utrustat. Där träffade jag professorerna Fraenkel och Herzen. Man hade just fått ned från operationsavdelningen en fotbollsstor, rund, glatt tumör från ventrikelväggen, till större delen serosabeklädd, ett leiomyom eller neurofibrom, i varje fall det största jag sett. På Herzens anmodan höll jag sedan ett föredrag om mina undersökningar över retikuloendotel och demonstrerade diapositiv, som jag för säkerhets skull hade fört med mig till universitetsklinikerna.

Antikviteter fanns det gott om i butiker av olika slag. En dag kom jag in i en rätt oansenlig bod, där det hängde några vackra mattor, bl.a. den vackraste Samarkand jag någonsin sett, i en underbar vinröd färg. Två gamla förnämna ryssinnor satt där och frös. Då de såg min i Stockholm nyinköpta trench-coat, kunde de ej låta bli att ta tag i den och undersöka tyget, den ena utbrast: "Mon Dieu, quelle étoffe"; men så kan jag också fortfarande ha den, när det är kallt och jag reser till landet 1957. En annan dag gick jag ut och tittade på skyltfönstren. I en hörnbutik hängde en vacker Wouwermans med typisk ryttare på vit häst och i gammal originalram, den hade en lapp på sig, det stod 300. Jag gick in och köpte den för 300.000.000 rubel, fick den inslagen och vandrade förtjust iväg på gatan. Då kom butikens ägare springande efter mig och fordrade, att jag skulle komma in igen. Priset var nämligen ej 300 miljoner pappersrubel utan 300 guldrubel, en i och för sig ringa summa för en Wouwermans, det hade försäljaren ej reda på. Den, som sålt den till mig, fick en duktig utskällning av butiksägaren, och tavlan fick vara.

En dag, när min far ej var upptagen av besök i Kreml, vandrade vi runt i staden och köpte diverse, te, böcker och planscher, brokigt papper och en del värdefullare saker, bl.a. en vacker 1600-talsikon och en stor silverbägare med ornament i hög relief, typiskt rysk, för tillsammans

1.000.000.000 rubel samt en vacker Khiva-Bokaramatta för 1.500.000.000 rubel eller omkring 90 kronor.

Då de konsulterade läkarna vanligen ej återvände på utsatt tid vid 4—5-tiden utan först senare, åt jag ofta middag med fru Litvinov, en vacker och livlig engelsk judinna, som befann sig i Moskva sedan blott 3 månader tillsammans med sin man och två vackra, ostyriga barn, son och dotter; Litvinov själv träffade jag ej förrän 1925. Familjen Litvinov bodde i samma palats som vi. Fru Litvinov berättade för mig, att hon "förtjänade sitt uppehälle" med att ge engelska språklektioner. Hon skattade litet åt att man tillkallat så många doktorer från Europa, det var typiskt ryskt och "a real nice doctor's picnic". — "Men berätta inte att jag sade så", tillade hon generad.

När vi först kom, hade min far och jag klätt om oss i ett mindre rum på nedre botten, sedan fick vi ett mycket stort vackert rum 1 tr. upp med en cheminé, på vilken f.ö. en liten bronsgrupp av Ruth Milles stod. På det stora bordet fanns alltid frukt, ryska viner, tårta, kakor, marmelad och cigarretter. I samband med rumsbytet hade Strümpell förlorat sitt tandborstfodral, som han tycktes vara mycket fästad vid, att döma av den affär han gjorde av förlusten; det var alldeles enkelt, av vit celluloid. Som den yngste fick jag i uppdrag att söka reda på det, och vid varje frukost frågade han: "Herr Kollege, haben Sie es gefunden?", eller "Na, Kollege, haben Sie es noch nicht gefunden?". Efter åtskilliga dar och mycket sökan-de fann jag fodralet i en av min fars byxfickor, hur det kommit dit, vet jag ej, men det var väl vid omflyttningen. Jag bar det i triumf till frukostbordet, där de tyska professorerna redan satt, och överräckte det till Strümpell, som sken upp och utbrast: "Sehen Sie Herr Kollege, das sage ich immer zu meinen Assistenten: suchen Sie, bis Sie es finden." Denna uppmärksamhet har jag använt otaliga gånger, då mina yngre kamrater vid obduktionsbordet letade efter t.ex. en liten läkt primärintest eller till källan för någon liten embolus.

En söndags- och en vardagsförmiddag ägnades åt att bese Kreml. Jag avstår från att lämna en skildring av vad vi såg, men för oss två svenskar var det naturligtvis märkvärdigt att se Karl XII:s bästol och de svenska fanorna från Poltava och Perevolodschna på en central hedersplats i arsenalen. Underligt var det också att se de kolossala silverpjäser, som svenska konungar under tidernas lopp skänkt tsarerna; de fyllde väldiga montrar. Vi fotograferades naturligtvis kring och på den stora kanonen, som alltid återkommer, när det är fråga om Kreml; bilden stod följande dag i

Pravda, men är allt för suddig för att kunna reproduceras. Vid rundvandringen uppe på Kreml gick min far och hans gamle vän Strümpell arm i arm och Strümpell sade så fint: "Sie sind mein Auge, ich bin Ihr Ohr."

Just när vi följande dag skulle upp på Kreml, körde Lenins hustru, Krupskaja, och en av hans systrar ut i bil genom en stor port, de såg ut som bondfolk i sina enkla kläder och schalter. Min far och jag skulle gå in genom en mycket smal port, som ej ens gav plats för två personer i bredd. Min far hade glömt sina papper och vägrades tillträde. Han blev ytterst uppragt därefter och började av någon anledning tala italienska, kanske var det den av florentinska arkitekter byggda ringmuren och porten, som inspirerade honom: "Sono il medico di Lenin", ropade han, men de ryska vaktsofverarna, som hade korsat sina bajonettförsedda gevär framför oss, bara skattade. Då gick jag helt enkelt fram, skattade och nickade så vänligt jag kunde åt båda hållen och lyfte samtidigt upp de båda gevären, ryssarna skattade tillbaka och så slapp vi igenom. Den dagen såg vi Uspenskikatedralens inre med de underbart vackra, från smuts och vaxljusrök befriade kyrkmålningarna och övriga samlingar i Kremls museer. Det var en blond svensk-ryska, fru Nyberg, som visade oss allt.

På kvällarna var vi alla inbjudna till olika förelustelser. En kväll besöktes Konstnärs-teatern, där Pericola gavs med strålande konstnärlig uppsättning och ett temperament och en fart så man tappade andan. Den proletärtiskt utseende publiken jublade. En annan kväll hörde vi Aida med den store tenoren Viktoroff som Radames, även det en glänsande föreställning. Kring stora operan låg mer än man höga snömassor, endast en smal gång var fri runt huset. En annan kväll hörde vi Filchner tala om sin sydpolexpedition i Ryska Geografiska Sällskapet. Vid slutet av vår vistelse var det en kväll en soaré till vår ära i Gelehrtenklub, ett vackert, socialiserat privatpalats med rik inredning i rysk marmor. Vid supén i en stor hall placerades vi på en estrad i mitten tillsammans med den ståtliga och intelligente, mycket tillmötesgående folkkommissarien för hälsovården Semaschko, som presiderade. Där var också en rad av andra läkare, såsom professorerna Kroll, Rossolimo, Minor, Herzen, dr Zeiss och Semaschkos fru samt en lång rad av andra, vilkas namn jag upptecknade. Semaschko höll ett utmärkt, taktfullt tal, som slutade med orden: "Also, trinken wir auf die Genesung unseres verehrten Genossen Lenin und auf das Wohl der behandelnden Ärzte", inte ett spår av den förgudning, som senare kom Stalin till del. Talet besvarades först av Strümpell, som talade mycket vackert om rysk och tysk musik — han var ju själv en fram-

stående musiker — av min far, av Minkowski och många andra. Det blev sent, men våra Rolls-Roycer med dubbla bakhjul, som alltid stod till vårt förfogande, förde oss genom de i följd av snömassorna starkt gropiga gatorna snabbt till vårt logi på Sofiskaja. Ryssarna skämtade ofta om dessa stora lyxbilar, kallade dem presenter av sina vänner engelsmännen, i själva verket var det krigsbyte från Denikins och Wrangels arméer ett par år tidigare.

När sedan allt var klart för vår avresa, infann sig en kommissarie från finansdepartementet i vårt hus och frågade, vilket honorar man tänkt sig. Efter en helt kort överläggning bestämdes, att var och en borde ha 25 000 guldmärk. Kommissarien försvann med detta besked men kom efter en stund tillbaka med hälsningar, att de stora europeiska doktorerna borde honoreras bättre. Man beslöt då, att begära 30 000 guldmärk var. Summan utbetalades till var och en efter ett kort dröjsmål. Hur pengarna sedan användes, vet jag ej mycket om, endast att Bumke genast köpte en kolossalt dyrbar zobelpäls åt sin Frau Geheimrat.

Vid en sista middag på Sofiskaja tog de europeiska läkarna farväl av varandra. Först reste Nonne och Strümpell, som ganska rörd tog avsked av min far med orden: "Adieu, lieber Henschen, hoffentlich sehen wir uns noch einmal im Leben!" Minkowski, Bumke och Foerster skulle stanna tills vidare, då Lenins temperatur var något hög, den kvällen 38,1. När våra pass var klara, reste vi till stationen och tog plats i en fin 1 klass kupé, dock tyckte vi att detta var en bra enkel sorti efter alla fester och sedan vi firats som furstar, och tåget stod stilla långt över den utsatta avgångstiden. Slutligen kom en massa ryssar och en något tysktalande jude rusande och gjorde klart för oss, att en särskild salongsvagn var reserverad för oss. Vi gav oss i väg dit och tåget började omedelbart att långsamt sätta sig i gång. I sista ögonblicket kom kommissarien i koskinnspälsen, som tagit emot oss vid ankomsten, springande med ett stort, i trasigt tidsningspapper inslaget paket, som han vänligt grinande gav mig, det var en rysk vinterhjälm av den bysantinska typ, som jag tidigare uttryckt min förtjusning över hur vacker den var.

Vid ankomsten till Petrograd dagen därpå var överste Svertchkoff åter nere vid tåget. Vi tog bil till professor Vladimir Bechterews kliniker i utkanten av staden vid Nevan, de var stora men förfallna. Här såg jag ett fall av myoklonus-epilepsi, som lär förekomma i Ingermanland. Där efter besökte vi Bechterews Institut för Reflexologi (psyke var avskaffad här och därför hette det ej institut för psykologi), som var inrymt i storfurst Nikolaj Nikolajevitschs f.d. palats vid Nevastranden. Det var

väldiga lokaler och gallerier, men iskallt, mörkt och smutsigt. I stora galleriets montrar, där kinesiskt och sachsiskt porslin varit uppställt, såg man nu sjöstjärnans nervsystem, näbbdjurets hjärna osv. Parkettgolven var upprivna och användes som bränsle i de stora plåtgaltar, som var uppställda här och var med rör rakt ut genom fönstren, alldeles som för uttorkning av svenska byggen förr i tiden. Självt såg Bechterew ut som en intelligent, långhårig genomsmutsig jultomte med ovrådat skägg och halvhöga stövlar.

Våra vänner i Helsingfors var naturligtvis ivriga att få höra litet från besöket i Moskva. Vi växlade våra sista ryska rubel. Så kom vi över Åbo med gamla "Nordstjernen" i strålende sol och genom alldeles mör is ut på Ålandshav, isbrytaren Tarmo, som gick före, hade ett lätt arbete. På kobbar och skär smälte snön, flyttfåglar av alla slag, änder och svärter visade sig, och plötsligt kom fyra vita svanar sträckande mot den blå mars-himlen, det var en syn. Den 30 mars var vi åter i Stockholm.

Här vill jag passa in några ord om den ståtliga invigningen av Stads-huset midsommarafton 1923, vid vilken min svåger Douglass var övermarskalk. Mitt bästa minne från festen är att jag fick höra Birger Sjöberg sjunga Fridas Visor till luta. Han satt på en låg estrad och sjöng mycket anspråkslöst och sympatiskt.

I slutet av september kom Ludvig Aschoff till Stockholm, jag tror det var hans första utländska resa efter kriget, det låg ännu mycken spänning i luften, och han var tydligen rätt orolig över alla nyheter från Tyskland. Han höll föredrag på Läkarsällskapet om arterioskleros, jag minns särskilt vad han sade om vin och mjölk: "Der Wein ist die Milch des Alten."

Romresan oktober 1923

Det kom genom UD en anmodan till Lärarkollegiet att utse en officiell representant för Sverige vid en stor internationell kongress för jämförande patologi, som skulle hållas i Rom i början av oktober, och jag blev utsedd, försågs med respengar och för i sista stund i största hast med min fru, medförande ett vackert italienskt kläder, som jag tänkte hålla med stora gester. Vi kom till Rom en månad senare, och det första jag gjorde var naturligtvis att anmäla mig på kongressbyrån, då man skulle börja på aftonen. Jag for till medicinska fakulteten, till universitetet, till patologiska institutet, till de stora sjukhusen, men ingen hade en aning om någon kongress. Slutligen kom jag på e.m. till direttore generale della sanità pubblica, som visste besked: kongressen hade uppskjutits till maj året

KOPIA TILL:
UITR MIN
-II-
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

f Moskva

Pol I, Andersson / Bl
90 10 05

INKOM UD 1990-10-04

AMBASSADEN MOSKVA

1990-10-04

UD STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

FOER POL 1

RE WALLENBERGAERENDET - BESOEK AV SKI-EXPERTER

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-10- 4		
Avd	Gr	Mål
P	2	8u I

Pul

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET - BESOEK AV SKL-EXPERTER

FRAAN UTRIKESMINISTERIET HAR IDAG MEDDELATS ATT MAN AENNU INTE AER I STAAND ATT GE KLARTECKEN TILL DET BEGAERDA UPPFOELJNINGSBESOEKET AV SKL-EXPERTERNA FOERESLAGET DATUM, EFTERSOM FRAAGAN ALLTJAEMT AER FOEREMAAL FOER SAMRAAD MED DET SOVJETISKA INSTITUTET (VNIIE). MAN BEGAER NU I MID SKRIFTLIG PRECISERING AV SYFTET MED BESOEKET I FOELJANDE AVSEENDEN:

- EXPERTERNAS MANDAT,
- VAD DE KONKRET AVSER GOERA,
- VILKEN HJAELP MAN BEHOEVER FRAAN SOVJETISK SIDA,
- VILKEN UTRUSTNING MAN TAR MED SIG,
- HUR MAN SER PAA DET FORTSATTI SAMARBETET.

VI TROR OSS KUNNA SAEITA IHOP ETT SAADANT PAPPER SJAEIJA MEN VORE TACKSAMMA FOER EV KOMPLETTERING AV UPPGIFTER VI HITTILLS ERHAALLIT (FRAEMST AVSEENDE MEDFOERD UTRUSTNING).

VI BEKLAGAR ATT MID FOERST NU KRAEVT DENNA SKRIFTLIGA PRESENTATION.

MAGNUSSON

AMBASSADEN MOSKVA

UD Stockholm		Datum: 1990-10-05		Sur: 30 ✓	
Avsändande enhet: Reg. i avsaknad av utkast		Avd:		Grupp:	
Ambassaden Bryssel		P		2	
Mål: Wallenberg					
Ärende: Europarådsresolution om Raoul Wallenberg					
Totalt antal sidor: 3		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändande enhet enligt ovan anges!			
Avsändt den 901005		Klockan 0945		Sign arsp	

aa
m

Hbr Vahlquist-Hallqvist 3 oktober åberopas. ✓

För Martin Hallqvist, pol 1, från Fredrik Vahlquist.

Re Europarådsresolution om Raoul Wallenberg.

Översänder härmed den slutgiltiga versionen, i engelsk version, av utkast till Europarådsresolution angående Raoul Wallenberg och Vilmos Langfelder.

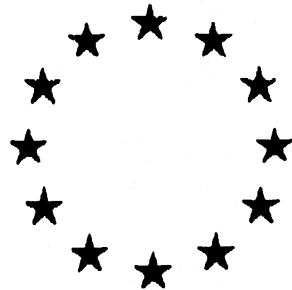
Liljegren

10-08

P 2 Eu7

(pol)

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

Parliamentary Assembly
Assemblée parlementaire

October 1990
6328.

Doc. 6328

MOTION FOR A RESOLUTION

**concerning Mr Raoul Wallenberg
and Mr Vilmos Langfelder**

presented by MM UYTENDAELE, Stig GUSTAFSSON and others

The Assembly,

1. Referring to the Universal Declaration of Human Rights, the European Declaration of Human Rights, the Helsinki Final Act, the United Nations International Covenant on civil and political rights and the resolution unanimously passed by the European Parliament on 17 May 1990;

3. Considering:

a. the far-reaching humanitarian actions of Mr Raoul Wallenberg which, at the time the final solution was being applied to the Hungarian Jews, enabled him to rescue some one hundred thousand persons,

b. his arbitrary arrest in January 1945 by the Soviet liberation troops stationed in Hungary,

c. his wrongful imprisonment in the many places of internment of the Soviet prison system,

d. the numerous attestations of Mr Raoul Wallenberg's survival after July 1947, the date of his death according to the Soviet authorities at the time,

e. the anomalies observed in his death certificate (forename, date of birth, classification particulars and other details missing) and the Soviet authorities' recurrent claims that Mr Wallenberg died of a heart attack, implying if nothing else the certainty that he was not executed,

f. the lack of irrefutable evidence of Mr Wallenberg's death in 1947,

g. the frank and understanding attitude recently displayed by the present authorities of the Soviet Union regarding this case, as shown by the family's official visit to Moscow at the invitation of the Kremlin and by the permission granted to consult the files of Vladimir prison,

h. the fact that the present Soviet authorities accept Mr Wallenberg's possible survival as a working hypothesis;

3. Invites the Soviet authorities:

a. to reopen the file of Mr Raoul Wallenberg and his driver Mr Vilmos Langfelder,

b. to make all files concerning them available to an international commission made up of historians and experts,

c. to issue a missing persons notice throughout the Soviet Union by press, radio and television and all legal channels;

4. Urges the President of the Soviet Union to request all authorities, including the special services, to provide access to the complete files.

Signed: UYTENDAELE, S. GUSTAFSSON, ADRIAENSENS, CAUWENBERGHS,
KEMPINAIRE, EICHER, ATKINSON, NOERENS, HAVIK, EVERSDIJK,
VERBEEK, DE BONDT, MONFILS, PINI, TUMMERS, MARTINEZ,
PONTILLON, COLLART, BIEFNOT, HOLST, TARSCHYS, HELGADOTTIR

1990-09-28

Ex för kännedom:

Raoul Wallenberg-föreningen

Exp 90-10-10/ag

Kanslirådet Martin Hallqvist
Utrikesdepartementet

pal

271/001

INKOM UD		
1990-10--5		
AVD.	GR.	MAL
P	2	Eu ²

Vittnesmål: Wallenberg i Chabarovsk 1952
(1 bil)

Broder,

Översänder vittnesmål som inlämnades på ambassaden den 25 september, rörande Raoul Wallenbergs förmodade vistelse på psykiatriskt sjukhus i Chabarovsk 1952.

Uppgiftslämnaren, Juriij Orlov från Asjchabad, framhåller i sitt välformulerade och balanserade brev att han av politiska skäl internerats på det psykiatriska sjukhuset under åren 1952-53 och där sammanträffat med en utländsk man i 40-årsåldern, som av personalen tilltalats med namnet "Wahlberg", eller liknande. Mannen kunde inte ett ord ryska. Han hade brunt hår (dock nära flintskallig), kastanjebruna ögon, ganska rak näsa, var 170 cm lång och vägde runt 63 kilo. Mannen var omskuren sedan födelsen. Orlov meddelar att mannen, som var i psykiskt dålig kondition, av personalen uppgavs varit tysk samarbetsman under kriget.

Björn Lyrvall

Björn Lyrvall

Björn Lyrvall

incl. amb 25/9 - 90

Bil... hbr... Lyrvall - Hallqvist
1990-09-28

СВЕДЕНИЯ О РАУЛЕ ВАЛЛЕНБЕРГЕ -

ВЫДАЮЩЕМСЯ ГУМАНИТЕ ВРЕМЕН ВТОРОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ.

Трудно даже вообразить более страшную участь чем та, которая выпала на долю человеку, опасшему от незаслуженной смертельной расправы многие десятки тысяч людей. Поэтому настоящий факт заставляет меня сообщить имеющиеся о нем сведения, даже несмотря на то, что я за это буду подвергнут преследованию. Всего лишь лет десять тому назад, таких свидетелей в нашей стране - просто убивали. Теперь же могут сфабриковать уголовное дело, упрятать за колючую проволоку и там разделаться с ним руками уголовников.

В 1937 году был репрессирован мой отец, осужден "тройкой" на 10 лет сталинских лагерей, в которых и погиб. После его репрессии наша семья подвергалась жуткому преследованию. Местными властями было запрещено продавать нам в сельском магазине даже хлеб. В результате семья перестала существовать, и почти все свое детство я провел будучи беспризорником.

В 1952 году я был призван в армию. Мое командование и специальные армейские органы узнали, что я сын "врага народа" и потребовали от меня, чтобы я в письменном виде официально отказался от своего отца. Я с возмущением это отверг и в сердцах высказал все то, что я тогда об этих репрессиях знал. А знал я об этом очень много правды. За это, в том же 1952 году, я был помещен в психиатрическую больницу города Хабаровска. В сопроводительных документах на меня была установка - "должен быть изолирован от общества". То есть меня помещали туда навсегда, до самой смерти. О всем этом мне уже после смерти Сталина поведал жалевший меня и помогавший мне оттуда выбраться военный психиатр - подполковник Мансуров.

Наступившее после смерти Сталина ослабление террора в СССР, да только что упомянутый врач помог мне оказаться на свободе, с диагнозом - психопатия. Однако несмотря на то, что этому психопату всю жизнь чинились жизненные преграды, везде и во всем давался "красный свет", он прожил в обществе, с момента своего освобождения из психушки, более 36 лет, без единого привода в милицию и других инцидентов с его стороны. Но недавно факт помещения меня в "психушку" по политическим мотивам был официально

признан комиссией психиатров, а я психически здоровым. Теперь я имею разрешение на хранение охотничьего огнестрельного оружия и водительское удостоверение. Настоящие документы психически больным в СССР не выдают.

Так много и подробно писать о себе меня заставляет опасение того, что иначе у читателей может сложиться мнение — автор психически больной и способен наговорить любое, что угодно.

В психбольнице я содержался в первом отделении, то есть с самыми тяжелыми или буйными больными. Среди 30—40 человек этого отделения были еще человека два таких как я — абсолютно здоровых, но помещенных туда в порядке изоляции. Содержали нас в первом отделении лишь потому, что из него невозможно было сбежать. В этом же отделении содержался очень безвредный, тихий и загадочный человек, которого мы все считали евреем. Его имени я ни от кого никогда не слышал. Одни больные называли его — Васберг, другие — Вальберг. Однако это было искажением, так как врачи называли его несколько иначе. Как точно — я не запомнил, но только отлично помню, что его фамилия начиналась слогом "Вал", а заканчивалась слогом "берг". Ему было около сорока лет, глаза карии, брютет, нос довольно прямой, темя полностью лысое, кожа на теле темноватого цвета с довольно густой для мужчины волосатостью, рост порядка 170 см, вес около 63 кг, сухого, крепкого телосложения, в детском возрасте подвергался обрезанию. Психически он выглядел явно нездоровым и порой выступал с длинными речами на незнакомом нам языке (который мы считали еврейским), как бы обращаясь к большой, слушающей его аудитории. В то время я уже был жителем советской Средней Азии, все мужчины коренного населения которой в детстве подвергаются обрезанию, и полностью могу поручиться, что язык его не принадлежал ни к тюркской, ни к иранской языковым группам, а всего скорее к германской. Но вот удивительно — я за все время не слышал, чтобы он произнес хотя бы одну фразу по-русски. Санитары считали его укрывающимся от правосудия симулянтом, а антисемитски настроенные больные — били, называя жидом. На побои он никогда не отвечал, а лишь старался крепче стоять на ногах, да в его лице появлялось отражение неслышимого внутреннего упорства, словно эти побои продолжали наносить ему на допросах. Чувствовалось, что он к ним давно привык, как к неизбежным и повседневным. А еще то, что этот человек обладает боль-

шой, закаленной в мучениях силой воли. Все его тело было покрыто следами в разное время нанесенных ему побоев. В то время я был крепким парнем. К тому же не затуманенный психическим заболеванием рассудок давал мне неоспоримое преимущество в драке с любым больным. Поэтому мне ничего не стоило заступаться за этого человека. Однако, видя это, однажды один из санитаров сказал мне, что я не знаю, кто такой этот человек, а если бы знал, то не стал бы за него переживать и поведал мне, что тот в войну был предателем и сотрудничал с немцами, а теперь, дескать, он придушивается, стремясь уйти от заслуженного им наказания.

Я постоянно замечал большое любопытство и интерес к нему со стороны приезжающих в больницу медицинских работников и даже работающих в ней врачей, которые как между собой, так и с приезжающими вполголоса о нем беседовали. Ни один из больных не пользовался даже долей того интереса, который они проявляли к нему. Пациенты первого отделения в основном не имели своих коек и спали на брошенных прямо на пол мокрых в моче матрацах, которые на день выносили из помещения, без простыней и одеял. Эту участь разделял и тот человек. Поэтому он был постоянно грязным. Но иногда его в спешке, в срочном порядке обтирали мокрой простыней, одевали и уводили из отделения. Часа через два его приводили обратно, но я ни разу не видел ни в его руках, ни в руках сопровождающего его персонала какой-либо передачи. Следовательно его водили не на свидание с близкими, да и не на медицинские процедуры, которые к нему не применялись. Вода на процедуры, на больных просто набрасывали халаты, но не обтирали и не одевали. Помещен он был туда еще до моего поступления. Когда летом 1953 года меня перевели в другое, более лучшее отделение, его продолжали содержать в первом, хотя с медицинской точки зрения в этом необходимости не было. Чувствовалось, что его тщательно охраняют от побега и контакта с внешним миром.

Чем больше я об этом загадочном человеке вспоминаю и размышляю, тем больше прихожу к выводу, что это никто иной, а исчезнувший в середине сороковых годов в советских тюрьмах шведский дипломат, активный деятель международного Красного Креста и выдающийся гуманист времен второй мировой войны — Рауль Валленберг. Меня смущает лишь тот факт, что он обрезанный. Ведь Валленберг наверно не еврей, а в том просматриваются явные семитские

черты. Но если я узнаю, что Валленберг еврей, то у меня никаких сомнений не останется — это он.

В пользу того, что это Валленберг говорят следующие факты:

1. Абсолютное незнание человеком европейской или еврейской национальности русского языка говорит о том, что он иностранец.

2. Откуда мог иностранец попасть в психбольницу и находиться в ней годами? Только лишь из тюрьмы или лагеря, которых на территории Восточной Сибири и Дальнего Востока в то время было не менее тысячи, а психбольница — одна.

3. Каким путем мог попасть в вышеуказанные лагеря или тюрьмы иностранец? Лишь в результате депортации, связанной с пребыванием советских войск в восточной Европе. Ведь военнопленных в пятидесятых годах в СССР уже не было.

Пока все сходится.

4. Распространившаяся среди санитаров и больных нелестная для него слава предателя и немецкого пособника.

5. Повышенный интерес к нему врачей, которые показывали его своим коллегам как достопримечательность.

6. Его готовили и водили явно для бесед, но, конечно же, не с врачами. Иначе на него просто бы одевали лишь один халат, как поступали со всеми другими больными. Да и на каком языке, позвольте спросить, вели бы они с ним беседу?

7. Сходство в возрасте.

8. Я указываю местонахождение Валленберга в первой половине пятидесятых годов — хабаровскую психбольницу. Его местонахождением в настоящее время шведские журналисты называют также психбольницу, но только в соседнем с Хабаровском городе — Благовещенске. Поразительный факт! А ведь мы пришли к своим заключениям разными путями и в разное время. Теперь как в детской игре можно кричать — "Теплее, теплее"!

Если ко всему вышеперечисленному теперь добавить поразительное сходство фамилии, которая могла быть как раз Валленберг, то сомнений почти не остается. Однако это и самое уязвимое звено в цепи доказательств, так как вызывает вполне обоснованный вопрос — Если это Рауль Валленберг, секретный узник сталинского режима, то как это могло случиться, что его фамилию в больнице мог знать каждый? Этому факту на мой взгляд следующее объяснение. Валленберг мог быть помещен в больницу еще в сороковых годах, то есть в то время, когда его имя еще не было столь известным и значительным, каким стало впоследствии. Поэтому особо скрывать

его фамилию — не сочли необходимым. Впоследствии руководству больницы вероятно было указано на необходимость неразглашения его фамилии. Но ее уже все знали. Поэтому она умышленно была искажена и превратилась в устах больных и младшего медперсонала в "Васберг" и "Вальберг". Узнать подлинную его фамилию стало возможным лишь внимательно и незаметно прислушиваясь к разговору врачей.

В то время, в том же первом отделении содержался и больной клещевым энцефалитом мальчик лет 16, по имени Юра. При мне он был только лишь в неменяемом состоянии, но впоследствии выздоровел, окончил ВУЗ и стал зоологом. Это говорит о том, что был такой период, когда он находился в первом отделении во вменяемом состоянии. Следовательно он может того человека вспомнить, а я установить его точный домашний адрес, фамилию и отчество.

Я помню этого человека физически крепким и здоровым, а еще более крепким духом и совсем не исключено, что он до сих пор жив. Тем более, если его сознание заторможено тяжелым психическим заболеванием. Если это Валленберг, то ни МВД, ни госбезопасность никогда не теряли его из поля своего зрения. Однако выпустить на свободу человека с большим международным авторитетом, прошедшего весь ад советской репрессивной системы, у советского руководства не хватит смелости даже и в период объявленной им гласности и коренной перестройки в стране. Иначе все то, что творилось в советских тюрьмах и лагерях, а также чудовищное злоупотребление психиатрией в СССР станет известным всему миру. Да и конфузиться не захотят. Ведь советское правительство неоднократно заявляло и заявляет, что Валленберг скончался в Лубянской тюрьме еще в 1947 году.

В результате выпавших на мою жизнь преследований и гонений, вся она оказалась настолько искалеченной и безрадостной, что я ею перестал дорожить и она мне стала ненужной. Поэтому изложенные мною факты я готов подтвердить везде, каждому и в любое время, никого и ничего не боясь.

Аналогичные сообщения о Валленберге я делал и прежде, передавая их прогрессивным на мой взгляд журналистам, прося

днести их до международной общественности. Но те, вероятно, опасаясь за свое благополучие, делали вид — будто бы их никогда не видели и не желали вести на эту тему никаких разговоров.

Орлов

И. ОРЛОВ

* 25 *

ОКТАБРЯ

1999 года

744037, г. Ашхабад, Гаудан "А"
дом 25, кв. 40.

Орлов Юрий Александрович.

Где-то в сентябре 1989 года, из сообщений радиостанции "Свобода" я узнал, что в Москве существует группа, интересующаяся фактами репрессий по политическим мотивам и номер телефона этой группы. Все это совпало с приездом в Москву сестры Рауля Валленберга и обращением по советскому телевидению к нашим гражданам — сообщать по определенному номеру телефона все известные им сведения и Валленберге. Этот призыв я не слышал и не знал — к кому можно обратиться. Поэтому я решил позвонить в Москву по указанному радиостанцией "Свобода" номеру, с единой просьбой — подсказать мне этот номер телефона. Звонить решил не из квартиры, а с междугородней телефонной станции. Заказал разговор и стал ждать. Однако прошел час, второй, пришедшие после меня люди заказывали Москву и, поговорив, уходили, а мне говорили — ждите. Почувяв неладное и то, что если я и поговорю, то совсем не с теми, кто мне нужен, я ушел не дождавшись разговора. На следующий день я позвонил по этому номеру через автомат. Со мной очень терпеливо разговаривала женщина и узнав, что у меня имеются сведения о Валленберге попросила отправить их им по указанному ею адресу. В результате мною были отправлены два экземпляра вышеизложенных сведений, один из Ашхабада, другой из Москвы. В московском экземпляре я сообщил номер своего домашнего телефона.

Спустя месяц ко мне позвонил мужчина, назвался тем, на чье имя я сделал отправление и к моему удивлению начал добиваться, чтобы я ему немедленно позвонил по указанному им номеру. Я заказал разговор, который мне минут через пять предоставили. Тот человек спросил меня — что я, дескать, хочу сообщить ему помимо того, что мною написано. Узнав, что ничего другого я сообщать не собираюсь, он начал вести со мной разговор в поучительном и

-уникающем тоне. Поинтересовался - какое у меня образование, и узнав, что я вообще не посещал школы, "похвалил" за стиль письма, сказав - Вы хорошо пишете. Спросил о каких это специальных армейских органах я упоминаю в сведениях. Заявил, что я, мол, ошибаюсь относительно того, что существует иранская языковая группа, а Рауль Галленберг, дескать, отлично знает русский язык, который он изучал еще в гимназии (?). Затем он спросил меня - знаю ли я какой национальности Бобрак Кармаль и узнав, что на этот вопрос я уверенно ответить не могу, посоветовал - набраться знаний, а уж потом заниматься розысками бесследно исчезнувших репрессированных. В разговоре он мне заявил, что Валленберга искать бессмысленно, так как он очень стар для того, чтобы дожить до настоящего времени, а вот ~~дали~~ мне что-либо известно о живых польских офицерах, депортированных перед войной, то он эти сообщения ждет. В заключение нашего разговора он спросил меня - не имел ли я года два тому назад дело с МВД республики, а когда я ответил, что да, имел и проходил по довольно большому делу в качестве заявителя, он спросил на каком этапе и у кого я был.

Все это я расценил так. Квартира, номер телефона которой на весь мир сообщает "Свобода", несомненно под "колпаком" у госбезопасности, как и все члены этой группы. Возникла потребность узнать - кто это из Ашхабада звонит по данному номеру и лично его увидеть. На все это требовалось время, а был обеденный перерыв. На следующий день я поговорил с тем, с кем надо, но разговор был подслушан и записан. Сообщения с обратным ашхабадским адресом - перехвачены, а возможно и подменены. Копия сообщений была отправлена из Москвы в КГБ СССР с определенным предписанием. Звонили мне не из Москвы, а из Ашхабада. Позвонить же мне велели для того, чтобы наш разговор состоялся по аппарату с записывающим устройством, так как мне звонили по обычному рабочему телефону и не имели времени для быстрой организации записи.

Целью разговора в таком тоне было - породить во мне недоверие и антипатию к московской группе. Сбрасывание же маски работником КГБ я объясняю его халатностью к порученному ему делу. Однако факт столь сложной и трудоемкой работы со мной я расцениваю как еще одно доказательство того, что это был Валленберг.

Орлов

Ю. ОРЛОВ

"10" сентября 1990 года.

Тел: 46-02-04. Звонить с 15 до 5.30 (время Моск.)

SVERIGES AMBASSAD

BRYSSEL

Betr. åtgärd se
delgivningslista

3 oktober 1990

Betr. åtgärd se
delgivningslista

Kanslirådet Martin Hallqvist

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

Politiska avdelningen - enhet 1
Utrikesdepartementet

03 OKT. 1990
Kr. Hallqvist

276/001

INKOM UD		
1990-10--5		
AVD.	GR.	MAX.
P	2	eu I

Pri

✓ Irländska och belgiska initiativ för Raoul Wallenberg
(3 bilagor)

Broder,

./1

För det fall vår ambassad i Dublin inte redan rapporterat om den Raoul Wallenberg-debatt som ägde rum i Irlands parlament den 12 juli 1990, insändes härmed en kopia av det irländska parlamentstryck härom, som vi idag erhållit från den belgiska Raoul Wallenberg-kommitténs ordförande, advokat Simone Lucki. Hon är ju f.ö. numera också den internationella Raoul Wallenberg-undersökningskommissionens mycket aktiva ordförande. Som Du ser, föreslog senator David Norris bl.a. att Raoul Wallenberg skall utses till hedersmedborgare i Irland.

Ambassaden har tidigare kunnat rapportera om fru Luckis ansträngningar och lyckosamma försök då det gällde att få Europaparlamentet att i maj 1990 anta en resolution angående efterforskningarna av den svenske diplomaten. Vidare har vi berättat om fru Luckis oförtrutna arbete på att fästa den internationella opinionens uppmärksamhet på Raoul Wallenberg-fallet. Det har bl.a. lett till att hon med utrikesminister Mark Eyskens benägna assistans fått samtala härom i Bryssel med såväl FN:s generalsekreterare Pérez de Cuéllar som den sovjetiske utrikesministern Shevardnadze.

De Cuéllar uppmanade fru Lucki att kontakta FN:s generaldirektör i Genève Jan Mårtenson och de sammanträffade sedan i maj i år.

./2

Mårtenson arrangerade f.ö. igår ett möte i Strasbourg mellan ordföranden i Europarådets parlamentariska församling Anders Björck och fru Lucki (se bifogade kopia av brev från Mårtenson till Lucki 13 september). Syftet med detta var att söka få också Europarådet att antaga en liknande resolution i höst.

Fru Lucki återkom i morse från Strasbourg och berättade nyss entusiastiskt för mig, att hon fått ett utomordentligt varmt mottagande av Anders Björck, som varit tillmötesgående på alla sätt. Förutom den belgiska Europarådsdelegationen hade en rad medlemsländers parlamentariker varit positiva till aktionen och signerat ett utkast till resolutionstext. Fru Lucki nämnde i det sammanhanget särskilt den svenske riksdagsledamoten Stig Gustafssons värdefulla råd och bistånd.

Fru Lucki har nu närmast siktet inställt på att få träffa NATO:s generalsekreterare Manfred Wörner för att också be honom ta upp Raoul Wallenberg-ärendet med president Gorbatsjov, när denne enligt planerna senare i år skall besöka Bryssel.

Ja, som Du inser arbetar fru Lucki oförtrutet vidare på alla plan med att söka skapa klarhet i vår försvunne kollegas öde. Vad hon hittills lyckats uppnå i sina ansträngningar är imponerande och hennes enträgna och intensiva arbete för denna angelägna sak är värt allt vårt stöd och vår beundran.

./3

Närsluter en kopia av resolutionsutkastet för Europarådet.

*Hjärtligt hälsningar,
Fredrik Vahlquist*
Fredrik Vahlquist

Dep UD 363 Ny utgåve 1988-04 100 bl @ 50 ex BCB Vbg 881040

SEANAD ÉIREANN
BAILE ÁTHA CLIATH
(Dublin 2.)

19 September, 1990.

2896 25

Madame Simone Lucki,
Avocat,
Rue Dautzenberg, 50BTE3,
B1050,
Brussels,
Belgium.

Dear Madame Lucki,

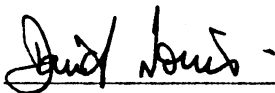
I enclose a copy of the debate which I obtained with your help on the subject of Raoul Wallenberg. It marks some advance, I believe, in our position in this country.

We have recently had a group of journalists from Russia, from the city of Sverdlofsk. I did both newspaper and television interviews with them about the case of Raoul Wallenberg. I understand that this will be shown on Russian television. Even more importantly, two of the journalists agreed to speak to friends of theirs or colleagues who are members of the new Pan Soviet Congress of deputies meeting in Moscow to ask them to raise the case of Raoul Wallenberg in that forum.

I also was able to get good television publicity here on the main evening news for the press conference held a week or so ago in Moscow at which it was announced that the KGB had agreed to open the files on Wallenberg.

With very best wishes and thanks and do let us keep in touch.

Yours sincerely,

Senator David Norris.

Encls.

[Mr. Daly.]

through yet and until such time as that legislation goes through the Land Commission is still in place. It is likely that, in the winding up of the Land Commission provision will be made to continue through the Department of Agriculture and Food certain activities which are carried out at present by the Land Commission. The Seanad will have an opportunity to discuss that Bill but, for the present, the law is as it stands and even though the Land Commission is being wound up certain of its responsibilities and functions will continue to be carried out perhaps not by the commission in its present form but under another framework. This legislation will apply to that new arrangement and that will be provided for in the legislation which will come before the House.

It is not necessarily the case that people will be held up for three or four years awaiting vesting. My advice is that the normal transaction can take place, that people can be paid and that vesting can be completed without necessarily holding up the payment.

Mr. McDonald: The only point worth making is on the Land Commission annuities. Even on 100 acres of land in the more expensive parts of the country you are only talking about an annuity of £7, £8 or £11. It will not pay the Office of Public Works to chase those annuities which, in the main have only three or four years to run. It is an uneconomic activity and the Minister should drop it from the Schedule altogether.

Mr. Daly: I do not think it would be advisable to drop it because we might be left in a situation where we would not be able to complete titles and ownerships satisfactorily. It is important to have this provision here. In view of the fact that the legislation which the Senator spoke about has not yet gone through the Oireachtas and may be changed dramatically, it would be unwise to do something which would be detrimental to the people from whom we would acquire property.

Question put and agreed to.

Title agreed to.

Bill reported without amendment and received for final consideration.

Question proposed: "That the Bill do now pass."

Mr. McDonald: I wish to take this opportunity to compliment the Minister. We are on a late sitting and yet the Minister was not in the least rushed in his contribution. I appreciate the very careful consideration he gave to the points made. I am confident that this legislation will make a considerable contribution to tourism over the decades ahead.

Mr. Mooney: I also compliment the Minister on his astute and expert handling of this legislation through the House. It will herald the dawn of a new era of prosperity not only for my own part of the country but for the area that is covered by the entire Shannon navigation. It is not often that this House passes legislation that specifically refers to the county of Leitrim in its short title and in that context I hope that it augurs well for the future. I compliment the Minister on the manner in which he has answered and responded to the various points raised on what is complex legislation. I wish him and the Bill well.

Mr. Fallon: As Leader of the House I thank the Minister very sincerely on behalf of all Senators. I have no doubt, having listened to him tonight and to his reply on Second Stage, that he went into great detail in his reply to the Senators. It is obvious that he had a great feeling for the Bill and I think it was one he actually enjoyed debating with us. I warmly welcome him to the House and congratulate him for an excellent performance.

Minister of State at the Department of Finance (Mr. Daly): I thank Senators who contributed to this very constructive and worthwhile debate. We have taken very

careful note of the points that were made and we will keep the sentiments and views of Members in mind when we are preparing by-laws and other matters connected to this.

I would like to pay a compliment to the professional, technical and administrative staff of the Office of Public Works. In this 12 midnight

case, and also in respect of the preservation, restoration, and conservation of some of our historical buildings, even this House, credit must be given to the capacity, ability, skill and ingenuity of the people in the Office of Public Works. I wish to put that on the record.

Question put and agreed to.

Acting Chairman: When is it proposed to sit again?

Mr. Fallon: At 10.30 a.m. today.

Adjournment Matter.

Raoul Wallenberg Case.

Mr. Norris: I welcome the Minister to the House. I am sorry for the late hour but I am sure of his goodwill and interesting comments as always. The motion refers to a resolution of the European Parliament. This is the most appropriate context into which I can put it. The motion was notified to the European Parliament on 10 May 1990 in the names of Mr. Tindemans, Mr. Habsburg, Mr. Robles Figueroa, Mrs. Lenz, Mrs. Oomen, Mr. Chantierie and Mr. Klepach. The motion read:

The European Parliament:

A. having regard to:

- (a) the Universal Declaration of Human Rights,
- (b) the European Declaration of Human Rights

(d) the United Nations International Covenant on Civil and Political Rights.

B. having regard to:

(a) the extraordinary humanitarian actions of Mr. Raoul Wallenberg which saved some hundred thousand Hungarian Jews during the Nazi final solution,

(b) his arbitrary arrest in January 1945 by Soviet troops after the liberation of Hungary,

(c) his indefensible detention in numerous Soviet prisons,

(d) the number of witnesses who have testified to seeing Mr. Wallenberg alive subsequent to July 1947, when according to the Soviet authorities of the time, he is supposed to have died,

(e) the anomalies found in his death certificate, such as the absence of Christian name and date of birth,

(f) the lack of irrefutable evidence that Mr. Wallenberg died in 1947,

(g) the attitude of openness and understanding recently displayed by the Soviet authorities in connection with the case, as evinced by the Kremlin's official invitation to the Wallenberg family to visit Moscow,

Calls on the Soviet authorities:

1. To reopen the case of Mr. Raoul Wallenberg and his driver, Mr. Vilmos Langfelder;

2. To allow an international commission of historians and experts to examine all the archive material;

3. To use the press, radio and television and all other legal avenues to launch a search throughout the territory of the Soviet Union

I am sure the Minister was aware that this was passed unanimously on 17 May by the European Parliament. When I say unanimously I mean unanimously.

12 July 1990.

Raoul Wallenberg Case 260

[Mr. Norris.]

including the fact that no one abstained. It is a most important resolution. The Minister, who is used to interpreting this kind of documentation, will note a very considerable shift because the presumption behind the motion is that Wallenberg is still alive. This is the belief of the European Assembly so it is important that we take it in this context.

I spoke this afternoon to Mme. Simone Lucki who is the distinguished advocate in Brussels who framed this motion on behalf of Mr. Tindemans who is a distinguished former foreign Minister of Belgium. She explained the background to me and also the fact that it was passed in this manner as a matter of urgency because it was wished to have this as an instrument before the recent meeting of CSCE in Copenhagen where it was raised with some of the Russian delegates. I will return to that and place some further information on the record.

The matter of Raoul Wallenberg had been raised by a senior diplomat with Mr. Shevardnadze in Brussels in December 1989. Mme. Lucki, the advocate to whom I have already referred, who is the president of the Belgian Raoul Wallenberg Society met with Perez de Cuellar, the Secretary General of the United Nations in the presence of Foreign Minister Eychens in Brussels within the last six weeks. He has promised to raise it directly with Mr. Gorbachev.

Returning to the question of the CSCE meeting in June it is important to recognise that major advances have been at that time, which is the very recent past indeed, in direct discussions between senior Swedish diplomats and Russian personnel. The Russians have now agreed to the establishment of the group within the Soviet Union to examine the Wallenberg case in detail. At a meeting on 15 June in Copenhagen the phrase was used by a senior Russian diplomat: *les imprécisions sur les circonstances de décès de Wallenberg*, the uncertainty surrounding the death of Raoul Wallenberg. It is a very interesting point that the Russians themselves have now accepted even from their own perspective that there is a

261 *Adjournment Matter*

12 July 1990.

Raoul Wallenberg Case 262

This is important because it is essential to understand that Wallenberg is still alive. I spoke also to Sonja Somefeld, who is the secretary of the International Wallenberg committee, and she supplied me this afternoon with further information which I place on the record of the House. In speaking to me on the telephone, she said that she was particularly pleased because I stated at the beginning that I believed Wallenberg to be alive. This is, in fact, the case. I would make the point to the Minister in the criminal law one presumes an accused to be innocent until proved guilty. In the case of Wallenberg there is an absolute moral obligation on us to assume that Wallenberg has survived. It is frequently asked: How can anybody survive a labour camp? Wallenberg is not in a labour camp. He is 77 years old. He is in a very special kind of camp, the existence of which is not widely known, camps known as *schneigelager*, and that is the German translation which means camps of silence, into which outside the Gulag Archipelago persons who have been for political reasons declared to be dead are kept in such absolute secrecy that not even members of the top echelon of the Russian political regime may be aware of the fact that they continue to exist. It was interesting that at the meeting between members of the Wallenberg family and the Swedish Wallenberg society last October, the KGB, having handed over some documents, said not that he was dead but that he could not survive the camps, they presumably meant at any of the camps, but particularly the labour camps. He is not in a labour camp.

I have a number of examples of people who have survived. I would like to place on the record the detailed story which I have here of a woman called Oxana Bandera who was arrested in 1941 and sentenced to a labour camp incarceration. She was released inexplicably in 1989. She is a perfectly healthy woman. She has been in the camp four years longer than Wallenberg and she has managed to survive.

I would like to turn to another document

much more briefly than I would if I had more time, but perhaps that is a useful discipline. It was faxed to me from Stockholm today. It is a series of interviews with Per Angor who was Second Secretary of the Swedish legation in Budapest during the period that Wallenberg was saving the Jews. The question is asked: how come you believe Wallenberg is still alive? This is the answer:

Prisoners of various internationalities were released, went back to their countries and witnessed to have seen Raoul in prison or to have been in "knocking contact" with him. Since there is evidence that Raoul has survived the Stalin era and it is known that after Stalin prisoners have to serve their sentence, no matter how many years, our belief is justified. There are other strong indications that Raoul lives in a place together with other prisoners of different nationalities who are all declared dead. That is the *Schweigelager*. It is said that Raoul was given another identity, but this information could not be checked. Soviet declarations that Raoul should have died in a Soviet prison in 1947 have always been rejected, both by Raoul's family and the Swedish Government.

This is a man who was a professional diplomat, a realist, somebody who had direct personal experience of this world and of Wallenberg himself. It seems to me that it is very strong evidence indeed.

I would like to mention also the fact that until his recent and tragic death this was the opinion of Academician Andre Sakharov who was no fool. He was a scientist who was used to the evaluation of precise scientific material. Not only that, but in an interview Sakharov makes the point also that not only does he believe that Wallenberg is alive, but that he considers it quite extraordinary and incredible that the Russian Government are unable to produce documentation about Wallenberg and his fate because, as he points out, everybody knows that for a person of Wallenberg's significance and diplomatic it would be

unthinkable that NKVD and subsequently KGB files about a man of this standing would be allowed to disappear or could disappear.

I would further make the point to the Minister that it is certainly incomprehensible to me that if Wallenberg were dead, nothing, except for the forged documents produced in handwritten form to suggest that Wallenberg had died in prison in 1947, has been found or produced by the Soviet authorities. I would remind the Minister that in the case, for example of Martin Boorman who was killed in a bombing raid while he was trying to escape along the underground railway line in Berlin and whose bones were discovered a couple of years ago, the very same Russians who came across his corpse by accident were able to tell who it was and identify him positively by means of his dental records. They have not produced any comparable physical evidence that Wallenberg is dead, despite the fact that they actually had Wallenberg in their custody. This is a very remarkable, indeed an extraordinary situation.

I would like to point also to the fact that the Russians in 1947 said in a communication under the signature of Mr. Vyshinsky, the Deputy Minister of Foreign Affairs of the USSR:

As a result of careful verification, it has been established that Wallenberg is not in the Soviet Union and we do not know anything about him.

That was accepted in 1957, ten years later, by Mr. Gromyko as a complete, downright and utter lie, but this statement, as the Minister knows and as the Swedish Government have continued to insist, was also untrue and this, I would remind the Minister, remains the consistent position of the Swedish Government.

Who are we going to listen to in the matter? Are we going to listen to the Russians who have lied once so categorically that they had no record of Wallenberg in 1947? Then in 1957, Mr. Gromyko suddenly discovers that it was all a lie and that they did have him in the Russian prison system but mysteriously

he died, and even more mysteriously all the people who were involved in his medical treatment, in the autopsy and so on have also disappeared, the principal one, Abakumov having been executed for treason so there is not very much reason to place any credibility on his testimony. It is quite unusual to say the least and to put it at a very mild level that the Russians would trot out the word of a traitor to support their contention that Wallenberg, about whom they had already lied, and admitted they had lied, was dead.

I take the view — I believe it is a view that is increasingly held and supported by a growing number of international statesmen — that Wallenberg is alive. I would like to say a few words about what is so very special about Wallenberg. I need not repeat the entire story of Wallenberg but in the closing years of war Wallenberg went voluntarily to Budapest. He was a son of a very distinguished family who had an enormous interest in industry and commerce throughout the Scandinavian countries and, indeed, throughout the world. He went with the mission of saving the Hungarian Jews. It was an act of extraordinary Christianity on Wallenberg's part during a period when the Christian world did not behave always in accord with those values. He went unarmed into the railway trains that were taking the unfortunate Jewish people to extinction at the camp at Auschwitz. Armed only with his own extraordinary integrity, he was able to defy the armed might of the Gestapo and rescue 100,000 of these wretched people by giving them the protection of his own charisma and extending to them diplomatic passports which he was manufacturing in the Swedish legation in Budapest. That is what makes him a most important figure. We are continually talking about peace and the question is asked in this country, how can peaceful means operate against an armed aggressor? Wallenberg demonstrated how moral authority could win out in the end.

In 1945 when the Russians were closing in on the city, Wallenberg crossed into

the Russian zone in order to negotiate for food for the people he was protecting. He was taken into protective custody by the Russians and when they interrogated him and asked him what he was doing, he said that he was trying to save the Jews. In 1945 that was absolutely laughable. You may remember that the Allies would not divert even one aeroplane to bomb the railway siding into Auschwitz and save people whom they knew they would save by this very economical measure. Wallenberg also had a plan for the reconstruction of Hungary after the War using Jewish intelligence, putting all these factors together, the Russian expertise and American money. Putting read into the situation, American spy. By the time they got him into their clutches the bureaucratic system had closed around him and it was virtually impossible to get him out again.

I would like to place on the record the kind of thing that used to happen because I think in a vignette it tells the quality of Wallenberg. In a book called *Righteous Gentile* by John Bieman, a man called Tommy Lapid who subsequently became head of the Israeli television network, tells a story of how in 1944 he was waiting in hiding with his mother and grandmother when suddenly the door burst open and they were taken away. His mother and grandmother disappeared. He was nine years old and he sat on the floor crying. He knew they were going for ever to extinction. However, an hour or an hour and a half later the door opened and the two women came in and they only said one word: Wallenberg. That was enough for the child to know precisely what had happened. As he said in the book, there was only on man who cared for the Jews and it was that extraordinary angel, Wallenberg.

That is why it is important that we take this motion seriously and that we believe, as we are morally impelled to do, not only by every decent civilised principle but also by virtue of the enormous evidence that is available, that Wallenberg is still alive. We must believe that he is still alive and we must move to persuade the Russians that he is now time and in

their interests, as I believe it is, that Wallenberg should be released.

The time is critical because in September 1991 there will be a very large international human rights conference in Moscow and if in the 15 months before that conference Wallenberg is not released it will be immensely more difficult for the Russian regime to be able to release him.

I appeal to the Minister to discuss with the Government the possibility of something which is the subject of a motion I have on the Order Paper and which I believe would be supported throughout all sections of this House — and also I believe in the Dáil and that is that the Government should set in motion, as a matter of urgency, the legal machinery required to confer upon Wallenberg the status of honorary citizen of Ireland. This has already been done by the United States, Canada and Israel. I mentioned this to my contacts in Stockholm and also in Brussels today and they both said that is fantastic. That is what Ireland could do. It would be remarkable.

Most of us were in the Dáil when that great statesman and great human being, Nelson Mandela, addressed the Dáil, because this country had such a feeling for human rights that Dublin, this great capital city in which we are standing tonight, made him a freeman of this city. Can you imagine what the feeling throughout the world would be if Raoul Wallenberg, on his release, came also and addressed a meeting of both Houses of the Oireachtas?

What more appropriate day could there be to discuss this than the day in which we seem to have moved very close indeed to the release of another hostage, Brian Keenan, who has been incarcerated for four years? Wallenberg has been inside and continues to live in a camp of silence, and this is his 44th year. He is 77 years old. We owe it to him to break the silence.

Minister of State at the Department of Foreign Affairs (Mr. Callery): I thank the Senator for putting forward this

motion and also for his remarkably well researched contribution to the debate.

The case of Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who, as Senator Norris said, saved the lives of hundreds of thousands of Jews in Budapest during the Second World War, is of tremendous interest to all of us. It is a very special story. It is a story of courage and selflessness and shows what a person can do in the right place at the right time to help his fellowmen in the desperate circumstances that exist.

The tragedy of the Raoul Wallenberg story is that, having survived the Nazi occupation and having heroically struggled to frustrate the criminal racist policies of the Nazi regime, he came into the hands of the advancing Soviet army and disappeared thereafter. In the confused circumstances surrounding the liberation of Budapest, Mr. Wallenberg was taken into custody by Soviet officers. There have since been a number of reports of his having been seen in the Soviet prison system by other inmates of the Gulag Archipelago. In the nature of things, these reports were impossible to corroborate or deny.

Successive Irish Governments have taken an active interest in the case. The Soviet Embassy has been made aware of this interest. Many Irish people, moved by the possibility that this man could still be imprisoned in the Soviet Union, have themselves written to the Soviet Embassy in the hope of gaining new information on the case. Unfortunately, until recently, the only Soviet official information on Mr. Wallenberg's situation, was that forwarded by the then Soviet Deputy Foreign Minister, Andrei Gromyko in 1957 — that is something Senator Norris referred to — this was according to a document found in the archives of the Lubyanka Prison in Moscow, Mr. Wallenberg died in that prison in 1947. The Gromyko memorandum, as it was called, quoted the discovered document as stating that Mr. Wallenberg died suddenly "probably as a result of a heart attack".

This was the account reiterated for many years by the Soviets when they

[Mr. Callery.]

were questioned about the fate of Mr. Wallenberg. However, in August of last year the Soviet Ambassador to Sweden reported in an article in *Moscow News* that Mr. Wallenberg had been murdered by Russian agents. The ambassador, Mr. Boris Pankin, expressed Soviet guilt and regret for the crime and I quote:

The dead cannot be brought back to life. The only thing you can do is again praise his accomplishments and express feelings of compassion and guilt to his people and those closest to him.

The ambassador's article has taken the Soviet official account of the fate of Mr. Wallenberg a stage further. Nevertheless, his relatives and those who are active on his behalf, as detailed to us by Senator Norris, and indeed all of us who are anxious for clarification of his case, are still hopeful that the Soviet authorities will release the documentation necessary to establish why Mr. Wallenberg was incarcerated and, if he was murdered, judicially or otherwise, why this occurred and in what circumstances it occurred. The Soviet authorities argue that there is no further documentation on Raoul Wallenberg which would establish the exact circumstances in which he disappeared.

At the CSCE conference on the human dimension in Paris in June 1989 the chief Soviet delegate, Mr. Yuri Kashlev said that the Soviets had no information beyond the fact that Mr. Wallenberg was imprisoned and died in the Soviet Union. He used at that stage a phrase somewhat similar to what Senator Norris described another person as using, and that is: "his fate, like that of thousands of others, is unknown, as are the circumstances surrounding it. If we knew any more we would let the world know. We have thousands like him, people who have passed into oblivion".

Mr. Kashlev claimed that the people who destroyed Mr. Wallenberg destroyed the papers concerning him and were then eventually destroyed themselves. He assured the conference that if any new information emerges they would

There can be no reasonable doubt that Mr. Kashlev's comments on the general situation regarding those involved in the Soviet system at the time were true. It was partly the tragedy of the Soviet Union at the time that millions were killed and that these included in their turn those who were responsible for the murder of others and that many of the records of this period were destroyed or disappeared.

However, I have noted what Senator Norris has described as the presumption behind the resolution which was before the European Parliament and I have noted the persistent reports that Wallenberg was seen in the Gulag after the period referred to by Mr. Kashlev. These reports are troubling. These reports were also cited by Senator Norris in his contribution to the Seanad this evening. I will certainly discuss with the Minister for Foreign Affairs the details which have been mentioned and which have been laid before the House by Senator Norris.

Mr. Kashlev has assured the CSCE participating states that if any new information emerges on Mr. Wallenberg the Soviet authorities will inform the world of it. The Government will urge that a very special effort be made to clarify the case further. I can assure the House and Senator Norris that the Minister for Foreign Affairs will continue to take an active interest in Mr. Wallenberg's fate to try to ascertain once and for all conclusive evidence of the factual situation surrounding Mr. Wallenberg's case. Hopefully he is alive and well.

Mr. Norris: I thank the Minister for his courteous reply. I take great heart from the fact that he will study the evidence I have placed before the House which, as he noted himself, is even more recent than his own excellently researched documents and casts a particular gloss on the explanation of the Russian Government.

The Seanad adjourned at 12.35 a.m. on Thursday, 12 July 1990 until 10.30 a.m.

OFFICE DES NATIONS UNIES
A GENÈVE

LE DIRECTEUR GÉNÉRAL

UNITED NATIONS OFFICE
AT GENEVA

THE DIRECTOR-GENERAL

PALAIS DES NATIONS
CH - 1211 GENÈVE 10

le 13 septembre 1990

reçu le 20

Madame,

Comme je vous l'indiquais dans ma précédente lettre du 8 août 1990, j'ai fait part à Monsieur Anders Björk, Président de l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe, de votre souhait de le rencontrer afin de pouvoir vous entretenir avec lui des récents développements survenus dans le cadre de l'affaire Wallenberg.

Monsieur Björk me fait aujourd'hui savoir que c'est avec beaucoup d'intérêt qu'il vous recevra, à l'occasion de la prochaine session de l'Assemblée parlementaire qui se tiendra du 26 septembre au 4 octobre 1990.

Il serait donc souhaitable que vous preniez contact avec sa secrétaire dans les meilleurs délais, afin de convenir d'un rendez-vous. Le numéro du secrétariat de Monsieur Björk est le suivant: (33) 88 41 20 93.

En vous renouvelant mes vœux les plus sincères, je vous réitère, Madame, l'expression de ma considération très respectueuse et distinguée.

Jan Mårtensson
Jan Mårtensson

*Honorable Björk, Président de
l'Assemblée parlementaire CE
me reçoit le mardi 2.10.90
à 17h à Strasbourg*

Madame Simone LÜcki
Avocat
Rue Dautzenbert 50 - Bte 3
B-1050 Bruxelles

**PROPOSITION DE RESOLUTION
RELATIVE A M. RAOUL WALLENBERG**

ET A

M. VILMOS LANGFELDER

Le Conseil de l'Europe,

A. vu

- a. la Déclaration Universelle des Droits de l'homme
- b. la Déclaration Européenne des Droits de l'homme
- c. l'Acte final d'Helsinki
- d. le Pacte international des Nations unies relatif aux droits civils et politiques
- e. la résolution votée à l'unanimité et dans les urgences le 17 mai 1990 à Strasbourg par le Parlement Européen

B. considérant

- a. les activités humanitaires de portée exceptionnelle déployées par M. Raoul Wallenberg et qui lui ont permis de sauver, au moment de l'application de la solution finale aux Juifs de Hongrie, quelque cent mille personnes,
- b. son arrestation arbitraire en janvier 1945 par les troupes de libération soviétiques stationnées en Hongrie,
- c. sa détention injustifiée dans les multiples lieux de relégation du système pénitentiaire soviétique,
- d. les nombreux témoignages attestant de la survie de M. Raoul Wallenberg après juillet 1947, date de son décès invoquée par les autorités soviétiques de l'époque,
- e. les anomalies constatées dans son certificat de décès (absence de prénom, de date de naissance, de coordonnées de classement...); le fait que les autorités soviétiques aient prétendu à certains moments que M. Wallenberg est mort par crise cardiaque, impliquant au moins la certitude qu'il n'a pas été exécuté,
- f. l'absence de preuves irréfutables du décès de M. Wallenberg en 1947,
- g. l'attitude d'ouverture et de compréhension récemment affichée par les autorités actuelles d'Union Soviétique à l'égard de cette affaire, qui s'est notamment manifestée par une visite officielle de la famille à Moscou à l'invitation du Kremlin et par l'autorisation d'investiguer dans les fichiers de la prison de Vladimir
- h. la constatation que les autorités soviétiques actuelles acceptent comme hypothèse de travail, la survie possible de M. Wallenberg.

1. invite les autorités soviétiques à rouvrir le dossier de M. Raoul Wallenberg et de son chauffeur M. Vilmos Langfelder,
2. invite les autorités soviétiques à permettre l'accès à toutes les archives les concernant à une commission internationale composée d'historiens et d'experts;
3. invite les autorités soviétiques à lancer un avis de recherche sur tout le territoire de l'Union Soviétique, par la presse, la radio et la télévision ainsi que par toutes voies de droit;
4. exhorte le Président de l'Union Soviétique à demander à toutes les autorités, dont les services spéciaux, de donner accès aux dossiers complets;
5. charge son Président de transmettre la présente résolution au Conseil des Ministres et au gouvernement soviétique.

Ärende	Wallenberg		
	Datum 1990-10-05		
	Avd P	Grupp 2	Mål En II

Adress

Ambassaden
MOSKVA

Par

B R Å D S K A N D E

Text

Dnr..... Från Pol 1. Re Wallenberg-ärendet -
besök av SKL-expert.

SKL-experterna preciserar syftet med besöket sålunda:

Cit Vi önskar ta del av den tekniska undersökning som våra
ryska kollegor har utfört av den aktuella handlingen med
avseende på dess ålder samt tillsammans med dem diskutera
metoder och resultat. Vi önskar också få kopior av analys-
resultaten med oss hem.

Vi önskar, om möjligt, få ta egna prover för att i Sverige
sedan undersöka dessa med Auger-svepelektronmikroskopi.
De prover som krävs behöver inte vara fler än 5 till antalet
och inte omfatta mer än vardera 10 kvadratmillimeter. För
denna typ av undersökning finns tyvärr ingen flyttbar utrust-
ning. Referensmaterial vad gäller papper och bläck önskas
också.

Till sist vill vi slutgiltigt diskutera resultatet av hand-
stilsundersökningen. Den rapport som lämnats till svenska UD
är än så länge preliminär. Slutcit

Som alternativa tidpunkter för ett besök anger experterna
vecka 42 eller 43.

Cabinet

Ex t Hallqvist
Andersson

KOPIA TILL:
UIR MIN
--
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INKOM UD 1990-10-08

AMBASSADEN LONDON

1990-10-08

UD STOCKHOLM

FOER HALLQVIST, POL 1, FRAAN AENGEBY

Swedish stamp: **RIK UTRIKESDEP**
Dnr...../.....
1990-10- 8
Avd | Gr | Mål
p | 2 | En I

MYCKET BRAADSKANDE

RE RAOUL WALLENBERG

*Ms delat in Dnr
A samt lösen
dröjt*

*are
M*

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

MEDDELAT ATT GORDIEVSKIJ KAN TA EMOT REPRESENTANTER
FOER FAMILJEN I LONDON ONSDAG 15 OKTOBER UNDER FOERMIDDAGEN.
TACKSAM BESKED OM MOEJLIGT I DAG, OM TIDPUNKTEN PASSAR.

LEIFLAND

AMBASSADEN LONDON :

Hes?

INK. UTRIKES DEP.	
D. N:o	273/005
1990-10-9	
AVD.	MAI

INK. UTR. MIN.

1990-10-03

1/2

Den 17 januari 1949 försvann en svensk person spärlost. Det var Ragnar Wallenberg. Efteråt jag nu håller på med ett sketsarbete om honom så har många frågor kommit fram, en av dem är: Vad gör det Svenska Utrikes Departementet nu? Har vi bara låst saken på hyllan efter som Sovjet är så slutet inför frågor, eller kämpar vi vidare? Har vi överlåtit det helt till hans familj och andra intresserade att söka efter honom. Även om hans familj och vänner naturligtvis har ett extra stort intresse av att få reda på vad som hänt honom så finns det säkert många andra vänner över som också vill veta det. Tänk på alla dem han räddade tv. Jag tror också att de flesta svenskar vill ha klarhet i saken, en svensk hjälte som bara försvinner, och nu har varit borta i 45 år.

Vart tog han vägen?

Det är klart att vi har velat andra frågor att syssla med. Svenskarna i Irak tv. Men där är många, inte ensamma, man vet vart de finns och man har kontakt med dem. Tänk hur det skulle kännas att fastna i det Sovjetiska fängelse-

systemet. Helt ensam, är efter år
och aldrig höra något från sitt
hemland. Tänk att sitta där och
änka; Vart gör den ingenting,
när den glömt bort mig? Har jag
gjort något fel, jag räddade
tusentals judiska liv, var inte det
nillräckligt för att den skulle komma
i häg mig?

Jag undrar nu; Vad gör Ni?
Har ni ett hem är död? Har ni
gett upp?

Svara snart.

Hälsningar Lovise

Lovise Lethingsius
Lövågen 36
663 02 Hammen

SVERIGES AMBASSAD

OTTAWA

1990-10-01

v2bil

STATSRÅDSBEREDNINGEN	
Registratör	
Ink. 1990	10-09
Dnr. 3867/90	

Departementssekreterare
Lars Danielsson

STATSRÅDSBEREDNINGEN

INK. UTRIKES DEP.
D. No 274/002
1990-10-10

AVD. P	GR 2	EU
--------	------	----

Broder,

Under sommaren har från Max Grünberg från den
kandensiska Raoul Wallenbergkommittén följande
översänts med önskan om vidarebefordran till er.

"Please find enclosed our "Missing Poster" for
Raoul Wallenberg, which has been distributed around
the world. Please find also enclosed a report from
the International Commission of Inquiry re Fate and
Whereabouts of Raoul Wallenberg, prepared by
Professor Irwin Cotler.

We would ask you to kindly inform your department
of External Affairs and other appropriate levels of
government about this matter.

Thank you in advance for your understanding and
co-operation".

Håkan Berggren

Address

377 Dalhousie Street
Ottawa, Ont. K1N 9N8
Canada

Telefon

(613) 236-8553

Telefax

(613) 236-5720

Telex

053-3331

Telegram

SVENSK

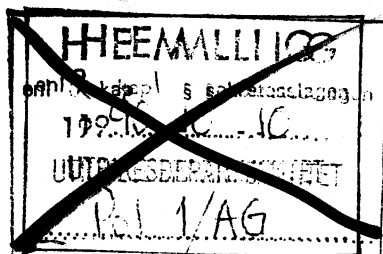
UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Handläggare: Martin Hallqvist

1990-10-10

Ministern I Karlsson

Bonn

P 2 EU'

Pol

Raoul Wallenberg

Broder,

Härmed sänder jag Dig tre krypton från Lars-Åke Nilsson i Prag angående en Kreuger som uppger sig ha träffat Raoul Wallenberg i Vorkuta. Lars-Åke föreslår att vi undersöker uppgifterna om tyskarna Wiesener och Beck. Kan ni göra det?

En annan fråga ställdes i Moskva av Wallenberg-kommissionens ryska medlemmar. Vore det möjligt att få en förteckning över personalen på tyska ambassaden i Budapest i slutet av 1944 eller kring årsskiftet? Det gäller samtlig personal, alltså inte bara utsänd.

Bäst krypt
L. H. E.
M. Hallqvist
Martin Hallqvist

EXHIBIT	
X	11/10 90
ut. korr.	ut. korr.
ut. post	ut. post
ut. post	ut. post

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

COPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

Et t Magnusson, Moskva
901007

AMBASSADEN PRAG

1990-09-18

STOCKHOLM

FOER POL 1

WALLENBERG-ÄRENDET.

R I M O: UPPRINGDES 18 SEPTEMBER AV EN ANTON KRUEGER, FOEDD 1919, BOSATT CELECNICIARSKA UL. 13 I BRATISLAVA. KRUEGER, SOM HADE SIG VARA TJECKOSLOVAKISK MEDBORGARE, HADE FRAAN KRIGSLUTET FRAM TILL 1954 SUTTIT FAENGLAD I SOVJETUNIONEN. HAN HADE NYLIGEN LAEST OM VON DARDEL-DELEGATIONENS BESOEK I MOSKVA OCH VLADIMIR.

DET SAMMANHANGET ERINRADE SIG KRUEGER, ATT HAN SOMMAREN 1950 I VORKUTA-LAEGRET TRAEFFAT RAOUL WALLENBERG SAMT ETT TYSKT SAENDEBUD (SOM TJAENSTGJORT I DEN MANCHURISKA KYNDSTATEN).

E C U N D O: VI KOM OEVERENS OM ATT KRUEGER BESOEKER MIG I PRAG TORS DAG 20 SEPTEMBER KL 11.00. HAN GAV PAA TELEFON ETT MYLIGEN REDIGT INTRYCK, OCH STAELLDE INGA KRAV PAA ERSAETTNING FOER ATT KOMMA TILL PRAG I SYFTE LAEMNA SIN BERAETTELSE. DENNA FOEREFOELL DOCK INTE VARA SAERSKILT DETALJERAD.

VI FAAR HELT ENKELT SE VAD KRUEGER HAR ATT KOMMA MED.

PAUF AVIS CONTRAIRE FRAAN ER UTBETALAR JAG SEDVANLIG RESEERSAETTNING TILL KRUEGER.

HILSSON

~~FORTS~~

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:
UTR MIN
--"
KABS
POLCH
BITR POLCH
> POL 1

ÅTGÄRD:

St + Magnusson, Moskva
901003

AMBASSADEN PRAG

1990-09-21

VID STOCKHOLM.

DNR [REDACTED]. FOER POL 1.

RE WALLENBERG-AERENDET.

P R I M O: DEN I VAART OVAN CITERADE TELEGRAM NAEMNDE ANTON
KRUEGER DOEK INTE UPP PAA AMBASSADEN 20 SEPTEMBER SOM AVTALAT
VAR.

EFTERSOM KRUEGER VID UPPRINGNINGEN 18 SEPTEMBER PAASTOD SIG
SAKNA TELEFON I BOSTADEN, BAD JAG RUBEN KEMENY VID HANDELS-
KONTORET I BRATISLAVA ATT GAA TILL DEN UPPGIVNA ADRESSEN
CELECNICIARSKA 13 I BRATISLAVA. HUSETS PORTVAKT UPPGAV FOER
KEMENY, ATT KRUEGER VISSERLIGEN VAR REGISTRERAD PAA NAEMNDA
ADRESS. HAN HADE DOCK INTE SYNTS TILL PAA FLERA VECKOR OCH
VARDE ALLMAENT EN VAGABONDERANDE TILLVARO.

KRUEGER HADE, ENLIGT PORTVAKTEN, BAKOM SIG FLERA FAENGELSE-
DOMAR FOER EKONOMISKA OEGENTLIGHETER SAMT OMFATTADES AV
FESTIN VID AARSSKIFTET 1989-90.

DET MESTA TYDER SAALUNDA PAA, ATT KRUEGER TILLHOER DE MAANGA
LYCKSOEKARNA I RW-AERENDET. ICKE DESTO MINDRE HAR JAG BETT
KEMENY ATT SAA GOTT DET GAAR FORTSAETTA ATT SOEKA KONTAKT
MED KRUEGER.

NILSSON

~~FORTS~~

ÄRENDE:

RIKESDEPARTEMENTET

PIA TILL:
UTR MIN
-"-
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

*Ex t Magnusson, Moskva
20 10 03*

BASSADEN PRAG

1990-10-01

STOCKHOLM

FOER POL 1.

WALLENBERG-AERENDET.

R I M O: DEN I VAARA OVAN CITERADE MEDDELANDEN NAEMNDE
TON KRUEGER DOEK OANMAELD UPP PAA AMBASSADEN 28 SEPTEMBER,
RVID JAG HADE ETT TIMSLAANGT SAMTAL MED HONOM. KRUEGER TALAR
D TYSKA. HAN AER FOEDD 6 NOVEMBER 1919 I UTEKAL I SLOVAKIEN.
ASOM SINA NUVARANDE BOSTAEDER UPPGAV KRUEGER TVAA ADRESSER:
LECNICIARSKA UL 13 ALTERNATIVT C/O SVATOSOVA, PALARIKOVA
5, BAADA I BRATISLAVA. TELEFON SAKNAS.

UEGERS LEVNADSHISTORIA AER I STORA DRAG DEN FOELJANDE.

NS FAMILJ AER TYSK OCH HAR SEDAN CIRKA 1760 BOTT I SLOVA-
EFTER ANDRA VAERLDSKRIGET ARBETADE KRUEGER SOM HJAEHP-
VID DEN FRANSKA MILITAERMISSIONEN I BADEN-BADEN. I SAMB-
ND MED ETT BESOEK 1948 I BERLIN RAAKAD HAN I SOVJETISKT
ANGENSKAP, ANKLAGAD FOER SPIONERI. KRUEGER DOEMDES NAEMNDA
R AV EN SOVJETISK MILITAERTRIBUNAL I BERLIN TILL TJUGOFEM
FAENGELSE.

N SAENDES OMEDELBART DAEREFTER TILL VORKUTA-LAEGRET VID
LCIRKELN (LAEGRET FOEREKOMMER I TIDIGARE VITTNESMAAL I
LLENBERG-AERENDET, LIKSOM I CATALINA-AFFAEREN OCH BETRAEFFANDE
ERSVUNNA SVENSKA FISKARE.) KRUEGER TILLHOERDE DE FAANGAR AV
SK EXTRAKTION, SOM EFTER ADENAUERS BESOEK I MOSKVA
55 FRIGAVS OCH SAENDES TILL FOERBUNDSREPUBLICEN. HAN VALDE
ELLERTID ATT SMAANINGOM AATERVAENDA TILL TJECKOSLOVAKIEN,

FORTS

DAER HANS FOERAELDRAR OCH SYSKON FANNS BOSATTA I TEPLICE. FRAAN-
 ETT KORTARE VISTELSER I ANDRA LAEGER HADE KRUEGER TILLBRINGAT
 IELA SIN TID I SOVJETISK FAANGENSKAP I VORKUTA.

EFTER AATERKOMSTEN TILL TJECKOSLOVAKIEN RAAKADE HAN SNART I
 KLAMMERI MED MYNDIGHETERNA. KRUEGER DOEMDES SAALUNDA REDAN 1956
 TILL TRE AARS FAENGELSE FOER BEDRAEGERI OCH PARASITISM. UNDER
 PERIODEN FRAAN 1956 FRAM TILL HAVELS AMNESTI 1989-90 SATT KRUEGER
 FAENGLAD UNDER TJUGOTRE AV DE TOTALT TRETTIOFYRA AAREN.
 OMARNA GAELLDE PARASITISM, BEDRAEGERI, SPEKULATION OCH
 SOCIAL VERKSAMHET.

SE C U N D O: ENLIGT KRUEGER SKULLE I VORKUTA KRING 1950 HA
 FUNNITS CIRKA 600 000 FAANGAR, UPPDELADE PAA AATTIOFYRA LAEGER.
 SJAEVLV VAR KRUEGER PLACERAD I VAD SOM KALLADES AVDELNING 2.
 DEVERKOMMENDANT FOER VORKUTA VAR EN GENERALLOEJTNANT
 DEREVJENKO. DENNES STAELLFOERETRAEDARE VAR OEVERSTEN PUGATJEV.
 FOER AVDELNING 2 VAR EN KAPTEN PROCHOROV. I LAEGRET
 FOERUTOM TYSKAR, BALTER (SAERSKILT LITAUER) SAMT FINNAR.

INOM DEN DEL AV LAEGRET, DAER KRUEGER HOELLS FAANGEN, FANNS EN
 SAERSKILD BYGGNAD FOER VIKTIGA FAANGAR. DE HOELLS DAER ISO-
 LADE OCH RASTADES INTE MED OEVRIGA FAANGAR. DOCK FANNS
 BLAND MOEJLIGHET ATT GENOM DE OEPPNA GALLERFOENSTREN SAMTALA
 MED ISOBERINGSFAANGARNA, DAA TILLFAELLEN GAVS ATT UNDER RASTERNA
 PASSERA DERAS HUS. I DETTA FANNS TVAA CELLER MED VARDERA
 TVAA FAANGAR.

SOMMAREN 1950 INFOERDES DAER FOER CIRKA EN MAANAD DELS DET FOERRA
 TYSKA SAENDEBUDET WIESENER (SAENDEBUD HOS DEN AV JAPANERNA
 UPPSATTA LYDREGIMEN I MANCHURIET) DELS RAOUL WALLENBERG.

SJAEVLV HADE KRUEGER UNDER SOMMAREN 1950 VID TIO TILL FEMTON
 TILLFAELLEN HAFT MOEJLIGHET ATT BYTA NAAGRA ORD MED WALLENBERG.
 DENNE HADE DAERVID BERAETTAT, ATT HAN VAR SVENSK DIPLOMAT,
 ANSTAELLD I BUDAPEST, VARIFRAAN HAN FOERTS TILL MOSKVA. DAER
 HADE WALLENBERG TORTERATS OCH BLAND ANNAT FAATT NAGLARNAS UT-
 DRAGNA. DE SOVJETISKA FOERHOERSLEDARNA SKULLE HA VARIT SAER-
 SKILT INTRESSERADE AV BRILJANTER SAMT 500 KILO GULD, SOM
 WALLENBERG PAASTODS HA GOEMT UN DAN I BUDAPEST.

ENLIGT KRUEGER VAR WALLENBERG CIRKA 35 AAR GAMMAL, MAGERLAGD
 SAMT SKAEGGPYDD.

KRUEGER KUNDE ANGE NAMNET PAA TVAA AV SINA MEDFAANGAR,
 NAEMLIGEN ARMENIERN KONSTANTIN KONSTANTINOVITJ LUMBILO SAMT DEN
 TYSKE GENERALLOEJTNANTEN BECK (BOERDIG FRAAN HAMBURG). MOEJ-
 LIGEN HADE AEVEN NAAGON AV DEM TALAT MED WALLENBERG.

MOETENA MED WALLENBERG HADE KRUEGER ERINRAT SIG, DAA HAN FOER
 NAAGRA VECKOR SEDAN LAESTE OM VON DAERDEL-DELEGATIONENS BESOEK
 I SOVJETUNIONEN. KRUEGER AVSAAG AEVEN ATT TA KONTAKT MED
 DEN VAESTTYSKA AMBASSADEN I PRAG FOER ATT BERAETTA OM WIESENER.
 MOEJLIGEN SKULLE DAEREFTER KRUEGER SOEKA INTRESSERA NAAGON
 VAESTTYSK TIDNING FOER SINA UTSAGOR OM WALLENBERG OCH WIESENER.

FORTS

SAASOM SKAEL FOER ATT HAN INTE - SOM AVTALAT VAR - INFANN SIG
PAA AMBASSADEN 20 SEPTEMBER, UPPGAV KRUEGER HASTIGT PAA-
KOMMEN SJUKDOM.

KRUEGER BEGAERDE INGEN ERSAETTNING FOER RESAN FRAAN BRATISLAVA.
HAN BERAETTADE DOCK OM SIN MAGRA PENSION PAA KCS 700 I MAANADEN.
JAG UTBETALADE TILL HONOM KCS 500 (CIRKA 200 KRONOR) SAASOM
ERSAETTNING FOER RESAN SAMT FOER MAALTID I PRAG.

F E R T I O: KRUEGER GAV ETT FOER SIN AALDER VITALT OCH MED
TANKE PAA DE LAANGA FAENGELSEVISTELSERNA FOERVAANANSVAERT
BALANSERAT INTRYCK. HANS BERAETTELSE VAR REDIG OCH SAMMAN-
FAENGANDE.

DOCK DESTO MINDRE KAN DET GIVETVIS FINNAS SKAEL MISSTAENKA, ATT
KRUEGERS VITTNESMAAL PAA AMBASSADEN VAR BETINGAT AV, ATT
JAG AVSER ATT SOEKA SAELJA SIN BERAETTELSE TILL NAAGON TIDNING
I PRAG.

JORD RESERVATION TILL TROTS, TROR JAG DOCK INTE ATT VI UTAN
VIDARE HELT BOER AVSKRIVA KRUEGERS VITTNESMAAL. KUNDE DET
EMPELVIS INTE FINNAS SKAEL FRAAGA I BONN OM WIESENER OCH BECK?
ARE KAN DET JU INTE UTESLUTAS, ATT SOVJETISKA VEDERBOERANDE
NUMERA AER VILLIGA UNDERSOEKA ARKIVEN FOER VORKUTA. KRUEGERS
BERAETTELSE AER SAA PASS DETALJERAD, ATT DET BORDE KUNNA
FASTSTAELLAS, OM HAN SJAEKV OCH DE NAEMNDA MEDFAANGARNA
VERKLIGEN VISTATS I VORKUTA SOMMAREN 1950.

SAMMANFATTNINGSVIS GAELLER DOCK, ATT KRUEGERS BAKGRUND, I
KOMBINATION MED ATT BERAETTELSEN INNEHAALLER MAERKLIGA
DETALJER SAASOM DE SOVJETISKA FOERHOERSLEDARNAS SAER-
SKILDA INTRESSE FOER BRILJANTER OCH GULD, GER ANLEDNING TILL
SPEKULATIONS. VIDARE HAR JU VAAR HYPOTES GENERELLT VARIT, ATT
WALLENBERG INTE SUTTITS I LAEGER, DAER HAN EXPONERATS FOER MED-
FAANGAR.

EN, PRINCIPEN ATT INGEN STEN BOER LAEMNAS OVAEND, KANSKE AENDAA
FOER FOERANLEDA EN VISS UPPFOELJNING AV KRUEGERS VITTNESMAAL.
JAG VILL MINNAS, MEN AER LAANGTIFRAAN SAEKER PAA DEN PUNKTEN,
ATT VI TIDIGARE HAR VITTNESMAAL FRAAN VORKUTA, DAER
WALLENBERG UPPENBARLIGEN FOERVAEXLATS MED NAAGON ESTLANDSSVENSK.

JOHNSON

AMBASSADEN PRAG

Adress:		Datum:		Dnr:
UD Stockholm		1990-10-05		30
Avsändande enhet:		Avd:	Grupp:	Mål:
Ambassaden Bryssel		P	2	Wallenberg
Ärende:				
Europarådsresolution om Raoul Wallenberg				
Totalt antal sidor:		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändande enhet enligt ovan anges!		
3				
Avaänt den		Klockan	Sign	

X

Pae

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-10-11		
Avd	Gr	Mål
P	2	Eu I

Hbr Vahlquist-Hallqvist 3 oktober återopas.

För Martin Hallqvist, pol 1, från Fredrik Vahlquist.

Re Europarådsresolution om Raoul Wallenberg.

Översänder härmed den slutgiltiga versionen, i engelsk version, av utkast till Europarådsresolution angående Raoul Wallenberg och Vilmos Langfelder.

Liljegren

Bett. Stigård se
delgivningslista

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

15 OKT. 1990

De Andersson

A

UTRIKESDEPARTEMENTET

FAX ☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Eget

Datum

Handläggare

Pol 1 901011

M. Andersson

Godkänns

Ordningsnr eller namn

Angående

Bojssel 901005
Europaresolution om R. Wallenberg☐ HEMLIGSTÄMPLAS
Delges för kännedom

Bil	utan bil	jämte samt bil	jämte bil nr	jämte bil där så angivits	bil kan lånas på UD tel:
☐ Konungen	☐ Statssekr	☐ BITS	☐ Europainstitutet		
☐ Regeringen 21 ex	☐ U-enh A	☐ SAREC	☐ Svenska FN-förbundet		
☐ Statsministern	☐ I-sekr A	☐ IMPOD	☐ Östekonomiska byrån		
☐ Statsrådsberedningen	☐ I-enh Fi	☐ Swedfund	☐ Bankföreningen		
☐ Chef Fö	☐ I-enh Fö	☐ LO/TCO:s bist nämnd	☐ Exportr		
☐ Chef I	☐ I-sekr I	☐ Sv kyrkans mission	☐ Industriförb		
☐ Statsrådet	☐ IAEA-del I	☐ IVA	☐ Grossistförb		
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ STU	☐ Sthlms Handelsk 2 ex		
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Svensk kärnbränsle AB	☐ LO		
☐ Riksdagens talman	☐ I-sekr	☐ Statens kärnkraftinsp	☐ AIC		
☐ Utränämnd/Utrutsk/Europa- rådsdel 53 ex	☐ SSLP, Fö	☐ Statens strålskyddsinst	☐ TCO		
☐ Utrikesnämnden 21 ex	☐ ÖB	☐ Televerket	☐ SIF		
☐ Utrutsk 37 ex	☐ Ch Fst/Op 1	☐ Statens rymd deleg	☐ SACO/SR		
☐ Europarådsdel 12 ex	☐ Ch Fst/Op 5	☐ Invandrarverket 2 ex	☐ SAF		
☐ Utrutsk kanslichef	☐ Arméstaben FN-avd	☐ Forskningsberedningen	☐ Röda Korset		
☐ Förutsk kanslichef	☐ Stabsch MHS	☐ Miljövårdsberedningen	☒ R. Wallenberg föreningen		
☒ Riksdagsman A. Björck	☐ FOA 2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk	☒ Guy von Dardel, Ek. nr 20		
☒ Riksdagsman Stig Gustafsson	☐ SIPRI	☐ Sekr f framtidsstud	☒ Jan Martinsson, Ek. nr 12		
☐ Riksdagsman	☐ EKN	☐ Nordiska Rådets sv del			
☐ Riksdagsman	☐ KK 5 ex	☐ Svenska institutet			
☐ Statssekr Fö	☐ Riksbanken	☐ Nordiska Afrikainst			
☐ Statssekr	☐ RPS	☐ Latinamerikainst			
☐ Statssekr	☐ SIDA	☐ Utrikespol institutet			

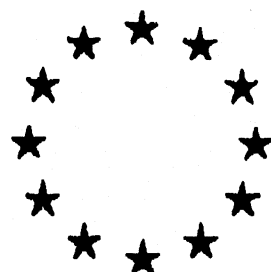
Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Bonn ☒ London	☒ Moskva ☐ Paris	☐ Peking ☐ Tokyo	☒ Washington 2 ex ☒ FN-repr	
☐ Norden 4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik	
☐ Övriga Östeuropa 8 ex	☐ Belgrad ☐ Berlin A	☒ Budapest ☐ Bukarest	☐ Leninggrad Gk ☐ Prag	☐ Sofia ☐ Warszawa	
☐ Övriga Västeuropa och Canada 18 ex	☐ Ankara ☐ Athen ☐ Berlin Gk	☐ Bern ☐ Bryssel ☒ Dublin	☐ Haag ☐ Lissabon ☐ Madrid	☐ Ottawa ☐ Rom ☐ Wien	☐ Bryssel-del ☒ Genève-del ☐ Nedr-del Genève
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis	☐ Tripoli
☐ Mellanöstern 9 ex	☐ Abu Dhabi ☐ Amman	☐ Bagdad ☐ Beirut	☐ Damaskus ☐ Kuwait	☐ Muscat ☐ Riyadh	☐ Tel Aviv
☐ Övriga Asien och Australasien 18 ex	☐ Bangkok ☐ Canberra ☐ Colombo	☐ Dhaka ☐ Hanoi ☐ Hongkong Gk	☐ Islamabad ☐ Jakarta ☐ Kuala Lumpur	☐ Manila ☐ New Delhi ☐ Panmunjom	☐ Pyongyang ☐ Seoul ☐ Singapore
☐ Övriga Afrika 14 ex	☐ Abidjan ☐ Addis Abeba	☐ Dar-es-Salaam ☐ Gaborone	☐ Harare ☐ Kinshasa	☐ Lagos ☐ Luanda	☐ Lusaka ☐ Maputo ☐ Maseru
☐ Latinamerika 12 ex	☐ Bogotá ☐ Brasília ☐ Barcelona ☐ Chicago	☐ Buenos Aires ☐ Caracas ☐ Hamburg ☐ Istanbul ☐ Jeddah	☐ Guatemala ☐ Havanna ☐ Los Angeles ☐ Mariehamn ☐ Minneapolis	☐ Lima ☐ Managua ☐ Montreal ☐ München ☐ New York Gk	☐ Mexico ☐ Montevideo ☐ Rio de Janeiro ☐ Sydney ☐ Szczecin
☐ Vissa lönade konsulat 16 ex	☐ Frankfurt				☐ Paris-del ☒ Strasbourg-repr ☐ ESK-del Wien

Bil	Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Utrikesministern	☐ Chef Pol 1-6	☐ Rättschefen UDH	☐ Chef NGO	
☐ Biståndministern	☒ Chef Pol 1	☐ Chef UDH	☐ ESK-gruppen	
☐ Utrikeshandelsmin	☐ KSA	☐ Förhandlingsgruppen	☒ J. Komarc	
☒ Kabinetssekr	☐ Chef Rättsavd	☐ Koordinatorerna	☒ M. Hultquist	
☐ UM:s inf sekr	☒ Folkrettsrådgivare	☐ KMI	☒ L. Mossberg, pol 1	
☐ Kansliråd UM:s kansli	☒ Chef R 4	☐ UDH 6 Transp		
☒ Dep sekr UM:s kansli	☐ Expeditionschefen	☐ Statssekr int U-samarb		
☒ Chef Pol avd	☐ Chef A:1	☐ Chef U		
☒ Bitr. Chef Pol avd	☐ Chef A:2	☐ Regeringspärmen	☐ Återenh	
☐ Inspektören				
☐ Chef protokollet				
☒ Chef press- o inf enh				
☐ Chef pressbyrån				
☒ Chef inf byrån				
☐ Chef SSB				
☐ Rapportoversikten				
☐ Statssekr UDH				

Dep UD 383 Ny utgåva 1988-04 100 bl a 50 ex BCS Vg 881040

Antal ex skr	sidor	Antal ex bil	sidor	Kopierad den	sign	Distribuerad den	sign	Åtg postexp	kurir	luft-post	datum	sign
26	3			901016	Chr	19/10/90	VR					

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

Parliamentary Assembly
Assemblée parlementaire

October 1990
XC6328.

Doc. 6328

MOTION FOR A RESOLUTION

**concerning Mr Raoul Wallenberg
and Mr Vilmos Langfelder**

presented by MM UYTENDAELE, Stig GUSTAFSSON and others

The Assembly,

1. Referring to the Universal Declaration of Human Rights, the European Declaration of Human Rights, the Helsinki Final Act, the United Nations International Covenant on civil and political rights and the resolution unanimously passed by the European Parliament on 17 May 1990;

3. Considering:

a. the far-reaching humanitarian actions of Mr Raoul Wallenberg which, at the time the final solution was being applied to the Hungarian Jews, enabled him to rescue some one hundred thousand persons,

b. his arbitrary arrest in January 1945 by the Soviet liberation troops stationed in Hungary,

c. his wrongful imprisonment in the many places of internment of the Soviet prison system,

d. the numerous attestations of Mr Raoul Wallenberg's survival after July 1947, the date of his death according to the Soviet authorities at the time,

e. the anomalies observed in his death certificate (forename, date of birth, classification particulars and other details missing) and the Soviet authorities' recurrent claims that Mr Wallenberg died of a heart attack, implying if nothing else the certainty that he was not executed,

f. the lack of irrefutable evidence of Mr Wallenberg's death in 1947,

Doc. 6328

- 2 -

g. the frank and understanding attitude recently displayed by the present authorities of the Soviet Union regarding this case, as shown by the family's official visit to Moscow at the invitation of the Kremlin and by the permission granted to consult the files of Vladimir prison,

h. the fact that the present Soviet authorities accept Mr Wallenberg's possible survival as a working hypothesis;

3. Invites the Soviet authorities:

a. to reopen the file of Mr Raoul Wallenberg and his driver Mr Vilmos Langfelder,

b. to make all files concerning them available to an international commission made up of historians and experts,

c. to issue a missing persons notice throughout the Soviet Union by press, radio and television and all legal channels;

4. Urges the President of the Soviet Union to request all authorities, including the special services, to provide access to the complete files.

Signed: UYTENDAELE, S. GUSTAFSSON, ADRIAENSENS, CAUWENBERGHS,
KEMPINAIRE, EICHER, ATKINSON, NOERRENS, HAVIK, EVERSDIJK,
VERBEEK, DE BOND, MONFILS, PINI, TUMMERS, MARTINEZ,
PONTILLON, COLLART, BIEPNOT, HOLST, TARSCHYS, HELGADOTTIR

UTR MIN
-"-
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

AMBASSADEN LONDON

1990-10-08

UD STOCKHOLM

FOER HALLQVIST, POL 1, FRAAN AENGEBY

MYCKET BRAADSKANDE

RE RAOUL WALLENBERG

(Pae)

R. OTTINER		
DNR...../.....		
1990-10- 8		
Ans	Gr	Mal
P	2	Enl

*Muskelat in David
L. ring Lön
drott*

*one
M*

FORIS

RE RAOUL WALLENBERG

/ MEDDELAT ATT GORDIEVSKIJ KAN TA EMOT REPRESENTANTER
FOER FAMILJEN I LONDON ONSDAG 15 OKTOBER UNDER FOERMIDDAGEN.
TACKSAM BESKED OM MOEJLIGT I DAG, OM TIDPUNKTEN PASSAR.

LEIFLAND

AMBASSADEN LONDON KL 09.05/MOE

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Handläggare: May Andersson

1990-10-11

P2 EU'

Pol

Ex till:

Hallqvist, Pol 1

Åsa Hansson

Laholm

Exp 90-10-11/ag

Förfrågan angående Raoul Wallenberg
(1 bilaga)

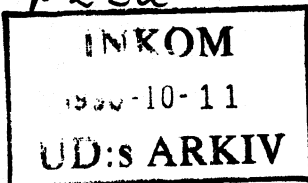
Ditt brev till UD den 31 juli med en rad frågor angående Raoul Wallenberg är tyvärr fortfarande obesvarat. Skälet är att den berörde handläggaren, kanslirådet Martin Hallqvist, har varit på olika resor den senaste tiden och han är även för närvarande på en tjänsteresa i utlandet. Han har emellertid bett mig meddela Dig att Du på intet sätt är bortglömd. Han är angelägen att få lämna Dig så utförlig information som möjligt, vilket Du således kan förvänta då han är åter i Stockholm i slutet av denna månad.

./.

Under tiden sänder jag Dig UD-skriften om Raoul Wallenberg.

Med vänlig hälsning

May Andersson
Departementssekreterare

Hej

Jag heter Johanna Österbladh och går tredje och sista året på humanistisk linje. Och med detta så ingår ett specialarbete i sista årskursen. Jag har valt att skriva om vår världshände diplomat Raoul Wallenberg. Därför undrar jag nu om ni skulle vilja vara så vänliga att skicka mig all, för allmänheten, tillgängligt material, som finns om denne man. Jag hoppas att ni kan skicka uppgifter om hans liv och allt vad han gjorde, både före och under tiden han var nere i det krigshunade Europa, och naturligtvis också vad man har fått fram efter hans försvinnande.

Om ni har några andra adresser till personer eller t.ex till Wallenbergkommissionen där jag kan få information så uppskattar jag om ni bifogar dessa.

Hoppas att jag inte kräver för mycket och tackar på förhand.

Johanna Österbladh
Trestenavägen 7a
294 00 Sölvesborg
0456-12144.

Sant broschyr, utrikes tel 200114
nr 200719, adress Wallenberg-frören
Pol 1, Hallgrist Boh 20 11 29

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTR MIN

-"-

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

Ext amb Prag (u m)
Pol 1, Hallquist fch
20 11 14

INK UTRIKESDEP

Dnr...../.....

1990-10-15 12

Ans	Gr	Mal
p	2	Eu 1

(POL)

INKOM UD 1990-10-12

AMBASSADEN MOSKVA

1990-10-12

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQUIST)

RE WALLENBERGAERENDET

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET

PRIMO. JAG TRAEFFADE IDAG BIRSTEIN SOM INTE HADE NAAGOT NAEMNVAERT NYTT AV INTRESSE ATT BERAETTA. HAN OCH ROGINSKLJ HADE DOCK FAATT TILLSTAAND TA KOPIOR AV INTRESSANTA DOKUMENT I MID:S ARKIV. REGISTERKORTEN SOM WALLENBERGKOMMISSIONEN HAR FRAAN VLADIMIR EFTERLYSTES ENTRAEGET.

I MID:S ARKIV HADE MAN VARIT OBENAEGEN ATT SOEKA EFTER LANGFELDER - OKLART VARFOER.

FRAAGAN OM JUVELER OCH RW FANN BIRSTEIN INTRESSANT. JAG INFORMERADE HONOM DAERFOER OM ANTON KRUEGERS VITTINESMAAL SOM VI ERHAALLIT FRAAN PRAG, OCH BAD ATT HAN SKULLE SOEKA EFTER UPPGIVNA NAMN FRAAN VORKUTA I ARKIVEN.

SECUNDO. VI LIGGER PAA MID FOER MOETE MED KGB MEN AENNU INGET BESKED. JAG HAR OCKSAA KONTAKTAT TJECKISKA AMBASSADEN ROERANDE SLOVAKISKE GENERALEN SZAKLOSZ.

MAGNUSSON

[REDACTED]

KOPIA TILL:

UTR MIN

—H—

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

INK UTRIKESDEP

Dnr...../.....

1990-10-18 15

And

P

Or

2

MM

Eu

(POL)

INKOM UD 1990-10-15

AMBASSADEN MOSKVA

1990-10-15

UD STOCKHOLM

Pol 1/Andersson/ag
90-10-18
del. Genève

FOER POL 1

RE TIDNINGSARTIKEL OM RAOUL WALLENBERG GER UTTRYCK FOER
KGB:S UPPFATTNING

FORIS

RE TIDNINGSARTIKEL OM RAOUL WALLENBERG GER UTTRYCK FOER
KGB:S UPPFATTNING

PRIMO

EN LAENGRE ARTIKEL OM RAOUL WALLENBERG I TIDNINGEN RABOTJAJA
TRIBUNA AV DEN 30 SEPTEMBER, SOM VI FOERST I DAGARNA
UPPMAERKSAMMAT, GER AV ALLT ATT DOEMA UTTRYCK FOER KGB:S
UPPFATTNING I AERENDET, EFTER WALLENBERGKOMMISSIONENS
ARKIVGENOMGAANGAR OCH KRAVET PAA ATT KGB GOER ARKIVMATERIAL
TILLGAENGLIGT. FOER ATT TILL SYNES INTE LAEMNA RINGASTE
TVIVEL OM ATT DET AER KGB:S SYN SOM AATERSPEGLAS I
ARTIKELN, CITERAR DEN FOER OSS HELT OKAENDE FOERFATTAREN
MICHAEL BOTJAN UIDRAG UR DE SVAR KGB:S KONTAKTMAN VINOGRADOV
LAEMNADE TILL OSS PAA VITNES- MAALEN PAVLENKO SAMT POLJAK
(TILL HAMMARSTROEM). DESSUTOM NAMNGES POLJAK, TROTS ATT
AMBASSADEN FRAMHAALLIT HANS OENSKEMAAL ATT INTE FIGURERA
OFFENTLIGEN. VIDARE HAR REPORTERN I KGB:S ARKIV FOEREVISATS
FOTOGRAFIER AV DE RW:S TILLHOERIGHETER SOM OEVERLAEMNADES
FOERRA HOESTEN.

SECUNDO

ARTIKELN INLEDS MED EN KORTFATTAD REDOGOERELSE FOER
RW-AERENDETS HISTORIK T O M GENOMGAANGEN AV
VLADIMIRFAENGELSETS ARKIV (SOM, SAEKS DET, VISADE SIG
RESULTATLOES).

ARTIKELFOERFATTAREN SAEGER SIG, EFTER ATT HA LAEST IGENOM
ETT BERG AV SOVJETISKA TIDNINGSARTIKLAR OM RW, SAKNA
FOELJANDE FRAAGOR: - VARFOER ARRESTERADES HAN? VAD
BESKYLLDES HAN FOER? VARFOER FOELL ABAKUMOV- GAENGETS GRYMMA
VAL PAA HONOM? HUR LYCKADES RW RAEDDA TIOTUSENTALS
MAENNISKOR I DET BELAEGRADE BUDAPEST?

DAEREFTER CITERAS EN ARTIKEL I DEN UNGERSKA TIDNINGEN MAGYAR
HIRLAP AV DEN 11 APRIL 1987, SOM MYCKET UPPEHAALLER SIG VID
RW:S FOEREGIVNA BAND MED DEN AMERIKANSKA
UNDERRAETTELTSETJAENSTEN. BOTJAN UNDERSTRYKER DOCK, ATT DET
FRAAN DAGENS UTGAANGSPUNKT AER OVIKTIGT I VILKEN

FORTS

UTSTRAECKNING RW TJAENAT UNDERRAETTELTJAEENSTEN, EFTERSOM HANS MISSION TJAENADE HUMANITAERA SYFTEN. DAA VAR DET EMELLERTID KRIG OCH DET AER "FULLT SANNOLIKT" ATT INFORMATION OM DESSA FOERBINDELSER NAADDE SOVJETISKA SAEKERHETSTJAEENSTEN, VILKET KAN HA LETT TILL RW:S ARRESTERING, TROTS DIPLOMATISK IMMUNITET.

FOERFATTAREN PRESENTERAR SEDAN FOELJANDE VERSION. ABAKUMOV'S "BOEDLAR", SOM MISSTAENKTE RW FOER KONIAKTER MED VAESTLIGA UNDER- RAETTELTJAEENSTER, FOERSOEKTE NATURLIGTIVIS FRAMVINGA ERKAENNANDEN FRAAN HONOM. TVAA AAR HOELL DE HONOM I LJUBJANKAFAENGELSE'S KAELLARE. VI VET IDAG INTE VAD SOM KONKRET FOERORSAKADE HANS DOED, TY DEN KAN, VARE SIG DET ROERDE SIG OM INFARKT ELLER INTE, HA FOERORSAKATS AV MISSHANDEL OCH TORTYR. DET FANNS JU INGEN ANLEDNING OBDUCERA OM ALLT DETTA STOD KLART. BOTJAN MENAR OCKSAA ATT DET AER SVAART ATT SAEGA VARFOER MAN INET FUNNIT NAAGON FOERHOERSAKT FOER RW - KANSKE MAN AVVAKTADE MED ATT FOERA EN SAADAN TILL DESS ATT BEKAENNELSER PRESSATS FRAM (HUR SOM HELST BORDE DAA NAAGON ANNAN AKT - T EX EN OPERATIV ELLER PERSONAKT GJORTS UPP - AMBASSADENS ANMAERKNING).

FOERFATTAREN VAENDER SIG MOT ANKLAGELSERNA MOT SOVJETUNIONEN FOER BRISTANDE KONSEKVEN'S NAER DET GAELLER ATT KLARA UT OMSTAENDIGHETERNA KRING RW:S DOED. VILKEN KONSEKVEN'S KUNDE DET FINNAS NAER DET FRAAN HANS DOED DROEJDE NIO AAR TILL 20:E PARTIKONGRESSEN (DENNA MOEJLIG- GJORDE GROMYKOS MEMORANDUM)? OCH NAER NYA FRAAGOR ROERANDE RW BOERJADE DYKA UPP NAAGRA AAR SENARE VAR TOEVAEDERSPERIODEN REDAN OEVER. FOERST I PERESTROJKANS TIDEVARV LETADE MAN (ORDAGRANT: RUSKADE MAN OM I) PAA NYTT I ARKIVEN OCH FANN TILLHOERIGHETERNA. BOTJAN FINNER DET DAERFOER FOERSTAAELIGT ATT DET I ETT INFORMATIONSVAKUUM DYKER UPP SAA MAANGA "LEGENDER" OM WALLENBER, T EX KALINSKIJS OCH DE OVANNAEMNDA VITTINENAS. INGET VITTINESMAAL HAR DOCK VISAT SIG TAALA NAERMARE GRANSKNING. DET HUVUDSAKLIGA BEVISET FOER RW:S DOED AER SMOLITSOVRAPPORTEN, SOM P G A DEN SVENSKA REGERINGENS TVIVEL, NYLIGEN UNDERKASTATS GRAFOLOGISK OCH TEKNISK ANALYS. ARTIKELN HAEVDAR SEDAN ATT ANALYSEN REDAN VISAT ATT SMOLITSOV SKRIVIT RAPPORTEN OCH ATT PAPPER OCH BLAECK AER HAENFOERLIGA TILL TIDEN IFRAAGA.

VARFOER ERHOELL DAA RW:S ANHOERIGA FOERST FOERRA AARET DE TILLHOERIG- HETER SOM PAATRAEFFATS I ARKIVEN (OBS)#, BLIR NAESTA FRAAGA. BOTJAN VILL FOERKLARA DETTA MED ATT FRAAGA HUR MAN KAN INBILJA SIG ATT DE SOM HOELL SIG FAST VID MAKTEN UNDER BREZJNEVPERIODEN KUNDE OEMMA FOER (ELLER HYSA SAMVETSBETAENKLIGHETER OEVER) WALLENBERGS OEDE. NU PAAGAAR ETT REHABILITERINGSARBETE, MAANGA "VITA FLAECKAR" FAAR EN FOERKLARING. DET AER DAERFOER, MENAR HAN, FULLT MOEJLIGT ATT MAN UNDER DETTA ENORMA ARBETE KAN HITTA DOKUMENT, OCH DAA INTE BARA ROERANDE RW. SAMTIDIGT UTTRYCKER BOTJAN FOERSTAAELSE FOER ATT DEN SVENSKA SIDAN AER SKEPTISKT INSTAELLID TILL A L L NY INFORMATION I AERENDET.

DAEREFTER FOERS I ARTIKELN ETT INTE HELT GLASKLART

FORTS

RESONEMANG OM VAD SOM SKULLE KUNNAT HA HAENT RW OM HAN NU INTE DOG 1947. VERSIONEN ATT HAN MED JAEMNA MELLANRUM SETTS I GULAG AVFAERDAS MED HAENVISNING TILL VAD INRIKESMINISTERIETS REPRESENTANT OEVERSTE GULJAJEV, SKALL HA SAGT. DEN ANDRA MOEJLIGHETEN, ATT NKVD VAERVADE HONOM BEDOEMS SOM OSANNOLIK, DAERFOER ATT RW KNAPPAST KAN HA VARIT PROFESSIONELL SPION: HANS EVENTUELLA KONTAKTER MED ANDRA UNDERRAETTELTJAEENSTER TJAENADE BARA SYFTET ATT RAEDDA MAENNISKOLIV.

KANSKE NAAGON KAN VINNA FOERDELAR MED ATT FORTSAETTA HAEVDA ATT RW AER I LIVET OCH DAERMED FOERGIFTA DEN INTERNATIONELLA ATMOSFAEREN OCH FOERHAALLANDET MELLAN SOVJET OCH SVERIGE, FRAAGAR SIG FOERFATTAREN MED EN FORMULERING SOM UTGOER ETT AATERFALL "I GAMMALT TAENKANDE". HAN SAEGER SIG DOCK INTE VETA OM SAA AER FALLET, MEN PAAPEKAR ATT MAN KAN RESA FRAAGOR KRING WALLENBERGKOMMISSIONENS SAMMANSAETTNING. DET GAELLER SAERSKILT DEN AMERIKANSKE PROFESSORN MAKINEN, SOM PAA 6#0-TALET DOEMDES FOER SPIONERI PAA SOVJETISKT TERRITORIUM. BOTJAN SAEGER SIG VARA FOERBLUFFAD OEVER ATT DENNE KUNNAT FAA INRESEVISUM.

SAA KOMMENTERAS DET SENASTE KRAVET FRAAN WALLENBERGKOMMISSIONEN - ATT BLI INSLAEPPT I KGB:S ARKIV. DENNA BEGAERAN AVFAERDAS KORT: FINNS DET NAAGON SAEKERHETSTJAEENST SOM KAN TILLAATA NAAGOT SAADANT?

TILL SIST UTTRYCKS FOERHOPPNINGEN ATT DE SVENSKA WALLENBERGDOSSIERN OCKSAA SKALL BLI TILLGAENGLIGA FOER SOVJETISKA FORSKARE.

TERTIO

NAAGON HUNDRAPROCENTIG SAEKERHET HAR VI NATURLIGIVIS INTE ATT ARTIKELN GER UTTRYCK FOER KGB:S OFFICIELLA VERSION, MEN DET TORDE RAADA FOEGA TVIVEL DAEROM. DEN STAEMMER OCKSAA I DET STORA HELA MED VAD VI HITTILLS HOERT FRAAN DET HAALLET.

AV SAERSKILT INTRESSE AER, ENLIGT VAAR MENING, PASSUSEN ROERANDE DE EVENTUELLA OMSTAENDIGHETERNA KRING WALLENBERGS DOED, FOERKLARINGEN TILL ATT RW:S TILLHOERIGHETER KUNDE PAATRAEFFAS SAA SENT (OCH DAERMED MOEJLIGHETEN ATT YTTERLIGARE DOKUMENT KAN KOMMA ATT HITTAS) SAMT KRITIKEN MOT ATT MAN LAATTI MAKINEN INGAA I KOMMISSIONEN. JUST DEN SISINAEMNDA PUNKTEN HAR JAG JU SJAEELV PEKAT PAA OCH GUY VON DARDEL BOER VAEEL OCKSAA UPPMAERKSAMMAS HAERPAA. INSLAGET AV SOVJETISKA DISSIDENTER NAEMNS DOCK INTE EXPLICIT.

AMBASSADEN KOMMER SAA SNART MOEJLIGT ATT INSAENDA EN FULLSTAENDIG OEVERSAETTNING AV ARTIKELN.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

FORTIS

1990-10-11

A f ledm t amb Anger,
RW-Fren
Pol 1, Hallqvist/8h
91 01 04

Ks Martin Hallqvist

Pol 1

Utrikesdepartementet

Ang Raoul Wallenberg

Broder,

För ett par dagar sedan sökte jag Stephen Juhasz, men träffade bara på en telefonsvarare. I dag, den 11 oktober, ringde han mig tillbaka. Tyvärr, sade han, var det överdrivet att hävda att han hade detaljerad kännedom om händelserna kring Wallenberg. Det han hade att berätta var av högst marginellt intresse.

Hans far hade haft ett maskinföretag i Budapest och bl.a. representerat flera svenska företag, däribland Alfa Laval. Det ledde till frekventa kontakter med svenska legationen. Där hade han också en gång hälsat på Raoul Wallenberg.

I januari 1945 hade han besökt "vännerna i legationen". Den var då utspridd på olika ställen i Budapest. På Buda-sidan träffade han Per Anger (tror han), Margaretha Bauer, Danielssons sekreterare och en lokalanställd ungrare vid namn Massey(?). De fanns i ett bombskydd och var alla

bm Mezly

Pal

284/001

INKOM UD		
1990-10-18		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	En

rädda och försökte undvika att gå ut. De bad honom undersöka om Wallenberg fanns kvar på sin adress i Pest. Juhasz lovade undersöka, men det tog sex dagar innan han fick möjlighet att ta sig till Wallenbergs kontor. Då berättade grannarna att Wallenberg några dagar tidigare givit sig iväg till Debrecen. Juhasz hade stora svårigheter att ta sig tillbaka över Donau, där isen då började bryta upp, men han lyckades ta sig fram till legationen för att meddela att Wallenberg givit sig iväg.

Juhasz beklagade att han inte visste mer. Han var också ledsen över att han råkat göra Guy v Dardel upprörd. Denne hade ringt honom häromdagen och Juhasz hade då framfört sina kondoleanser. Det hade inte alls varit uppskattat. Enligt v Dardel hade efterforskningen i Moskva givit färskare spår efter Raoul Wallenberg och nya förhoppningar om att finna honom. Hur gammal är egentligen Wallenberg, frågade Juhasz försiktigt.

Juhasz undrade också var Margaretha Bauer befann sig. Han hade haft kontakt med henne till för ca fem år sedan, men nu förlorat spåret. Kunde vi hjälpa honom?

*Börja kalla på
Tullgren
Sven-Olof Petersson*

Sven-Olof Petersson

2
Meddelat
TOP att han
är i Stockholm,
Kontrollans-62
- direkt per
telefon tackat
in Hult för
Tjerner och be-
svaret o. anslutning
kontakt till Juhasz.

My

iro

Avsändningsort
Pol 1/Andersson/ag

Ärende
Wallenberg.

Datum
1990-10-18

Avd

P

Grupp

2

Med

Eu

Adress
Delegationen GENEVE Dnr

Text
Från Pol 1 re Wallenberg.

PRIMO.

Meddelandet under secundo, som 1990-10-15 inkommit från ambassaden Moskva, torde snarast möjligt delges Guy von Dardel, 1242 Satigny-Genève, Schweiz, tfn 22 753 1619.

SECUNDO. Cit

Re tidningsartikel om Raoul Wallenberg ger uttryck för KGBs uppfattning.(se i övrigt bif. från ambassaden Moskva).....så snart som möjligt att insända en fullständig översättning av artikeln.

Berner

Slutcit

CABINET

Ifylles av telegramexpeditören

SVERIGES AMBASSAD

BUDAPEST

1990-10-18 Nr 120 IN 2

HP 1

Betr. åtgärd se bif.
delgivningslista

Utrikesdepartementet

Överlämnas för kännedom av

UTRIKESDEPARTEMENTET

Pol. I

K2 1 NOV 1990
K. Hallgrén

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-10-19		
Avd	Gr	Mål
P	2	Eu I

Wallenbergfilmens ungerska premiär - en manifestation
mot antisemitism

(1 bil.)

Torsdagen den 10 oktober visades filmen "God afton, herr Wallenberg" för första gången inför ungersk publik på Kossuthteatern i Budapest. Visningen utgjorde det sista inslaget i en svensk filmvecka, som pågått mellan den 3 och 10 oktober. Filmen visades i till ungerska dubbad upplaga för en särskilt inbjuden publik.

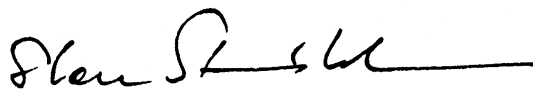
Evenemanget hade av Svenska Institutets ungerska motpart, kulturministeriet, tillmätts stor inrikespolitisk betydelse. Regeringspartiet har vid olika tillfällen av oppositionen anklagats för populistisk nationalism och rasism. En incident i det ungerska parlamentet i mitten av september, då en ännu oidentifierad ledamot uppfattades ropa något som kan ha haft innebörden "soap box for the jews" till Fri-demokraternas gruppordförande då denne befann sig i talarstolen, har lett till kraftiga reaktioner. I parlamentet har särskilda utredningar tillsatts för att dels fastställa vad som verkligen ropades i församlingen (bandupptagningar kan tydligen vara missvisande) dels identifiera syndaren.

I detta klimat har regeringspartiet, genom kulturministern Bertalan Andrásfalvy, kraftigt velat markera sitt avståndstagande till rasism, särskilt antisemitism. Premiärvisningen av Wallenbergfilmen ansågs vara ett utmärkt tillfälle för sådana deklarationer och Andrásfalvy - etnolog till professionen - levererade före filmens visning ett långt, delvis på gamla sagomotiv uppbyggt anförande, som närslutes.

På svensk sida talade kabinettssekreteraren, särskilt hitrest för att vid öppningsceremonien representera regeringen. Till föreställningen hade inbjudits, förutom representanter för regering och administration, diplomatisk kår samt filmvärlden, ett stort antal medlemmar i Budapests judiska organisationer. Tillströmningen blev så stor att filmen även måste visas i en intilliggande, mindre salong.

Efter föreställningen gavs en mottagning i residenset för cirka 200 av de till visningen inbjudna. Vid detta tillfälle introducerades Per Anger för gästerna och höll ett kortfattat anförande om sin verksamhet med Wallenberg och dennes öde. Påföljande afton, den 11 oktober, premiärvisades den dokumentärfilm som samproducerats av svenska och ungerska filminstituterna vari Anger har en bärande roll.

Ambassaden kommer att särskilt rapportera om filmveckan.

Sten Strömholm

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ FAX ☒ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

Angående

1 12/11 Helly inf

 BUDAPEST 18/11 M 120
 WALLENDORF FILMEN PREMIER BUDAPEST
☐ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

Bil		utan bil		jämte bil nr		jämte bil där så angivits		bil kan lånas på UD tel:	
☐ Konungen		☐ Statssekr		☐ BITS		☐ Europainstitutet			
☐ Regeringen	21 ex	☐ U-enh A		☐ SAREC		☐ Svenska FN-förbundet			
☐ Statsministern		☐ I-sekr A		☐ IMPOD		☐ Östekonomiska byrån			
☐ Statsrådsberedningen		☐ I-enh Fi		☐ Swedfund		☐ Bankföreningen			
☐ Chef Fö		☐ I-enh Fö		☐ LO/TCO:s bist nämnd		☐ Exportr			
☐ Chef I		☐ I-sekr I		☐ Sv kyrkans mission		☐ Industriförb			
☐ Statsrådet		☐ IAEA-del I		☐ IVA		☐ Grossistförb			
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ STU		☐ Sthlms Handelsk	2 ex		
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Svensk kärnbränsle AB		☐ LO			
☐ Riksdagens talman		☐ I-sekr		☐ Statens kärnkraftinsp		☐ AIC			
☐ Utränämnd/Utrusk/Europa-rådsdel	53 ex	☐ SSLP, Fö		☐ Statens strålskyddsinst		☐ TCO			
☐ Utrikesnämnden	21 ex	☐ ÖB		☐ Televerket		☐ SIF			
☐ Utrusk	37 ex	☐ Ch Fst/Op 1		☐ Statens rymddeleg		☐ SACO/SR			
☐ Europarådsdel	12 ex	☐ Ch Fst/Op 5		☐ Invandrarverket	2 ex	☐ SAF			
☐ Utrusk kanslichef		☐ Arméstaben FN-avd		☐ Forskningsberedningen		☐ Röda Korset			
☐ Förutsk kanslichef		☐ Stebsch MHS		☐ Miljöförberedningen		☒ Sveriges F. Insk. H. K.			
☐ Riksdagsman		☐ FOA	2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk		☒ R. R. Wallenberg			
☐ Riksdagsman		☐ SIPRI		☐ Sekr f framtidsstud		☒ V. P. Olsson, S. S. S. S.			
☐ Riksdagsman		☐ EKN		☐ Nordiska Rådets sv del					
☐ Statssekr Fö		☐ KK	5 ex	☒ Svenska institutet					
☒ Statssekr		☐ Riksbanken		☐ Nordiska Afrikainst					
☐ Statssekr		☐ RPS		☐ Latinamerikainst					
		☐ SIDA		☐ Utrikespol institutet					

Bil		Moskva		Peking		Washington		Bil	
☐ Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Bonn	☒ Moskva	☐ Peking	☐ Washington 2 ex				
		☐ London	☐ Paris	☐ Tokyo	☐ FN-repr				
☐ Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik				
☐ Övriga Östeuropa	8 ex	☐ Belgrad	☐ Budapest	☐ Leningrad Gk	☐ Sofia				
		☐ Berlin A	☐ Bukarest	☒ Prag	☐ Warszawa				
☐ Övriga Västeuropa och Canada	18 ex	☐ Ankara	☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del	☐ Paris-del		
		☐ Athen	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom	☐ Genève-del	☐ Strasbourg-repr		
		☐ Berlin Gk	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien	☐ Neder-del Genève	☐ ESK-del Wien		
☐ Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis	☐ Tripoli			
☐ Mellanöstern	9 ex	☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Muscat	☐ Tel Aviv			
		☐ Amman	☐ Beirut	☐ Kuwait	☐ Riyadh				
☐ Övriga Asien och Australasien	18 ex	☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang	☐ Teheran		
		☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Jakarta	☐ New Delhi	☐ Seoul	☐ Vientiane		
☐ Övriga Afrika	14 ex	☐ Colombo	☐ Hongkong Gk	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom	☐ Singapore	☐ Wellington		
		☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos	☐ Lusaka	☐ Monrovia		
☐ Latinamerika	12 ex	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda	☐ Maputo	☐ Nairobi		
		☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima	☐ Maseru	☐ Pretoria		
☐ Vissa lönade konsulat	16 ex	☐ Brasilia	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua	☐ Mexico	☐ Quito		
		☐ Barcelona	☐ Hamburg	☐ Los Angeles	☐ Montreal	☐ Montevideo	☐ Santiago		
		☐ Chicago	☐ Istanbul	☐ Mariehamn	☐ München	☐ Rio de Janeiro	☐ Vancouver		
		☐ Frankfurt	☐ Jeddah	☐ Minneapolis	☐ New York Gk	☐ Szcecin			

Bil		Bil		Bil		Bil	
☐ Utrikesministern		☐ Verksamhetsplan		☐ Exp-chefen UDH		☐ Chef NGO	
☐ Bistandsministern		☐ Inspektören		☐ Chef UDH		☐ ESK-gruppen	
☐ Utrikeshandelsmin		☐ Chef protokollet		☐ Förhandlingsgruppen		☒ W. W. W.	
☒ Kabinetssekr		☒ Chef press- o inf enh		☐ Koordinatörerna		☒ T. T. T.	
☐ UM:s inf sekr		☐ Chef pressbyrån		☐ KMI		☒ H. H. H.	
☐ Kansliråd UM:s kansli		☒ Chef inf byrån		☐ UDH 6 Transp			
☐ Dep sekr UM:s kansli		☐ Chef SSB		☐ Statssekr int U-samarb			
☐ Chef Pol avd		☐ Rapportöversikten		☐ Chef U			
☐ Bitr. Chef Pol avd		☐ Statssekr UDH		☐ Regeringspärmen		☐ Åter enh	ex

 Dep UD 363 Ny utgåva 1989-04 100 bl a 50 ex
 14 2 14 4 90/11/22 90/11/22 22 22

Raoul Wallenberg

His name had become a phenomenon, his figure is surrounded by legends, like that of mythic heroes ... however, he had been living here, among us. Many of those who met him and who can owe their lives to him, are still alive.

In the dawn of history, peoples were led all through their fights by warriors of great strength, by heroes respected as semi-gods. As long as peoples had to fight against dangers, against earthly and unearthly powers, mortal enemies or sins destroying the whole nation, there was a need to recall the memory of these victorious heroes, and there was a need to compose and sing the myths, the sagas, like the Edda and others. There was a need to recall the example of the heroes.

Raoul Wallenberg, the mythic hero rose and fought against the greatest threatening danger to the 20th century Europe. What was this danger? It was not an everyday one, but it was like a mythic dragon with many heads. One head breathes out fire, fire that is known in history as dictatorship, cruelty, selfishness and unlimited power. The other head of the dragon is known as the source poison - in the form of lies. This poison had raised the pseudo-scientific theories on racism, the fallacy according to the narrow-minded interests of a political power. And those heads of the dragon would not have been enough, if the dragon-head called indifference, selfishness and cowardice had not joined to the others. Altogether, ^{inhuman} these dragon-heads breathed out dark clouds over Europe, and they seemed to be invincible.

-2-

The poison called racial theory and belief in an unfailing party infiltrated only a few people's mind, I think. The real danger, the real challenge was the fear, spread by the power behind these people. The other danger was the indifference supported by lies /lieing/ and prejudice.

Racism is the dragon, racism is the greatest enemy of European human ideals, and the heroes with their little groups started a fight against this dragon. The most distinguished name among these heroes - is Raoul Wallenberg. His fate and his struggle ended up in a tragedy, but it was neither vain, nor useless.

In the days, when a new danger appeared, the sagas and myths recalled the deeds of heroes. Whenever the poison of the dragon flew ahead and serpents crawled along, Moses pinned out the ~~snake~~^{serpent} for the chosen people, and those who looked up at it, could be saved from the poison.

When the serpent of prejudice, fallacy and barbarism raises its head again, and we have to face again indifference and cowardice, we have to look up at the great example, to the tragic but superb fight of the heroes.

This modern myth appears now on the screen, so that thousands and thousands could renew their belief, could ashame themselves for indifference and could learn to hate barbarism and lies.

Raoul- Wallenberg did not live in vain. It can be owed also to him, that in the greatest part of Europe there is no any social or political power to support those, who speak up for fallacios, prejudice, racial theory, discrimination by religion or birth, or for unfailing ~~parti~~ ideologies.

-3-

The peoples of Europe suffered a lot during the second world war. Their common sense and morals purified by these sufferings would be discredited, if the fear from the dragon emerged again. No any sort of discrimination, unfailing ideology, theory and practice to denounce the other can have political or social support. Lies, initiatives for such deeds may be announced by certain individuals here in Europe or even in the United States, but neither the governments of the different countries, nor the representatives elected in this country will permit that any power serve such extremist and barbarian ideas, and will not bear that such ideas have an impact on home politics or European politics. We can make this statement, because Raoul Wallenberg is also our hero, not only a hero of Sweden that had offered us so generous help in the hard times.

He is also a hero of Hungary, and we want to be faithful to his memory. The ones whom he saved, were Hungarian Jews - for who else they could have been but Hungarian Jews - or Jewish Hungarians. They were sons and daughters of this very country. Their fate is common with ours.

It is not just a possibility but also a demanding need for us to return to our most glorious traditions, that is, to the political thoughts of our first christian king, Stephen. He said that in a country where different languages were spoken, different religions, traditions and cultures lived together and flourished, that country could be richer than the others. The riches of such a country lays in the difference of individuals, cultures, opinions and religions.

Unofficial translation

Not for the public

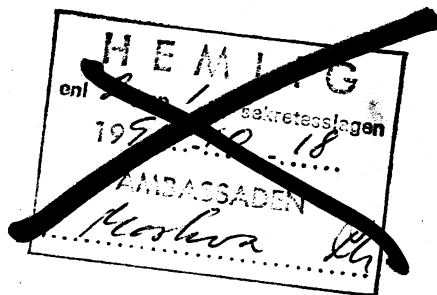
-4-

I am convinced that once the shadows can be overcome by light, that trust, understanding, goodwill and love will overcome fears. The dragon of indifference and selfishness will be also overcome, as Raoul Wallenberg had overcome the darkness of his age. If you want to live, you can do nothing else than look up at his example and regain your courage.

1990-10-18

Kanslirådet Martin Hallqvist

Utrikesdepartementet

291/002

INKOM UD		
1990-10-22		
AVD.	GR.	MAL
P	2	En I

Pal

HEMLIGT

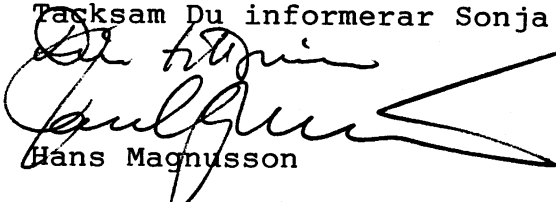
✓
Wallenbergärendet och Lazar M Kaganovitj

Broder,

Efter diverse överväganden och underhandskontakter skickade för någon vecka sedan ambassadören ett brev till Kaganovitj där vi frågade om han visste något som kunde bidra till att kasta ljus över vad som hänt Raoul Wallenberg och om han vore beredd till ett sammanträffande. Idag talade jag på telefon med K:s dotter. Hon sade att fadern givit henne i uppdrag meddela att han inte kände till något om RW-fallet ("ne v kurse dela"), ja, han var överhuvudtaget inte insatt i hur detta hade hanterats vid tiden ifråga.

I detta läge bedömer vi det föga meningsfullt att insistera på ett möte. Visst vore det intressant att träffa den 97-årige Kaganovitj och fråga ut honom om t ex hur Beri ja och Abakumnov opererade i slutet av 40-talet men det är knappast sannolikt att han skulle vara beredd härtill. Dessutom är det väl snarast en uppgift för en historiker - inte för en ambassadör.

Tacksam Du informerar Sonja S.

Hans Magnusson

sjukt ju
Hm ae
M

P 2 En 2

(Pol) (IN) (Pr)

ARCHIVE COPY

MSG NO: 901019-482

DISTRIBUTION STATUS AT: 1990-10-19-14.0

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO
UD/POL 1	DISTRIBUTED	1990-10-19-14.01	
UD/INFO	DISTRIBUTED	1990-10-19-14.01	
UD/PRESSBYRAAN	DISTRIBUTED	1990-10-19-14.01	

FROM: PAPERREADER2

POSTED TIME: 1990-10-19-14.00

MSG NO: 901019-482

=LIST
UD/POL 1
UD/INFO
UD/PRESSBYRAAN
+

al
M

AMBASSADEN MOSKVA 1990-10-19

UD STOCKHOLM

1124. FOER POL 1, INFO OCH PRESS. RE ALEKSANDR
RODNJANSKIJS FILM OM RAUL WALLENBERG

FOELJANDE INKOM 901018 FRAAN TASS:

CIT

UKRAINIAN FILM-MAKERS, TOGETHER WITH A SWEDISH TELEVISION CREW, HAVE MADE A FILM ABOUT SWEDISH DIPLOMAT RAUL WALLENBERG. THE FILM'S NAME IS +RAUL WALLENBERG'S MISSION+.

THE FILM'S NAME IS +RAUL WALLENBERG'S MISSION+.

+WE ARE NOT SATISFIED WITH AN OFFICIAL SOVIET STATEMENT, PUBLISHED IN 1957 AFTER YEARS OF SILENCE, THAT WALLENBERG DIED IN MOSCOW'S KGB PRISON IN 1947,+ DIRECTOR ALEXANDER RODNYANSKY TOLD TASS.

+THIS IS WHY WE DECIDED TO VISIT PRISONS AND LABOUR CAMPS WHERE WALLENBERG WAS REPORTEDLY SEEN IN THE 1950S AND 1960S. WE VISITED MOSCOW, SARATOV, ARKHANGELSK AND KOLYMA REGIONS, VLADIMIR, LABOUR CAMPS NEAR PERM, NALCHIK, KARELIA, AS WELL AS SWEDEN, HUNGARY AND ISRAEL.

+UNFORTUNATELY, WE DID NOT FIND WALLENBERG'S NAME IN PRISON ARCHIVES, HIS PRISON NUMBER OR HIS GRAVE.+

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

--	--	--

THE FILM-MAKERS SAID THEY WOULD CONTINUE THE SEARCH.
SLUTCIT

MAGNUSSON

AMBASSADEN MOSKVA 15.15/EZ

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

SVERIGES AMBASSAD
WASHINGTON

1990-10-23

Kanslirådet Martin Hallqvist

Utrikesdepartementet

20 11 14
Sk + Raoul Wallenberg-Fries
Pol 1, Hallqvist
Exp 20 11 14 Pch

296/001

INKOM UD		
1990-10-25		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu I

Wallenberg

(1 bil)

Broder,

Ambassaden har kontaktats av Mrs. Carol Williams, som är hustru till den demokratiska representanthusledamoten Pat Williams. Mrs. Williams arbetar i en organisation som förmedlar brevkontakt mellan amerikanska och sovjetiska medborgare.

./. Organisationen har fått bifogade brev från en person i Sovjet, som hävdar att han är son till Raoul Wallenberg. Tyvärr saknar kopian poststämpel, men brevet verkar vara avsänt i Kursk. Om något intresse skulle finnas för originalet, kan vi säkert erhålla det.

Varme hälsningar
Staffan Carlsson

Staffan Carlsson

ambr S Carlsson/ACF
hbr Carlsson-Hallqvist
1990-10-23

PEACE LINKS
747 8th Street, SE
Washington, DC 20003

Telephone: 202-544-8805
Fax: 202-544-8809

INK. AMB. WASH.
1990-10-16

FAX COVER SHEET

Date: October 16, 1990

Time: 2:35

Pages (including cover sheet): 2

TO:

Name: Mr. Carlson

Office of: Swedish Embassy

Fax number: ; 202-342-1319

FROM:

Name: Carol Williams

REMARKS:

Mr. Carlson

Per our conversation this afternoon is attached the

copy of the letter we received concerning Wallenberg. You may
have the original if necessary at a later time.

How do you do!

13.09.90

Please, help me! I would like to ask you, that you communicate with your Government & report them, that here is living a man perhaps which is wanted by international committee as the name Raul Valenberg.

(That is my father) Our address is: USSR town Kursk, st. Parkovaij (or Park st.) house n/5 (or block of flats n/5) flat n/49.

Full address is: 305018, Kursk, st. Park st., flat 49.

I ask you very much, that in this international committee was somebody from the American plenipotentiary! We are living here by the family (I as Victor Samokhvalov + my mother as Helena Demeshko or Demesco)

Victor Samokhvalov

Помните, пожалуйста, проконтролировать свои места назначения

Имя	Фамилия	Номер
Victor	Samokhvalov	20003
Имя предприятия связи	И адрес отправителя	
305018	г. Курск	
ул. Парковая 5, кв. 49.		
Самохвалов В.М.		

SVERIGES AMBASSÄD

LONDON

1990-10-23 Nr 266

Handläggare:
Ragnar Ångeby

UTRIKESDEPARTEMENTET

1990-10-30

Pol 1

Överlämnas jämte bilaga av

Utrikesdepartementet

för kännedom till

Kabinetssekr

Polchefen

Stfr polchefen

Wöhler

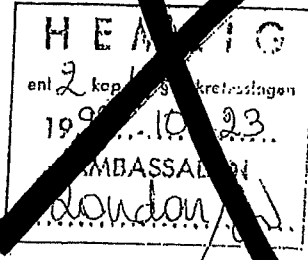
Malqvist

sson

Starråker

Amb Moskva

Amb Nilsson, Prag

HEMLIG

UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1990-10-26		
Ans	Gr	Mål
P	2	En

Samtal i London om Raul Wallenbergs öde mellan Guy von Dardel och den tidigare KGB-officeren Oleg Gordievskij

Exp 20 10 30/90

Bifogat översändes en promemoria vari redovisas ett samtal mellan Guy von Dardel, representant för Raul Wallenbergs familj, och Oleg Gordievskij, avhoppad tidigare KGB representant i London.

Samtalet ägde rum i London den 15 oktober 1990 på Gordievskijs initiativ efter det att nya uppgifter om omständigheterna kring Raul Wallenbergs försvinnande hade framförts till svenska myndigheter av Gordievskij. Det skedde några dagar innan boken "KGB The Inside Story", till vilken Gordievskij är medförfattare, publicerades i London.

Leif Leifland

SVERIGES AMBASSAD
LONDON

PROMEMORIA

1990-10-22

P2EU²

Guy von Dardels samtal i London med Oleg
Gordievskij om Raul Wallenbergs öde

Raul Wallenbergs halvbror Guy von Dardel hade den 15 oktober 1990 tillfälle att i London under ca en och en halv timme samtala med den avhoppade KGB-medarbetaren Oleg Gordievskij om Raul Wallenbergs öde. Samtalet kom till stånd på Gordievskijs initiativ i samband med att denne några dagar senare skulle publicera boken "KGB The inside story", som han skrivit tillsammans med Cambridge-historikern Christopher Andrews. Utdrag ur denna bok i vilket det hävdas att Wallenberg avrättades "inte senare än 1947" efter att tidigare ha utsatts för misslyckade värvningsförsök av KGB, hade tidigare tillställts von Dardel via UD. Vid samtalet var även

undertecknad

Ragnar Ängeby närvarande. I det nedanstående görs ett försök att sammanfatta samtalets innehåll.

Gordievskij hävdade inledningsvis att ca 20 personer i och kring KGB borde ha kunskap om den verkliga historien om Raul Wallenbergs öde. Dessa

fanns i KGB och bland de tjänstemän som i utrikesministeriet och centralkommittens utlandsavdelning hade haft att befatta sig med svaren på de officiella svenska framställningarna beträffande Raul Wallenberg. En person Gordievskij namngav var förre skandinavienchefen i MID, Farafonov, en annan förre Stockholmsambassadören Belochvostikov. Dessa personer kunde, om de inte själva hade hela sanningen åtminstone hänvisa till andra som skulle kunna ge denna. Den grupp av personer inom de centrala organen som på något sätt kände till Wallenbergs öde menade Gordievskij var under 60 och 70-talen bestående av över 100 personer men många var nu döda. Kvar fanns kanske 60 varav 20 kanske skulle vilja berätta.

Den person som var Gordievskijs källa om Wallenbergs öde var en "nice man", en i hemlighet liberal, som då och då hade berättat om sin bitterhet över Wallenbergs avrättning och om sin personliga rörelse och beundran för denna person. Avrättningen hade hos honom åstadkommit ett "krik dusjy" ett "själens skrik", enligt sagesmannen. Sagesmannen hade fått Gordievskij att tro att uppgifterna var sanna. Av omsorg om sin vän ville Gordievskij inte avslöja hans namn men uteslöt inte att han skulle kunna berätta mer om vad han visste på ett senare stadium när läget i Sovjetunionen hade förändrats ytterligare.

Gordievskij hade fått uppgiften 1980 eller 1981. Han visste det exakt eftersom KGB hade börjat rekrytera folk med universitetsutbildning under 40-talet. Tidigare hade man enligt Gordievskij bara rekryterat proletärer som var rena slaktare.

En anledning till att det var svårt att få fram sanningen var att många av dem som var med om att formulera det svar till den svenska regeringen som överlämnades av Gromyko 1957 själva var inblandade i att formulera lögnaktiga uppgifter och därför var ansvariga och inte hade lust att stå till svars.

Gordievskij var medveten om att många inblandade inte skulle vilja säga något om vad de visste. En sådan person var den biträdande KGB-residenten i Stockholm under 1941-1944 Zoja Voskresenskaja-Rybkina en mycket hårdför person gift med den dåvarande platschefen Jartsev. Han menade att det Zoja Voskresenskaja hade rapporterat från Stockholm, en mycket detaljerad rapportering, hade kunnat tjäna som underlag för KGB:s önskan att senare rekrytera Wallenberg som agent i Budapest. Exempelvis kan hon ha rapporterat att svenska ambassaden i Budapest var ett internationellt spionnäste och om Raul Wallenbergs kontakter med Eichmann. Zoja Voskresenskaja-Rybkina hade varit inblandade i arbetet med europeiska frågor ända in på 60-talet och bodde nära Leninskij Prospekt i Moskva. Hon hade i sin ungdom varit en mycket attraktiv och urban kvinna och hade 1954 avskedats för att ha haft alltför nära kontakter med Abakumov men senare återtagits i tjänst. Såvitt Gordievskij visste ägnade hon sig nu åt att skriva en bok om Lenin och barnen.

Andra personer som kunde ha kunskaper om Wallenberg var bl.a. den avgångne medarbetaren i Första huvudavdelningen i KGB, Kalugin, som nyli- gen valts in i Parlamentet samt hans senare f.d. kollega, Ljubimov, samt även den avgångne chefen för centralkommittens internationella avdelning

Ponomarjov, som dock sannolikt inte skulle vilja prata. En annan person med kunskaper, som nu kunde tänkas prata eftersom han var utstött ur systemet, var den tidigare KGB-chefen under 60-talet, Semitjastnyj.

Den sovjetiska tidsskriften Novoje Vremja hade i en artikel hävdad att de dokument som berörde Wallenbergfallet fanns bevarade och inte hade förstörts. Gordievskij delade helt denna uppfattning. Få dokument och dossiéer förstördes inom KGB. Att förstöra dokument av sådan dignitet som dem som berörde Raul Wallenberg skulle ingen våga göra. Till och med utkast till dokument bevarades. De av särskild betydelse vid formulering av beslutsunderlag för regeringen och politbyrån bevarades i ett särskilt arkiv hos KGB-chefens närmaste medarbetare som under t.ex. Andropovs chefskap hade varit den nuvarande KGB-chefen Kriutjkov. I arkiven fanns, menade Gordievskij säkerligen 3-4 dossiéer (volumes) om Wallenberg. Det som hade visats upp i oktober 1989 hade säkerligen plockats fram ur dessa dossiéer.

Det fanns säkerligen två kategorier av dossiéer om Wallenberg. Den första hade upprättats i samband med försöken att värva Raul Wallenberg som agent. Den kallades på ryska "Delo agenturnoj razrabotki" ung. "Ärende om agentbearbetning". Den andra var en förhörsdossier "Delo naposledstvennogo Wallenberga: Okrask sjpionasj" Ärendet om den spionanklagade Wallenberg". Eftersom Wallenberg tillbringade lång tid i fängelse måste det ha samlats mycket papper bl.a. från samtal med "lockfåglar", transkriptioner av samtal som hade registrerats genom avlyssning i cellen osv. Wallenbergs tillhörigheter hade säkerligen bevarats i en pappkartong. Dessa dossiéer och pappkartongen hade säkerligen först förvarats hos ansvarig "desk-officer" och senare i ett centralt arkiv.

Då man i Moskva den 1 oktober 1989 hade öppnat papplådan med Wallenbergs tillhörigheter hade man bara tagit fram vissa av dem. Att det över huvud taget gick att ta fram dessa saker bevisade om något, menade Gordievskij, att dossiéerna inte hade förstörts. Han tvivlade på att det fanns olika dossiéer på olika ställen. Även eventuella pengar, varav Wallenberg kunde ha haft en hel del i Budapest, var sannolikt inlagda i ett särskilt kuvert med påskrift om belopp. Det fanns dessutom säkert en inventarielista över tillhörigheterna.

Wallenberg hade varit en viktig fånge för de centrala instanserna och hade därför säkert hållits i Ljubjanka-fängelset. Dossiéerna om honom hade säkerligen funnits i arkiven Nr 1 eller Nr 2 men kunde senare ha flyttats över tillsammans med andra delar av arkivet till en ny byggnad.

Gordievskij visste av egen erfarenhet att arkivorganisationen var mycket bra, i perfekt ordning med bra register, överskådliga hyllor och fuktfri miljö. De uppgifter han själv hade sökt i arkiven hade varit lätta att finna. Om en officer med tillstånd gav en biljett till personen i luckan fick han vänta högst 3-5 minuter på de mest obkyra filer. Arkivet var dock mer hemlighetsfullt än andra delar av KGB.

Hade Abakumov förstört arkivmaterialet om Wallenberg? Gordievskij trodde det inte eftersom denne aldrig trodde att han skulle arresteras. Varför skulle en man med så mycket ond belastning försöka dölja just sanningen om Wallenberg? Han ville dock inte utesluta att något dokument ur Wallenbergdossien hade använts i rättegången mot Abakumov då detta var ett konkret fall som man

kanske hade kunnat anföra mot Abakumov personligen, utan att dra in andra.

Oleg Gordievskij trodde KGB skulle vara mest obenäget att öppna filer med internationell anknytning då dessa skulle kunna leda till att man fick skämmas internationellt. Därtill kom att de olika befattningshavarna sannolikt trodde att de skulle kunna bli bestraffade internationellt om sanningen kom fram. De ledande personerna i KGB i dag hade dock rekryterats under sextio och sjuttiotalen och hade kanske inget personligt ansvar för Raul Wallenbergs öde.

Den nuvarande KGB-chefen Kriutjkov var van vid hemlighetsmakeri. Han hade varit biträdande avdelningschef i centralkommitten för Östeuropa och tidigare Andropovs närmaste man i Budapest bl. a. under Ungernupproret. 1971 hade han kommit till KGB, till Första huvudavdelningen, tillsammans med Andropov. Han hade blivit chef för Första huvudavdelningen 1974 och 1979 förste avdelningschef och en av sex vice ordföranden.

Kriutjkov var intelligent och skicklig och nyttig för den politiska världen. Han var lyhörd för signaler uppifrån och skulle, trodde Gordievskij, reagera på klara signaler om Wallenbergdokumenten från Gorbatjov, Sjevardnadze eller Jakovlev. I avsaknad av sådana signaler skulle han förlita sig på KGB:s kollegium. Där deltog bl.a. vice ordföranden Pirozjkov, som Wallenbergfamiljens representanter hade träffat i Moskva i oktober. Pirozjkov var enligt Gordievskij en dinosaur bland sovjetiska regeringstjänstemän, rekryterad under 50-talet, som eventuellt nu för första gången hade träffat utlänningar.

KGB och inrikesministeriet (MVD), hade länge varit samma organisation. De hade samma system med agenter bland befolkningen och mycket dubbelarbete hade förekommit. KGB hade dock alltid haft office-rare i fånglägren för att rekrytera agenter. Bl.a. hade den kände inflytelseagenten Viktor Louis, en baltisk jude, rekryterats av KGB i ett fångläger. Inrikesministeriet var numera mer Gorbatsjovs organ och dess nye chef Bakatin hade genomfört en betydande reformation och bytt ut mycket folk.

I KGB var disciplinen mycket strikt och bestraffningen för avvikelser mycket sträng. Ingen vågade därför överge den gällande linjen. Inom MVD gällde däremot numera policyn att organisationen måste vara öppen för det offentliga livet.

Det fanns stora motsättningar mellan KGB och MVD bl.a. gällande hantering av vanlig brottslighet. Inom KGB tyckte man det var ett "smutsigt arbete" att befatta sig med vanliga brottslingar. Man föredrog att läsa rapporter och underhålla sitt agentnät. Dessa motsättningar hade bl.a. ibland lett till att KGB-personer hade blivit särskilt illa åtsatta om de åkte fast för något brott t.ex. trafikbrott eller fylleri. Till motsättningarna bidrog att MVD-tjänstemännen endast hade 2/3 av KGB tjänstemännens löner.

Det var, menade Gordievskij, osäkert om Gorbatsjov för närvarande skulle vilja tvinga fram någon reformering av KGB. Organisationen skapade mycket bra beslutsundelag för Centrum genom kompetenta analyser både av den inrikespolitiska situationen och av internationella relationer. Den har ännu

inte förverkat sin trovärdighet. Det finns en föreställning om att bara KGB förstår vad som händer i Väst. Det hade påståtts att KGB hade förutsett oroligheterna i Uzbekistan men att den lokala regeringen inte hade velat lyssna på KGB:s varningar. Vidare hade KGB två avdelningar för ekonomiska analys som Centrum var beroende av.

Andra huvudavdelningen inom KGB hade haft ansvar för Raul Wallenberg. Eventuellt hade han förts över till Tredje huvudavdelningen för kontraspionage.

Varför hade man velat rekrytera Wallenberg som agent? Troligen hade någon rapporterat till KGB om Wallenbergs kontakter med tyskar och amerikaner i Budapest, menade Gordievskij. En rapport hade kunnat komma från KGB:s agent i diplomatkåren i Budapest eller någon vid svenska ambassaden.

Trodde Gordievskij att den s.k. Somoltsovrapporten var äkta? Den kunde vara både falsk och äkta. KGB hade en fabrik för tillverkning av falska dokument där man på ca en vecka kunde tillverka nästan vilket dokument som helst. 1957 hade man sannolikt dessutom kvar papper från 40-talet. Man hade en speciell ugn för att få papper att se gamla ut. Gordievskij hade arbetat med denna avdelning under nio år och visste att man hade mycket skickliga experter. Dödsattester gjordes för alla även de minst betydelsefulla. Den dödsorsak som angivits för Raul Wallenberg var otrolig för en ung och frisk person.

Hur hade svaren på de svenska framställningarna utarbetats? Det var folk runt Gromyko som hade utarbetat de slutliga svaren till Sverige. Svaren hade repeterats gång på gång enligt samma procedur förmedlade genom Centralkommitten. Det

naturliga operationssättet inom KGB hade varit följande:

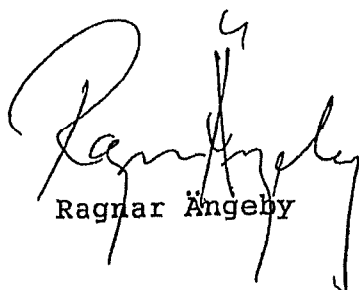
- 1) en operativ officer hade gått igenom underlagsmaterialet
- 2) ett förberedande papper hade utarbetats
- 3) efter beredning på högre nivå i KGB hade utkast till svar skickats till Utrikesministeriet

KGB:s underlagsmaterial förvarades säkert på KGB eventuellt i den sista dossien eller i det s.k. "köket", ett särskilt arkiv som förvaltades av KGB-chefens närmaste medarbetare och vars förvaltare en gång hade varit den nuvarande KGB-chefen Kriutjkov.

Gordievskij sade sig vara övertygad om att förr eller senare någon som kände till sanningen skulle börja tala. Det gällde att vänta. Sanningen skulle troligen mötas av ett argt förnekande från de sovjetiska myndigheterna. Under senare tid hade det kommit en lavin av avslöjanden. Om KGB förlorade ytterligare makt skulle fler få mod att tala.

Efter ca en och en halv timme avslutade Gordievskij samtalet. Han föreslog att Guy von Dardel skulle göra en lista över mer preciserade frågor och att denna skulle sändas till hans litteräre agent vars adress överlämnades. Om ca en månad skulle han vara beredd på ett nytt samtal med von Dardel med frågelistan som underlag.

att listan även skulle överlämnas via Svenska ambassaden i London och att ny kontakt skulle ske via ambassaden.

Ragnar Angeby

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1990-10-24

P2 En I

Kanslirådet Martin Hallqvist
Utrikesdepartementet

✓ Intervju med Kaganovitj
(3 bil)

Broder,

297/003

INKOM UD		
1990-10-26		
AVD.	GR.	MAL.
UP	1	Ev
P	2	En I

orig

Den italienska tidningen "La Repubblica" har efter diverse manövrar lyckats få en intervju med Stalins gamle medarbetare Kaganovitj; denne förnekar i sin tur att det rörde sig om en intervju. Hursomhelst har frågorna och svaren också publicerats i tidningen "Sovjetskaja Kultura". Vad Kaganovitj har att säga är väl huvudsakligen av historiskt intresse men några spår av ånger över sin medverkan i Stalins repressioner eller överhuvudtaget över politiken efter 1924 går knappast att upptäcka, tvärtom försvarar han det mesta. Den 97-årige Kaganovitj visar sig fortfarande vara klar i huvudet och följer noga med de aktuella politiska händelserna. Det är givetvis inte mycket som får hans gillande, men han säger sig vara för "perestrojka" men det räcker om man putsar och reparerar litet här och där. Hursomhelst är intervjun läsvärd.

Underhand har jag hört att Literaturnaja Gazeta kommer att publicera en längre intervju med Kaganovitj i november.

Det är anmärkningsvärt att många ryssar, även välinformerade sådana, var övertygade att Kaganovitj var död innan ovannämnda intervju publicerades, så pass har han lyckats

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten
Kr Hallqvist/EL

299/019
PROMEMORIA
1990-10-26

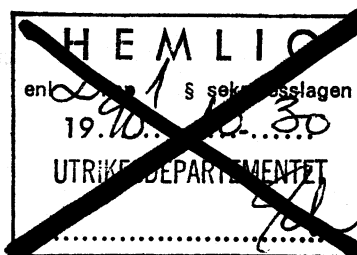
P 2 EU'

(P01)

Ex t Kabsekr
Polchef
Bitr polchef
Chef Pol 1
Wöhler
Hallqvist
Tejler
Amb Budapest u m
Amb Moskva u m

Exp 90 10 30 Jh

H E M L I G

Wallenberg/Langfelder-ärendet

Efter en lunch den 12 oktober i ungerska regeringens gästhus i Budapest hade jag tillfälle att ta upp ärendet Wallenberg/Langfelder med Andras Simonyi, chef för ungerska UM:s Norden-sektion.

Simonyi, som talar flytande danska, fick en kopia av ambassadens i Wien skrivelse nr 145 den 22 februari 1957 angående den ungerske läkaren Laszlo Benedek. Denne greps i januari 1953 av ungerska säkerhetspolisen och tvingades bekänna att han var en av dem som "planerade mordet på Raoul Wallenberg och Vilmos Langfelder" i Budapest i januari 1945. Denna bekännelse skulle Benedek avge vid en skådeprocess, som emellertid aldrig iscensattes. Stalins död kom emellan.

Den sovjetiska säkerhetspolisens dåvarande chef Abakumov avrättades 1954. Han sägs ha förstört de papper som kunde ha varit besvärande för honom, t ex om Wallenberg.

Min fråga till Simonyi var nu om AVH, den ungerska säkerhetspolisen, möjligen hade kvar protokoll från förhör med Benedek, dem hade väl Abakumov inte låtit förstöra? Det borde inte vara så svårt att

lokalisera dessa papper i arkiven - i Allards skrivelse ges tämligen precisa uppgifter, t ex att Benedek hämtades natten mellan 16 och 17 januari 1953 i sin bostad av ungerska säkerhetspolisen och att han först fördes till ett fängelse vid Fö utca.

Jag nämnde också att vi hade uppgifter från en avhoppad AVH-agent som sagt sig varit med om att planera skådeprocessen, men i stället sagt att tanken var att Wallenberg skulle utnyttjas som vittne vid processen, antingen fysiskt närvarande eller i sin frånvaro. Jag var beredd att ge ytterligare detaljer om detta vittnesmål senare via ambassaden, om så skulle behövas.

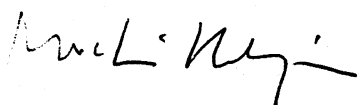
Slutligen bad jag Simonyi att verifiera och om möjligt komplettera en uppgift vi fått från sovjetisk sida om att Langfelder skulle ha avlidit 1948, och att ungerska regeringen på egen begäran fått detta besked 1957.

Stämde detta, och vad innehöll i så fall det sovjetiska beskedet mera exakt? Gavs det t ex någon dödsorsak?

Visserligen var detta en fråga som mera angick den ungerska regeringen, eftersom Langfelder var ungersk och inte svensk medborgare, men Langfelder gjorde en mycket stor insats tillsammans med Wallenberg, och vi får också ibland frågor om Langfelders öde, och kritik för att vi inte intresserat oss för det tillräckligt. Och idag är det för övrigt många utländska regeringar som engagerar sig för Raoul Wallenberg, vilket vi enbart välkommar.

Av en tjänsteman på vår ambassad i Budapest hade jag hört att Simonyi dagen innan förundrat sig över att svenska regeringen fortfarande driver Wallenberg-ärendet med sådan energi. Utan att åberopa den kommentaren avslutade jag mitt inlägg med att berätta att vi med stort intresse sett utställningen i Buda-slottet "Sta-lin! Ra-ko-si!" som presenterar "propaganda och verklighet i Ungern på femtiotalet", samt att jag noterat att ungerska parlamentet anmodat Högsta Sovjet att fördöma den sovjetiska interventionen 1956. Det fanns fortfarande många ouppklarade frågor i historien. För övrigt måste vi driva arbetet vidare så länge det var möjligt att Wallenberg fortfarande var i livet.

Simonyi lyssnade uppmärksamt till vad jag hade att säga, lovade att allt jag bad om skulle undersökas, att detta inte kunde vara särskilt svårt, och att han skulle återkomma med ett besked till ambassadör Strömholm i ärendet.

Martin Hallqvist

P	2	Eu'
---	---	-----

(Pol)

ARCHIVE COPY

MSG NO: 901031-527

DISTRIBUTION STATUS AT: 1990-10-31-14.33

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO

UD/POL 1

DISTRIBUTED

1990-10-31-14.33

FROM: BERLIN/OST

POSTED TIME: 1990-10-31-14.32

MSG NO: 901031-527

=LIST
UD/POL 1
+

*1
RW-
1/11
aa*

GENERALKONSULATET BERLIN OESTRA KONTORET 1990-10-31

UD STOCKHOLM

✓ 376. FOER POL 1 FRAAN HARTELIUS RE FILM OM RAOUL WALLENBERG.

GENERALKONSULATET KONTAKTADES PAA ONSDAGEN AV EN HERR SCHEEL, VD FOER HANDELSBOLAGET UNTERNEHMENSGRUPPE SCHEEL I OESTRA BERLIN, VILKEN UPPGAV ATT HAN 'FRAAN SOVJETUNIONEN' ERBJUDITS FILM-RAETTIGHETERNA TILL EN BOK SOM BL A BEHANDLADE RAOUL WALLENBERGS OEDE (FOERFATTARE OCH TITEL KUNDE HERR SCHEEL DOCK INTE OMEDELBART UPPGE). INNAN HAN TOG STAELLNING TILL ERBJUDANDET, OENSKADE HERR SCHEEL DOCK INHAEMTA FAMILJEN WALLENBERGS SYNPUNKTER OCH VORE SAALEDES TACKSAM OM MAN FRAAN FAMILJENS SIDA KUNDE KONTAKTA HONOM PER TELEFON (00937-2-237 249 35 ELLER 237 249 73). HERR SCHEEL TALAR SVENSKA.

LUNDVIK

GK BERLIN/OST KL 1400/IA

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM